

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

ελληνική γλώσσα - ιστορία

Ελληνική Γλώσσα και επικοινωνία II- Γενική Θεματολογία

ΚΕΝΤΡΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

Επιστημονική Ευθύνη	Ελένη Καραντζόλα, Επικ. Καθ. Γλωσσολογίας Παν/μίου Αιγαίου
Συγγραφή	Ιντζίδης Βαγγέλης, Γιακουμής Γεώργιος, Γιακουμής Παναγιώτης, Βεκρής Ελευθέριος, Κατσούφη Ελένη, Μούσουρας Άγγελος, Γρέγου-Μούσουρα Ματρώνα, Γιακουμή-Μπούρα Μαριάνθη, Μούσουρας Διονύσης

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό παράχθηκε στο πλαίσιο του Έργου «**Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων II**», το οποίο εντάσσεται στο **Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. II** του **ΥΠ.Ε.Π.Θ.**, Μέτρο 1.1. Ενέργεια 1.1.2.Β. και συγχρηματοδοτείται από την **Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Κ.Τ.)**.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

• Διδακτική Ενότητα Α΄	
Κατανώ επιστολές που λαμβάνω από υπηρεσίες και απευθύνω επιστολές προς αυτές (Ε. Ιντζίδης, Π. Γιακουμής)	9
1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου	10
2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι	12
3. Τι έχω μάθει	16
4. Διευρύνω την εμπειρία μου – Εφαρμόζω	16
Παράρτημα	19
• Διδακτική Ενότητα Β΄	
Κρατώ σημειώσεις και συντάσσω εκθέσεις στην επαγγελματική μου ζωή (Ε. Ιντζίδης)	27
1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου	28
2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι	30
3. Τι έχω μάθει	33
4. Διευρύνω την εμπειρία μου – Εφαρμόζω	33
Παράρτημα	37
• Διδακτική Ενότητα Γ΄	
Συντάσσω την αφήγηση ενός περιστατικού, διαχωρίζοντας την είδηση από το σχόλιο (Ε. Βεκρής, Ε. Ιντζίδης, Γ. Γιακουμής)	45
1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου	46
2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι	47
3. Τι έχω μάθει	51
4. Διευρύνω την εμπειρία μου – Εφαρμόζω	53
Παράρτημα	55
• Διδακτική Ενότητα Δ΄	
Βελτιώνω τη γλωσσική μου έκφραση – γραμματική των σχημάτων λόγου, χρήση αντίστροφου λεξικού, βασικά συντακτικά μοτίβα (Γ. Γιακουμής, Π. Γιακουμής)	75
1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου	76
2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι	77
3. Τι έχω μάθει	82
4. Διευρύνω την εμπειρία μου – Εφαρμόζω	83
Παράρτημα	
Συνοπτικός Οδηγός σύνταξης με ασκήσεις	91

• Διδακτική Ενότητα Ε΄	
Εντοπίζω τα επιχειρήματα στο άρθρο μιας εφημερίδας και παρουσιάζω τη στρατηγική πειθούς του συντάκτη του (<i>Ε. Ιντζίδης</i>) . . .	109
1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου	110
2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι	112
3. Τι έχω μάθει	118
4. Διευρύνω την εμπειρία μου – Εφαρμόζω	119
Παράρτημα	121
• Διδακτική Ενότητα ΣΤ΄	
Μαθαίνω να κάνω περιληπτική απόδοση κειμένων (<i>Ε. Βεκρής, Ε. Ιντζίδης, Γ. Γιακουμής, Π. Γιακουμής</i>)	125
1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου	126
2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι	128
3. Τι έχω μάθει	135
4. Διευρύνω την εμπειρία μου – Εφαρμόζω	136
Παράρτημα	141
• Διδακτική Ενότητα Ζ΄	
Συμπληρώνω σύνθετες φόρμες ISO (<i>Ε. Ιντζίδης</i>)	157
1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου	158
2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι	162
3. Τι έχω μάθει	165
4. Διευρύνω την εμπειρία μου – Εφαρμόζω	166
• Διδακτική Ενότητα Η΄	
Κάνω βιβλιογραφική έρευνα για ένα θέμα, συντάσσω ένα συνθετικό κείμενο και το παρουσιάζω (<i>Γ. Γιακουμής, Π. Γιακουμής</i>)	169
1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου	171
2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι	172
3. Τι έχω μάθει	177
4. Διευρύνω την εμπειρία μου – Εφαρμόζω	177
• Διδακτική Ενότητα Θ΄	
Συνδυάζω προφορικές και γραπτές οδηγίες για την εκτέλεση μιας εργασίας (<i>Ε. Ιντζίδης</i>)	181
1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου	182
2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι	184
3. Τι έχω μάθει	188
4. Διευρύνω την εμπειρία μου – Εφαρμόζω	188
• Διδακτική Ενότητα Ι΄	
Χρησιμοποιώ λεξικά (Αντίστροφα – ηλεκτρονικά κ.ά.)	

<i>(Γ. Γιακουμής, Π. Γιακουμής)</i>	191
1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου	192
2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι	196
3. Τι έχω μάθει	204
4. Διευρύνω την εμπειρία μου – Εφαρμόζω	205
Παράρτημα	211
• Διδακτική Ενότητα ΙΑ΄	
Επιμελούμαι ηλεκτρονικά ένα κείμενό μου (<i>Ε. Ιντζίδης</i>)	229
1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου	230
2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι	233
3. Τι έχω μάθει	236
4. Διευρύνω την εμπειρία μου – Εφαρμόζω	237

Διαβάζω σημαίνει κατανοώ ένα νόημα και τους τρόπους με τους οποίους αυτό παρουσιάζεται. Όταν διαβάζω, έχω ένα λόγο για να το κάνω. Θέλω να μάθω κάτι, θέλω να πληροφορηθώ για κάτι, θέλω να μάθω πώς θα βρω το δίκιο μου κ.λπ.

Κάθε φορά που διαβάζω, δε διαβάζω μόνο συλλαβές ή λέξεις, αλλά διαβάζω και ερμηνεύω σύμφωνα με τις δικές μου επιθυμίες και ανάγκες, σύμφωνα δηλαδή με τον τρόπο που έχω μάθει να διαβάζω τον κόσμο. Για το λόγο αυτό μπορώ να διαβάσω κάτι πολύ ευκολότερα από κάτι άλλο. Μπορώ να διαβάσω πιο εύκολα τίτλους εντύπων που χρησιμοποιώ κάθε μέρα από τίτλους εντύπων που χρησιμοποιώ σπανιότερα. Αυτά που διαβάζω είναι καμωμένα από διαφορετικά υλικά. Διαβάζω λέξεις και φράσεις, διαβάζω εικόνες, διαβάζω χρώματα και σήματα. Όσο περισσότερο εξοικειώνομαι με διάφορους τρόπους ανάγνωσης, τόσο περισσότερο μπορώ να αναγνωρίσω τη θέση μου στον κόσμο που με περιβάλλει.

**Κατανιώ επιστολές που λαμβάνω
από υπηρεσίες και απευθύνω επιστολές
προς αυτές**

ΟΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ
(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- Αναγνωρίζω τη δομή μιας επιστολής από και προς τις υπηρεσίες.
- Συμπληρώνω τα απαιτούμενα έντυπα για την επικοινωνία με τις υπηρεσίες.
- Συντάσσω επιστολές προς τις υπηρεσίες.
- Γνωρίζω σε ποια υπηρεσία του Δημοσίου πρέπει να απευθυνθώ για την επίλυση συγκεκριμένου προβλήματος.

ΟΙ ΝΕΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΘΕΤΩ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου

- Συχνά στην επικοινωνία μας με τις υπηρεσίες πρέπει να κατανοήσουμε και να συντάξουμε επιστολές. Μαζί με την ομάδα σας να συλλέξετε τέτοιες επιστολές (λ.χ. από την Εφορία, τις Τράπεζες κ.ά.). Αφού μελετήσετε τις επιστολές, να καταγράψετε τις απόψεις σας για τα ακόλουθα ερωτήματα:
 - Ποια είναι τα κοινά σημεία ανάμεσα στις επιστολές που συλλέξατε;
 - Ποιος εμφανίζεται ως συντάκτης των επιστολών;
 - Διαφαίνεται από το έντυπο αν η επιστολή απευθύνεται μόνο σε εσάς ή αν το περιεχόμενό της κοινοποιείται και σε κάποιον άλλο; Σε περίπτωση που συμβαίνει αυτό να εξηγήσετε γιατί.
 - Ποιες είναι οι δεξιότητες, οι γνώσεις κ.ά. που θεωρεί ο/η συντάκτης/τρια της επιστολής ότι έχει ο πολίτης που θα τη μελετήσει;

Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΗΠΤΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

(Κάθε συντάκτης/τρια επιστολής έχει κατά του έναν τύπο αναγνώστη/τριας και προϋποθέτει ότι αυτός/ή έχει κάποιες βασικές δεξιότητες.)

ΤΥΠΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ	Ποιες είναι οι βασικές δεξιότητες που προϋποθέτει ο/η συντάκτης/τρια της επιστολής ότι έχει ο/η παραλήπτης/τρια;	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Καθώς μελετούσατε το περιεχόμενο των επιστολών αυτών, σας δημιουργήθηκε κάποια εντύπωση σχετικά με την υπηρεσία που σας απευθύνει την επιστολή. Να υπογραμμίσετε λέξεις και φράσεις που θεωρείτε ότι είναι ενδεικτικές για το πώς η υπηρεσία αντιμετωπίζει τους πολίτες. Ο παρακάτω πίνακας θα σας βοηθήσει.

Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Λέξεις και φράσεις από το περιεχόμενο της επιστολής	Σχόλια

2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι

Χωριστείτε σε τέσσερις ομάδες. Η ομάδα Α αναλαμβάνει να μελετήσει την επιστολή από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων **[καρτέλα 1]**, η ομάδα Β την επιστολή από το Ταμείο Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων **[καρτέλα 2]**, η ομάδα Γ την επιστολή από τον Οργανισμό Περίθαλψης Ασφαλισμένων Δημοσίου **[καρτέλα 3]**, η ομάδα Δ την επιστολή από τις Πρυτανικές Αρχές ενός Πανεπιστημίου προς τον/την Υπουργό Παιδείας **[καρτέλα 4]**. Κάθε ομάδα θα πρέπει να απαντήσει στις ακόλουθες ερωτήσεις σχετικά με την επιστολή που επεξεργάζεται.

- Ποιοι είναι οι εμπλεκόμενοι φορείς-υπηρεσίες και άτομα στη σύνταξη της επιστολής;

- Ποιες είναι οι βασικές πληροφορίες σε κάθε επιστολή;

- Τι είδους σχέσεις ιεραρχίας εμφανίζονται στις επιστολές;

- Είναι καταγεγραμμένη η προσωπική φωνή του συντάκτη ή η απο-στασιοποιημένη φωνή της υπηρεσίας;

- Σε ποιο πρόσωπο (α΄ πρόσωπο ενικού, α΄ πρόσωπο πληθυντικού, β΄ πρόσωπο ενικού, β΄ πρόσωπο πληθυντικού, γ΄ πρόσωπο ενικού, γ΄ πρόσωπο πληθυντικού κ.λπ.) απευθύνεται ο συντάκτης της επιστολής στον παραλήπτη; Να εξηγήσετε την επιλογή του προσώπου από τη μεριά του συντάκτη.

- Διαφαίνεται από την επιστολή που επεξεργάζεστε ότι έχει προϋπάρξει επικοινωνία ανάμεσα στην υπηρεσία που συντάσσει την επιστολή και τον παραλήπτη της; Διαφαίνονται κάποιες πληροφορίες για την επικοινωνία που έχει προηγηθεί; Να υπογραμμίσεις λέξεις και φράσεις που τεκμηριώνουν την όποια απάντησή σου.

- Με ποια επιλογή λέξεων και φράσεων γίνεται κατανοητό ότι η υπηρεσία είτε αφήνει περιθώρια επαναδιαπραγμάτευσης του περιεχομένου της επιστολής είτε δηλώνει ρητά την τελεσίδικη απόφασή της;

- Να υπογραμμίσεις τις λέξεις και τις φράσεις με τις οποίες δηλώνονται στην επιστολή που επεξεργάζεσαι διαδικασίες τις οποίες πρέπει να λάβει υπόψη του ή και να ακολουθήσει ο παραλήπτης της επιστολής.

- Αφού μελετήσετε την κάθε επιστολή ως παραλήπτης, να διατυπώσετε ερωτήματα με τα οποία θέλετε να ζητήσετε περισσότερες διευκρινίσεις σχετικά με μερικά σημεία του περιεχομένου της επιστολής.

<p>ΟΜΑΔΑ Α΄</p>	<p>ΟΜΑΔΑ Β΄</p>
-----------------	-----------------

<p>ΟΜΑΔΑ Γ΄</p>	<p>ΟΜΑΔΑ Δ΄</p>
-----------------	-----------------

3. Τι έχω μάθει

Επιστολές

Στη γραπτή επικοινωνία με τις υπηρεσίες έχει κανείς τη δυνατότητα να προσδώσει εγκυρότητα στις ενέργειές του. Οι επιστολές από και προς τις υπηρεσίες ακολουθούν πολύ συγκεκριμένους κανόνες αλληλογραφίας σχετικά με το τι πρέπει να αναγράφεται και αφορούν τόσο το συντάκτη της επιστολής όσο και τον παραλήπτη. Σε κάθε τέτοια επιστολή γίνεται αναφορά στο θέμα και στο τι έχει προηγηθεί, καθώς επίσης και αναφορά σε σχετικές αποφάσεις και εγκυκλίους. Σε τέτοιου είδους επιστολές η σύνταξη αποφεύγεται να έχει κάποιο ιδιαίτερα προσωπικό ύφος. Είναι πολύ σημαντικό, όταν απευθύνουμε επιστολές προς τις υπηρεσίες, να είναι απολύτως ξεκάθαρος ο σκοπός για τον οποίο τις συντάσσουμε και για το ποια ακριβώς ζητήματα ή ενέργειές μας θέλουμε να πληροφορηθούμε τη θέση της υπηρεσίας. Σε κάθε περίπτωση είναι χρήσιμο να έχουμε κάνει ένα σχεδιάγραμμα για το ζήτημα που μας απασχολεί και για το οποίο θέλουμε να επικοινωνήσουμε με μια υπηρεσία.

Στο σχεδιάγραμμα αυτό θέτουμε:

- Το θέμα
- τις ενέργειες που έχουν προηγηθεί
- τα συγκεκριμένα ερωτήματα που μας απασχολούν σχετικά με το θέμα.

4. Διευρύνω την εμπειρία μου – Εφαρμόζω

- Σε συνεργασία με τον/την εκπαιδευτή/τριά σας επιθυμείτε να συντάξετε μια επιστολή προς το Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων του ΥΠ.Ε.Π.Θ. σχετικά με ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζετε στο Κέντρο Εκπαίδευσης Ενηλίκων που είστε εγγεγραμμένοι/ες.
- Συζητάτε πρώτα το πρόβλημα που σας απασχολεί και καταγράφετε τι είδους πληροφορίες χρειάζεστε και από πού θα τις αντλήσετε, πριν να συντάξετε την επιστολή.

ΠΗΓΗ	Τι είδους πληροφορίες θέλετε να συγκεντρώσετε;

--	--

- Στη συνέχεια ετοιμάζετε ένα σχεδιάγραμμα της επιστολής σας.

Θέμα
Ενέργειες που έχουν προηγηθεί
Συγκεκριμένα ερωτήματα που μας απασχολούν σχετικά με το θέμα

- Τέλος απευθύνετε την επιστολή σας προς το ΙΔΕΚΕ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΑΡΤΕΛΑ 1

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΑΜΕΙΟ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΔΑΝΕΙΩΝ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
Δ/ΝΣΗ: Δ5 ΔΑΝΕΙΩΝ
Ταχ. Δ/ση : Ακαδημίας 40
10174 ΑΘΗΝΑ
Τηλέφωνο : 210 3694100

ΜΕ ΑΠΟΦΑΣΗ
ΑΘΗΝΑ : 25/02/2004
ΑΡ.ΠΡΩΤ.:185793/30-12-2003

ΠΡΟΣ:
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΟΔΟΣ:
Τ.Κ.:

ΚΟΙΝ:
ΟΝΟΜΑΙΕΙΩΘΥΜΟ:
ΑΝΔΡΟΚΛΕΟΥΣ 9-10
Τ.Κ. 11631, ΑΘΗΝΑ

ΘΕΜΑ: Αρχή εξυπηρέτησης δανείου μικροεπισκευών.

Σας γνωστοποιούμε, ότι στο δανειολήπτη μας στον οποίο κοινοποιούμε το έγγραφο μας αυτό και μισθοδοτείται από την υπηρεσία σας με Α.Μ.: _____, χορηγήσαμε Μικροεπισκευών τοκοχρεωλυτικό δάνειο, με ΑΡΙΘΜΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ: 21/023017.

- Το ύψος του δανείου ανέρχεται : € 10.000,00

- Η εξυπηρέτησή του αρχίζει την 1η Ιουλίου 2004 και η εξόφληση του θα γίνει σε 10 χρόνια.

- Το ποσό της μηνιαίας δόσης ανέρχεται : € 112,03 του οποίου η παρακράτηση θα γίνεται πέραν από οποιοδήποτε άλλο ποσό μηνιαίας δόσης παρακρατήσετε μέχρι σήμερα για λογαριασμό του Ταμείου μας.

Ο ανωτέρω δανειολήπτης, με δήλωσή του, εκχώρησε στο Ταμείο το ποσό της ανωτέρω μηνιαίας δόσης από τις αποδοχές του.

Παρακαλούμε να φροντίσετε για την παρακράτηση του ποσού της μηνιαίας δόσης από τις αποδοχές του δανειολήπτη μας, για λογαριασμό του Ταμείου, από την αναφερόμενη ημερομηνία εξυπηρέτησης και μέχρι νεότερη ειδοποίησή μας.

Σεβνώντας μας το ποσό αυτό κάθε μήνα, παρακαλούμε να σημειώνεται στο σχετικό γραμμάτιο, ή την κατάσταση που εκδίδετε, ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ, τον ΑΡΙΘΜΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ του οφειλέτη μας. Αυτό είναι βασικό στοιχείο για τις λογιστικές εγγραφές και για το συμφέρον του οφειλέτη.

Σας γνωστοποιούμε επίσης ότι :

α) Σε περίπτωση που καταβάλλετε τις μηνιαίες αποδοχές του οφειλέτη σε δύο δόσεις (15ηήμερα), πρέπει να παρακρατάτε όλο το ποσό που αναφέραμε, στην πρώτη δόση και στην αρχή του μήνα.

β) Το συνολικό ποσό που θα παρακρατάτε πρέπει να έρχεται σε μας το αργότερο σε (10) μέρες από την παρακράτηση του. Παρακαλούμε να προσέξετε ιδιαίτερα αυτή την προθεσμία, γιατί διαφορετικά θα επιβαρύνεται ο οφειλέτης με τόκους υπερημερίας.

ΤΕΛΟΣ Ο ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΗΣ υποχρεούται να καταβάλλει ο ίδιος εμπρόθεσμα τις δόσεις που τυχόν δεν παρακρατήθηκαν από την υπηρεσία που μισθοδοτείται, άλλως θα χρεώνεται ο λογ/σμός του με τους αναλογούντες τόκους υπερημερίας.

(ΣΥΜΠΛΗΡΗ ΔΙΑΝΟΜΗ)
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ - 1, Δ5
Σ. Α6

ΑΝΤΥΓΡΑΦΟ
ΤΜΗΜΑΤΑΡΧΗΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΕΙΟΥ
Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Α.Υ.ΚΟΥΝΤΟΥ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΡΤΕΛΑ 2

ΣΕΛΙΔΑ 93
 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 ΤΑΜΕΙΟ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ
 ΣΤΑΔΙΟΥ 91 - ΤΗΛ. 3213756
 ΑΘΗΝΑ Τ.Κ. 10559

ΑΘΗΝΑ 30 - 10 - 2003
 ΑΡ. ΠΡΩΤ/ΕΤΟΣ 4749 / 1996 (1)
 Π Ρ Ο Σ Α.Μ. 1921 (2)

Πληροφορίες: ΑΝΑ
 Δ. ΚΑΡΑΤΖΑΙ, ΑΝΑΛΤ. ΚΟΡΚΟΝΙΚΗΤΑ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ
 ΘΕΜΑ: << Αναγνώριση προϋπηρεσίας >> ΑΝΑΚΡΕΣΤΟΣ 99
 15771 ΖΟΓΡΑΦΟΣ

Σε απάντηση της αρ. 4749/1996 αιτήσεώς σας για αναγνώριση προϋπηρεσίας, σας γνωρίζουμε ότι με την απόφασή μας, με αριθμό 21 / 30 - 10 - 2003 αναγνωρίζουμε σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις τα πιο κάτω διαστήματα, με τις ετήσιες προϋποθέσεις, οι οποίες πληρούνται δημόσια, πολιτική υπηρεσία και συντάξιμος από το Γ.Λ.Κ. (άρθρα 4 και 9 του Κανονιστικού του Ταμείου και οι ότι δεν έχετε ασφαλισθεί σε άλλο φορέα Πρόνοιας.

- 1 >> 10-11-1981 >> 31-12-1982
- 2 >> 1-1-1983 >> 31-10-1983
- 3 >> 1-2-1984 >> 2-1-1985
- 4 >> 1-3-1985 >> 31-10-1985
- 5 >> 1-10-1987 >> 30-9-1990

Δεν αναγνωρίζεται η ετήσια προϋπηρεσία σας:

Από 1/1/1990 μέχρι 31/12/95

Η προς το Ταμείο οφειλή σας ανέρχεται σήμερα στο ποσό 2220,90 ΔΥ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΔΙΑΚΟΣΜΙΑ ΕΙΚΟΣΙΤ ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΕΝΝΕΑΜΗΝΙΑ ΕΚΑΤΟΙΣΤΑ

Το ποσό αυτό μπορεί να το καταβάλετε στο Κεντρικό Κατάστημα Αθηνών, της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (Αιόλου 86) και στο λογαριασμό του Ταμείου Νο 545040-32 ή σε οποιοδήποτε Υποκατάστημα Αττικής ή Επαρχιακής πόλης της ίδιας Τράπεζας, με διπλότυπη απόδειξη (Κατάστημα Νομισματικού Προσώπου), είτε ολόκληρο το ποσό (χωρίς έκπτωση) ήτοι 30-10-2004 ήτοι με 10 εξασφαλισμένες δόσεις όπως παρακάτω:

1η δόση Ευρ.	222,09	Εως 30-4-2004	7η δόση Ευρ.	222,09	Εως 30-4-2007
2η >> >>	222,09	>> 30-10-2004	8η >> >>	222,09	>> 30-10-2007
3η >> >>	222,09	>> 30-4-2005	9η >> >>	222,09	>> 30-4-2008
4η >> >>	222,09	>> 30-10-2005	10η >> >>	222,09	>> 30-10-2008
5η >> >>	222,09	>> 30-4-2006			
6η >> >>	222,09	>> 30-10-2006			

ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι αποδείξεις της Ε.Τ.Ε. να αναγράφουν υποχρεωτικά και ευανάγνωστα τα στοιχεία : ΑΡ.ΠΡΩΤ/ΕΤΟΣ (1) , ΑΜ (2) & ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ.

Να προσέξετε ιδιαίτερα την έγκαιρη καταβολή των δόσεών σας, σύμφωνα με τις διατάξεις του αρθ.4 παρ.3 εδ.5 του Π.Δ.666/78(ΦΕΚ:147/16-9-78 Τεύχος Α')σε συνδυασμό με τον Π.Δ.169/83(ΦΕΚ:67/31-5-83 Τεύχος Α').

Διευκρινίζεται ότι μπορείτε να προκατάβαλε όλες δόσεις επιθυμητές,

Σε περίπτωση που η καταβολή των δόσεών σας δεν γίνει όπως πιο πάνω αναγράφεται , το δικαίωμά σας για αναγνώριση προϋπηρεσίας ΧΑΝΕΤΑΙ ΟΡΙΣΤΙΚΑ σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Ψ.215/1763 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 1242/8-12-98 τ.Β).

Επίσης αν καταβληθεί από το ΙΚΑ ή άλλο Ταμείο και για λογαριασμό σας κάποιο ποσό στο Ταμείο, το ποσό αυτό θα το συμψηφίσετε με την τελευταία ή τις τελευταίες δόσεις σας.

Κατά της απόφασης μπορείτε να προσойνητε στο Δ.Σ. μετ' αριθμ. 1921 (3) μόνες ΑΠΗΛΥΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ

Μηνιαία κράτηση	=	29,22
Επί μισθού δόση	=	76,0
Ποσό οφειλής	=	2220,90
Μειών καταβλ. ποσό:	=	0,00
Τελικό ποσό οφειλής	=	2220,90

ΚΑΡΤΕΛΑ 3

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ
(Ο.Π.Α.Δ.)
(Ν. Π. Δ. Δ.)

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ

ΠΛΗΡΗΣ ΑΓΑΤΟΣ
3871
19-7-05

Αθήνα: 27/6/2005

Αρ. Πρωτ.: οικ. 14858

Ταχ. Δ/ση : Μακεδονίας 8
Ταχ. Κώδ. : 104 33 ΑΘΗΝΑ
Τηλέφωνο : 210 8208803
Πληροφορίες: Γ. Λεχουρίτης
Fax : 210 8256871
URL : www.opad.gr
E-Mail : opad@otenet.gr

Προς: ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

ΘΕΜΑ: «Συμπλήρωση απογραφικών δελτίων»

Σας γνωρίζουμε ότι προωθείται νομοθετική ρύθμιση, με την οποία εντάσσονται στην υγειονομική περίθαλψη του ΟΠΑΔ οι εργαζόμενοι στα Πανεπιστήμια και τα μέλη των οικογενειών τους. Παρακαλούμε να σταλούν συμπληρωμένα στον ΟΠΑΔ μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου τα συνημμένα απογραφικά δελτία με τα στοιχεία των εργαζομένων στο Πανεπιστήμιό σας και των μελών οικογενειών τους, προκειμένου να προχωρήσουν οι διαδικασίες.

Συνημμένα: Απογραφικό δελτίο

Κοινοποίηση

Δ2α(1)

ΕΠΙΡΗΘΗΚΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΚΡΙΒΕΙΑ

28-6-2005

Ο Προϊστάμενος

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΝΑΧΩΡΙΤΟΥ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Δ. ΜΕΛΙΤΣΙΩΤΗΣ

ΠΡΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑ	0001
ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ	
ΔΟΥ, 200, 300, 400	
500, 600	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

1. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
2. ΑΙΓΙΝΗΤΕΙΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ
3. ΑΡΕΤΑΙΕΙΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ
4. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
5. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
6. ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
7. ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
8. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
9. ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
10. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
11. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
12. ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
13. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
14. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
- ✓ 15. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
16. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
17. ΠΑΝ/ΚΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΔΕΣΧΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΠΑΙΔΙΑ**ΣΥΠΛΗΡΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΝΗΛΙΚΑ ΤΕΚΝΑ**

301. Επώνυμο..... 302.

303. Όνομα..... 304. Αγόρι Κορίτσι 305.A.....

306. Όνομα Πατέρα..... 307. Ημ. Γέννησης..... 308.B.....

309. ΑΦΜ..... 310. Αρ. Ταυτότητας..... 311.C.....

ΑΝΥΠΛΗΡΩΣΤΑ ΕΝΗΛΙΚΑ ΤΕΚΝΑ ΠΟΥ ΣΠΟΥΔΑΖΟΥΝ

325. Επώνυμο..... 326.

327. Όνομα..... 328. Αγόρι Κορίτσι 329.A.....

330. Όνομα Πατέρα..... 331. Ημ. Γέννησης..... 332.B.....

333. ΑΦΜ..... 334. Αρ. Ταυτότητας..... 335.C.....

336. Σχολή..... 337. Ημ. Εγγραφής.....

ΑΝΥΠΛΗΡΩΣΤΑ ΕΝΗΛΙΚΑ ΤΕΚΝΑ ΔΙΑΡΚΩΣ ΑΝΙΚΑΝΑ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ

338. Επώνυμο..... 339.

340. Όνομα..... 341. Αγόρι Κορίτσι 342.A.....

343. Όνομα Πατέρα..... 344. Ημ. Γέννησης..... 345.B.....

346. ΑΦΜ..... 347. Αρ. Ταυτότητας..... 348.C.....

349. Αρ. Βεβαίωσης Α/θμιας Υγείας/κής Επιτροπής.....

ΠΑΤΡΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ**ΠΑΤΕΡΑΣ**

401. Επώνυμο..... 402. Όνομα..... 403.

404. Όνομα Πατέρα..... 405. Ημ. Γέννησης.....

406. Ετήσιο Εισόδημα..... 407.A.....

408. Αρ. Ταυτότητας..... 409. ΑΦΜ..... 410.B.....

411. Οδός-Αριθμός..... 412. Τ.Κ..... 413.C.....

414. Τηλέφωνο.....

415. Δήμος/Κοινότητα..... 416. Νομός.....

ΜΗΤΕΡΑ

417. Επώνυμο..... 418. Όνομα..... 419.

420. Όνομα Πατέρα..... 421. Ημ. Γέννησης.....

422. Ετήσιο Εισόδημα..... 423.A.....

424. Αρ. Ταυτότητας..... 425. ΑΦΜ..... 426.B.....

427. Οδός-Αριθμός..... 428. Τ.Κ..... 429.C.....

430. Τηλέφωνο.....

431. Δήμος/Κοινότητα..... 432. Νομός.....

ΑΝΥΠΛΗΡΩΣΤΑ ΑΔΕΛΦΙΑ ΔΙΑΡΚΩΣ ΑΝΙΚΑΝΑ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ

433. Επώνυμο..... 434. Όνομα..... 435.

436. Ημ. Γέννησης..... 437. Ετήσιο Εισόδημα.....

438. Αρ. Ταυτότητας..... 439. ΑΦΜ..... 400.A.....

401. Οδός-Αριθμός..... 442. Τ.Κ..... 443.B.....

444. Τηλέφωνο..... 445.C.....

446. Δήμος/Κοινότητα..... 447. Νομός.....

448. Αρ. Βεβαίωσης Α/θμιας Υγείας/κής Επιτροπής.....

* συμπληρώνεται από την ΥΠΑΔ

Μετά τη συμπλήρωση του το παρόν θεωρείται υπεύθυνα δήλωση. Δηλώνω ότι σε κάθε περίπτωση μεταβολής των παραπάνω υπογεγραμμοί να υποβάλλω τροποποιητική δήλωση.

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:.....

Ο ΔΗΛΩΣΗ/Η ΔΗΛΟΥΣΑ**ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ****ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ**

Ημερ/νία Θεώρησης:.....

ΚΑΡΤΕΛΑ 4

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΠΡΥΤΑΝΗΣ

Αριθ. Πρωτ. 1708
19/09/1997

Αξιότιμον
Υπουργό Εθνικής Παιδείας
& Θρησκευμάτων
(*ονοματεπώνυμο*)

Αξιότιμε Κύριε Υπουργέ

Σας επισυνάπτω την τροπολογία, που προτείνει το Πανεπιστήμιο (**όνομα**) σχετικά με το υπό ψήφιση σχέδιο νόμου «Υπηρεσιακή κατάσταση και αναμόρφωση μισθολογίου του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού και του εκπαιδευτικού προσωπικού των Ιδρυμάτων της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΑΕΙ, ΤΕΙ) – Μισθολογικές ρυθμίσεις ερευνητών των ερευνητικών ιδρυμάτων και άλλων συναφών κατηγοριών» και σας παρακαλώ να τη λάβετε υπόψη σας.

Με τιμή
(*ονοματεπώνυμο*)
Πρύτανης

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Β΄

Κρατώ σημειώσεις και συντάσσω εκθέσεις στην επαγγελματική μου ζωή

ΟΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ
(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- Συσχετίζω τις πληροφορίες γύρω από ένα θέμα με την επίλυση ενός προβλήματος του επαγγελματικού μου χώρου.
- Κρατώ σημειώσεις από μια συζήτηση γύρω από ένα θέμα.
- Κρατώ σημειώσεις από γραπτά κείμενα που αφορούν το επαγγελματικό ζήτημα που με απασχολεί.
- Συντάσσω σύντομες εκθέσεις παρουσίασης των απόψεων που αναπτύχθηκαν σε μια επαγγελματική συνάντηση-συζήτηση αξιοποιώντας και γραπτά κείμενα σχετικά με το θέμα της συνάντησης αυτής.

ΟΙ ΝΕΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΘΕΤΩ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ
ΕΝΟΤΗΤΑΣ

(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου

Κρατώ σημειώσεις για ένα ζήτημα που αντιμετωπίζει ο τομέας μιας εταιρίας ή μιας δημόσιας υπηρεσίας στον οποίο εργάζομαι.

- Συζητήστε στην ομάδα σας ένα πρόβλημα που είναι δυνατόν να αντιμετωπίζει ένας τομέας στον οποίο εργάζεστε. Στη συνέχεια κρατήστε σημειώσεις (α) προτού προσέλθετε στη συζήτηση, (β) κατά τη διάρκεια της συζήτησης και (γ) από τα γραπτά κείμενα που πρέπει να μελετήσετε, πριν συντάξετε ένα κείμενο-έκθεση σχετικά με το πρόβλημα. Η συζήτηση στην ομάδα εργασίας θα κινηθεί γύρω από τέσσερις θεματικούς άξονες οι οποίοι αναφέρονται στις στήλες του παρακάτω πίνακα.

ΚΡΑΤΩ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΜΟΥ ΣΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Οργάνωση των βημάτων για την επίλυση του προβλήματος	Στόχοι των ενεργειών που πρέπει να γίνουν	Ποια σημεία του προβλήματος πρέπει να διαφωτιστούν περισσότερο;	Ποιες έννοιες πρέπει να διευκρινιστούν;

- Στη συνέχεια προσέρχεται στη συζήτηση με τα άλλα μέλη της ομάδας εργασίας. Σημειώστε στον παρακάτω πίνακα τι είπε κάθε μέλος της ομάδας για τους τέσσερις θεματικούς άξονες της συζήτησης.

Οργάνωση των βημάτων για την επίλυση του προβλήματος	Στόχοι των ενεργειών που πρέπει να γίνουν	Ποια σημεία του προβλήματος πρέπει να διαφωτιστούν περισσότερο;	Ποιες έννοιες πρέπει να διευκρινιστούν;
1ο μέλος			
2ο μέλος			
3ο μέλος			
4ο μέλος			
5ο μέλος			

Κάθε μέλος έχει τώρα κρατήσει σημειώσεις για τις τοποθετήσεις των μελών της ομάδας εργασίας γύρω από τους θεματικούς άξονες της συζήτησης.

- Σε ποια σημεία υπήρξε συμφωνία;

- Σε ποια σημεία υπήρξε διαφωνία;

Στη συνέχεια συντάσσετε ένα κείμενο-έκθεση σχετικά με τη συζήτηση που διεξήχθη (τα σημεία συμφωνίας και διαφωνίας) στην ομάδα εργασίας για να την καταθέσετε στον προϊστάμενο του τομέα της εταιρίας ή της δημόσιας υπηρεσίας. Η παρακάτω δομή θα σας βοηθήσει.

1η § **Θέμα της συζήτησης**, λ.χ. «Αναπτύχθηκε πλούσιος προβληματισμός σχετικά με...»

2η § **Θέσεις στις οποίες υπήρξε συμφωνία**, λ.χ. «Τα μέλη της ομάδας εργασίας που συμφώνησαν με αυτή την άποψη ισχυρίζονται ότι... Ένα επιπλέον στοιχείο που επισήμαναν είναι...»

3η § **Θέσεις στις οποίες υπήρξε διαφωνία**, λ.χ. «Παρ' όλα αυτά υπήρξαν ισχυρές αντιρρήσεις σχετικά με την προσέγγιση των ανωτέρω μελών της ομάδας εργασίας. Τα μέλη που διαφώνησαν πιστεύουν ότι... Επιπλέον επισήμαναν ότι...»

4η § **Σύνοψη της συζήτησης και τελική πρόταση** από τη μεριά του συγγραφέα της έκθεσης, λ.χ. «Συμπερασματικά η ομάδα εργασίας κατέληξε... Σε σχέση με τα σημεία συμφωνίας – διαφωνίας και για να επέλθει μια ισορροπία ανάμεσα στις προσεγγίσεις και τις προτάσεις, πιστεύω ότι...»

2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι

ΣΕΝΑΡΙΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Η Διοίκηση ενός Πανεπιστημίου εκδίδει τις ακόλουθες εγκυκλίους, τις οποίες και σας αποστέλλει, σχετικά με τη χορήγηση αδειών και τον έλεγχο παρουσίας του διοικητικού προσωπικού. Εσείς είστε Προϊστάμενοι των επιμέρους διοικητικών υπηρεσιών του οργανισμού και πρέπει να τις μελετήσετε και να κρατήσετε σημειώσεις, ούτως ώστε με έναν σύντομο, περιληπτικό τρόπο να ενημερώσετε τους υφισταμένους σας.

ΚΡΑΤΩ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΜΕΛΕΤΩΝΤΑΣ ΓΡΑΠΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και διαφορετικά χρώματα, ώστε να υπογραμμίζετε τα σημεία με βάση τη χρήση τους στην επαγγελματική δραστηριότητα.

ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ (κόκκινη υπογράμμιση)	ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΣΗΜΕΙΑ (πράσινη υπογράμμιση)	ΒΣΗΜΕΙΑ ΠΟΥ ΔΙΝΟΥΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΜΕ (μπλε υπογράμμιση)

Ποιες είναι οι λέξεις, οι φράσεις-κλειδιά των εγκυκλίων τις οποίες:

- πρέπει να σας διευκρινίσει η προϊσταμένη αρχή;

- πρέπει να διευκρινίσετε στους υφισταμένους σας;

Σχετικά με τις έννοιες-κλειδιά και τις βασικές διαδικασίες για τις οποίες πρέπει να ενημερώσετε τους υφισταμένους σας μπορείτε να ακολουθήσετε την προτεινόμενη δομή για το ενημερωτικό κείμενο που θα συντάξετε, συμβουλευόμενοι και τις σημειώσεις που κρατήσατε ανωτέρω ή τις χρωματισμένες υπογραμμίσεις σας επί του κειμένου των εγκυκλίων.

Θέμα: *περί τίνος πρόκειται;*

Προσδιορισμός των εννοιών-κλειδιών: *σε τι συνίσταται, λόγω χάρη, μια διαδικασία δήλωσης παρουσίας, πού δηλώνουμε την παρουσία μας στην υπηρεσία που εργαζόμαστε κ.λπ.*

Προσδιορισμός των διαδικασιών: *ποιες είναι οι διαδικασίες για τη χορήγηση αδειών;*

Συμπερασματικά: *ποια είναι τα σημεία τα οποία χρήζουν προσοχής για την εύρυθμη λειτουργία της υπηρεσίας;*

3. Τι έχω μάθει

ΚΕΙΜΕΝΑ-ΕΚΘΕΣΕΙΣ / ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Ο ΣΚΟΠΟΣ: Παρουσίαση πληροφοριών γύρω από ένα θέμα, το οποίο κατηγοριοποιείται σε υποθέματα με ταυτόχρονη παρουσίαση των χαρακτηριστικών τους.

Η ΔΟΜΗ: Δίνεται το γενικό πλαίσιο εντός του οποίου προσδιορίζεται το θέμα, με αναφορά σε έννοιες-κλειδιά.

Επισημαίνονται τα δεδομένα, οι διαδικασίες και οι απόψεις σχετικά με το θέμα που πραγματεύεται το κείμενο της έκθεσης.

Συμπεράσματα και προτάσεις.

ΚΕΙΜΕΝΟ-ΕΚΘΕΣΗΣ / ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΜΙΑΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Ο ΣΚΟΠΟΣ: Παρουσίαση πληροφοριών και γνώμων σχετικά με περισσότερες της μίας προσέγγισης/άποψης για ένα θέμα.

Η ΔΟΜΗ: 1. Παρουσίαση του θέματος.

2. Παρουσίαση των σημείων στα οποία υπάρχει συμφωνία (αναφορά των ισχυρότερων αιτιολογήσεων για τα σημεία αυτά).

3. Αναφορά των σημείων διαφωνίας και των επιχειρημάτων με τα οποία οι διαφωνίες αυτές αιτιολογούνται.

4. Συμπεράσματα και προτάσεις.

4. Διευρύνω την εμπειρία μου – Εφαρμόζω

ΣΕΝΑΡΙΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Υπάλληλοι Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου (ΙΔΑΧ) έχουν τοποθετηθεί σε κλάδους και κατηγορίες αναντίστοιχες με τους τίτλους σπουδών τους και την κατηγορία εκπαίδευσής τους [Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (ΔΕ), Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση (ΠΕ), Τεχνική Εκπαίδευση (ΤΕ)]. Συγκεκριμένα η κ. Ζ. είναι πανεπιστημιακής εκπαίδευσης και θεολόγος και έχει τοποθετηθεί σε κλάδο Τ.Ε. Εργοδηγών, ενώ εργάζεται προσφέροντας γραμματειακή υποστήριξη στην Τεχνική Υπηρεσία του Οργανισμού. Έχει συγκληθεί ήδη ομάδα εργασίας από τη διοικητική υπηρεσία του οργανισμού προκειμένου να επανεξετάσει την τοποθέτηση του προσωπικού. Ένα μέλος της ομάδας εργασίας αναλαμβάνει να συγκεντρώσει πληροφορίες σύμφωνα και με τις σχετικές διατάξεις του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα, τις οποίες θέτει υπόψη στα υπόλοιπα μέλη της ομάδας εργασίας. Μελετώντας το κείμενο αυτό να κρατήσετε σημειώσεις και κατόπιν με βάση αυτές και τη συζήτηση στην ομάδα να συντάξετε ένα

σύντομο κείμενο-έκθεση σχετικά με τη γνώμη της ομάδας εργασίας (σημεία συμφωνίας – σημεία διαφωνίας) για την τοποθέτηση της εν λόγω υπαλλήλου [ΚΑΡΤΕΛΑ 3].

ΚΡΑΤΩ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΜΕΛΕΤΩΝΤΑΣ ΤΟ ΓΡΑΠΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Θέμα: *περί τίνος πρόκειται;*

Προσδιορισμός των εννοιών-κλειδιών: *σε τι συνίσταται, λόγου χάρη, μια διαδικασία δήλωσης παρουσίας, πού δηλώνουμε την παρουσία μας στην υπηρεσία που εργαζόμαστε κ.λπ.*

Προσδιορισμός των διαδικασιών: *ποιες είναι οι διαδικασίες για τη χορήγηση αδειών;*

Συμπερασματικά: *ποια είναι τα σημεία τα οποία χρήζουν προσοχής για την εύρυθμη λειτουργία της υπηρεσίας;*

ΣΥΝΤΑΣΣΩ ΚΕΙΜΕΝΟ-ΕΚΘΕΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΠΟ-ΘΕΤΗΣΗΣ ΣΕ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

1. Παρουσίαση του θέματος.
2. Παρουσίαση των σημείων στα οποία υπάρχει συμφωνία (αναφορά των ισχυρότερων αιτιολογήσεων για τα σημεία αυτά).
3. Αναφορά των σημείων διαφωνίας και των επιχειρημάτων με τα οποία οι διαφωνίες αυτές αιτιολογούνται.
4. Συμπεράσματα και προτάσεις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΑΡΤΕΛΑ 1

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΑΝΤΙΠΡΥΤΑΝΗΣ

29 Σεπτεμβρίου 2006

Αριθμ. Πρωτ.:

**Προς: Διοικητικό Προσωπικό
Πανεπιστημίου**

Αγαπητές/οί συνεργάτες,

Στις 10.10.2003 είχε σταλεί το υπ' αριθμ. 5455/10.10.2003 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικής Υποστήριξης με θέμα «Διαδικασία χορήγησης άδειας», το οποίο επισυνάπτεται. Ως προς τη διαδικασία χορήγησης άδειας έχει επέλθει μια τροποποίηση, μετά από συνάντηση των Διευθυντών και των Προϊσταμένων Γραμματειών των Τμημάτων της έδρας του Ιδρύματος με τον κ. Πρύτανη το καλοκαίρι του 2004. Συγκεκριμένα, η άδεια των Προϊσταμένων των Γραμματειών των Τμημάτων της έδρας του Ιδρύματος εγκρίνεται από τον/η Γενικό/ή Διευθυντή/τρια Διοικητικής Υποστήριξης. Κατά τα λοιπά η αναφερόμενη στο άνω έγγραφο διαδικασία συνεχίζει να ισχύει μέχρι σήμερα.

Επειδή ως νέες Πρυτανικές Αρχές επιθυμούμε για συντονιστικούς λόγους να έχουμε σαφή εικόνα της ροής των αδειών και απουσίας του διοικητικού προσωπικού, εφεξής κάθε άδεια για να έχει ισχύ πρέπει να φέρει και τη, με υπογραφή, έγκριση του Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Προσωπικού.

Συγκεκριμένα, όλες οι άδειες με την ολοκλήρωση της αναφερόμενης στο ως άνω επισυναπτόμενο έγγραφο διαδικασίας, είτε έχουν εγκριθεί είτε έχουν απορριφθεί, θα προσκομίζονται από τον αντίστοιχο Διευθυντή και έχοντα την ευθύνη έγκρισης στον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Προσωπικού για έλεγχο και τελική έγκριση. Υπογραμμίζουμε ότι δεν είναι δυνατή η απουσία υπαλλήλου εάν δεν έχει ολοκληρωθεί η ανωτέρω διαδικασία στο σύνολό της. Εξαιρέση αποτελούν, βέβαια, οι έκτακτες περιπτώσεις κατά τις οποίες η αίτηση υποβάλλεται την ημέρα απουσίας για ειδικό, συγκεκριμένο και επείγοντα λόγο. Όσον αφορά τις άδειες των Πανεπιστημιακών Μονάδων εκτός της έδρας του Ιδρύματος, αφού ολοκληρωθεί η αρχική έγκρισή τους από τον οικείο Διευθυντή, θα αποστέλλονται με fax και η άνω διαδικασία θα συνεχίζεται τηλεφωνικά, ενώ τα έντυπα των αδειών θα επιστρέφουν στην Πανεπιστημιακή Μονάδα με fax υπογεγραμμένα από τον Αντιπρύτανη προκειμένου να είναι δυνατή η χορήγηση της άδειας.

Η εν λόγω ρύθμιση ισχύει από τη 2α Οκτωβρίου 2006.

Παρακαλούμε για τις δικές σας ενέργειες.

Ο Αντιπρύτανης

Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Προσωπικού

Κοιν.: Πρύτανης

Αντιπρυτάνεις

ΚΑΡΤΕΛΑ 2

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΑΝΤΙΠΡΥΤΑΝΗΣ

29 Σεπτεμβρίου 2006

Αριθμ. Πρωτ.:

**Προς: Διοικητικό Προσωπικό
Πανεπιστημίου**

Αγαπητές/οί συνεργάτες,

Καθιερώνεται η τήρηση βιβλίου παρουσιών σε κάθε Πανεπιστημιακή Μονάδα και στην έδρα του Ιδρύματος με τις αρχές που αναφέρονται στη συνέχεια.

Γραφείο Αθήνας

Τηρείται ένα βιβλίο.

Έδρα Πανεπιστημίου

Βιβλία τηρούνται στο κτίριο της Διοίκησης όπου υπογράφουν όλοι οι υπάλληλοι των υπηρεσιών του Λόφου Πανεπιστημίου και στο κτίριο Μπίνειο όπου υπογράφουν όλοι οι υπάλληλοι που εδρεύουν σε κτίρια εκτός εκείνων του Λόφου.

Περιφερειακές Μονάδες

Τηρείται ένα βιβλίο και στην περίπτωση διασποράς των υπηρεσιών σε περισσότερα του ενός κτίρια, με απόφαση του/της Περιφερειακού/ής Διευθυντή/ντριας, περισσότερα του ενός.

Τα βιβλία ελέγχονται σε ημερήσια βάση ως προς την παρουσία στην εργασία και την προσέλευση-αποχώρηση του προσωπικού από τους εξής:

Ο Διευθυντής Διοικητικών Υποθέσεων ελέγχει τους υπαλλήλους των κεντρικών υπηρεσιών.

Ο Περιφερειακός Διευθυντής/Προϊστάμενος Γραφείου Αθηνών ελέγχει τις κεντρικές υπηρεσίες της Πανεπιστημιακής Μονάδας/Γραφείου Αθηνών.

Ο Προϊστάμενος Γραμματείας Σχολής ελέγχει το προσωπικό της Γραμματείας του.

Όλοι οι προαναφερθέντες ενημερώνουν, όταν το κρίνουν αναγκαίο, για παράδειγμα σε περιπτώσεις κατ' επανάληψη αποκλίσεων από την τήρηση του ωραρίου, τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Προσωπικού, τους Κοσμήτορες των Σχολών ή τους Προέδρους των Τμημάτων.

Στην περίπτωση των υπαλλήλων οι οποίοι έχουν αποσπασθεί στην Επιτροπή Ερευνών ή στην Εταιρεία Διαχείρισης και Αξιοποίησης Περιουσίας Πανεπιστημίου τον έλεγχο, αντιστοίχως, ενεργεί ο Γραμματέας της Επιτροπής Ερευνών ή ο Διευθύνων Σύμβουλος της Εταιρείας, οι οποίοι και ενημερώνουν, όταν το κρίνουν αναγκαίο, τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Προσωπικού.

Γνωρίζοντας ότι μεγάλος αριθμός υπαλλήλων υπερβάλλουν εαυτόν στην προσπάθεια υπηρετήσεως του Ιδρύματος, αφιερώνοντας χρόνο υπέρτερο του συνήθους ωραρίου, η διαδικασία αυτή θα προσφέρει τεκμηριωμένο υλικό σε διαπραγματεύσεις με αρμόδιους φορείς για την παροχή νομίμων ανταλλαγμάτων.

Η εν λόγω ρύθμιση ισχύει από τη 2α Οκτωβρίου 2006.

Ο Αντιπρύτανης

Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Προσωπικού

Κοιν.: Πρύτανης

Αντιπρυτάνεις

Κοσμήτορες Σχολών

Πρόεδροι Τμημάτων

ΚΑΡΤΕΛΑ 3

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Από (ονοματεπώνυμο)

Με χρέη προϊσταμένης

Προς Πρύτανη

Κοιν.: Διεύθυνση Διοικητικής Υπηρεσίας Μυτιλήνης

ΘΕΜΑ: Πράξη Κατάταξης Προσωπικού ΙΔΑΧ

Θα προσπαθήσω να τοποθετηθώ στο θέμα διευκρινίζοντας:

Α. Τι σημαίνει «ΤΥΠΙΚΟ ΠΡΟΣΩΝ».

ΤΥΠΙΚΟ ΠΡΟΣΩΝ είναι ό,τι χρειάζεται για το διορισμό και τον προσδιορισμό της ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ και του ΚΛΑΔΟΥ ενός υπαλλήλου.

Β. Τι σημαίνει «ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ».

Η ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ προσδιορίζεται από το επίπεδο της εκπαιδευτικής βαθμίδας:

Δηλ. Πρωτοβάθμια Εκπ/ση ΥΕ

Δευτεροβάθμια Εκπ/ση ΔΕ

Τριτοβάθμια Εκπ/ση ΤΕ ή ΠΕ αντίστοιχα.

Άρα ανάλογα με τη βαθμίδα εκπαίδευσης που έχει περατώσει, η Κατηγορία του υπαλλήλου θα χαρακτηριστεί ΥΕ ΔΕ ή ΤΕ ΠΕ.

Γ. Τι σημαίνει «ΚΛΑΔΟΣ».

Ο ΚΛΑΔΟΣ προσδιορίζεται από την Ταυτότητα του τίτλου Σπουδών.

Δηλ. προσδιορίζει τον υπάλληλο ανάλογα με τον Τίτλο Σπουδών που έχει ή δεν έχει.

Π.χ. ΥΕ Κλητήρας (είναι αυτονόητο σ' αυτή την περίπτωση ότι ο Τάδε υπάλληλος το μόνο αποδεικτικό τίτλο σπουδών που χρειάζεται είναι αυτό της πρωτοβάθμιας εκπ/σης και ο κλάδος κλητήρας δεν απαιτεί περισσότερα τυπικά προσόντα).

Σε άλλη περίπτωση π.χ. κατηγορίας ΠΕ.

Ο Κλάδος που θα καταταχθεί ο υπάλληλος προσδιορίζεται από τον ΤΙΤΛΟ ΣΠΟΥΔΩΝ του, δηλ. από το ΠΤΥΧΙΟ του.

Οποιοδήποτε πτυχίο Ανωτάτης εκπ/σης του δίνει το τυπικό προσόν της Κατηγορίας ΠΕ (Πανεπιστημιακής Εκπ/σης). Για να ορίσουμε τον κλάδο αυτής της Κατηγορίας θα ανατρέξουμε στο συγκεκριμένο πτυχίο, π.χ. Μαθηματικών, και αυτό θα προσδιορίζει τον κλάδο του.

Έτσι ο υπάλληλος θα αποκτήσει τη θέση κατάταξής του, που θα είναι ΠΕ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ.

Το άρθρο 3, παράγ. 1 του ΠΔ 50 καθορισμός των προσόντων διορισμού σε θέσεις φορέων του δημόσιου τομέα αναφέρει «Για τους κλάδους ΠΕ μίας ή περισσότερων ειδικοτήτων των οποίων η ονομασία είναι ίδια με την ονομασία πτυχίου ή διπλώματος ΑΕΙ, προσόν διορισμού ορίζεται το ομώνυμο, κατά ειδικότητα, πτυχίο ή δίπλωμα ΑΕΙ της ημεδαπής ή ισότιμο αντίστοιχης ειδικότητας σχολών της αλλοδαπής».

Επ' ουδενί ο ΚΛΑΔΟΣ ΕΝΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥ ΔΕΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΟΥ!

Συνεχίζω, για να γίνει ακόμα πιο κατανοητό, και αναφέρω ένα πρόχειρο παράδειγμα που έρχεται στο μυαλό μου και το καταθέτω επειδή τυγχάνει στο δικό μου Διοικητικό Αρχείο να βρίσκεται το προσωπικό του Μητρώο.

κ. Χ.Χ.

ΚΛΑΔΟΣ: ΠΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

Ασχολείται με Διοικητικά Θέματα.

Σκεφτείτε πόσο άστοχο θα ήταν αν η ΨΨ, με Πτυχίο από το Οικονομικό Τμήμα της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, προσέφερε τις υπηρεσίες της σε Εργοτάξιο και χαρακτηριζόταν ΠΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ.

Ο κος Χ.Χ. όμως σωστά είναι στον Κλάδο του ΠΕ Μηχανικών διότι κατέχει τον αντίστοιχο τίτλο σπουδών.

Σωστά και η κα ΨΨ είναι στον κλάδο ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού διότι και αυτή κατέχει τον αντίστοιχο τίτλο σπουδών.

Δε γνωρίζω, δε, κανένα νόμο που να απαγορεύει σε Χημικούς, Περιβαλλοντολόγους, Μαθηματικούς κτλ. να προσφέρουν διοικητικές υπηρεσίες.

Στο κεφάλαιο Γ' ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ – ΚΛΑΔΟΙ – ΠΡΟΣΟΝΤΑ του Υπαλληλικού Κώδικα, άρθρο 75 (Κατάταξη θέσεων σε κατηγορίες), άρθρο 76 (Θέσεις κατά κατηγορία – Τυπικά προσόντα), άρθρο 77 (Θέσεις και τυπικά προσόντα κατά κλάδο – Καθήκοντα) αναφέρονται όλα τα ανωτέρω.

Στο άρθρο 76, «Θέσεις κατά κατηγορία – Τυπικά προσόντα», αναφέρεται ότι:

1. Θέσεις της κατηγορίας ΥΕ είναι εκείνες για τις οποίες ως τυπικό προσόν διορισμού ορίζεται απολυτήριος τίτλος υποχρεωτικής εκπαίδευσης ή ισοδύναμης κατώτερης τεχνικής σχολής.

2. Θέσεις της κατηγορίας ΔΕ είναι εκείνες για τις οποίες ως τυπικό προσόν διορισμού ορίζεται απολυτήριος τίτλος ή πτυχίο σχολής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

3. Θέσεις της κατηγορίας ΤΕ είναι εκείνες για τις οποίες ως τυπικό προσόν διορισμού ορίζεται το πτυχίο ή δίπλωμα σχολής τεχνολογικού εκπαιδευτικού ιδρύματος της ημεδαπής ή αλλοδαπής ή πτυχίο ΚΑΤΕΕ ή ισότιμο πτυχίο ή δίπλωμα της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

4. Θέσεις της κατηγορίας ΠΕ είναι εκείνες για τις οποίες ως τυπικό προσόν διορισμού ορίζεται το πτυχίο ή δίπλωμα τμήματος ή σχολής ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος της ημεδαπής ή ισότιμο της αλλοδαπής.

Στο άρθρο 77, «Θέσεις και τυπικά προσόντα κατά κλάδο – Καθήκοντα», παράγρ. 3, αναφέρεται ότι:

«Με Προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μπορεί να ορίζονται ενιαία για όλες ή για μέρος των δημοσίων υπηρεσιών ή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου οι κλάδοι, οι ειδικότητες, τα τυπικά προσόντα διορισμού σε θέσεις κάθε κλάδου ή ειδικότητας, τα καθήκοντα κάθε κλάδου ή ομάδας κλάδων της ίδιας ή διαφορετικής κατηγορίας και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια».

Το Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθμ. 50 (Καθορισμός των προσόντων διορισμού σε θέσεις φορέων του δημόσιου τομέα) είναι το τελευταίο διευρυμένο «Προσοντολόγιο – Κλαδολόγιο».

Στο άρθρο 4, παράγρ. β, Κλάδος ΠΕ Διοικ. και/η Οικον., ορίζονται τα τυπικά προσόντα διορισμού (Κατηγορίας και κλάδου) ως εξής:

Πτυχίο ή δίπλωμα ΑΕΙ της ημεδαπής ή ισότιμο, αντίστοιχης ειδικότητας, σχολών της αλλοδαπής μιας από τις παρακάτω ειδικότητες:

- Νομικής
- Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης
- Δημόσιας Διοίκησης
- Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας
- Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας
- Πολιτικών Επιστημών
- Πολιτικής Επιστήμης

- Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών
- Οικονομικών Επιστημών
- Οικονομικής Επιστήμης
- Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων
- Διοίκησης Επιχειρήσεων
- Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών
- Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών και Πολιτικών Σπουδών
- Επιχειρησιακής Έρευνας και Στρατηγικής Διοικητικής
- Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης
- Στατιστικής
- Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής
- Κοινωνιολογίας
- Κοινωνικής Διοίκησης
- Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης
- Τεχνολογίας και Συστημάτων Παραγωγής
- Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών
- Μεσογειακών Σπουδών
- Οργάνωσης και Διαχείρισης Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων
- Ναυτιλιακών Σπουδών
- Ναυτιλίας και Επιχειρηματικών Επιχειρήσεων
- Κοινωνικής Πολιτικής και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
- Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

Η παράγ. α του ανωτέρω άρθρου –που είναι και το σημείο σύγκρισης– αναφέρεται σε περιπτώσεις πλήρωσης θέσεων με διαγωνισμό, όπου το οποιοδήποτε πτυχίο ΑΕΙ θεωρείται προσόν διορισμού, αλλά στις διαδικασίες του διαγωνισμού θα περιλαμβάνεται και η εξέταση γνωστικών θεμάτων οικονομίας ή διοίκησης κ.λπ. (η απάντηση δόθηκε από το ΥΠΕΣΣΔΔΑ).

Στο άρθρο 13, Κλάδος ΤΕ Διοικητικός – Λογιστικός, παράγ. 1, ορίζεται το πτυχίο ή δίπλωμα όλων των τμημάτων της «Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας» των ΤΕΙ ή το ομώνυμο ή αντίστοιχης ειδικότητας πτυχίο ή δίπλωμα ισότιμων τίτλων σχολών της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

Αναφέρω τους ανωτέρω δύο κλάδους επειδή είναι οι πλέον αμφισβητούμενοι στην περίπτωση της Κατάταξης προσωπικού ΙΔΑΧ που εξετάζουμε αυτή τη στιγμή.

Έρχομαι τώρα στο συγκεκριμένο θέμα που αφορά την κατάταξη προσωπικού ΙΔΑΧ με το νόμο 2839/2000. Ο Νόμος 2839/2000 δίνει το δικαίωμα κατάταξης προσωπικού σε οργανικές θέσεις ΙΔΑΧ. Αναφέρω τις παραγράφους 6 και 7 του άρθρου 17.

«Οι κατατασσόμενοι εντάσσονται σε υφιστάμενες θέσεις αντίστοιχης ή παρεμφερούς ειδικότητας και, αν δεν υπάρχουν, σε προσωρινές θέσεις αντίστοιχης ειδικότητας, που συνιστώνται με την απόφαση κατάταξης.

Η Κατάταξη γίνεται με απόφαση του αρμόδιου για την πρόσληψη οργάνου ύστερα από γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου ως προς τη συνδρομή της προϋπόθεσης που ορίζεται στο εδάφιο ε της παραγρ. 1» (δηλ. πρόκειται εφεξής να καλύψει πάγιες και διαρκείς ανάγκες του φορέα σε θέσεις του οποίου κατατάσσεται – αναφέρω το εδάφιο) και ως προς την παρεμφερή ειδικότητα της προηγούμενης παραγράφου, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά αναλόγως των διατάξεων των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 10 και των παραγράφων 3 και 5 του άρθρου 11 του Ν. 2266/94.

Αναφέρω τις παραγ. 3 και 5 του άρθρου 11 του ν. 2266/94.

Παράγ. 3: «Η κατάταξη γίνεται σε ειδικότητα αντίστοιχη με την ειδικότητα και τους όρους με τους οποίους κάθε υπάλληλος είχε προσληφθεί ή με τα καθήκοντα που ασκεί ανάλογα με τα τυπικά του προσόντα. Όσοι έχουν πτυχίο ή δίπλωμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κατατάσσονται σε θέσεις ειδικότητας αντίστοιχες με τα προσόντα αυτά, ανεξάρτητα από την ειδικότητα με την οποία είχαν προσληφθεί. Αν δεν υπάρχει αντίστοιχη ειδικότητα και θέση συνιστάται με την απόφαση κατάταξης και εφαρμόζεται περαιτέρω η παράγραφος 5 του παρόντος άρθρου».

Παράγ. 5: «Υπάλληλοι που κατατάσσονται σύμφωνα με το άρθρο αυτό με βάση το πτυχίο ή δίπλωμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εφόσον δεν προβλέπεται από τον οργανισμό της υπηρεσίας τους αντίστοιχη ή παρεμφερής ειδικότητα μετατάσσονται υποχρεωτικώς, μέσα σε έξι (6) μήνες από την κατάταξή τους, σε κενές οργανικές θέσεις υπηρεσιών του Δημοσίου ή ΝΠΔΔ αντίστοιχης ειδικότητας, με την ίδια σχέση εργασίας».

Στη ΔΙΠΙΔΔ/Β2/355/21281 (ερμηνευτική) αναφέρονται τα ίδια, δηλ. ότι «Αν όμως τα καθήκοντα που ασκούν έχουν διαφοροποιηθεί ή είναι άλλα από τα καθήκοντα της ειδικότητας με την οποία είχαν προσληφθεί, τότε η κατάταξη γίνεται σε ειδικότητα αντίστοιχη με τα καθήκοντα που ασκούν κατά τη χρονική διάρκεια της τελευταίας σύμβασης ανάλογα με τα τυπικά τους προσόντα, έτσι οι κάτοχοι τίτλου σπουδών ΑΕΙ ή ΤΕΙ –όπως λέει παρακάτω – κατατάσσονται σε αντίστοιχες θέσεις με σύμβαση ΙΔΑΧ με βάση το πτυχίο ή δίπλωμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης».

Στον Υπαλληλικό Κώδικα, άρθρο 20 «Ανάκληση διορισμού», παράγρ. 2, αναφέρεται ότι: «*Η πράξη διορισμού, που έγινε κατά παράβαση νόμου, ανακαλείται εντός διετίας από τη δημοσίευσή της*».

Στο άρθρο 25, «Νομιμότητα υπηρεσιακών ενεργειών», παράγρ. 1, αναφέρεται ότι: «*Ο υπάλληλος είναι υπεύθυνος για την εκτέλεση των καθηκόντων του και τη νομιμότητα των υπηρεσιακών του ενεργειών*».

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Γ΄

Συντάσσω την αφήγηση ενός περιστατικού, διαχωρίζοντας την είδηση από το σχόλιο

ΟΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ
ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ
(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- Συνειδητοποιώ τον τρόπο με τον οποίο αφηγούμαστε συνήθως ένα περιστατικό.
- Εξοικειώνομαι με βασικά είδη αφήγησης περιστατικών και τον τρόπο με τον οποίο αυτά διαχωρίζουν την «είδηση» από το «σχόλιο».
- Διακρίνω τα αντικειμενικά δεδομένα («ειδήσεις») από τα υποκειμενικά στοιχεία («σχόλια») στις αφηγήσεις περιστατικών.

ΟΙ ΝΕΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΘΕΤΩ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ
ΕΝΟΤΗΤΑΣ

(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου

Χωριστείτε σε ομάδες και συζητήστε τις εμπειρίες σας σχετικά με ειδήσεις που εκ των υστέρων διαπιστώσατε ότι δεν ήταν σαφείς και αντίστοιχες με τα πραγματικά γεγονότα από τον Τύπο και την τηλεόραση. Στόχος της συζήτησης είναι να εντοπίσετε τρόπους με τους οποίους μπορεί να δημιουργηθεί σύγχυση γύρω από ένα θέμα-γεγονός.

Σημειώσεις: -----

[καρτέλα 1]

Αφού μελετήσετε τη γελοιογραφία, να αφηγηθείτε προφορικά στην ομάδα σας το γεγονός στο οποίο αναφέρεται.

Η κάθε ομάδα της τάξης επιλέγει την αφήγηση που θα παρουσιάσει στην ολομέλεια. Ο εκπαιδευτής σας καταγράφει τα κύρια σημεία της αφήγησης κάθε ομάδας και εσείς εντοπίζετε ομοιότητες και διαφορές στις αφηγήσεις που έχουν διατυπωθεί.

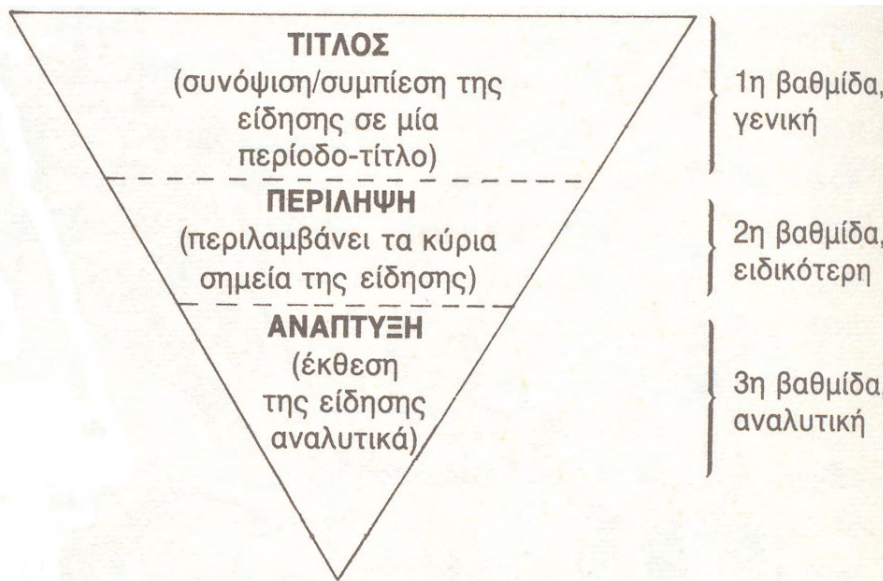
ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ	ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ	ΔΙΑΦΟΡΕΣ
Αφήγηση (α') ομάδας		
Αφήγηση (β') ομάδας		
Αφήγηση (γ') ομάδας		
Αφήγηση (δ') ομάδας		

Αφού διαβάσετε τη σχετική είδηση στα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων, διακρίνετε ποια είναι η είδηση και ποιο το σχόλιο κάθε εφημερίδας.

Στη συνέχεια διαβάστε τη σχετική είδηση όπως παρατίθεται αναλυτικά στη σελίδα στην οποία παραπέμπει η πρωτοσέλιδη καταχώριση.

Με ποια δομή παρουσιάζεται η είδηση; (Διακρίνετε τις βαθμίδες παρουσίασης σύμφωνα με τη δομή της ανεστραμμένης πυραμίδας που σας δίνεται.)

● η «ανεστραμμένη πυραμίδα»
παρουσίασης της είδησης

Σε ποιες βαθμίδες υπάρχουν τα σχόλια και σε ποια η είδηση;

Υποθέστε για ποιους λόγους υπάρχει αυτή η διαβάθμιση της είδησης. Γιατί η είδηση δεν παρουσιάζεται εξ αρχής αναλυτικά;

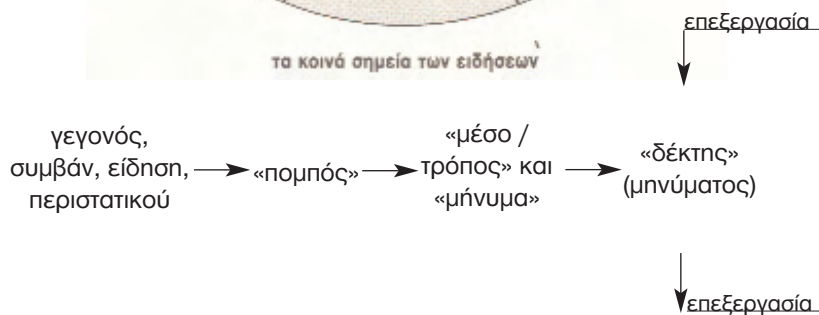
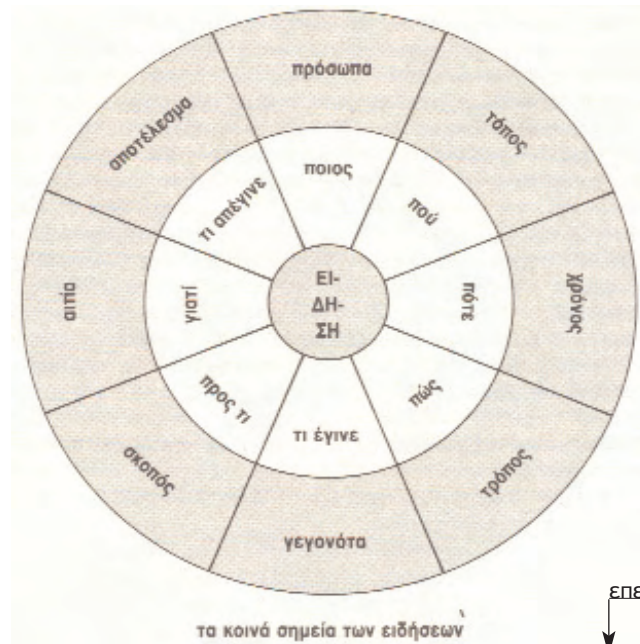
Αφού διαβάσατε την είδηση αναλυτικά (η είδηση στην τρίτη βαθμίδα της πυραμίδας), να διακρίνετε σε ποιες περιπτώσεις δικαιολογούνταν ο τίτλος του πρωτοσέλιδου;

Διατυπώστε γενικότερες απόψεις για τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να αξιολογούμε τα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων σχετικά με την παρουσίαση μιας είδησης.

Αφού διαβάσατε τους τίτλους των ειδήσεων όπως παρατίθενται παρακάτω, εντοπίστε τους τρόπους με τους οποίους σχολιάζεται η είδηση.

Αναφορά περιστατικών

Χωριστείτε σε δύο ομάδες. Η καθεμία αναλαμβάνει να μελετήσει τη συνοπτική και ανεπτυγμένη παρουσίαση-αφήγηση της μίας είδησης από τις δύο ειδήσεις που παρατίθενται (μία για κάθε ομάδα) [καρτέλες 2-3]. Αφού μελετήσετε το αφηγημένο γεγονός, να εντοπίσετε και να υπογραμμίσετε τα σημεία στα οποία δίνονται οι βασικές πληροφορίες που το συνθέτουν. Ο παρακάτω πίνακας θα σας βοηθήσει.

Στη συνέχεια σκεφτείτε τίτλους που μπορούν να δοθούν στην είδηση που μελετήσατε.

3. Τι έχω μάθει

A. ΠΩΣ ΔΟΜΕΙΤΑΙ ΜΙΑ ΕΙΔΗΣΗ (Εκφραση – Έκθεση, Β΄ Λυκείου)

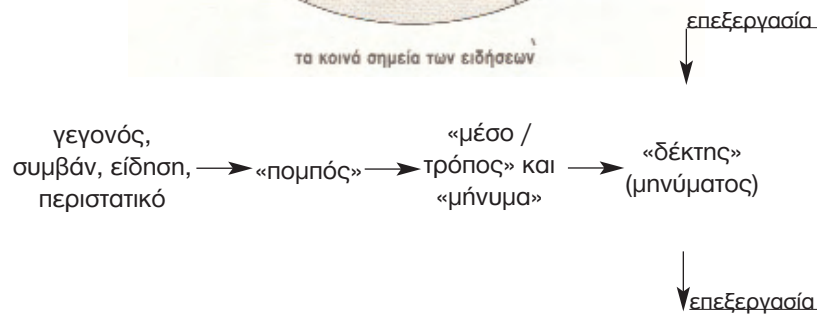
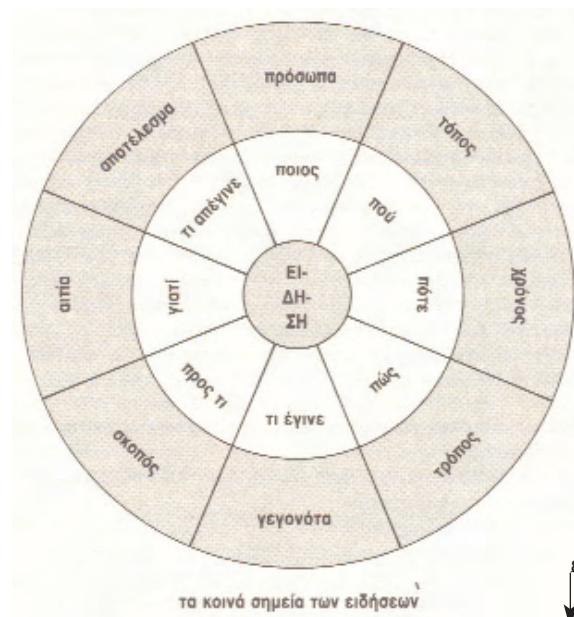

B. ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

Οι τρόποι με τους οποίους προβάλλονται οι ειδήσεις αποτελούν ταυτόχρονα και σχολιασμό τους, λ.χ. αν από μία είδηση παρουσιαστεί ένα μέρος της με πηχυαίους τίτλους ο συντάκτης της είδησης αναδεικνύει το σημαντικό –κατά την κρίση του– μέρος της είδησης. Ανάλογα ο συντάκτης μπορεί να θέσει τη στάση του, το σχολιασμό του, στην είδηση και με τους ακόλουθους τρόπους:

- Θέση και έκταση στη σελίδα
- Σημεία στίξης
- Λέξεις που εκφράζουν έντονα συναισθήματα
- Χιούμορ – ειρωνεία
- Μέγεθος στοιχείων του τίτλου
- Χρωματικοί συνδυασμοί
- Εικόνες

Γ. ΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

Δ. ΤΟ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΗΣ ΕΙΔΗΣΗΣ (Εκφραση – Έκθεση Β΄ Λυκείου)

ΤΟ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΣΤΙΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- Το υποκειμενικό στοιχείο υπεισέρχεται και στην καθαρά ειδησιογραφική ανακοίνωση των γεγονότων. Οι ειδήσεις ιεραρχούνται σύμφωνα με τις υποκειμενικές επιλογές των δημοσιογράφων ή των δημοσιογραφικών οργανισμών και λοιπών φορέων πληροφόρησης της κοινής γνώμης (μαζικών μέσων). Χρησιμοποιούνται για το σκοπό αυτό τα παραπάνω μέσα προβολής, για να τονίζονται ή να υπερτονίζονται ορισμένες ειδήσεις και ορισμένες άλλες να υποβαθμίζονται ή ακόμη και να αποσιωπώνται].
- Η κάθε είδηση (έτσι ή αλλιώς επιλεγμένη και προβλημένη) γίνεται αντιληπτή κατά διαφορετικό τρόπο από τον κάθε αναγνώστη. Αυτό οφείλεται στις διαφορές του χαρακτήρα, των εμπειριών και των γνώσεων των αναγνωστών.
- Διαφοροποιήσεις αντίληψης και κατανόησης έχουμε ακόμα και όταν οι άνθρωποι έχουν κοινό γλωσσικό και εξωγλωσσικό πλαίσιο.

4. Διευρύνω την εμπειρία μου – Εφαρμόζω

Χωριστείτε σε τέσσερις ομάδες και επιλέξτε ένα από τα εικονογραφημένα περιστατικά [καρτέλες 4-6]. Αφού δείτε προσεκτικά τα σκίτσα, συζητήστε ποιο είναι το γεγονός και οργανώστε το κείμενο της είδησης (τίτλος, συνοπτική παρουσίαση, αναλυτική).

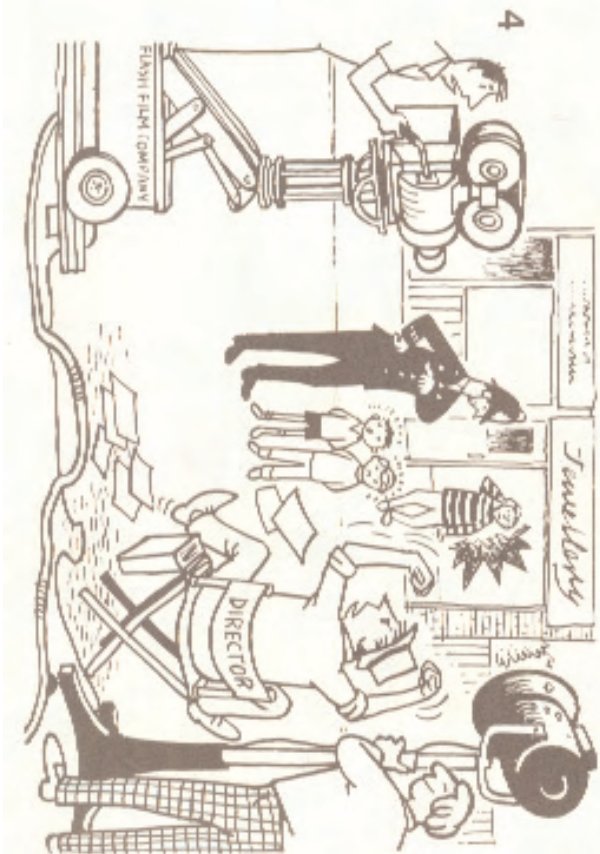
Παρατηρώντας την εικόνα [καρτέλα 7] που παρατίθεται να φανταστείτε τη σελίδα ενός περιοδικού ή μιας εφημερίδας στην οποία θα μπορούσε να ενταχθεί. Σκεφτείτε:

- ποια μπορεί να είναι η θεματική της σελίδας;
- ποιος μπορεί να είναι ο τίτλος της είδησης;
- ποια λεζάντα μπορεί να συνοδεύσει τη φωτογραφία;

Μπορείτε να επεκτείνετε τον προβληματισμό σας σχετικά με τη διάκριση είδηση-σχόλιο, συζητώντας στην τάξη τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζονται οι ειδήσεις στα τηλεοπτικά δελτία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

КАРТЕЛА 1

ΚΑΡΤΕΛΑ 2

⇒ «Βρήκαν πεντακόσιες χιλιάδες και τις παρέδωσαν»

α) Συνοπτική είδηση (10-15 σειρές)

Δύο παιδιά, ο Κ.Γ., έντεκα χρόνων, και η Λ.Μ., δέκα χρόνων, απέδειξαν χτες ότι η τιμιότητα εξακολουθεί να έχει νόημα στη ζωή. Την ώρα που έπαιζαν σ' έναν ακάλυπτο χώρο, δίπλα στην πολυκατοικία τους, στην οδό Ζ. 29 στο Παγκράτι, βρήκαν ένα αντρικό δερμάτινο τσαντάκι που περιείχε πεντακόσιες χιλιάδες. Αφού βεβαιώθηκαν ότι το τσαντάκι δεν ανήκε σε κανέναν από τους ενοίκους, πήγαν με δική τους πρωτοβουλία και το παρέδωσαν στο αστυνομικό τμήμα της περιοχής τους. Ο κάτοχός του, που το είχε στο μεταξύ αναζητήσει, ειδοποιήθηκε να το παραλάβει και ευχαρίστησε τα παιδιά προσφέροντάς τους το ποσό των 60.000 δραχμών, δηλαδή ποσό μεγαλύτερο από τα νόμιμα εύρητρα.

β) Ανάπτυξη της είδησης (45-60 σειρές)

Φαίνεται ότι οι αγαπημένοι μας ήρωες εικονογραφημένων περιοδικών, ο Χιούι, ο Λιούι και ο Ντιούι, αποτέλεσαν καλά πρότυπα για τον Κ.Γ., έντεκα χρόνων, και τη Λ.Μ., δέκα χρόνων. Τα δύο παιδιά απέδειξαν ότι η τιμιότητα δεν είναι άλλη μια λέξη χωρίς περιεχόμενο για το σύγχρονο λεξιλόγιο. Συγκεκριμένα, χτες το πρωί, ενώ τα δύο παιδιά έπαιζαν σε ακάλυπτο χώρο δίπλα στην πολυκατοικία τους, στην οδό Ζ. 29 στο Παγκράτι, βρήκαν ένα αντρικό δερμάτινο τσαντάκι, χρώματος καφέ. Από περιέργεια το άνοιξαν και ανακάλυψαν ότι περιείχε το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων, σε χαρτονομίσματα των πέντε χιλιάδων δραχμών. Ειδοποίησαν αμέσως τους ενοίκους της πολυκατοικίας τους, όμως σε κανέναν τους δεν ανήκε το τσαντάκι. Στη συνέχεια τα παιδιά πήγαν μόνα τους και το παρέδωσαν στο αστυνομικό τμήμα της περιοχής τους. Ο κάτοχός του, κύριος Α.Β., 56 χρόνων, έμπορος, είχε ήδη δηλώσει την απώλεια και ειδοποιήθηκε να παραλάβει τα χρήματα. Συγκινημένος από την πράξη των παιδιών, τους προσέφερε το ποσό των 60.000 δραχμών, δηλαδή περισσότερα από το 10% που προβλέπει ο νόμος ως ανταμοιβή για την ανεύρεση «απολεσθέντων», τα «εύρητρα» όπως λέγονται.

Συναντήσαμε τα παιδιά χτες το απόγευμα, στον ίδιο ακάλυπτο χώρο, όπου βρήκαν τα χρήματα.

Ερ.: – Πείτε μου, παιδιά, πώς νιώσατε όταν ανοίξατε το τσαντάκι κι είδατε ότι ήταν γεμάτο λεφτά;

Κ.: – Μας φάνηκε πολύ ωραίο, μας θύμισε περιπέτεια, ανακάλυψη χαμένου θησαυρού. Όταν όμως τα μετρήσαμε κι είδαμε πως ήταν τόσα πολλά, φοβηθήκαμε και λίγο.

Ερ.: – Γιατί φοβηθήκατε;

Α.: – Ε, να! Μπορεί να τα είχαν αφήσει τίποτα κλέφτες.

Ερ.: – Και μετά τι κάνατε;

Κ.: – Πήγαμε και χτυπήσαμε όλα τα κουδούνια της πολυκατοικίας και ρωτούσαμε αν είχαν χάσει κανένα τσαντάκι.

Ερ.: – Το τσαντάκι δεν περιείχε ταυτότητα;

Α.: – Όχι, είχε κάτι χαρτιά μέσα, είχε και μια υπογραφή, αλλά δεν μπορούσαμε να διαβάσουμε το όνομα.

Ερ.: – Και μετά το πήγατε μόνοι σας στην αστυνομία ή σας είπαν οι γονείς σας να το πάτε;

Κ.: – Μόνοι μας. Οι γονείς μας και των δύο ήταν στη δουλειά.

Α.: – Εμείς όμως το ξέραμε, ότι τα λεφτά έπρεπε να τα παραδώσουμε. Αφού... έτσι δε θα 'κανε κι ο Χιούι, ο Λιούι και ο Ντιούι;

Ερ.: – Α! Τα τρία ανιψάκια. Σας αρέσουν οι ιστορίες τους;

Α.: – Πολύ! Είναι οι αγαπημένοι μας ήρωες.

Ερ.: – Και τώρα τι θα κάνετε με τα λεφτά που σας έδωσε ο κύριος Α.Β., που ήταν δικό του το τσαντάκι;
Κ.: – Η μαμά μου είπε να μην τα πάρουμε. Αλλά εμείς θα τα πάρουμε και θ' αγοράσουμε μια κούνια και μια τσουλήθρα και μια μπασκέτα. Και θα κάνουμε τον ακάλυπτο χώρο παιδική χαρά, να έρχονται όλα τα παιδιά της γειτονιάς και να παίζουμε.

ΚΑΡΤΕΛΑ 3

⇒ «Εξαφανίστηκε πύθωνας 3,5 μ.»

α) Συνοπτική είδηση

Ένας πύθωνας, μήκους 3,5 μέτρων, εξαφανίστηκε προχτές από το κλουβί του, στον Εθνικό Ζωολογικό Κήπο. Ο πύθωνας, που ονομάζεται Ντάμπο, αποτελεί νεότερο απόκτημα του Κήπου και για την αγορά και τη μεταφορά του από την Αφρική δαπανήθηκαν δύο εκατομμύρια δραχμές. Η εξαφάνιση οφείλεται αφενός στο ότι ο Ντάμπο δεν είχε ακόμη εγκλιματιστεί στο καινούριο του περιβάλλον, αφετέρου όμως σε αμέλεια του αρμόδιου φύλακα Τ.Σ., αφού, όπως ο ίδιος είπε, δεν ήταν βέβαιος για την ασφάλεια του κλουβιού. Αμέσως μόλις έγινε γνωστή η εξαφάνιση, εκδόθηκε ανακοίνωση σύμφωνα με την οποία ο Κήπος θα παραμείνει κλειστός μέχρι να βρεθεί το φίδι, για λόγους ασφαλείας των επισκεπτών.

β) Ανάπτυξη της είδησης

Δεν είναι βόας, δεν είναι κροταλίας! Είναι... πύθωνας, που ακούει στο όνομα Ντάμπο και που προχτές το βράδυ αποφάσισε ν' αφήσει το κλουβί του στον Εθνικό Ζωολογικό Κήπο και να ριχτεί σε περιπέτειες. Ο πύθωνας έχει μήκος 3,5 μέτρα και είχε έρθει μόλις πριν από δεκαπέντε μέρες στην Ελλάδα από τη μακρινή πατρίδα του, την Αφρική. Για την αγορά και μεταφορά του είχαν δαπανηθεί περίπου δύο εκατομμύρια δραχμές. Η εξαφάνιση του πύθωνα οφείλεται αφενός στο ότι ο Ντάμπο δεν είχε ακόμα εγκλιματιστεί στο καινούριο του περιβάλλον και αφετέρου σε αμέλεια του φύλακα Τ.Σ., γιατί και μόνος του φαίνεται πως ομολογεί ότι δεν είχε ελέγξει απολύτως την ασφάλεια του κλουβιού. Για περισσότερες λεπτομέρειες συναντήσαμε το διευθυντή του Κήπου, κύριο Ν.Γ.:

Ερ.: – Κύριε Γ., πέστε μας πότε και πώς εξαφανίστηκε ο πύθωνας;

Απ.: – Ο πύθωνας εξαφανίστηκε προχτές τη νύχτα, γιατί ο φύλακας Τ.Σ. μας βεβαιώνει ότι κατά το βραδινό έλεγχο, δηλαδή κατά τις δέκα το βράδυ, ο Ντάμπο βρισκόταν ακόμη στο κλουβί του. Τώρα, ως προς τον τρόπο εξαφάνισης... Κάποια από τις πόρτες του κλουβιού δεν ήταν απόλυτα στέρεα και μετακινούνταν απ' τη θέση της κατά επτά με οκτώ χιλιοστά. Φαίνεται ότι ο Ντάμπο πίεσε τυχαία το σημείο εκείνο και το άνοιγμα που δημιουργήθηκε του επέτρεψε να περάσει, πάντα με δυσκολία βέβαια.

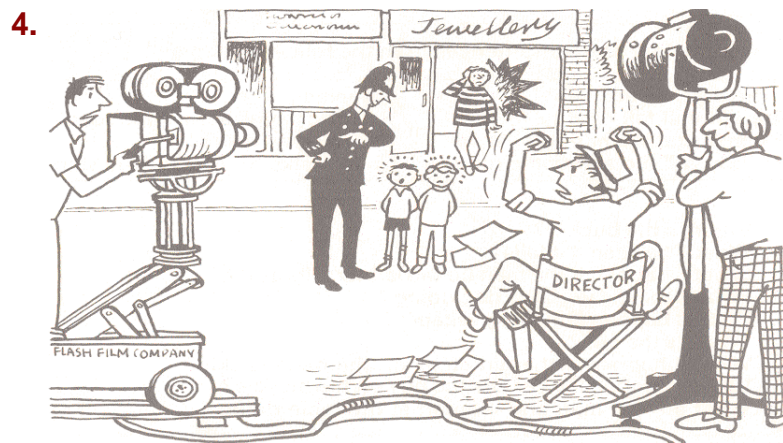
Ερ.: – Κατά τη γνώμη σας, ποιος φταίει για το γεγονός αυτό;

Απ.: – Καταρχήν η ευθύνη πέφτει σε μας, στη διεύθυνση του Ζωολογικού Κήπου. Έπρεπε να είχαμε φροντίσει ώστε η απόσταση ανάμεσα στις μπάρες να είναι μικρότερη. Ευθύνεται όμως σε μεγάλο βαθμό και ο φύλακας, γιατί δεν είχε κάνει λεπτομερή έλεγχο του κλουβιού, όπως οφείλει να κάνει καθημερινά. Εμείς, ως διεύθυνση, δεν μπορούμε να τα κάνουμε όλα!

Ερ.: – Και τώρα; Θα προβείτε σε κάποιες συγκεκριμένες ενέργειες;

Απ.: – Ναι, ήδη ανέλαβαν ειδικές ομάδες και «χτενίζουν» κάθε σημείο του Κήπου, προκειμένου να ανακαλύψουν τον Ντάμπο. Είμαστε σχεδόν βέβαιοι ότι ο πύθωνας δεν έχει βγει έξω από το χώρο αυτό γιατί, για να ζήσει, έχει ανάγκη από δέντρα που δεν υπάρχουν στη γύρω περιοχή. Ωστόσο, ο Κήπος θα παραμείνει κλειστός μέχρι να βρεθεί ο Ντάμπο, γιατί ο πύθωνας θεωρείται φίδι ιδιαίτερα επικίνδυνο. Πάντως, έχουμε συστήσει και στους κατοίκους της περιοχής να προσέχουν και να μας ειδοποιήσουν αμέσως αν τυχόν δουν τον Ντάμπο.

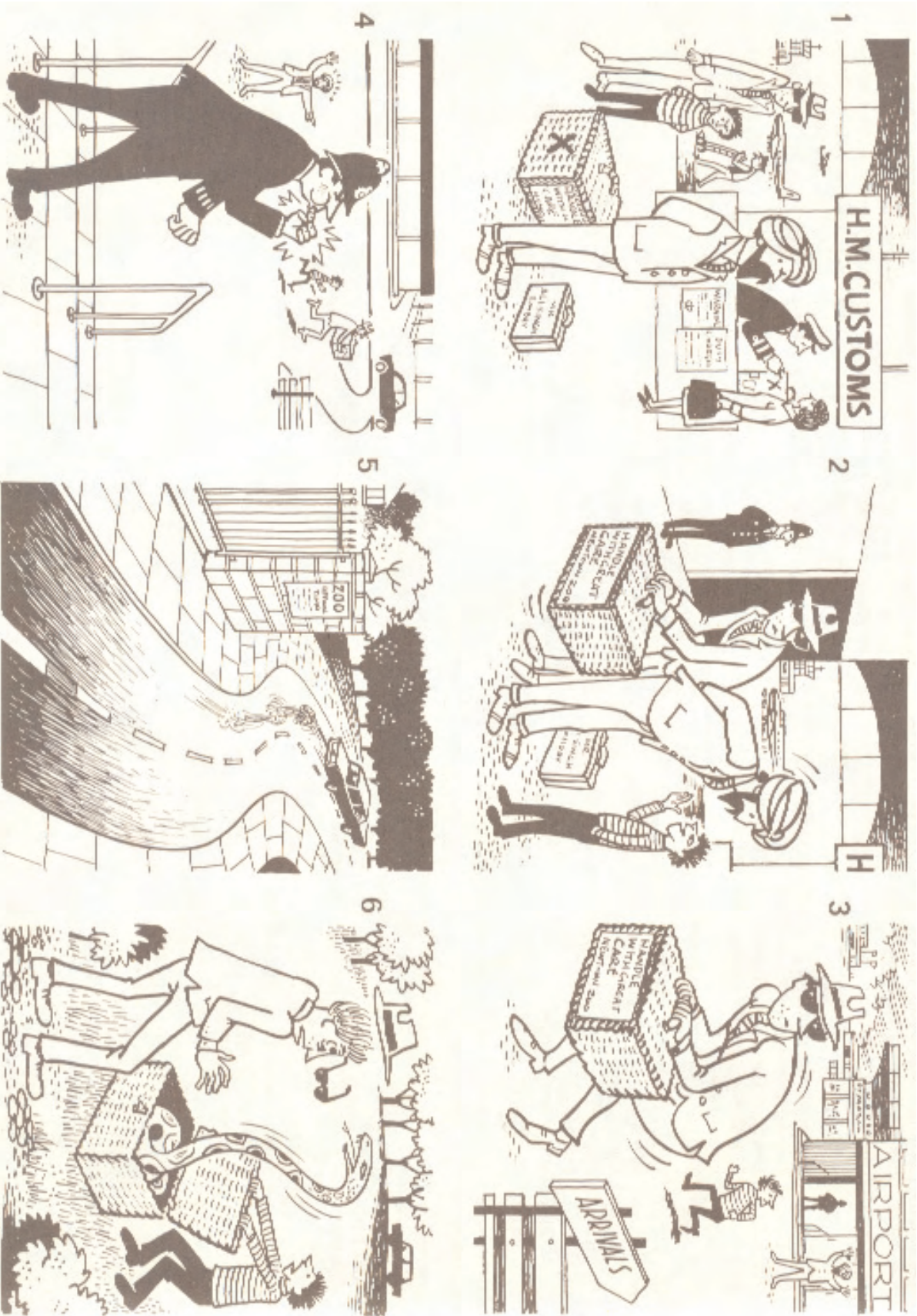
КАРТЕЛА 4

ΚΑΡΤΕΛΑ 5

КАРТЕЛА 6

КАРТЕЛА 7

Αυριανή, 21-9-2006

Το άνοιγμα φτάνει τις 3,65 μονάδες έναντι 1,68 που είναι ο μέσος όρος στις ευρωπαϊκές χώρες

ΛΗΣΤΕΥΟΥΝ ΚΑΤΑΘΕΤΕΣ και δανειολήπτες οι ελληνικές τράπεζες

✓ Εκθεση - καταπέλτης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

Την πολιτική δύο ταχυτήτων που ακολουθούν οι εγχώριες τράπεζες στο θέμα των επιτοκίων με αποτέλεσμα την μεγάλη επιβάρυνση των δανειοληπτών και τη συμπίεση των αποδόσεων των αποταμιεύσεων, επιβεβαιώνει έκθεση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για τις διαφορές επιτοκίων ανάμεσα στις χώρες της

ευρωζώνης, η οποία δόθηκε χθες στη δημοσιότητα. Στη μεγάλη «ψαλίδα» που υπάρχει μεταξύ των επιτοκίων χορηγήσεων και καταθέσεων στην Ελλάδα, αλλά και στις διάφορες χρεώσεις που ...εφήυραν τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα, οφείλονται και τα υπερκέρδη των τραπεζών τα τελευταία χρόνια.

ΣΕΛ. 19

Το άνοιγμα φτάνει τις 3,65 μονάδες έναντι 1,68 που είναι ο μέσος όρος στις ευρωπαϊκές χώρες

Την πολιτική δύο ταχυτήτων που ακολουθούν οι εγχώριες τράπεζες στο θέμα των επιτοκίων με αποτέλεσμα την μεγάλη επιδότηση των δανειοληπτών και τη συμπίεση των αποδόσεων των αποταμιεύσεων, επιβεβαιώνει έκθεση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για τις διαφορές επιτοκίων ανάμεσα στις χώρες της ευρωζώνης, η οποία δόθηκε χτες στη δημοσιότητα.

Στη μεγάλη «ψαλίδα» που υπάρχει μεταξύ των επιτοκίων χορηγήσεων και καταθέσεων στην Ελλάδα, αλλά και στις διάφορες χρεώσεις που ...εργάζονται τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα, σφειλονται και τα υπερκέρδη των τραπεζών τα τελευταία χρόνια.

Σύμφωνα με την έκθεση, η διαφορά ανάμεσα σε καταθέσεις και χορηγήσεις είναι 3,65 μονάδες υπέρ των χορηγήσεων, έναντι 1,68 μονάδων που είναι ο μέσος όρος στη ζώνη του ευρώ.

Στα προσοπικά και καταναλωτικά δάνεια το μέσο επιτόκιο των ελληνικών τραπεζών (για δάνεια με σταθερό επιτό-

κιο για ένα έτος) διαμορφώνεται στο 9,33% και είναι το δεύτερο υψηλότερο στην ευρωζώνη μετά την Ιταλία (10,67%), όταν το μέσο ευρωπαϊκό επιτόκιο γι' αυτή την κατηγορία διαμορφώνεται στο 6,83%.

Στα στεγαστικά δάνεια το μέσο επιτόκιο (σταθερό για ένα χρόνο) διαμορφώνεται στο 4,25% έναντι 3,59% που είναι ο μέσος όρος για την ευρωζώνη. Η Ελλάδα είναι η δεύτερη πιο ακριβή αγορά μετά την Γερμανία (4,56%). Για δάνεια με σταθερό επιτόκιο από 1 έως 5 χρόνια το επιτόκιο στην ελληνική αγορά διαμορφώνεται στο 5,39% έναντι ευρωπαϊκού μέσου όρου 4,05%.

Αντίθετα, όσον αφορά στα επιτόκια καταθέσεων, το μέσο επιτόκιο των ελληνικών τραπεζών είναι το πέμπτο χαμηλότερο της ευρωζώνης (1,26%) έναντι α-

Ληστεύουν καταθέτες και δανειολήπτες οι Ελληνικές Τράπεζες

1,73% αντίστοιχα.

Κατά την ΕΚΤ, η διαφορά των επιτοκίων πιθανώς σφειλεται στην ανομοιογένεια σε επίπεδο προϊόντων, η οποία αντανακλά ευδεχομένως τις διαφορές μεταξύ των εθνικών εμπορικών καθιερωμένων πρακτικών, καθώς και μεταξύ των κανονιστικών και δημοσιοοικονομικών ρυθμίσεων.

Επίσης, η ΕΚΤ σημειώνει ότι αυτό το φαινόμενο που πλήττει τους Έλληνες δανειολήπτες μπορεί να σφειλεται στις διαφορές του πιστωτικού κινδύνου (συμπεριλαμβανομένων των διαφορών ως προς τις πρακτικές για τη σύσταση ασφαλειών) και στη διάρθρωση της αγοράς. Οι ελληνικές τράπεζες, από την πλευρά τους, υποστηρίζουν ότι η διαφορά σφειλεται στο ότι η χώρα μας έχει υψηλότερο πληθωρισμό, ενώ επικαλού-

νται και τα υψηλά λειτουργικά έξοδα μιας τράπεζας στη χώρα μας.

Ο υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών Γιώργος Αλογοσκούφης και ε-πανάλγητη έχει παραδεχθεί ότι ο ανταγωνισμός δεν λειτουργεί σωστά στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα, χωρίς ωστόσο να έχει γίνει το παραμικρό από την πλευρά των θερμοθεμιμένων φορέων για να προστατευτούν αποταμιευτές και δανειολήπτες.

Ο κ. Αλογοσκούφης ευελπιστεί ότι οι τελευταίες αλλαγές στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα και κυρίως η πλήρης αποκρατικοποίηση της Εμπορικής Τράπεζας (πουλήθηκε στη Γαλλική Credit Agricole) θα μεταβάλλει τους όρους του παιχνιδιού προς όφελος του νησιού ανταγωνισμού και κατ'επέκταση των καταναλωτών.

φορά στις καταθέσεις νέων επιχειρήσεων και ταυτόχρονα το τέταρτο χαμηλότερο στους ανοικτούς λογαριασμούς (1,27%). Τα μέσα επίτοκα της ευρωζώνης διαμορφώνονται στο 1,57% και

ΚΑΡΤΕΛΑ 9

Ελεύθερη Ώρα, 21-9-06

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Πώς πλήττονται οι Έλληνες δανειολήπτες από τα υψηλά επιτόκια χορηγήσεων

Στην Ελλάδα παρατηρείται η μεγαλύτερη διαφορά μεταξύ επιτοκίων χορηγήσεων και καταθέσεων, όπως προκύπτει από έκθεση που δημοσιοποίησε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Σύμφωνα με την έκθεση

«Διαφορές επιτοκίων ανάμεσα στις χώρες της ευρωζώνης», η διαφορά ανάμεσα σε καταθέσεις και χορηγήσεις (υπέρ των δεύτερων βεβαίως) είναι 3,65%, έναντι 1,68% που είναι ο μέσος όρος στη ζώνη του ευρώ.

Στα προσωπικά και καταναλωτικά δάνεια το μέσο επιτόκιο των ελληνικών τραπεζών (για δάνεια με σταθερό επιτόκιο για ένα έτος) διαμορφώνεται στο 9,33% και είναι το δεύτερο υψηλότερο στην ευρωζώνη μετά την Ιταλία (10,67%). Το μέσο ευρωπαϊκό επιτόκιο για αυτή την κατηγορία διαμορφώνεται στο 6,83%. Στα στεγαστικά δάνεια το μέσο επιτόκιο (σταθερό για ένα χρόνο) διαμορφώνεται στο 4,25% έναντι 3,59% που είναι ο μέσος όρος για την ευρωζώνη. Η Ελλάδα είναι η δεύτερη πιο ακριβή αγορά μετά την Γερμανία (4,56%). Για δάνεια με σταθερό επιτόκιο από 1 έως 5 χρόνια το επιτόκιο στην ελληνική αγορά διαμορφώνεται στο 5,39% έναντι ευρωπαϊκού μέσου όρου 4,05%. Κατά την ΕΚΤ, η διαφορά των επιτοκίων πιθανώς οφείλεται στην ανομοιογένεια σε επίπεδο προϊόντων, η οποία αντανακλά ενδεχομένως τις διαφορές μεταξύ των εθνικών εμπορικών καθιερωμένων πρακτικών, καθώς και μεταξύ των κανονιστικών και δημοσιονομικών ρυθμίσεων.

Επίσης, η ΕΚΤ σημειώνει ότι αυτό το φαινόμενο που πλήττει τους Έλληνες δανειολήπτες μπορεί να οφείλεται στις διαφορές του πιστωτικού κινδύνου (συμπεριλαμβανομένων των διαφορών ως προς τις πρακτικές για τη σύσταση ασφαλειών) και στη διάρθρωση της αγοράς. Οι ελληνικές τράπεζες, από την πλευρά τους, υποστηρίζουν ότι η διαφορά οφείλεται στο ότι η χώρα μας έχει υψηλότερο πληθωρισμό, ενώ επικαλούνται και τα υψηλά λειτουργικά έξοδα μιας τράπεζας στη χώρα μας. Ο Π.Λαφαζάνης, υπεύθυνος Οικονομικής και Κοινωνικής πολιτικής του ΣΥΝ, σχολίασε ότι η «διαπίστωση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ότι η διαφορά ανάμεσα στα επιτόκια χορηγήσεων και καταθέσεων στην Ελλάδα (3,65%) είναι υπερδιπλάσια έναντι του μέσου όρου της ζώνης του ευρώ (1,65%), επιβεβαιώνει όχι μόνο την καταλήστευση των πολιτών αλλά και την ύπαρξη καρτέλ των τραπεζών στη χώρα μας».

Άνω-κάτω, 21-9-06

Ένας ιδιότυπος «παράδεισος» που απέχει έτη φωτός από την Ευρωζώνη

Οι τράπεζες αρμέγουν καταναλωτές, προσωπικό

Ένας ιδιότυπος «τραπέζιός παράδεισος» που μοιάζει να απέχει έτη φωτός από την ευρωζώνη έχει δημιουργηθεί στην Ελλάδα, όπου οι τράπεζες κάνουν πρωταθλητισμό αποδοτικότητας, χρεώνοντας τους πελάτες τους με τα υψηλότερα επιτόκια στην Ευρώπη, αξιοποιώντας προνομιακές φορολογικές ρυθμίσεις και «τσουκρονώντας» τις αμοιβές του προσωπικού.

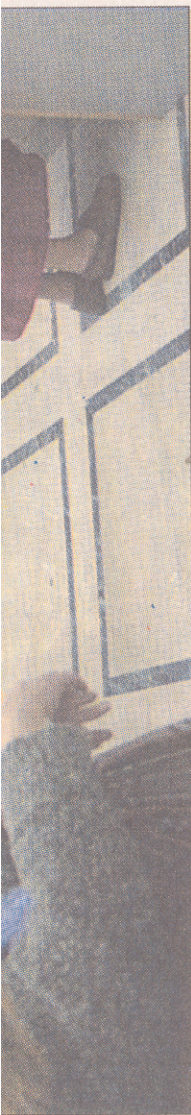
Οι Έλληνες πληρώνουν πολύ ακριβιά το δανεικό χρήμα σε σχέση με τους υπόλοιπους Ευρωπαίους σύμφωνα και με μελέτη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας καθώς η Ελλάδα εμφανίζει τη μεγαλύτερη «φαιδρία» μεταξύ επιτοκίων χορηγήσεων και καταθέσεων

ΣΤΟΙΧΕΙΑ - ΣΟΚ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΤ

Οι τράπεζες «αρμέγουν» τους Έλληνες

Η μεγαλύτερη διαφορά επιτοκίων στην Ευρωζώνη είναι στην Ελλάδα
Σελ. 14

(spread). Τα στοιχεία της έθεσης της ΕΚΤ καταδεικνύουν ότι η Ελλάδα κατέχει το υψηλότερο μέσο επιτόκιο δανεισμού τόσο στις νέες επιχειρήσεις (5,96%), όσο και στα ανεξόφλητα δάνεια (6,39%) μεταξύ των 12 χωρών της ευρωζώνης, με τα μέσα επιτόκια της ευρωζώνης να διαμορφώνονται αντίστοιχα στο 4,15% και 5,00%.

Επιτόκιο 1,26%

Αντίθετα, όσον αφορά στα επιτόκια καταθέσεων, το μέσο επιτόκιο των ελληνικών τραπεζών είναι το πέμπτο χαμηλότερο της ευρωζώνης (1,26%) όσον αφορά στις καταθέσεις νέων επιχειρήσεων και ταυτόχρονα το τέταρτο χαμηλότερο στους ανοικτούς λογαριασμούς (1,27%). Τα μέσα επιτόκια της ευρωζώνης διαμορφώνονται στο 1,57% και 1,73% αντίστοιχα.

Στην Ελλάδα, το 21,6% των συνολικών μεικτών εσόδων από εργασίες λιανικής τραπεζικής προέρχεται από τις πιστωτικές κάρτες, ποσοστό που είναι το υψηλότερο στην Ευρώπη και τριπλάσιο του μέσου όρου των «25» που διαμορφώνεται στο 7,66%. Δεν είναι άλ-

Πολύ ακριβά πληρώνουν οι Έλληνες το δανεικό χρέος σε σχέση με τους υπόλοιπους Ευρωπαίους

σχέση με τα πολύ χαμηλότερα μέσα επιτόκια δανεισμού της Ευρωζώνης.

Μάλιστα, αντί ο τραπεζικός ανταγωνισμός να περιορίζει αυτά τα κέρδη από το «καπέλο» στα επιτόκια όσο περνά ο χρόνος, φαίνεται να συμβαίνει το αντίθετο: τόσο το 2004, όσο και το 2005, τα κέρδη από το «καπέλο» επιτοκίων αυξήθηκαν πάνω από 10% σε ετήσια βάση.

Είναι ενδιαφέρον δε ότι οι τράπεζες δεν «τσεκουρώνουν» πλέον κατά πρώτο λόγο τα νοίκια με τα υψηλά επιτόκιά τους: το 2005, για πρώτη φορά οι επιχειρήσεις πλήρωσαν για το τραπεζικό «καπέλο» περισσότερο από τα νοικοκυριά (1,019 έναντι 1,013 δις. ευρώ), καθώς τα επιτόκια δανεισμού των επιχειρήσεων αυξάνονται και συγκλίνουν με τα επιτόκια δανεισμού των νοικοκυριών που μειώνονται.

Τεράστια κέρδη αφού τα επιτόκια δανεισμού είναι τα υψηλότερα σε όλη την Ευρώπη και των καταθέσεων από τα χαμηλότερα, ενώ «τσεκουρώνουν» τις αμοιβές των τραπεζοϋπαλλήλων

έναντι μέσου όρου 17,6% για την ΕΕ των «25». «Ίδια γεύση» και στα έσοδα από στεγαστικά δάνεια, που ανέρχονται στο 37,86% έναντι ευρωπαϊκού μέσου όρου 30%.

Κέρδη 5,3 δις.

Εν το μεταξύ, σύμφωνα με αποκαλυπτική μελέτη των συναδικαστών της Τραπεζικής της Ελλάδος, μόνο την τριετία 2003-2005 οι ελληνικές τράπεζες εξασφάλισαν πρόσθετα κέρδη ύψους 5,379 δις. ευρώ από την αξιοποίηση της διαφορής επιτοκίων δανεισμού που ισχύουν στην ελληνική αγορά, σε

λωστε τυχαίο ότι στην Ελλάδα τα μεικτά έσοδα ανά πελάτη από τις πιστωτικές κάρτες διαμορφώνονται στα 126 ευρώ (έναντι μέσου όρου 64 ευρώ στην ΕΕ), με τη χώρα να ανακηρύσσεται «δευτεροαθλήτρια» πίσω μόνο από τη... Βρετανία, δηλαδή τη χώρα με την πιο ώριμη τραπεζική αγορά στην Ευρώπη που διαθέτει μακροχρόνια παράδοση χρήσης πλαστικού χρήματος.

Εξάλλου, σημαντικά υψηλότερο του ευρωπαϊκού μέσου όρου είναι και το ποσοστό των εσόδων από καταναλωτικά δάνεια που ανέχεται στο 27,81%,

Εκθεση-σοκ από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

ΤΟ ΚΑΡΤΙΕΛ ΤΩΝ ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ

Στη χώρα μας η μεγαλύτερη ψαλίδα σε δάνεια και καταθέσεις

«Καμπανάκι» και για τα κυμαινόμενα στεγαστικά

Η έκθεση δείχνει ότι οι τράπεζες στη χώρα μας απολαμβάνουν τα υψηλότερα περιθώρια κέρδους, σχεδόν διπλάσια από το μέσο όρο της ευρωζώνης, καθώς προσφέρουν τα υψηλότερα επιτόκια δανεισμού και από τα χαμηλότερα επιτόκια καταθέσεων! ΣΕΛΙΔΑ 34, **Η ΘΕΣΗ ΜΑΣ ΣΕΛΙΔΑ 2**

Επιτόκια – πρόκληση!

Η ΕΡΕΥΝΑ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για τα επιτόκια στην ευρωζώνη, που δημοσιοποιήθηκε χθες, πιστοποιεί αυτό που αντιλαμβάνονται στις καθημερινές τους συναλλαγές οι πελάτες των τραπεζών. Τα επιτόκια δανεισμού στην Ελλάδα είναι υψηλότερα από οποιαδήποτε άλλη χώρα, όπου κυκλοφορεί το ευρώ, ενώ αντιθέτως οι αποταμιευτές εισπράττουν τους χαμηλότερους τόκους στους λογαριασμούς καταθέσεων. **Η μεγάλη απόκλιση που παρατηρείται στη χώρα μας μεταξύ των επιτοκίων καταθέσεων και χορηγήσεων, η περιβόητη «ψαλίδα» δηλαδή, είναι μία σοβαρή στρέβλωση της τραπεζικής αγοράς, που επιβαρύνει τους δανειολήπτες, επιδεινώνει την ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων και περιορίζει την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών.**

ΣΥΜΦΩΝΑ με την έρευνα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το μέσο επιτόκιο δανεισμού στην Ελλάδα διαμορφώνεται στο 5,96%, ενώ στην ευρωζώνη δεν ξεπερνά το 4,15%. Αντίστοιχα, το μέσο επιτόκιο καταθέσεων στη χώρα μας ανέρχεται σε 1,26%, έναντι 1,57% που είναι στην υπόλοιπη ευρωζώνη, όταν ο πληθωρισμός στην Ελλάδα είναι σχεδόν διπλάσιος του μέσου ευρωπαϊκού. Οι διαφορές αυτές δείχνουν ότι, παρά το μεγάλο άνοιγμα που σημειώθηκε στην εγχώρια πιστωτική αγορά τα τελευταία δέκα χρόνια, ο ανταγωνισμός δεν λειτουργεί στο βαθμό που λειτουργεί στην υπόλοιπη Ευρώπη, ιδίως στα καταναλωτικά δάνεια και τις κάρτες, όπου τα επιτόκια διατηρούνται σε πολύ υψηλά επίπεδα.

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ και Ανάπτυξης έχουν προαναγγείλει τη λήψη μέτρων για την τόνωση του ανταγωνισμού στην τραπεζική αγορά και τη μείωση της ψαλίδας στα επιτόκια, προς όφελος της ανάπτυξης της οικονομίας και των συμφερόντων των καταναλωτών. Η αποκρατικοποίηση της Εμπορικής, μέσω της οποίας δραστηριοποιήθηκε στην ελληνική αγορά ένας ακόμη μεγάλος ευρωπαϊκός πιστωτικός οργανισμός, αλλά και η ενίσχυση του εποπτικού ρόλου της Τράπεζας της Ελλάδος, μπορούν να συμβάλουν στην εκλογίκευση των επιτοκίων δανεισμού και την καθιέρωση όρων ουσιαστικού ανταγωνισμού, που θα ενισχύουν τις επενδύσεις και θα ενθαρρύνουν την αποταμίευση.

E.T.

Οι τράπεζες αύξησαν τα περιθώρια κέρδους καθλώνοντας τις αποδόσεις των καταθέσεων

Το μεγάλο κόλπο με τα επιτόκια

Το σύνολο των αυξήσεων της ΕΚΤ επιβάρυνε το 85% των δανείων νοικοκυριών και επιχειρήσεων

Εγγύηση στα υψηλά κέρδη των τραπεζών προσφέρουν τα κυμαινόμενα επιτόκια με τα οποία είναι δανεισμένα τα ελληνικά νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις, καθώς και η πολιτική που ακολουθούν οι τράπεζες να μη μεταβάλλουν ισόποσα τα επιτόκια καταθέσεων και χορηγήσεων κάθε φορά που η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) αυξάνει το βασικό επιτόκιο του ευρώ.

Από τα συγκριτικά στοιχεία για τα τραπεζικά επιτόκια στις χώρες-μέλη της ζώνης του ευρώ που έδωσε στη δημοσιότητα την περασμένη εβδομάδα η ΕΚΤ, διαπιστώνεται ότι οι ελληνικές τράπεζες έχουν χορηγήσει το 85% των δανείων τους με κυμαινόμενο επιτόκιο έναντι 51% του ευρωπαϊκού μέσου όρου και συνεχίζουν να προωθούν προϊόντα με κυμαινόμενο επιτόκιο, γεγονός που σημαίνει ότι η αύξηση των επιτοκίων περνάει στα δάνεια αυτομάτως. Από την άλλη, τα επιτόκια καταθέσεων από την αρχή της ανόδου των επιτοκίων του ευρώ στο μεγαλύτερο μέρος τους έχουν παραμείνει καθλωμένα. Η διαφορά υπολογίζεται ότι έχει ενισχύσει σημαντικά τα κέρδη των τραπεζών το πρώτο εξάμηνο του 2006.

Γ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ● Σελ. Β2

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΜΕ SMS

Καρτ(ελ)οκινητή τηλεφωνία

Χαρακτηριστικά που παραπέμπουν σε πρακτικές καρτέλ εμφανίστηκαν στον χώρο της κινητής τηλεφωνίας. Περίπου 300.000 συνδρομητές επιβάρυνθηκαν όταν οι εταιρείες προχώρησαν η μία μετά την άλλη σε αύξηση της τιμής των SMS από 0,085 σε 0,090 ευρώ ανά μήνυμα. Η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) έχει επιβάλει πρόστιμο 1 εκατ. ευρώ σε καθεμία από τις τρεις μεγάλες εταιρείες και η υπόθεση έχει πάρει τον δρόμο της δικαιοσύνης.

Π. ΜΠΟΥΛΟΥΚΟΣ ● Σελ. Β7

■ Οι αυξήσεις της ΕΚΤ έχουν επιβαρύνει στο σύνολό τους τις χορηγήσεις, ενώ οι αποδόσεις των καταθέσεων έχουν μείνει στάσιμες

Ανοίγει η «ψαλίδα» με την άνοδο των επιτοκίων

Ρεπορτάζ Γ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Εγνώση στα υψηλά κέρδη των τραπεζών προσφέρουν τα κυμαινόμενα επιτόκια με τα οποία είναν δανειζόμενα τα ελληνικά νοικοκυριά και η πολιτική που ακολουθούν οι τράπεζες να μη μεταβάλλουν ισόποσα τα επιτόκια καταθέσεων και χορηγήσεων κάθε φορά που η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τραπεζα (ΕΚΤ) αυξάνει το βασικό επιτόκιο του ευρώ. Σύμφωνα με τα στοιχεία στοιχεία για τα τραπεζικά επιτόκια στις χώρες-μέλη της ζώνης του ευρώ που έδωσε στη δημοσιότητα την περασμένη εβδομάδα η ΕΚΤ, οι ελληνικές τράπεζες έχουν χορηγήσει το 85% των δανείων τους με κυμαινόμενο επιτόκιο έναντι 51% του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Πρόκειται για ένα από τα υψηλότερα ποσοστά ανάμεσα στις 12 χώρες-μέλη της ζώνης του ευρώ. Από τα ίδια στοιχεία προκύπτει ότι η διαφορά μεταξύ επιτοκίων χορηγήσεων και καταθέσεων στην Ελλάδα είναι από τις υψηλότερες στη ζώνη του ευρώ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, τα μέσο επιτόκιο καταθέσεων ταμειωτηρίου από

λές στα αντίστοιχα μεγέθη των άλλων τραπεζών.

Σε σύγκριση με τις ευρωπαϊκές τράπεζες οι ελληνικές εμφανίζουν τα υψηλότερα περιθώρια, στοιχείο που συνδέεται με το έλλειμμα ανταγωνισμού που υπάρχει στην ελληνική αγορά σε σχέση με τις ευρωπαϊκές. Η ανοδική πορεία του καθαρού επιτοκιακού περιθωρίου καθατά ελκυστικές τις μετοχές των ελληνικών τραπεζών στους ξένους θεσμικούς που αναζητούν υψηλά περιθώρια κέρδους για να τοποθετήσουν τα κεφάλαιά τους. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι όταν το πρώτο τρίμηνο του 2006 η Eurobank εμφάνισε κέρδη στο καθαρό επιτοκιακό περιθώριο, η τιμή της μετοχής της υποχώρησε και η διόγκωση της τράπεζας έπρεπε να εξηγηθεί πειστικά στους ξένους θεσμικούς ότι η υποχώρηση ήταν παροδική.

Αν και έχουμε εισέλθει σε περίοδο ανέδοτου των επιτοκίων καθώς το βασικό επιτόκιο του ευρώ έχει αυξηθεί κατά 1% από τον περασμένο Δεκέμβριο και αναμένεται να αυξηθεί και άλλο, αρχής γενομένης από τον ερχόμενο μήνα, οι τράπεζες εξακολουθούν να προωθούν τα κυ-

μαινόμενα επιτόκια στα δάνεια τους. Στην επιλογή αυτή οδηγούνται οι δανειολήπτες όχι μόνο από τη σύγκριση σταθερών και κυμαινόμενων επιτοκίων, που εξακολουθεί να είναι υπέρ των κυμαινόμενων, αλλά και από τη δημιουργία νέων προϊόντων που προσφέρουν σταθερή δόση για όλη τη διάρκεια του δανείου, αυξανοντας όμως σημαντικά το συνολικό κόστος αποπληρωμής.

Το γεγονός ότι οι τράπεζες έχουν χορηγήσει, και εξακολουθούν να χορηγούν, σχεδόν το σύνολο των στεγαστικών δανείων με κυμαινόμενο επιτόκιο καθιστά εύλογο όχι μόνο τα νοικοκυριά, τα οποία θα κληθούν να πληρώσουν περισσότερα για την εξόφληση των δανείων τους, αλλά και την αγορά κατοικιών, καθώς οι τιμές μπορεί να υποχωρήσουν σημαντικά σε περίπτωση που υπάρξουν πολήσεις ακινήτων από όσους δεν μπορούν να ανταπεύξουν στις υποχρεώσεις τους και ταυτόχρονα αναβολή της απόφασης αγοράς νέας κατοικίας από άλλους εξαιτίας της αύξησης του κόστους δανεισμού. Με τα κυμαινόμενα επιτόκια η εγχώρια αγορά είναι εκτεθειμένη και απροστάτευτη στις αλλαγές των επιτοκίων.

Μέσα επιτόκια δανείων και καταθέσεων

	ΝΕΑ ΔΑΝΕΙΑ	ΝΕΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ
Βέλγιο	3,51	1,50	5,00	1,55
Γερμανία	4,51	1,82	5,63	1,96
Ελλάδα	5,96	1,26	6,39	1,27
Ισπανία	3,69	1,22	3,91	1,23
Γαλλία	4,09	1,68	5,04	2,10
Ιρλανδία	4,32	1,20	4,38	1,31
Ιταλία	4,47	0,95	4,92	0,94
Λουξεμβούργο	3,49	1,87	3,72	1,89
Ολλανδία	3,78	2,11	5,00	2,22
Αυστρία	3,89	1,86	4,46	1,97
Πορτογαλία	5,00	1,44	4,60	1,48
Φινλανδία	3,54	0,99	3,78	1,02
Μ.Ο. ευρωζώνης	4,15	1,57	5,00	1,73

τον περασμένο Δεκέμβριο ως σήμερα έχει αυξηθεί μόλις κατά 0,10%, ενώ το μέσο επιτόκιο των καταθέσεων με προθεσμία ως ένα έτος έχει αυξηθεί κατά 0,45% και για μεγαλύτερες περιόδους κατά 0,35%. Το ίδιο χρονικό διάστημα το βασικό επιτόκιο του ευρώ έχει αυξηθεί κατά 1% και η αύξηση έχει περάσει όλη στα δάνεια με κυμαινόμενο επιτόκιο, δηλαδή σχεδόν στο σύνολο των χορηγήσεων των

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Δ΄

Βελτιώνω τη γλωσσική μου έκφραση – γραμματική των σχημάτων λόγου, χρήση αντίστροφου λεξικού, βασικά συντακτικά μοτίβα.

**ΟΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ
ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ**
(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- Κατανώ την αξία της κυριολεξίας στην επικοινωνία. Να αξιοποιηθούν ειδικά προς τούτο λεξικά.
- Αξιοποιώ «συντακτικά μοτίβα» που υλοποιούν τις αρχές της έμφασης, της λιτότητας και της σαφήνειας.
- Εξοικειώνομαι με την αξία του χρηστικού, καθημερινού λόγου σε συσχέτισμό με την αξία του αισθητικού, μεταφορικού λόγου.
- Αξιοποιώ τη «γραμματική των σχημάτων λόγου», μέσω της οποίας βελτιώνω τη γλωσσική μου έκφραση.

**ΟΙ ΝΕΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΘΕΤΩ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ
ΕΝΟΤΗΤΑΣ**

(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου

Πρόσεξε τις παρακάτω προτάσεις

- Η κοινωνική συνύπαρξη μεταξύ ανθρώπων αποτελεί προϋπόθεση της ψυχικής τους υγείας.
- Είμαστε πλασμένοι ο ένας για τον άλλο.
- Δε γίνεται μ' Αυτούς χωρίς Εσύ.
- Εμείς οι δυο πάμε πακέτο.
- Ο κάμπος ψυχάζει.
- Μεγάλη βουβαμάρα έπεσε στον κάμπο.
- Άκρα του τάφου σιωπή στον κάμπο βασιλεύει.
- Η ανθρώπινη ακοή δε συλλαμβάνει τους ήχους που εκπέμπονται στον κάμπο.

Συζητήστε στην τάξη τις απαντήσεις σας στις ερωτήσεις που αφορούν τις παραπάνω προτάσεις:

- Ποια ή ποιες διατυπώσεις πληροφορούν απλοϊκά και πεζά ή αυθόρμητα;
- Ποιες διατυπώσεις πληροφορούν μαγνητίζοντας με την ποιότητά τους;
- Ποιες διατυπώσεις βγαίνουν από τη γλώσσα κάποιου ειδικού;
- Οι πολιτικοί, οι ρήτορες, οι δημοσιογράφοι, οι δικηγόροι ποιο επίπεδο έκφρασης χρησιμοποιούν κατά περίπτωση;
- Ποιος τρόπος έκφρασης συγκινεί περισσότερο; Γιατί;
- Ποιος τρόπος έκφρασης απαιτεί εξάσκηση και ποιοτική φροντίδα έκφρασης;
- Νομίζεις ότι μόνο οι... γραμματιζούμενοι μπορεί να εντυπωσιάζουν γλωσσικά;

- Προσέξτε τώρα τις δύο διαφορετικές διατυπώσεις της ίδιας σκέψης από έναν που πιστεύει απλώς αυτό που λέει κι από έναν άλλον που έζησε μαρτυρικά αυτό που λέει (αφού φυλακίστηκε και βασανίστηκε ως αγωνιστής για τις ατομικές και πολιτικές ελευθερίες του λαού μας κατά της δικτατορίας).

☞ Για να αποκτήσεις ελευθερία, πρέπει να αγωνίζεσαι σκληρά.

☞ Με τα δόντια σκάβω το λίγο πικρό ψωμί, όπου κρύβεται η λευτεριά...

Συζητήστε στην τάξη τις απαντήσεις σας στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Ποιος επεξεργάζεται μέσα στο νου του μια αλήθεια και ποιος τη βιώνει;
- Ποια διατύπωση από τις δύο παραπάνω είναι πιο δημιουργική και γιατί;
- Ποια διατύπωση κάνει συγκινησιακή (και όχι ψύχραιμα εγκεφαλική) χρήση της γλώσσας, για να μεταδώσει το μήνυμα; Γιατί;
- Όσοι είχαν την ίδια τύχη με αυτόν που έγραψε τη (β) διατύπωση, είχαν δηλαδή βασανιστεί κ.λπ., θα την αντιλαμβάνονταν ευκολότερα από άλλους που δεν βίωσαν τις καταστάσεις εκείνες;

- Μπορείς να κατασκευάσεις έναν υποθετικό διάλογο μεταξύ παλαιών φίλων που συναντιούνται ξαφνικά και τυχαία στο μετρό;

- Φαντάσου ότι είσαι γιατρός και δέχεσαι έναν ασθενή-επισκέπτη. Τι τον ρωτάς δεδομένου ότι τον γνωρίζεις για πρώτη φορά;

- Περιμένεις στην ουρά το λεωφορείο της γραμμής. Κάποιος μπαίνει αυθαίρετα πρώτος, δήμεν αδιάφορα. Εσύ του κάνεις μια υπόδειξη. Φαντάσου το διάλογο.

2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι

Διάβασε το παρακάτω μετεωρολογικό δελτίο για τον αυριανό καιρό της περιοχής σου. Τι περισσότερο θα ήθελες να αναγράφει; Γιατί;

Την Τρίτη ο καιρός θα είναι άστατος, κυρίως στα ανατολικά και στα νότια, και θα εκδηλωθούν σποραδικές βροχές ή καταιγίδες μικρής γενικά διάρκειας. Οι άνεμοι θα πνέουν βόρειοι-βορειοδυτικοί 5 ως 6 και στα νοτιοανατολικά 6 ως 7 μποφόρ με βαθμιαία εξασθένιση. Η θερμοκρασία θα παρουσιάσει μικρή περαιτέρω πτώση.

Όλη η απόλαυση σε μια κουταλιά.

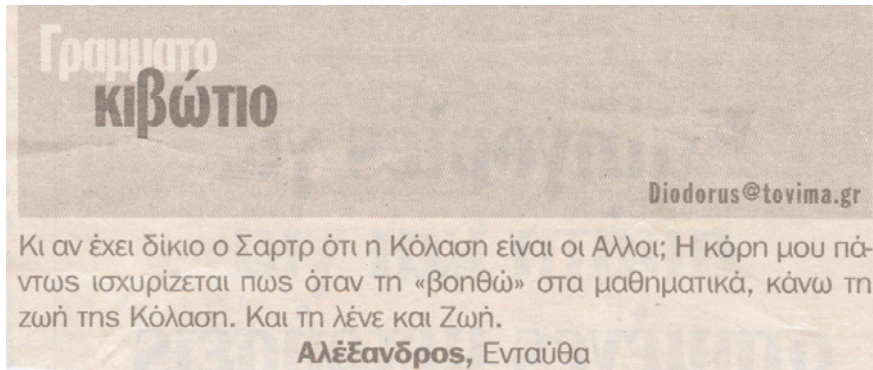

Cheesecake φράουλα & κεράσι
σε 200g
12 λατρευτές γλυκοκουταλιές

◀ Αν λατρεύετε το cheesecake, αλλά δεν υπάρχει ζαχαροπλαστέιο κοντά σας, η **ΦΑΓΕ** το φέρνει στο περίπτερο της γειτονιάς σας! Απολαύστε το πρώτο πραγματικό Cheesecake σε δύο γεύσεις φράουλα και κεράσι, με αφράτο μπισκότο, πλούσι κρέμα, και σιρόπι. Ένα δώρο από τις αγαπημένες σας Γλυκοκουταλιές

Κρίνεις τη διαφήμιση (πάνω) φλύαρη ή σύντομη σε σύγκριση με το χρηστικό κείμενο του «δελτίου καιρού»; Γιατί;

Σύντομο, χρηστικό κειμενίδιο δείχνει να είναι και αυτό που ακολουθεί. Όμως η συντομία και η κατάληξη του συνδυάζονται και με κάποιο άλλο ή άλλα χαρακτηριστικά. Ποια είναι αυτά;

από την εφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ»

Διάβασε τις μικρές αγγελίες. Όπως βλέπεις, είναι λιγόλογες. Ωστόσο κρίνεις ότι λείπει κάποια βασική πληροφορία; Αν ναι, ποια;

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

- **ΠΩΛΕΙΤΑΙ** αγρόκτημα εντός οικισμού στο Καίσαρι 3.000 τ.μ. αντί 5.000.000 δραχμών. Επίσης οικία τεσσάρων δωματίων με βοηθητικούς χώρους στο Καίσαρι αντί 15.000.000 δραχμών. Τηλ. 07420-71073 και 07420-26162
- **ΠΩΛΕΙΤΑΙ** οικόπεδο 5 στρεμμάτων στο Άνω Διμηνιό (ΜΠΑΡΟΥΦΑ). Τηλ. 210-2834490
- **ΠΩΛΕΙΤΑΙ** ισόγειο κατάστημα 98 τ.μ σε νεόδμητη οικοδομή στο Κιάτο επί της οδού Ιπποκράτους 9. Τηλ. 27420-21904 και κιν. 6973332176
- **ΠΕΛΛΗΝΗ** (Ζούγρα) Κορινθίας. Κοντά στα Τρίκαλα, υψόμετρο 760 μ., πωλείται έκταση 900 τ.μ με Πεύκα, έλατα, Αμυγδαλιές κ.λ.π., καθώς και παλαιά οικία. Υπέροχη θέα προς τον Κορινθιακό κόλπο και στις βουνοκορφές της Ζήρειας. Τιμή 15 εκατ. Δραχ. Τηλ. 27420-25348
- **ΠΩΛΕΙΤΑΙ** κτήμα στον Αγ-ιωάννη Κιάτου, 6,5 στρέμ. με πλούσια γεώτρηση, πορτοκαλιές, λεμονιές, τεχνητή βροχή και 4 μέτρα δρόμο. (123.000 Ευρώ). Πληρ. στην εφημερίδα

Το κείμενο αυτό έχει σαφήνεια; Έχει συνηθισμένες στο καθημερινό λεξιλόγιο λέξεις; Μαντεύεις για ποιο λόγο έχει γραφεί; Τι συμπεραίνεις;

Με τον Ερμή να ξεκινά τη φαινομενικά αντίστροφη πορεία του, ο μήνας προβλέπεται ιδιαίτερα κουραστικός – ακόμη και για εσάς. Καθυστερήσεις, αναβολές, καθώς και κάποιες οικονομικές δυσκολίες είναι μέσα στο πρόγραμμα.

Ακολουθεί μια άλλη μορφή χρηστικών κειμένων (που μπορεί να είναι πίνακες, ιστογράμματα, μικρές αγγελίες, συνταγές, διαιολόγια, οδηγίες χρήσης κ.ά.), Διαβάζοντας τον πίνακα, κρίνεις ότι χρειάζεσαι άλλες, πρόσθετες πληροφορίες για να τον κατανοήσεις; Επίσης, νομίζεις ότι κάποια στοιχεία είναι περιττά; Ή κρίνεις ότι η διατύπωση είναι υπερβολικά συνοπτική;

Η κυκλοφορία των εφημερίδων από 20.3.2006 ως 2

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΕΣ			
ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ	263.110	64.370	20,4
ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ	220.460	14.820	17,1
ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ	212.160	-3.290	16,5
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ	192.490	32.140	14,9
ΕΘΝΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ	159.660	1.840	12,4
ESPRESSO ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ	54.370	11.380	4,2
ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ	48.320	-1.620	3,8
ΤΟ ΚΑΡΦΙ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ	21.680	-170	1,7
ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ	20.150	630	1,6
PRESS TIME ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ	18.380	-3.870	1,4
ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ	13.270	1.270	1,0
ΤΟ ΠΑΡΟΝ	12.610	-10	1,0
Η ΧΩΡΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ	12.180	-430	0,9
Η ΒΡΑΔΥΝΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ	9.820	-4.610	0,8
ΑΔΕΣΜΕΥΤΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (ΡΙΖΟΣ)	9.560	180	0,7
Η ΑΥΓΗ	4.500	130	0,3
ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΩΡΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (ΜΙΧΑΛ.)	3.590	-170	0,3
ΑΥΡΙΑΝΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ	3.440	-140	0,3
TRAFFIC NEWS ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ	3.330	410	0,3
ΕΠΟΧΗ	2.270	-70	0,2
ΑΝΩ - ΚΑΤΩ	2.130	-40	0,2
ΝΙΚΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ	360	10	0,0
Ο ΛΟΓΟΣ	300	10	0,0
ΣΥΝΟΛΟ	1.288.140	111.590	100,0

Η πρώτη στήλη παρουσιάζει τον αριθμό των πωληθέντων φύλλων, η δεύτερη τη διαφορά των φύλλων από την προηγούμενη εβδομάδα και η τρίτη το μερίδιο της αγοράς (%).

Κατάγραψε τις λέξεις που δυσκολεύουν την κατανόηση του παρακάτω κειμένου:

Χάρη στο VITAL Silver, *Που σας δίνει την τόνωση, την ενέργεια και την αντιοξειδωτική προστασία που χρειάζεται ο οργανισμός σας. Το VITAL Silver είναι ένα μοναδικό συμπλήρωμα διατροφής με εξειδικευμένη και ειδικά προσαρμοσμένη στις ανάγκες σας σύνθεση. Οι 12 βιταμίνες (συμπεριλαμβανομένου και του συμπλέγματος βιταμινών Β), τα 11 μέταλλα και ιχνοστοιχεία, το εκχύλισμα Panax Ginseng, η Λεκιθίνη, η Καρνιτίνη και το Συνένζυμο Q10, τονώνουν τον οργανισμό σας. Οι βιταμίνες C και E, το β-καροτένιο, η Λουτεΐνη (ουσία ιδανική για την προστασία των ματιών από ασθένειες που σχετίζονται με την ηλικία όπως η εκφύλιση της ωχράς κηλίδας), το Συνένζυμο Q10 καθώς και το ιχνοστοιχείο σελήνιο, προστατεύουν από τις βλαβερές συνέπειες των ελευθέρων ριζών.

Υπάρχουν και δύο υποτιπλισμοί αθλητικών εφημερίδων, που χρησιμοποιούν λέξεις-όρους δύσληπτους για τους πολλούς. Εσύ τις εντοπίζεις;

Τι σημαίνουν οι λέξεις;

- μαύρη πέτρα
- ντόπα
- ηθικό
- βελγικές
- αναλώσιμος
- επενδυτής

Επιχείρηση
«μαύρη πέτρα»
 Και ντόπες ανύψωσης ηθικού

“ Οι χαμηλού
 βελγικούς
 επενδυτές,
 οι αναλώσιμοι
 προπονητές,
 οι αποτυχημένες
 μεταγραφές και
 η αδιαφορία
 των φιλάθλων

- Διάβασε τώρα το ποίημα του Ελύτη με τίτλο *Πάει καιρός...* Εντάσσεται στη λεγόμενη μοντέρνα ή νεωτερική ποίηση, που «αγνοεί» μεν το μέτρο και την ομοιοκαταληξία, αλλά ξέρει να εκφράζεται με συμβολισμούς, μεταφορικό λόγο, παράδοξες συνάψεις λέξεων, σημασιολογικούς συνειρμούς που βγαίνουν αυτόματα από την ψυχή κ.λπ.

*Πάει καιρός που ακούστηκε η τελευταία βροχή
Πάνω από τα μυρμήγκια και τις σαύρες
Τώρα ο ουρανός καίει απέραντος
Τα φρούτα βάφουνε το στόμα τους
Της γης οι πόροι ανοίγουν σιγά σιγά
Και πλάι απ' το νερό που στάζει συλλαβίζοντας
Ένα πελώριο φυτό κοιτάει κατάματα τον ήλιο!*

- Για να προσεγγίσουμε ερμηνευτικά το ποίημα, απαντούμε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- ❖ Τι σημαίνει η φράση: «δε μου γέλασε ποτέ η ζωή»; Ή «δε σε χορταίνω» ή «τον έτρωγε με τα μάτια» ή «ρούφηξα το κατακάθι του πόνου»; Υπάρχει «γελαστός ήλιος» στην πραγματικότητα; Τι λόγο έχουμε εδώ, κυριολεκτικό ή μεταφορικό;
- ❖ Τι σημαίνει η φράση «διαθέτει ρόδα πολυτελείας»;
- ❖ Γράφει ο ποιητής αλλού: «το ολόγιομο μάτι της νύχτας κοιτούσε ιλαρό τη γη». Έχει μάτια η νύχτα; Με αυτό το συνταίριασμα λέξεων (το μάτι της νύχτας κοιτούσε) αποκτούν αξία κάποιες κοινότοπες λέξεις;
- ❖ Ποιο συνταίριασμα λέξεων στο ποίημα σου φαίνεται παράξενο; Γιατί;
- ❖ Ο ουρανός ή ο ήλιος «καίει» το καλοκαίρι; Το όλο, δηλαδή, ή το μέρος;
- ❖ Τα φρούτα έχουν στόμα; Τι βάφουν (ωριμάζοντας);
- ❖ Πότε ανοίγουν οι πόροι της επιδερμίδας μας; Ποιους θεωρεί ο ποιητής «πόρους» της γης;
- ❖ Γιατί ο ποιητής φαντάζεται ότι το νερό στάζει «συλλαβίζοντας»;
- ❖ Συνήθως ο τίτλος είναι μια συμπύκνωση του ποιήματος. Έχει σχέση ο τίτλος *Πάει καιρός...* με το περιεχόμενο του ποιήματος;
- ❖ Στο ποίημα περιγράφονται τέσσερις εικόνες. Ποιες είναι;
- ❖ Στο ποίημα αυτό ποιες λέξεις/φράσεις υπαινίσσονται την εποχή;
- ❖ Με εξαίρεση ένα μόνο στίχο, σε κάθε άλλο στίχο υπάρχει και ρήμα. Σε ποιο χρόνο διατυπώνονται τα ρήματα; Βρίσκονται σε χρονική αντίθεση με το ρήμα του τίτλου και του πρώτου στίχου; Γιατί;

- Ας διαβάσουμε τώρα και το ποίημα του Λυγίζου «Αναρρίχηση».

ΑΝΑΡΡΙΧΗΣΗ

*Βράχοι πάνω στους βράχους
κι όλο πηγές στις μασχάλες των βράχων
κι όλο βράχοι που πάνε ψηλά
κι όλο νερό που πηδούν και γκρεμίζονται
κι όλο φωνές απ' τα νερά
κι όλο βράχοι σχισμένοι
πράσινοι βράχοι στουρναρόβλαχοι*

κόκκινοι βράχοι τσελιγκάδες
και παπαρούνες βλάχες με φούστες που πετούν φωτιές
κι ένας ήλιος ασίγανος βόσκει τις προβατίνες
κι άνθη πετιούνται απ' τους γκρεμούς
κι ανάκατες μυρωδιές από ρίγανη και φλισκούνη
κι έλατα στ' αετόβραχα, που συγκρατούν τον κατήφορο
κι ένας έφηβος άνεμος σαλπίζει απ' τ' αγριόραχα
και πιο ψηλά το καρπούλι του αετού
και χιόνια πάνω στις κορφές
κι ένα γίδι σκαρφαλωμένο μυρίζει την άνοιξη
κι ακούει από την άβυσσο τα νερά που κροτούνε.

- ❖ Ο ζωγράφος ζωγραφίζει ένα τοπίο με τα εργαλεία του (παλέτα, χρωστήρα, καβαλέτο, χρώματα) και με σχέδια, γραμμές, χρωματισμούς. Ο ποιητής ή ο συγγραφέας πώς μπορεί να ζωγραφίσει (= να περιγράψει) ένα τοπίο;
- ❖ Διαβάζοντας το ποίημα του Λυγίζου επαναλαμβάνεται επίμονα το «και (κι)». Γιατί;
- ❖ Είναι ολοφάνερο ότι όλες οι επιμέρους εικόνες συμπλέκονται ισοδύναμα και συνωστίζονται στις αισθήσεις του ποιητή που κάνει ορειβασία. Πώς το πετυχαίνει;
- ❖ Ανθρώπινο πρόσωπο δεν αναφέρεται στο ποίημα. Μήπως εννοείται; Τι κάνει;
- ❖ Με ποια αισθητήρια όργανα «ζωγραφίζεται» το τοπίο; Και με ποιες επαναλήψεις λέξεων;
- ❖ Υπογράμμισε πού ακούγονται ήχοι στο ποίημα, όπως και πού λειτουργεί η όσφρηση.
- ❖ Γιατί ο ήλιος χαρακτηρίζεται... τσιγγάνος;
- ❖ Πώς τα έλατα «συγκρατούν τον κατήφορο»;
- ❖ Προσωποποίηση είναι να δίνεις ανθρώπινες ιδιότητες σε ό,τι δεν είναι άνθρωπος (ζώα, φυτά).
- ❖ Στο ποίημα υπάρχουν προσωποποιήσεις;
- ❖ «Έφηβος άνεμος», «βλάχες παπαρούνες με φούστες που πετούν φωτιές». Μπορείς να αλλάξεις αυτές τις φράσεις με άλλες κυριολεκτικές; Η εντύπωση θα είναι ισχυρότερη;
- ❖ «Σαλπίζει» ο άνεμος ή φυσά; Τα νερά «φωνάζουν» ή «τρέχουν με ρόχθο»;
- ❖ Μπορείς να... απαλλάξεις το ποίημα από τις μεταφορικές εκφράσεις; Επιχείρησέ το πρόχειρα και δες μετά ποια εντύπωση σου μένει.

- Διάβασε τις παρακάτω διατυπώσεις και συζήτησε στην τάξη τις απαντήσεις στις ερωτήσεις που ακολουθούν.

- ΛΕΩ ΕΓΩ: Κακό πράγμα η ρύπανση του φυσικού περιβάλλοντος.
- ΛΕΣ ΕΣΥ: Χειρότερη όμως είναι η αισθητική ρύπανση της τηλεόρασης.
- ΛΕΕΙ Ο ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΣ: Για να απορρυπάνουμε το περιβάλλον, πρέπει να καθαρίσουμε πρώτα την ψυχή μας από τους ρύπους της.

- ΛΕΩ ΕΓΩ: Αποφάσισα να γίνω πιο επιεικής με τους άλλους.
- ΛΕΣ ΕΣΥ: Βάλε δα και λίγο νερό στο κρασί (της αυστηρότητάς) σου!
- ΛΕΕΙ Ο ΠΟΙΗΤΗΣ: Στάξε δυο στάλες λεμόνι στη συνείδησή σου...

- ΛΕΩ ΕΓΩ: Όσο κι αν κρύφτηκα ή υποκρίθηκα, εσύ με κατάλαβες...
- ΛΕΣ ΕΣΥ: Άσε κατά μέρος τα σάπια κι εγώ μπαίνω στο νόημα!
- ΛΕΕΙ Ο ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ Π.: «Σκεπάστηκα με την καρδιά μου, τυλίχτηκα με τα νεύρα μου και τις φλέβες μου, φόρεσα εκατομμύρια κύτταρα, ρούφηξα αίμα και σάλιο, ντύθηκα κόκαλα και αδένες, κουκουλώθηκα το δέρμα μου, στολίστηκα με δύο μάτια... κι άναρίθμητα όνειρα. Μα όταν με κοίταξες, είπες πως ήμουν γυμνός!».

- Ποιος εκφράζεται σύμφωνα με τη συμβατική, προκαθορισμένη γλώσσα;
- Ο λαϊκός τρόπος έκφρασης είναι συναισθηματικά ουδέτερος ή θερμός;
- Ποιος εκφραστικός τρόπος είναι πιο άμεσα αντιληπτός; Γιατί;
- Τι σημαίνει στην πραγματικότητα «βάλε κατά μέρος τα σάπια»;
- Κατά λέξη «βάζω νερό στο κρασί» τι θέλει να πει;
- Μπορεί κάποιος να στάξει πραγματικά λεμόνι στη συνείδησή του, όπως ο Ελύτης;
- Η έννοια του «καθαρισμού» πού κυριολεκτείται; Τι καθαρίζουμε στην πράξη;
- Η ψυχή κανονικά λυτρώνεται, απαλλάσσεται ή... «καθαρίζεται»;

3. Τι έχω μάθει

Πολλές φορές οι ψυχικές ανάγκες εξωτερίκευσης ενός ισχυρού συναισθήματος (της αγάπης, της θλίψης, του ενθουσιασμού) μας ωθούν σε μια γλωσσική έκφραση που έχει πολλή δύναμη και έμπνευση, γι' αυτό, ως τρόπος επικοινωνίας, ενέχει ελκυστικότητα, ομορφιά και ποιότητα λόγου. Βεβαίως, αυτό πηγάζει από τη δημιουργική δυνατότητα που έχει κάθε άνθρωπος να εκφράζεται, όταν βρίσκεται υπό την επήρεια βιωμάτων, που τα ζει με εσωτερική δύναμη και πάθος.

Για παράδειγμα, ένας φορτηγατζής ξέρει πως, όταν ένας άνθρωπος δυσκολεύεται ανεβαίνοντας μια μεγάλη ανηφόρα, «αγκομαχάει». Έτσι, όταν οδηγεί το φορτηγό του με υπέρβαρο φορτίο σε μια κουραστική ανηφόρα κι αυτό «μουγκρίζει» ανεβαίνοντας, ο φορτηγατζής μονολογεί με... κατανόηση: «Αγκομαχάει το καμήνο!» Στην περίπτωση αυτή ο οδηγός μεταβίβασε το ανθρώπινο αγκομαχτό στο αυτοκίνητο και αυτό, με τη σειρά του, προσέλαβε κάποια ανθρώπινη ιδιότητα. Γιατί έγινε αυτό; Επειδή ο οδηγός ταύτισε ένα δικό του βίωμα με το αυτοκίνητό του. Φυσικά, σε πολύ ισχυρότερες εμπειρίες η δύναμη της έκφρασης είναι εντυπωσιακή.

Κυριολεξία ονομάζεται η χρησιμοποίηση της λέξης με την κύρια και βασική σημασία της. Έτσι, λέγοντας «να, μια πέτρα», καταλαβαίνουμε όλο το ίδιο φυσικό πράγμα, ενώ λέγοντας «έχει καρδιά πέτρα», χρησιμοποιούμε τη λέξη «πέτρα» όχι κυριολεκτικά αλλά μεταφορικά (βλ. λ.).

Μεταφορά λέγεται εκείνο το «σχήμα λόγου» κατά το οποίο μια λέξη-έννοια δε χρησιμοποιείται κατά κυριολεξία (βλ. λ.), αλλά αντί μιας άλλης (συνήθως αφηρημένης) λέξης, με την οποία έχει κάποιο κοινό χαρακτηριστικό. Έτσι, λέγοντας για κάποιον ότι «έχει καρδιά πέτρα», χρησιμοποιούμε τη λέξη «πέτρα» όχι κατά κυριολεξία αλλά μεταφορικά. Βεβαίως, τόσο η πέτρα όσο και η καρδιά αυτού του προσώπου έχουν ως κοινό χαρακτηριστικό τη σκληρότητα – που τραυματίζει, που στερείται ευαισθησίας κτλ.

Ο «μεταφορικός λόγος» εμφανίζεται στην καθημερινή επικοινωνία με πολλές μορφές ή είδη:

- Με παρομοιώσεις (τα λόγια σου είναι ευχάριστα σαν μέλι...).
- Με προσωποποιήσεις (το λουλούδι μου χαμογέλασε με χάρη).
- Με υπερβολές (το αίμα έτρεχε ποτάμι από την πληγή).
- Με οξύμωρα (έχω έναν άσπονδο φίλο...).
- Με περιφράσεις (Κακλαμανάκης, ο γιος του ανέμου).
- Με μετωνυμίες (τον θαύμαζε όλη η χώρα).
- Με συνεκδοχές (να βάλω ένα κεραμίδι κάτω από το κεφάλι μου).
- Με απλές μεταφορές (ο άνθρωπος αυτός είναι μελιστάλακτος).
- Με αλληγορίες (όπως η περίφημη «Φάρμα των ζώων» του Όργουελ).
- Με αινίγματα (όπως «από μάνα κόκκινη γεννιέται παιδί μαύρο», δηλαδή ότι από τη φωτιά παράγεται καπνός).
- Με συμβολισμούς (όπως το σήκωμα της γροθιάς ως σύμβολο της αγωνιστικότητας).

«Σχήματα λόγου» ονομάζονται κάποιοι παγιωμένοι τρόποι έκφρασης, που σκοπό έχουν να προσδώσουν στο κείμενο δύναμη, ζωρότητα, χάρη και ελκυστικότητα. Επομένως, δεν έχουν μόνο χαρακτήρα διακοσμητικό (ως «καλολογικά» ή λογοτεχνικά στοιχεία), αλλά κυρίως χαρακτήρα ουσιαστικό, δηλαδή τη δημιουργία ύφους και την αποτελεσματικότερη επικοινωνία μέσω της πρόκλησης ισχυρότερων εντυπώσεων. Έτσι:

- Άλλη εντύπωση προκαλεί το «μη μ' ενοχλείς» κι άλλη το «μη μου γίνεσαι τσιμπούρι».
- Άλλη εντύπωση προκαλεί το «μόλις άκουσε το νέο θύμωσε» κι άλλη το «...φουρτούνιασε».
- Άλλη εντύπωση προκαλεί το «βασανιζόμουν από σκέψεις» κι άλλη το «μ' έζωσαν τα μαύρα φίδια».

4. Διευρύνω την εμπειρία μου – Εφαρμόζω

- Να σχολιάσεις τους τίτλους που ακολουθούν από υφολογικής πλευράς. Πού ακριβώς στηρίζεται η πρωτοτυπία τους; Στη μεταφορική χρήση των λέξεων; Στα αντίθετα ζεύγη (ή στις αντιθέσεις); Στις καλά επιλεγμένες λέξεις;

;

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

«Περιμένω μια παγκόσμια έκρηξη της ευημερίας»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ της BCG Τζον Κλάρκσον μιλάει στην «Κ» για την παγκοσμιοποίηση και την προσαρμογή των επιχειρήσεων στις νέες συνθήκες ανταγωνισμού

Συνέντευξη στον
ΒΑΣΙΛΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

«Η «παγκοσμιοποίηση» χρησιμοποιείται από διαφορετικούς ανθρώπους για να εκφράσουν πολλές διαφορετικές ιδέες. Ορισμένοι εννοούν την αύξηση του διεθνούς εμπόρου, άλλους την ήττα αλλά και για τις χώρες των Βαλκανίων, τις Κεντρικές και Ανατολικές Ευρώπης και τις Μέσες Ανατολίες. Είναι και αυτές μέρος της παγκοσμιοποίησης: οι χώρες αυτές τους στην οικονομική δραστηριότητα δημιουργεί στρεβλώσεις στην οικονομία όσο και στα νάνια γενικότερα. Ταυτόχρονα, όμως, η Ελλάδα»

Κόσμος του Επενδυτή ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 26 • ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2005 ΘΕΜΑΤΑ 49

«ΚΑΜΠΑΝΙΑΚΑ» ΓΙΑ ΤΑ ΝΕΑ ΗΘΗ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Οι «γουρούνες» της ασφάλτου...

Χάος με την έκδοση αδειών κυκλοφορίας και οδηγούς - Ποιά διαφάνουν τα υιοιουργία Μεταφορών και Δημόσιας Τάξης

Το Μουσείο Επισκευάζει
Εξοικονομείται η...
Νέοι αυτοκινητιστές...
Πολλά αυτοκίνητα...
Επιχειρήσεις...
Το Μουσείο...
Εξοικονομείται...
Νέοι αυτοκινητιστές...
Πολλά αυτοκίνητα...
Επιχειρήσεις...

Οι εργαζόμενοι έρχονται να παρκάρουν στους δρόμους των Αθηνών.

Άγρυπνος στην Αμερική

Ανταγωνιστική ουσία για τον ύπνο. Αποτελεσματική σε 10-15 λεπτά. Αδρανή, χωρίς ναρκωτικά.

Πουλάοντας ύπνο

Ημέρα	Πωλήσεις (σε δολάρια)
10/1	2,43
10/2	2,56
10/3	2,87
10/4	2,92
10/5	3,27
10/6	3,36

Η Αμερική γίνεται περισσότερο υπνηλός από ό,τι ποτέ. Η Αμερική είναι υπνηλός. Η Αμερική είναι υπνηλός. Η Αμερική είναι υπνηλός. Η Αμερική είναι υπνηλός. Η Αμερική είναι υπνηλός.

Από τα υπνηλότερα άτομα και το καλύτερο φάρμακο για το καλύτερο ύπνο. Οι αμερικανοί που αγοράζουν Αμερικανικά φάρμακα κερδίζουν επίσης στην εταιρεία που δραστηριοποιείται στον χώρο.

Οι «χρυσές δουλειές» του ύπνου

- Ποια σχέση (λογική, συμβολική, μεταφορική) έχουν οι τίτλοι με τις φωτογραφίες; Και ποια λειτουργία επιτελεί η γλώσσα των τίτλων; Ανήκει στον καθημερινό λόγο; Κάνει «λογοπαίγνιο» και πώς;

«Κολλάει» γρίπη απ' το ψητό;

ΟΛΥΜΠΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ALTIVUS, FORTIVUS, SEXIVUS

Εκτός από το αλμυρό νερό και τον κούρσο, οι ολύμπιοι θα έχουν και άσπρο το όπου κερδίζει τον τίτλο τους. Άλλωστε διαφέρει το «γλυκό» του Πάνου.

20 BHMAGAZINO

■ Η μερική απαλλαγή από το πετρέλαιο περνάει από τις εναλλακτικές μορφές ενέργειας

Ο άνεμος έχει ρεύμα

Οι ανεμοσώστες πηγές αποτελούν πλέον μια ποικιλία αναπτυσσόμενα αγορά στην χώρα μας. Στη φωτογραφία, φωλιές πάρκο στην Ευρώπη.

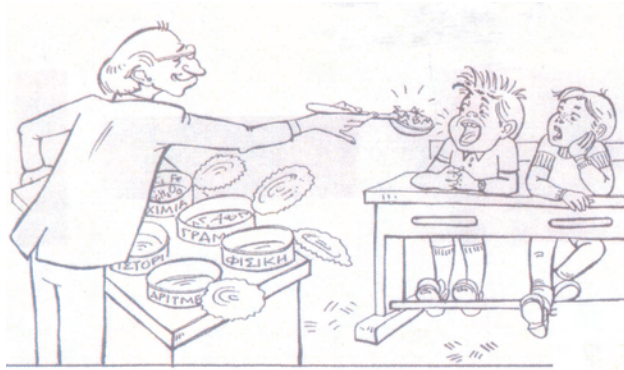

■ Οι απαραίτητες μεταρρυθμίσεις και η περίεργη πολιτική κατάσταση

Τα δειλά βήματα της Σερβίας προς την Ευρώπη...

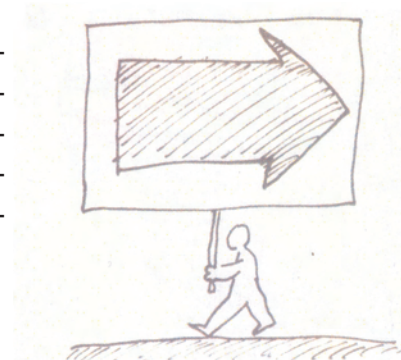
Το ελληνικό κράτος ως Αγ. Παντελεήμων

Έχουν «μεταφορικότητα» τα σκίτσα αυτά;
Και πού ακριβώς στηρίζουν το χιούμορ τους;

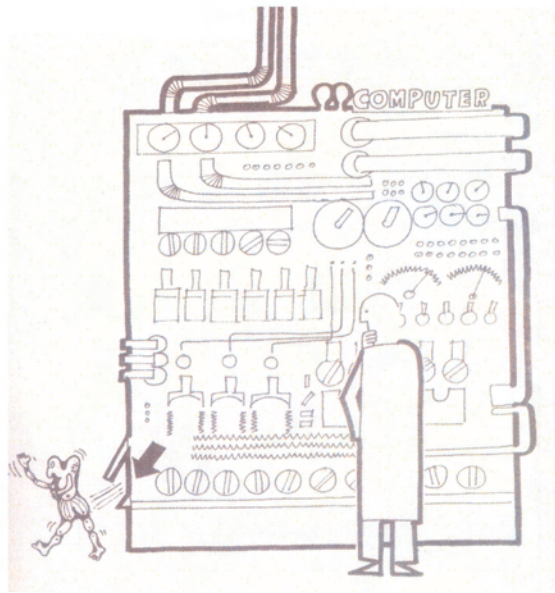

- Τι «ταΐζει» ο δάσκαλος τα παιδιά; Πώς το απεικονίζει ο σκιτσογράφος; Γιατί;

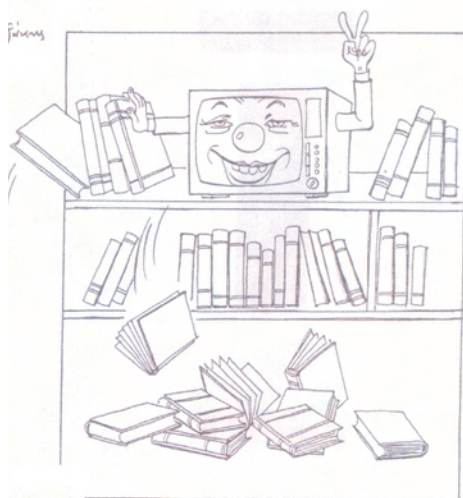
- Προς τα πού πηγαίνει ο άνθρωπος και προς τα πού «δηλώνει» ότι πάει το... «πλακάτ»; Τι σημαίνει αυτή η «αντίθεση»;

- Τι θυμίζει το... κατασκεύασμα; Και τι «παράγει»; Τι συμβολίζει με αυτό τον τρόπο;

- Τα τρία σκίτσα μιλούν μεταφορικά και παραστατικά. Γράψε για το καθένα μία εκφραστική λεζάντα.

- Μεταφορική χρήση λέξεων; Αντιθετικό ζεύγος σημασιών; Καλά επιλεγμένες λέξεις; Πού οφείλεται η πρωτοτυπία εικόνας, τίτλων και παρατίτλων;

Αγρύπνος στην Αμερική

Διαφημιστική δαπάνη για υπνωτικά χάπια το 2005 (σε εκατ. δολάρια)

Άλλα φάρμακα	349,7
Lunesta	216,4
Ambien	86,3
Ambien CR	41,7

Πουλώνας ύπνο
Πωλήσεις συνταγογραφούμενων φαρμάκων (σε δισ. δολάρια)

2010	4,50
2009	3,96
2008	3,37
2007	2,82
2006	2,87
2005	2,36
2004	1,83

Πηγή: IMS Intelligence, Cowi, στοιχεία εταιρειών

■ Από τα υπνωτικά χάπια και τα κάθε λογής γιατροσόφια ως τα εξειδικευμένα ξενοδοχεία οι σύγχρονες Αμερικανικές τερραπείες κέρδη στις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον χώρο

Οι «Χρυσές δουλειές» του ύπνου

Οι Αμερικανοί περνούν περισσότερο από όλους τους λαούς της Γης για να... κοιμηθούν. Εφέτος αναμενεται να δοσηθούν 2,87 δισ. δολάρια σε συνταγογραφούμενα χάπια και άλλα φάρμακα που εξασφαλίζουν την παραγωγή στις αναδίες του Μοριάδα. Πρόκειται για ποσο κατά 22% αυξημένο σε σύγκριση με πέρυσι και κατά 57% αυξημένο σε σύγκριση με το 2004. Με τζίρο 1,76 δισ. δολαρίων το υπνωτικό χάπι Ambien της Sanofi-Santelabs ήταν πέρυσι το πλέον ευπώλητο σε ολόκληρο τον κόσμο. Ακολούθησε το Lunesta της Sepracor με πωλήσεις 329 εκατ. δολαρίων. Το τρίτο όμως στα χάπια του ύπνου αναμένεται να αλλάξει σύστημα, καθώς πρώτος η Pfizer τον Μάιο πρόκειται να εισαγάγει στην αγορά το Inhbitol, και δεύτερον, η δόξα πύληνας του Ambien λήγει το 2007.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Συνοπτικός Οδηγός
σύνταξης με ασκήσεις

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΛΟΓΟΥ

A. Περίοδος λόγου ονομάζεται το κομμάτι του λόγου που αρχίζει από την αρχή παραγράφου ή μετά από τελεία (ή μετά από ένα ισοδύναμο σημείο στίξης)^[05,α] και φτάνει ως την επόμενη τελεία (ή ως το επόμενο ισοδύναμο σημείο στίξης).

B. Η ημιπερίοδος αρχίζει από την αρχή παραγράφου ή μετά από τελεία και τελειώνει σε άνω τελεία. Επίσης, μπορεί να αρχίζει μετά από άνω τελεία ή ισοδύναμο σημείο στίξης (οπότε η πρώτη λέξη αρχίζει με μικρό γράμμα) και να τελειώνει σε άλλη άνω τελεία ή τελεία ή σε ισοδύναμο με αυτές σημείο στίξης.

ΠΡΟΤΑΣΗ

A. Πρόταση είναι ένα σύστημα (δηλ. ένα οργανωμένο σύνολο) λέξεων και φράσεων (λεκτικών υποσυνόλων) με νοηματικό πυρήνα μόνο ένα ρήμα^[12] και το υποκείμενό του. Σημειωτέον ότι σε κάθε πρόταση το υποκείμενο^[13] είναι το «θέμα» της και το ρήμα το «σχόλιο» (επί του θέματος). Γι' αυτό, ρήμα και υποκείμενο αποτελούν τους βασικούς όρους^[11] κάθε πρότασης.

B. Ανάλογα με τη σχέση της με άλλες, μια πρόταση ονομάζεται^[06] είτε κύρια^[07] ή ανεξάρτητη είτε δευτερεύουσα ή εξαρτημένη^[08].

ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Για να ξεχωρίσουμε τις προτάσεις, μας βοηθούν κατά σειρά:

- α. Ο αριθμός των ρημάτων^[12] (μόνο ένα ρήμα σε κάθε πρόταση).
- β. Οι σύνδεσμοι (και άλλες συνδεσμικές λέξεις, όπως αυτές παρακάτω, γ-δ), που εισάγουν δευτερεύουσες προτάσεις^[08,α-β].
- γ. Τα αναφορικά (επιρρήματα και αντωνυμίες)^[08,ε].
- δ. Τα ερωτηματικά (επιρρήματα και αντωνυμίες)^[08,σ].
- ε. Οι σύνδεσμοι παράταξης^[09], δηλ. αυτοί που συνδέουν όμοιες προτάσεις (ή όμοιους όρους ή/και όμοιους προσδιορισμούς).
- ς. Σημεία στίξης όπως το κόμμα, οι παρενθέσεις, το ερωτηματικό, το θαυμαστικό και οι διάφορες τελείες: τελεία, άνω τελεία, διπλή τελεία, αποσιωπητικά.

Τα στοιχεία των τεσσάρων πρώτων περιπτώσεων μας βοηθούν κατά τρόπο καθοριστικό, ενώ τα λοιπά μας βοηθούν υπό όρους και ανάλογα με τα συμφραζόμενα^[19].

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Για την ονομασία των προτάσεων^[04] μας βοηθούν ορισμένα από τα στοιχεία του χωρισμού προτάσεων. Ειδικότερα για τις δευτερεύουσες προτάσεις μας βοηθούν κυρίως οι σύνδεσμοι υπόταξης^[08,α-β], επειδή αυτοί εισάγουν δευτερεύουσες προτάσεις.

ΚΥΡΙΑ ή ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

A. Κύρια ή ανεξάρτητη είναι η πρόταση^[04] που δεν εξαρτάται από άλλη πρόταση, αλλά το νόημά της (μπορεί να) στέκει μόνο του. Για παράδειγμα, στη φράση *χαίρομαι πολύ, όταν παίζω*, η κύρια πρόταση *χαίρομαι πολύ* μπορεί νοηματικά να σταθεί και μόνη της, ενώ η δευτερεύουσα *όταν παίζω* δε στέκει.

B. Οι κύριες προτάσεις δεν εισάγονται με συνδέσμους υπόταξης^[08], αλλά (όπως και οι δευτερεύουσες προτάσεις) μπορεί να εισάγονται με συνδέσμους παράταξης, δηλ. με αυτούς που συνδέουν όμοιες προτάσεις (όπως και όμοιους όρους ή/και προσδιορισμούς).

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑ ή ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Δευτερεύουσα ή εξαρτημένη είναι η πρόταση^[04] που το νόημά της δεν μπορεί να σταθεί (να κατανοηθεί) στο λόγο, παρά μόνο ως συμπλήρωμα του νοήματος μιας άλλης πρότασης. Για παράδειγμα, στη φράση *χαίρομαι πολύ, όταν παίζω*, η κύρια πρόταση *χαίρομαι πολύ* μπορεί νοηματικά να σταθεί και μόνη της, ενώ η δευτερεύουσα *όταν παίζω* δε στέκει.

Οι δευτερεύουσες προτάσεις εισάγονται με συνδέσμους υπόταξης, με αναφορικά ή ερωτηματικά επιρρήματα και αντίστοιχες αντωνυμίες, ως εξής:

- α. Ειδικές: ότι, πως κτλ.
- β. Βουλευτικές: να
- γ. Ενδοιαστικές: μη(ν), μήπως
- δ. Πλάγιες Ερωτηματικές: τι, ποιος, πόσος, πού, πότε, πώς, πόσο κτλ.
- ε. Αναφορικές: που, ο οποίος, όποιος, όσος, όπου(δήποτε), όποτε(δήποτε), όπως(δήποτε), όσο(δήποτε) κτλ.
- ς. Αιτιολογικές: γιατί, επειδή, αφού, καθώς, μια και κτλ.
- ζ. Τελικές: (για) να
- η. Αποτελεσματικές: ώστε (να), που, (για) να κτλ.
- θ. Υποθετικές: (ε)αν, σαν, άμα κτλ.

ι. Εναντιωματικές: αν και, ενώ, μολονότι, μόλο που, και ας κτλ.

ια. Παραχωρητικές: και αν, και να, που να κτλ.

ιβ. Χρονικές: όταν, σαν, ενώ, καθώς, αφού, πριν, μόλις, προτού, ώσπου, ωστόσο, όσο που, όποτε, άμα κτλ.

Δευτερεύουσες (όπως και κύριες^[07]) προτάσεις μπορεί να συνδέονται και με συνδέσμους παράταξης^[09], δηλ. με αυτούς που συνδέουν όμοιες προτάσεις (όπως και όμοιους όρους ή προσδιορισμούς).

(ΔΙΑ)ΧΩΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΜΟΙΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Για το χωρισμό και την ονομασία προτάσεων^[19] που είναι όμοιες (κύριες^[07] ή δευτερεύουσες^[08]) μας βοηθούν κυρίως οι παρακάτω σύνδεσμοι παράταξης, επειδή αυτοί συνδέουν, γενικότερα, όμοια συντακτικώς στοιχεία:

α. Συμπλεκτικοί: **και, κι, ούτε, μήτε** κτλ.

β. Διαχωριστικοί: **ή, είτε** κτλ.

γ. Αντιθετικοί: **αλλά, μα, παρά, μόνο, όμως, ωστόσο, μάλιστα, εξάλλου** κτλ.

δ. Συμπερασματικοί: **λοιπόν, άρα, επομένως, γι' αυτό, έπειτα, ύστερα** κτλ.

(Ειδικά ο **ώστε** στην αρχή περιόδου ή μετά από τελεία εισάγει κύρια πρόταση. Αλλιώς εισάγει δευτερεύουσα αποτελεσματική πρόταση.)

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Ανάλυση πρότασης είναι η διαδικασία σύνταξης των λέξεων και φράσεων (= των λεκτικών υποσυνόλων) κάθε πρότασης, που ονομάζονται **όροι** και **προσδιορισμοί**. Με άλλα λόγια, ανάλυση κατά την ορολογία του συντακτικού είναι η επισήμανση των όρων^[10] και των προσδιορισμών^[13] της πρότασης. Και, επειδή οι όροι κάθε πρότασης είναι δύο, δηλ. το ρήμα και το υποκείμενο, γι' αυτό ως πρώτο επίπεδο ανάλυσης θεωρείται ο χωρισμός της πρότασης σε δύο μέρη, στο μέρος του ρήματος και στο μέρος του υποκειμένου.

Παραδείγματα:

α. [Το αστείο ήταν τόσο άνοστο,] [ώστε δε γέλασε κανείς.]

β. [Συμμεριζόμαστε την τόση λύπη σου.]

γ. [Ο παππούς διαβάζει εφημερίδα στην πολυθρόνα του.]

δ. [Την τελευταία στιγμή αποφάσισα] [να μην πάω στην εκδρομή.]

ε. [Ο ξάδελφός μου μου έφτιαξε μια ωραία βιβλιοθήκη.]

ς. [Εγώ δυστυχώς δεν μπορούσα] [να λύσω την άσκηση.]

ζ. [Μια απέραντη χαρά άρχισε] [να με κυριεύει ξαφνικά.]

Αν παρατηρήσουμε προσεκτικά, θα διαπιστώσουμε ότι, επισημαίνοντας το ρηματικό μέρος, δείχνουμε έμμεσα και το ονοματικό μέρος, το οποίο μάλιστα υστερεί ως προς τον αριθμό λέξεων.

ΟΡΟΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Σε κάθε πρόταση^[04] το υποκείμενο είναι το **θέμα** της και το ρήμα το **σχόλιο** (επί του θέματος). Γι' αυτό, ρήμα^[12] και υποκείμενο^[13] είναι οι κύριοι όροι κάθε πρότασης, δηλ. τα απαραίτητα στοιχεία για τη συντακτική υπόστασή της. Όρος επίσης είναι και το κατηγορούμενο^[12,1], αν υπάρχει.

ΡΗΜΑ

A. Ρήμα της πρότασης^[04] ονομάζουμε τη νοηματικά κεντρική λέξη που φανερώνει τι λέγεται (μέσα στην πρόταση) για το υποκείμενο^[13]. Με άλλα λόγια, το ρήμα φανερώνει τι κάνει ή τι παθαίνει το υποκείμενο.

B. Το ρήμα μπορεί να είναι μονολεκτικό, δηλ. να αποτελείται από μία (1) λέξη, π.χ. **ο ήλιος λάμπει**. Μπορεί επίσης να είναι περιφραστικό, δηλ. να αποτελείται από δύο ή περισσότερες λέξεις, όπως π.χ. όλοι οι συντελικοί τύποι (παρακειμένου, υπερσυντελικού και συντελεσμένου μέλλοντα) των ρημάτων: **Αύριο τέτοια ώρα θα έχουμε φτάσει**.

Γ. Ιδιαίτερος λόγος πρέπει να γίνει για το περιφραστικά σχηματιζόμενο ρήμα, που αποτελείται από τύπο ενός συνδετικού ρήματος (όπως το **είμαι** και το **γίνομαι**) και από ένα όνομα, που φανερώνει ιδιότητα του υποκειμένου, π.χ. **ο ήλιος είναι λαμπρός**.

Αυτό το όνομα λέγεται **κατηγορούμενο** και το βρίσκουμε ερωτώντας με το **π (λογής)**, π.χ. **π είναι ο ήλιος**; (απάντηση: **λαμπρός**). Το κατηγορούμενο δηλώνει (παροντική) ιδιότητα του υποκειμένου.

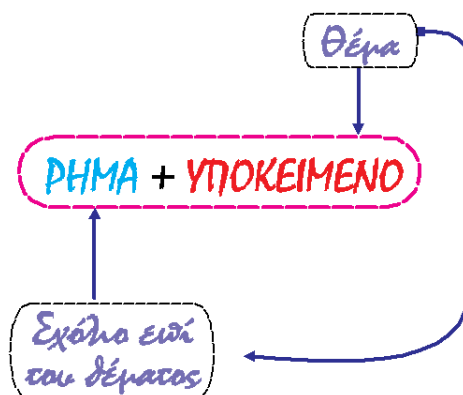
Το συνδετικό ρήμα και το κατηγορούμενο ισοδυναμούν (μαζί και τα δύο) με οποιοδήποτε μονολεκτικό ρήμα. Στο παράδειγμα «ο ήλιος είναι λαμπρός» έχουμε:

είναι = βοηθητικό ρήμα,

λαμπρός = κατηγορούμενο,

είναι λαμπρός = ρήμα (κατηγόρημα).

Δ. Το ρήμα, μονολεκτικό ή περιφραστικό, συνθέσστα έχει ως πρόδρομό του ένα σύνδεσμο (παράταξης^[09] ή υπόταξης^[08, α-β]) ή/και μόριο αρνητικό (**δεν, μη**) ή άλλο (**ας, είτε/μακάρι, θα, να, ...**) και εκφέρεται κανονικά μαζί του(ς), σχηματίζοντας έτσι ρηματικές περιφράσεις όπως οι εξής: **ας έρθουν, να έρθουν, θα έρθουν, να μην έρθουν, δε θα έρθουν, είτε να (μην) έρθουν, δε θα έχουν έρθει** κτλ.

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ

Το υποκείμενο είναι η (δεύτερη μαζί με το ρήμα^[12]) κεντρική λέξη της πρότασης και φανερώνει για ποιο πρόσωπο ή ζώο ή πράγμα ή για ποια αφηρημένη έννοια γίνεται λόγος (από το ρήμα στην πρόταση).

Σε κάθε πρόταση το υποκείμενο είναι το **θέμα** της και το ρήμα το **σχόλιο** (επί του θέματος). Γι' αυτό, ρήμα και υποκείμενο είναι οι κύριοι όροι κάθε πρότασης, δηλ. τα απαραίτητα στοιχεία για τη συντακτική υπόστασή της.

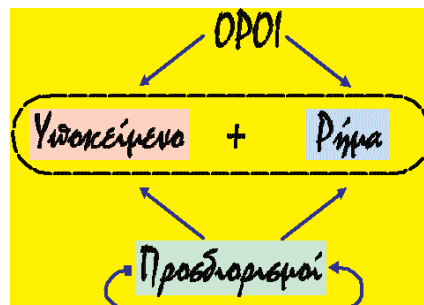
Το υποκείμενο παρουσιάζεται σε πτώση ονομαστική και το επισημαίνουμε ρωτώντας με το «**ΠΟΙΟΣ**», π.χ. **σήμερα λάμπει ο ήλιος** (ερώτηση: **ποιος λάμπει;** απάντηση **ο ήλιος** = υποκείμενο).

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

A. Προσδιορισμοί είναι οι λέξεις της πρότασης^[10] που συμπληρώνουν το νόημα άλλων λέξεων (όρων^[11] ή/και άλλων προσδιορισμών) της πρότασης. Οι προσδιορισμοί επισημαίνονται με διάφορες ερωτήσεις, που έχουν ως λογική αφετηρία τον όρο ή τον προσδιορισμό τον οποίο συμπληρώνουν νοηματικά, και δηλώνουν ποικίλες λογικές σχέσεις όπως: αιτία, αποτέλεσμα, ιδιότητα, μέσο, ποσό, σκοπό, τόπο, τρόπο, χρόνο κτλ.

B. Στα παρακάτω παραδείγματα παρατηρούμε ένα είδος προσδιορισμών που συμπληρώνουν άμεσα και δυναμικά το νόημα ρημάτων^[12]: Αυτοί οι προσδιορισμοί ονομάζονται **αντικείμενα** των ρημάτων και προς αυτά (δηλ. προς τα αντικείμενα) κατευθύνεται η ενέργεια του υποκειμένου^[13], η οποία δηλώνεται από το ρήμα.

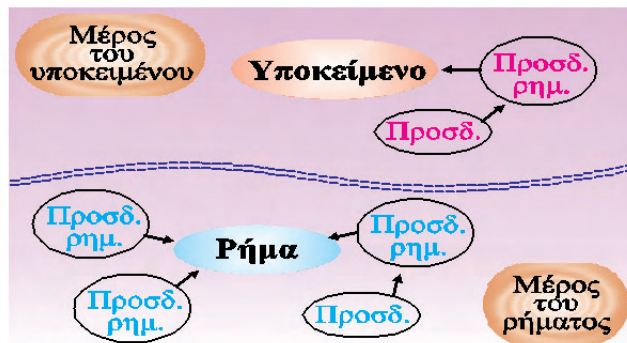
- α. **Έπειτα περάσαμε** (τι περάσαμε;) **τον Αξίο**.
- β. **Είδαμε** (τι είδαμε;) **το άγαλμα**.
- γ. **Η Ελένη μοιάζει** (τίνος μοιάζει;) **της μητέρας της**.
- δ. **Μου έφερε** (τι έφερε;) **ένα καλάθι με μήλα**.
- ε. **Ορίσαμε αντιπρόσωπό μας** (ποιον ορίσαμε;) **τη Μαρία**.

ΡΗΜΑΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Το **ρηματικό μέρος** είναι ένα υποσύνολο λέξεων της πρότασης^[10], το οποίο περιέχει το ρήμα^[12] και τους υπάρχοντες προσδιορισμούς^[14] του.

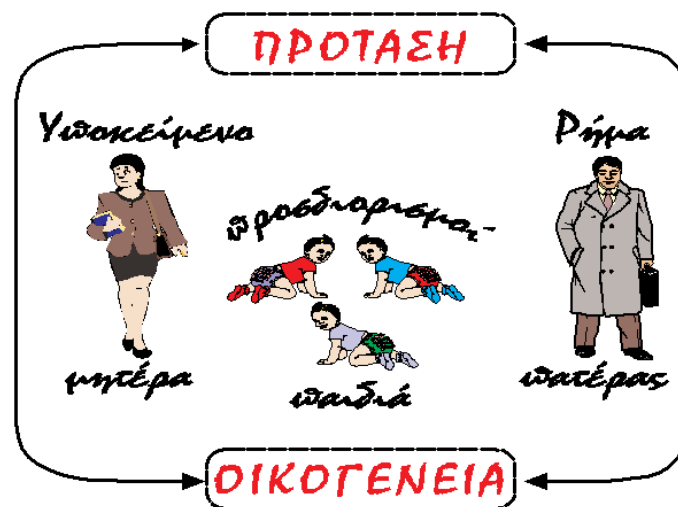
Το άλλο υποσύνολο είναι το ονοματικό μέρος της πρότασης (ή μέρος του υποκειμένου). Συνήθως, το ρηματικό μέρος υπερτερεί σε αριθμό λέξεων ως προς το ονοματικό μέρος^[16], το οποίο συχνά, όταν είναι ευκολονόητο, παραλείπεται.

ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ (ΟΝΟΜΑΤΙΚΟ)

Το ονοματικό μέρος της πρότασης^[14] είναι ένα υποσύνολο λέξεων της πρότασης, το οποίο περιέχει το υποκείμενο^[13] και τους υπάρχοντες προσδιορισμούς^[14] του. Συχνά, όταν εννοείται εύκολα, το υποκείμενο απουσιάζει από την πρόταση.

Το άλλο υποσύνολο είναι το ρηματικό μέρος της πρότασης (ή μέρος του ρήματος). Συνήθως, το ρηματικό μέρος υπερτερεί σε αριθμό λέξεων ως προς το μέρος του υποκειμένου (το οποίο συχνά, όταν είναι ευκολονόητο, παραλείπεται).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ (λογικής) «ΣΥΝΤΑΞΗΣ»

α. Παράδειγμα *σύνταξης* λέξεων: Οι επόμενες λέξεις του παραδείγματος ανήκουν στην πρώτη στροφή του Εθνικού μας Ύμνου, αλλά είναι ανακατεμένες, δηλαδή ασύντακτες:

Κόψη Σε από τρομερή την σπαθιού γνωρίζω την του.

Συντασσόμενες όμως μπορούν να μας δώσουν το γνωστό μας νόημα:

Σε γνωρίζω από την κόψη την τρομερή του σπαθιού

ή, κατά τον ποιητή,

Σε γνωρίζω από την κόψη του σπαθιού την τρομερή.

β. Παράδειγμα **σύνταξης** προτάσεων: Οι παρακάτω στίχοι ανήκουν στην τέταρτη στροφή του Εθνικού μας Ύμνου, αλλά αριστερά είναι ανακατεμένοι, δηλαδή με ασύντακτες προτάσεις, ενώ δεξιά οι στίχοι είναι συντεταγμένοι, και μάλιστα ποιητικά.

[ασυνταξία]

*και τα πλάκωνε η σκλαβιά,
και ήταν όλα σιωπηλά,
Άργειε να 'λθει εκείνη η μέρα,
γιατί τα 'σκιαζε η φοβέρα,*

[σύνταξη]

*Άργειε να 'λθει εκείνη η μέρα,
και ήταν όλα σιωπηλά,
γιατί τα 'σκιαζε η φοβέρα,
και τα πλάκωνε η σκλαβιά.*

Παρατηρούμε ότι, όπου οι προτάσεις και οι λέξεις είναι συντεταγμένες, εκεί ο λόγος λειτουργεί (σημασιο)λογικά, δηλαδή αποκτά σημασία λογική, μας δίνει νόημα και εξασφαλίζει την επικοινωνία μας.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΧΩΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΟΝΟΜΑΣΙΑΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

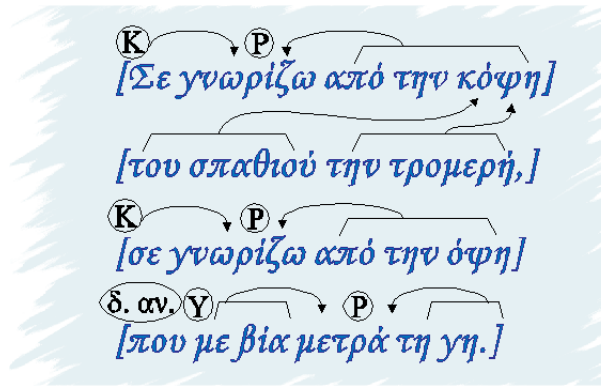
Άσκηση: Να διακρίνετε (δηλ. να χωρίσετε και να ονομάσετε) τις προτάσεις στην εξής στροφή του Εθνικού μας Ύμνου:

*“Σε γνωρίζω από την κόψη
του σπαθιού την τρομερή,
σε γνωρίζω από την όψη,
που με βία μετράει τη γη”.*

Απάντηση:

Εδώ έχουμε μία (1) περίοδο λόγου, που αποτελείται από τις εξής προτάσεις:

1. **Σε γνωρίζω από την κόψη του σπαθιού την τρομερή:** κύρια πρόταση. (Βοηθητικά στοιχεία: απουσία συνδέσμου που να εισάγει δευτερεύουσα πρόταση, ύπαρξη του ρημ. «**γνωρίζω**», ύπαρξη κόμματος και μάλιστα πριν από άλλο ρήμα.)
2. **σε γνωρίζω από την όψη:** κύρια πρόταση. (Βοηθητικά στοιχεία: απουσία συνδέσμου που να εισάγει δευτερεύουσα πρόταση, ύπαρξη του ρημ. «**γνωρίζω**», ύπαρξη κόμματος και μάλιστα πριν από τη λέξη «**που**», η οποία εισάγει δευτερεύουσα πρόταση.)
3. **που με βία μετράει τη γη:** δευτερεύουσα πρόταση. (Βοηθητικά στοιχεία: παρουσία της λέξης «**που**», η οποία εισάγει δευτερεύουσα αναφορική πρόταση, ύπαρξη του ρημ. «**μετράει**», ύπαρξη τελείας.)

Ερωτήσεις σωστού – λάθους

- Στη φράση «*Φαίνεται ότι θα βρέξει*»...
 01. ... έχουμε μία ημιπερίοδο λόγου.....,
 02. ... έχουμε δύο ρήματα και, άρα, δύο προτάσεις.....,
 03. ... και ως δεύτερο ρήμα λειτουργεί το λεκτικό σύνολο «θα βρέξει».....,
 04. ... η δεύτερη πρόταση είναι υποκείμενο της πρώτης.....,
 05. ... δεν εμφανίζεται το μέρος του υποκειμένου της δευτερεύουσας πρότασης.....

- Στην περίοδο λόγου «*Είχε μια παράλογη απαίτηση, να τον αγαπούν πρώτα οι άλλοι*»...
 06. ... η δεύτερη πρόταση είναι δευτερεύουσα τελική.....,
 07. ... το υποκείμενο της πρώτης πρόταση εννοείται.....,
 08. ... το λεκτικό σύνολο «μια παράλογη απαίτηση» προσδιορίζει το ρήμα της κύριας πρότασης.....,
 09. ... ρήμα της δευτερεύουσας πρότασης είναι το λεκτικό σύνολο «να αγαπούν».....,
 10. ... οι λέξεις «τον» και «πρώτα» προσδιορίζουν το ρήμα.....,
 11. ... το ονοματικό μέρος της δευτερεύουσας πρότασης είναι «οι άλλοι».....

- Στην περίοδο λόγου «*Τα παιδιά πηγαίνουν στο σχολείο, για να μορφωθούν*»...
 12. ... το ονοματικό μέρος της πρώτης πρότασης είναι «τα παιδιά».....,
 13. ... το ρηματικό μέρος της ίδιας πρότασης είναι «πηγαίνουν στο σχολείο».....,
 14. ... το ρήμα της δεύτερης πρότασης είναι «να μορφωθούν».....,
 15. ... το λεκτικό σύνολο «στο σχολείο» προσδιορίζει το ρήμα «πηγαίνουν».....,
 16. ... η δευτερεύουσα πρόταση είναι βουλητική.....,
 17. ... η δευτερεύουσα πρόταση είναι προσδιορισμός του ρήματος «πηγαίνουν».....,
 18. ... το ονοματικό μέρος της κύριας πρότασης είναι «ο αδελφός μου».....,
 19. ... ρήμα της κύριας πρότασης είναι το «δε διάβαζε».....,
 20. ... η πρόταση «όσο έπρεπε» είναι αναφορική.....

Ερωτήσεις συμπλήρωσης

01. Στην περίοδο λόγου «**Θέλει να φύγει**» η πρώτη πρόταση είναι κύρια και η άλλη είναι _____.

02. «**Δεν ξέρω τι θα έκανες εσύ σε τέτοια περίπτωση**»: Εδώ το ρηματικό μέρος της δευτερεύουσας πρότασης είναι _____.

• Στο εξής μικρό κείμενο: «**Αν χάσεις την ψυχραιμία σου, χάνεις τη δύναμη να σκεφτείς σωστά**».

03. Οι προτάσεις (αριθμ.) είναι _____.

04. Κύρια πρόταση είναι η _____.

05. Η πρώτη στη σειρά πρόταση αρχίζει από τη λέξη _____,

06. ... τελειώνει στη λέξη _____,

07. ... είναι πρόταση _____,

08. και προσδιορίζει τη λέξη _____,

09. Η τελευταία στη σειρά πρόταση αρχίζει από τη λέξη _____,

10. ... είναι πρόταση _____,

11. ... ρήμα έχει το _____,

12. και προσδιορίζει νοηματικά το λεκτικό σύνολο _____.

• Στο εξής μικρό κείμενο: «**Στην ομηρική εποχή άλογα έχουν μόνο οι πλούσιοι άρχοντες. Όταν ο Αγαμέμνωνας, για να εξευμενίσει τον θυμωμένο Αχιλλέα, του υπόσχεται δώδεκα διαλεκτά άλογα, πρέπει να ξέρουμε ότι η προσφορά του είναι εξαιρετικά πολύτιμη**».

13. ... Πόσες (αριθμ.) είναι οι περίοδοι λόγου στο κείμενο αυτό; _____.

14. ... Πόσες είναι συνολικά οι προτάσεις του κειμένου; _____.

15. Γράψτε την πρώτη δευτερεύουσα πρόταση του κειμένου:

_____.

16. Να γράψετε το ρηματικό μέρος της πρώτης πρότασης που συναντάτε στο κείμενο:

_____.

17. Ποια είναι η προτελευταία πρόταση του κειμένου; _____.

18. Τι πρόταση είναι αυτή; Ονομάστε την: _____.

19. Ποιο είναι το ονοματικό μέρος της τελευταίας πρότασης του κειμένου; _____.

20. Και ποιο είναι το ρηματικό της μέρος; _____.

21. Η λέξη «**εξαιρετικά**» τι είναι συντακτικώς; _____.

22. ... Και με ποια λέξη συντάσσεται; _____.

23. Η λέξη «**πολύτιμη**» τι είναι συντακτικώς; _____.

24. ... Και με ποια λέξη συντάσσεται; _____.

• Να γίνει συντακτική ανάλυση της πρότασης: «**Ο καλός καρaboκύρης στη φουρτούνα φαίνεται**».

25. Η πρόταση είναι _____,

26. ... ρήμα της πρότασης είναι η λέξη _____,

27. ... υποκείμενο είναι η λέξη _____,

28. ... προσδιορισμός του υποκειμένου είναι το λεκτικό σύνολο _____,

29. ... προσδιορισμός του ρήματος είναι το λεκτικό σύνολο _____.
30. Στην παροιμία «*Των φρονίμων τα παιδιά πριν πεινάσουν μαγειρεύουν*». ποια είναι η κύρια πρόταση;
_____.
31. Στην παροιμία «*Στου κουφού την πόρτα όσο θέλεις βρόντα*». ποια είναι η δευτερεύουσα πρόταση;
_____.
- Στην περίοδο λόγου: «*Εγώ σου ανοίγω το κλουβί, γιατί πονώ για σένα*».
32. ... ποιο είναι το μέρος του υποκειμένου της κύριας πρότασης; _____
33. ... ποιο είναι το μέρος του ρήματος της δευτερεύουσας πρότασης; _____
- «*Ένας βοσκός, ενώ έβοσκε τα ζώα του στην πλαγιά του βουνού, έχασε από τα μάτια του ένα μικρό μοσχάρι. Σκέφτηκε: "Λες να μου το κλέψανε;" Ψάχνοντας λοιπόν τριγύρω, έκανε προσευχή κι έταξε του Δία ένα κασίκι, αν έβρισκε τον κλέφτη του μοσχαριού του. Ξαφνικά, καθώς έψαχνε, απικρίζει ένα λιοντάρι, που έτρωγε το μοσχάρι του. Σηκώνει τότε τα χέρια και λέει με τρεμάμενη φωνή: "Δία, σου έταξα ένα κασίκι, αν έβρισκα εγώ τον κλέφτη; Τώρα σου τάζω έναν ταύρο, αν βοηθήσεις να μη βρει εμένα ο κλέφτης!"* (διασκευή από τους Αισώπειους Μύθους).
34. Πόσες περιόδους λόγου περιέχει το κείμενο; _____.
35. Πόσες ημιπερίοδους λόγου περιέχει το κείμενο; _____.
36. Η δεύτερη περίοδος λόγου αρχίζει με τη λέξη _____
37. και τελειώνει με τις εξής δύο λέξεις α. _____ β. _____.
38. Η τελευταία περίοδος λόγου τελειώνει με τη λέξη _____.
39. Πόσες δευτερεύουσες προτάσεις περιέχει το κείμενο; _____.
40. Η πρώτη δευτερεύουσα πρόταση του κειμένου αρχίζει με τη λέξη _____
41. και τελειώνει με τη λέξη _____.
42. Η δεύτερη δευτερεύουσα πρόταση αρχίζει με τις εξής δύο λέξεις _____
43. και τελειώνει επίσης με τις εξής δύο _____.
44. Η τελευταία δευτερεύουσα πρόταση του κειμένου αρχίζει με τη λέξη _____
45. και, ως πρόταση, συμπληρώνει το νόημα της λέξης _____.
46. Στην πρόταση «που έτρωγε το μοσχάρι του» το μέρος του υποκειμένου (το ονοματικό μέρος) είναι _____
47. και το μέρος του ρήματος (το ρηματικό μέρος) είναι _____.
48. Στην παραπάνω πρόταση η λέξη «μοσχάρι» βρίσκεται σε πτώση _____.
49. Οι δύο πρώτοι σύνδεσμοι που συναντάμε στο κείμενο είναι _____
50. και οι δύο τελευταίοι είναι _____.
- Να συμπληρώσετε τα κενά, γράφοντας την κατάλληλη λέξη που απαντά στην ερώτηση: Σε ποιο μέρος της πρότασης ανήκει το καθένα από τα παρακάτω λεκτικά (υπο)σύνολα; Στο μέρος του ρήματος ή του υποκειμένου;
51. «τα ζώα»: ανήκει στο μέρος του _____.
52. «στην πλαγιά»: ανήκει στο μέρος του _____.

53. «του βουνού»: ανήκει στο μέρος του _____.
54. «μικρό»: ανήκει στο μέρος του _____.
55. «ψάχνοντας»: ανήκει στο μέρος του _____.
56. «τριγύρω»: ανήκει στο μέρος του _____.
57. «του Δία»: ανήκει στο μέρος του _____.
58. «του μοσχαριού»: ανήκει στο μέρος του _____.
59. «τα χέρια»: ανήκει στο μέρος του _____.
60. «με τρεμάμενη φωνή»: ανήκει στο μέρος του _____.
61. «εμένα»: ανήκει στο μέρος του _____.

Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

Να εγγράψετε σε κύκλο το γράμμα (α, β, γ, ή δ κτλ.) με τη σωστή ή σωστότερη απάντηση – συμπλήρωση των φράσεων.

- 01.** Η σειρά των λέξεων σε ένα κείμενο, έτσι ώστε να βγαίνει νόημα, λέγεται...
- α. πρόταση
 - β. σύνταξη
 - γ. σημασιολογικό
 - δ. υφολογικό
- 02.** Πρόταση είναι ένα σύστημα λέξεων που εκφράζουν...
- α. ένα πλήρες νόημα
 - β. απλώς ένα νόημα
 - γ. ένα νόημα, με ρηματικό πυρήνα
 - δ. ένα νόημα, με ή χωρίς ρήμα
- 03.** Για το χωρισμό των προτάσεων μας βοηθούν κυρίως...
- α. ο αριθμός των ρημάτων και οι σύνδεσμοι υπόταξης
 - β. τα αναφορικά και τα ερωτηματικά (επιρρήμ. και αντων.)
 - γ. οι σύνδεσμοι παράταξης και η στίξη
 - δ. οι ονομαστικές πτώσεις και η έγκλιση των ρημάτων
- 04.** Για την ονομασία των προτάσεων μας βοηθούν κυρίως...
- α. ο αριθμός των ρημάτων
 - β. οι σύνδεσμοι (γενικώς)
 - γ. τα σημεία στίξης
 - δ. όλα τα παραπάνω
- 05.** Κύριες προτάσεις είναι αυτές που...
- α. έχουν ένα πλήρες νόημα
 - β. στεκούν μόνες τους στο λόγο
 - γ. δεν εξαρτώνται από άλλες
 - δ. δε χρειάζονται προσδιορισμό
- 06.** Δευτερεύουσες είναι οι προτάσεις που...
- α. εισάγονται με συνδέσμους υπόταξης
 - β. εισάγονται με αναφορικά και ερωτηματικά (επιρρήμ. ή αντων.)
 - γ. το νόημά τους δε στέκει μόνο του
 - δ. συμπληρώνουν το νόημα μιας άλλης πρότασης
 - ε. όλα τα παραπάνω
 - στ. τα (α) και (β) μόνο
- 07.** Για το χωρισμό και το χαρακτηρισμό των όμοιων προτάσεων μας βοηθούν κυρίως...
- α. όλοι οι σύνδεσμοι, τα αναφορικά και τα ερωτηματικά
 - β. οι σύνδεσμοι παράταξης για τις κύριες και οι σύνδεσμοι υπόταξης για τις δευτερεύουσες
 - γ. οι συμπλεκτικοί, διαχωριστικοί και αντιθετικοί σύνδεσμοι
 - δ. οι παρατακτικοί σύνδεσμοι γενικώς
- 08.** Η αναζήτηση και ανεύρεση όλων των όρων και των προσδιορισμών μιας πρότασης ονομάζεται...
- α. σύνταξη λέξεων
 - β. επισήμανση λέξεων
 - γ. ανάλυση σύνταξης
 - δ. συντακτική ανάλυση
- 09.** Οι (κύριοι) όροι μιας πρότασης είναι...
- α. μόνο το ρήμα και το υποκείμενο
 - β. το ρήμα, το υποκείμενο και (αν υπάρχει) το κατηγορούμενο

- γ. το ρήμα, το υποκείμενο και το αντικείμενο
- δ. όλα τα παραπάνω

10. Ως πυρήνα κάθε πρότασης θεωρούμε...

- α. το ρήμα (μόνο του)
- β. το ρηματικό μέρος
- γ. το ρήμα και το υποκείμενο
- δ. το ονοματικό μέρος

11. Προσδιορισμοί ονομάζονται οι λέξεις που...

- α. συμπληρώνουν το νόημα των όρων ή των άλλων προσδιορισμών
- β. επισημαίνονται με διάφορες ερωτήσεις (πού, πότε, γιατί, πώς κτλ.)
- γ. φανερώνουν διάφορες συντακτικές σχέσεις (π.χ. τόπο, χρόνο, αιτία)
- δ. όλα τα παραπάνω
- ε. τίποτε από τα παραπάνω

12. Σε πόσα υποσύνολα λέξεων μπορούμε να χωρίσουμε μια πρόταση;

- α. σε δύο (δηλ. του ρήματος και του υποκειμένου)
- β. σε δύο (δηλ. στους όρους και στους προσδιορισμούς)
- γ. σε τρία (δηλ. του ρήματος, του υποκειμένου και του κατηγορουμένου)
- δ. σε τρία (δηλ. του ρήματος, του υποκειμένου και του αντικειμένου)
- ε. η πρόταση δε χωρίζεται σε υποσύνολα λέξεων

Εργασίες σύνταξης

Πάνω στα παρακάτω μικρά κείμενα να κάνεις τις εξής εργασίες, κατά περιόδους λόγου:

- A. Να διαχωρίσεις και να ονομάσεις τις προτάσεις (κύριες, δευτερεύουσες), χρησιμοποιώντας κόκκινες αγκύλες, με εκθέτες ^κ ή ^δ. Π.χ.:

[Όποιος δεν πληρώνει τα ναύλα του]^δ [τιμωρείται.]^κ

- B. Να υπογραμμίσεις και να δείξεις με κόκκινο Υ το υποκείμενο και με μπλε Ρ το ρήμα (ή τη ρηματική περίφραση) κάθε πρότασης. Π.χ.:

Υ Ρ Ρ
[Όποιος δεν πληρώνει τα ναύλα του]^δ [τιμωρείται.]^κ

01. Όταν έρχεται η ώρα της μελέτης, κλείνομαι στο δωμάτιό μου και δε βιάζομαι να τελειώσω.
02. Στην ειρηνευτική αποστολή μεταξύ άλλων συμμετέχουν Έλληνες στρατιώτες.
03. Άρχισε να τους χαιρετάει δια χειραψίας και να τους αγκαλιάζει, ενώ αυτοί δεν ήξεραν τι ακριβώς συμβαίνει.
04. Όσο ευχάριστος είναι ο ήχος, όταν γίνεται μουσική, τόσο δυσάρεστος γίνεται, όταν είναι έντονος.
05. Ο κ. Κρητικός θα έρθει να με βρει σήμερα στις 5:30 μ.μ.
06. Αν θες καλά ν' ακούς, μάθε καλά να λες.
07. Όσα σου λένε άκου τα κι όσα συμφέρει κάνε.
08. Όσοι θέλετε, ελάτε να φάτε.
09. Όλοι πρέπει να έχουμε προσοχή, όταν διαβάζουμε και γράφουμε, για να μην κάνουμε λάθη.
10. Βραβεύτηκε, γιατί του άξιζε και προσπάθησε πολύ.
11. Όταν ευτυχεί η πατρίδα μας, όλοι ευτυχούμε.
12. Σηκώνω το κεφάλι και κοιτάζω το δάσκαλο, που αρχίζει το μάθημα.
13. Ό,τι γράφεται, δεν ξεγράφεται.
12. Ο διευθυντής του σχολείου είπε ότι η γιορτή θα γίνει αύριο.
13. Αποφάσισα να πάω, μόλο που δεν το ήθελα καθόλου.
14. Όσο κι αν προσπάθησε, δεν τα κατάφερε.
15. Ετούτος δε μοιάζει για δάσκαλος που αγαπάει τη δουλειά του.
16. Ας γελούμε κι ας πηδούμε, για να λεν πως δεν πεινούμε.
17. Θέλω να έρθω, μα τους θεούς, μα η δύναμη μου λείπει.
18. Άνθρωπος αγράμματος, ξύλο απελέκητο.
19. Όπου δεν σε σπέρνουν μην ξεφυτρώνεις.
20. Όποιος γυρεύει τα πολλά, χάνει και τα λίγα.
21. Άκουγε πολλά και λέγε λίγα.

22. Το πρόβατο που ξεκόβει απ' το μαντρί, το τρώει ο λύκος.
23. Αυτοί δεν ήξεραν τι ακριβώς συμβαίνει.
24. Τακτοποίησέ τα, όπως νομίζεις.
25. Φεύγοντας εγώ απ' το γραφείο, ήρθες εσύ λαχανιασμένος, όπως μου είπαν.
26. Πολλές φορές πήγαινα στο σπίτι του, ορισμένη ώρα, γιατί ήταν πολύ συνεπής στις συναντήσεις μας, και διαβάζαμε, ύστερα παίζαμε στον κήπο, κάτω από το διαυγή ουρανό.

- Στο παρακάτω κείμενο, πρώτα να υπογραμμίσεις προσδιορισμούς των προσδιορισμών του ρήματος και του υποκειμένου και έπειτα, με βελάκι, να δείξεις τον προσδιορισμό στον οποίο αναφέρεται ο καθένας.

«Κάποτε τα πουλιά θέλησαν να εκλέξουν βασιλιά. Ο Θεός τότε τα κάλεσε και είπε να γίνει βασιλιάς όποιος μπορέσει να πετάξει ψηλότερα. Αυτό στενοχώρησε τα πουλιά. Μόνο ο καλογιάννος γέλασε. "Εγώ θα βγω βασιλιάς, γιατί ο αϊτός γέρασε πια", είπε. Ο αγώνας άρχισε, αλλά δε βάσταξε πολύ. Γρήγορα ο αϊτός ξεπέρασε όλα τα πουλιά κι όταν έφτασε ως εκεί που δεν μπορούσε να πετάξει πιο πάνω, φώναξε: "Ποιο μπορεί να πετάξει ψηλότερα από μένα;" Ο καλογιάννος, που είχε κρυφτεί στη ράχη του αϊτού, ανασπίαστηκε λίγο και φώναξε "εγώ!" "Κι έτσι έγινε βασιλιάς!"»

- Πάνω στο παρακάτω κείμενο να διαχωρίσεις και να ονομάσεις τις προτάσεις (κύριες, δευτερεύουσες), χρησιμοποιώντας κόκκινες αγκύλες, με εκθέτες κ ή δ. Π.χ.:

[Όποιος δεν πληρώνει τα ναύλα του]^δ [πμωρείται.]^κ

«Ο πατέρας μου μου είπε ότι φοβόταν μήπως αρρωστήσω, εάν πάω στο γήπεδό με τέτοιο χιόνι, επειδή πραγματικά εκείνη τη μέρα έκανε τόσο κακοκαιρία, που μόνο τρελοί θα τολμούσαν να πάνε εκεί. Κανονικά, θα έπρεπε, μου είπε, να αναβληθεί ο αγώνας, για να μην τραυματισθούν οι παίχτες, οι οποίοι θα έπαιζαν εκείνη τη μέρα. Αναρωτήθηκα μήπως ο πατέρας μου έχει δίκιο».

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ε΄

Εντοπίζω τα επιχειρήματα στο άρθρο μιας εφημερίδας και παρουσιάζω τη στρατηγική πειθούς του συντάκτη του

ΟΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ
ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ
(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- Αναγνωρίζω τη θεματική περιοχή ενός άρθρου.
- Κατανοώ τη θέση ενός άρθρου.
- Εντοπίζω τα τεκμήρια.
- Αξιολογώ τα επιχειρήματα υπέρ ή κατά μιας θέσης.
- Επεξεργάζομαι τις στρατηγικές πειθούς του συγγραφέα ενός άρθρου.

ΟΙ ΝΕΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΘΕΤΩ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ
ΕΝΟΤΗΤΑΣ

(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

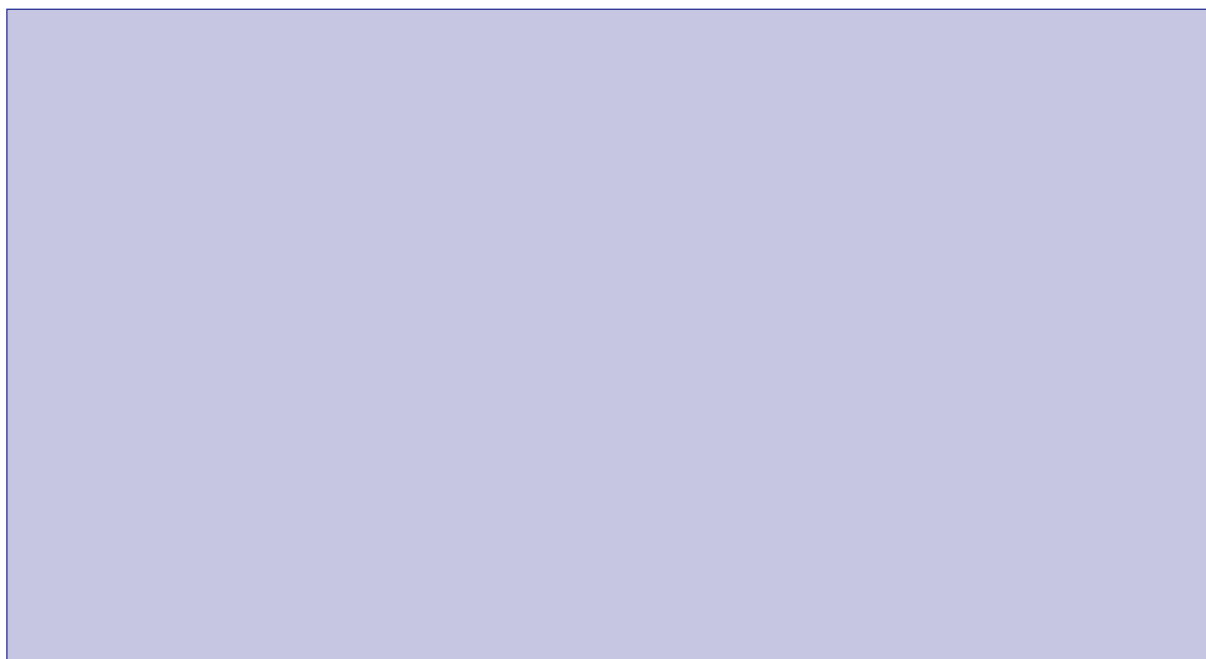
.....

.....

1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου

Διαβάζοντας τον τίτλο ενός άρθρου, ενός κειμένου, κάνουμε υποθέσεις για το περιεχόμενό του και την επικαιρότητά του. Συζητήστε στην ομάδα σας ποιες είναι οι προσδοκίες σας από το άρθρο αυτό, πριν να το διαβάσετε. (Ποια είναι τα θέματα με τα οποία πιστεύετε ότι θα ασχοληθεί; Σε ποια ερωτήματα επιθυμείτε να απαντήσει; κ.ά.)

Σημειώστε μερικές από τις απαντήσεις των μελών της ομάδας σας στον παρακάτω πίνακα:

- Έχετε διαβάσει άρθρα με ανάλογους τίτλους; Να τα αναφέρετε στην ομάδα.

Ο τίτλος

Στον τίτλο *Αφήνοντας τον εικοστό αιώνα* διαβάζουμε μια χρονική δείξη. Αφού διατρέξετε το κείμενο, να εντοπίσετε τις φράσεις σύμφωνα με τις οποίες η χρονική δείξη του τίτλου:

- Εντάσσεται σε ευρύτερες χρονικές περιόδους: π.χ. «Βρισκόμαστε στην πεντηκοσιοστή χιλιετία»

- Επιμερίζεται σε μικρότερες χρονικές περιόδους: π.χ. «Μισό σχεδόν αιώνα μετά»,

- Προσδιορίζεται από διαφορετικούς χρονικούς δείκτες με βάση ιστορικά, πολιτικά ή επιστημονικά γεγονότα: π.χ. «Κι όταν καταλάβαμε ότι ο ήλιος μας ήταν ένα μικροσκοπικό άστρο χαμένο ανάμεσα σε δισεκατομμύρια άστρα»,

 ----- [επιστημονικά γεγονότα]

 ----- [ιστορικά-πολιτικά γεγονότα]

Η φωνή που μιλά στο κείμενο

- Ποιος ή ποιοί είναι αυτοί που αφήνουν πίσω τους τον εικοστό αιώνα;
- Ποιο είναι το υποκείμενο του ρήματος στο εισαγωγικό ερώτημα του κειμένου;
- Διαβάζοντας το κείμενο παρατηρούμε πως το υποκείμενο του τίτλου και των ερωτημάτων που τίθενται παρουσιάζεται με ορισμένα χαρακτηριστικά. Ποια είναι αυτά;

«Είμαστε -----

 -----»

Ο υπότιτλος

Ο υπότιτλος *Μέσα στη Νύχτα του Αιώνα* αποτελεί τον τίτλο της ενότητας στην οποία ανήκει το απόσπασμα που δημοσιεύεται ως άρθρο. Η λέξη *Νύχτα* αποκτά ιδιαίτερη σημασία. Οι σημασίες της λέξης *Νύχτα* μπορούν να ανιχνευτούν καθώς διατρέχουμε το κείμενο. Πρόκειται για:

- **τη νύχτα της άγνοιας:** «Όμως οι απαντήσεις αυτές δεν προκαλούν **πολύ μεγαλύτερες ερωτήσεις**»
 « ----- »
 « ----- »
 « ----- »
- **τη νύχτα του σύμπαντος:** «...είμαστε όμως **αμετάκλητα αμήχανοι και αποπροσανατολισμένοι** ως προς τη θέση μας μέσα στο σύμπαν»
 « ----- »

-----»

- τη νύχτα της υποδούλωσης, του ολοκληρωτισμού και του πολέμου:

« -----
-----»
« -----
-----»
« -----

-----»

Σε αντίθεση με αυτή τη νύχτα προβάλλεται η αυγή της νέας χιλιετίας. Με ποιους προβληματισμούς συνοδεύεται αυτή η νέα αρχή;

2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι

Η ΔΟΜΗ: θεματικές ενότητες – πλοφόρηση των παραγράφων

Προτού σχηματοποιήσουμε τη δομή του κειμένου, το μελετούμε και συζητούμε τα ερωτήματα που θέτει ο συγγραφέας. Για να κατανοήσουμε καλύτερα τις ερωτήσεις του κειμένου και τη λειτουργία τους, ας θυμηθούμε εδώ ότι οι ερωτήσεις διακρίνονται σε ερωτήσεις μερικής άγνοιας και σε ερωτήσεις ολικής άγνοιας.

ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΜΕΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΛΙΚΗΣ ΑΓΝΟΙΑΣ

Οι ερωτήσεις μερικής άγνοιας είναι ερωτήσεις που εισάγονται με ερωτηματική αντωνυμία (ποιος - α - ο; τι; πόσος; κ.λπ.) και με ερωτηματικά επιρρήματα (πού; πότε; πώς; γιατί; κ.λπ.) και η απάντησή τους αφορά ένα μέρος του περιεχομένου τους.

Οι ερωτήσεις ολικής άγνοιας δέχονται ως απάντηση επιβεβαίωση ή άρνηση του περιεχομένου τους (ναι/όχι).

Να υπογραμμίσετε τις ερωτήσεις μερικής και ολικής άγνοιας στο κείμενο. Να συζητήσετε στην ομάδα σας τι επιδιώκει ο συγγραφέας με τις ερωτήσεις αυτές.

Ερωτήσεις	Τι επιδιώκουν;
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΜΕΡΙΚΗΣ ΑΓΝΟΙΑΣ	
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΟΛΙΚΗΣ ΑΓΝΟΙΑΣ	

Α' θεματική ενότητα – ΕΙΣΑΓΩΓΗ

«Ποιοι είμαστε... τη σπουδαιότητά μας»: **Η ταυτότητά μας**

1. Τίτλος: Ορισμός του ανθρώπινου είδους και προσδιορισμός της θέσης του στο χώρο και το χρόνο.
Διατύπωση της κύριας θέσης σε ερωτηματική μορφή:

§2. Τίτλος:

Β' θεματική ενότητα – ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ «Ξέρουμε... είναι σταλινισμός;»: Η επίγνωση της ταυτότητάς μας

§3. Τίτλος: _____

§4. Τίτλος: _____

§5. Τίτλος: _____

§6. Τίτλος: _____

Γ' θεματική ενότητα – ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ / ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

«Και παρ' όλα αυτά... να μην ξέρουμε τι μας συμβαίνει»: Τα μέσα που διαθέτουμε για την πληροφόρηση, την επικοινωνία και τη γνώση

§7. Τίτλος: _____

§8. Τίτλος: _____

§9. Συμπέρασμα: _____

Μελετώντας τους τίτλους των ενοτήτων, καθώς και τη διατύπωση της θέσης στην πρώτη ενότητα και του συμπεράσματος στην τρίτη θεματική ενότητα, να συζητήσετε ποιος είναι ο σκοπός του κειμένου. Ποιες από τις βεβαιότητες που είχατε σας κλόνισε η ανάγνωση του κειμένου;

Ο συγγραφέας:

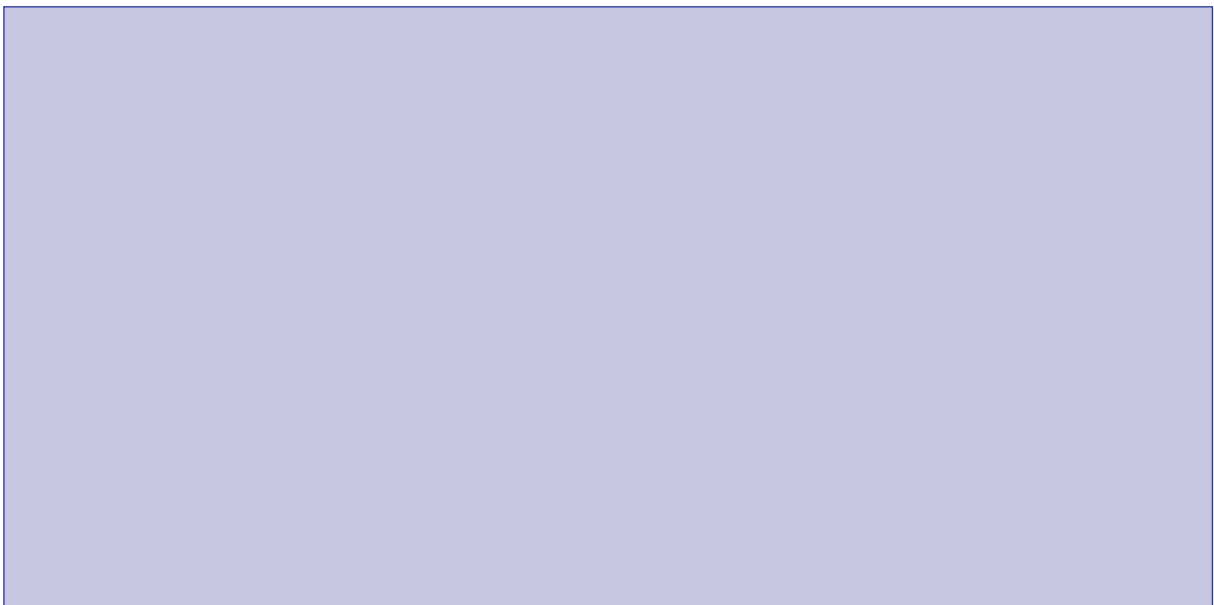
- με τη γενικευμένη χρήση της προσωπικής αντωνυμίας εμείς
- με την επίμονη παρουσία ερωτήσεων

- με τη χρήση λέξεων-φράσεων οι οποίες προσδίδουν συναισθηματική χροιά στο κείμενο

Πώς αντιλαμβάνεται το προφίλ, τα χαρακτηριστικά του αναγνώστη του;

Μελετώντας το κείμενο πώς αντιλαμβάνεστε εσείς το συγγραφέα;

ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ

Η επιχειρηματολογία δε σχετίζεται με την απόδειξη της θέσης ότι η γνώση οδηγεί σε βέβαιες απαντήσεις, οι οποίες με τη σειρά τους εξασφαλίζουν ένα μέλλον προόδου, αλλά με την αμφισβήτηση αυτής της θέσης. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα για να κατανοήσετε πώς αναπτύσσεται αυτή η αμφισβήτηση.

<p>ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΜΕΡΙΚΗΣ ΑΓΝΟΙΑΣ: Ποιοι είμαστε; Από πού ερχόμαστε; Πού πηγαίνουμε;</p>	<p>ΥΠΟΝΟΜΕΥΣΗ ΤΗΣ ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑΣ ΠΟΥ ΜΑΣ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ:</p>
<p>ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ – ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΕΣ: Έχουμε όλο και πιο βέβαιες φυσικές, βιολογικές, ανθρωπολογικές, κοινωνιολογικές, ιστορικές απαντήσεις σ' αυτές τις ερωτήσεις.</p>	<p>όμως οι απαντήσεις αυτές δεν προκαλούν πολύ μεγαλύτερες ερωτήσεις από τις απαντήσεις στις οποίες απαντούν;</p>
<p>Είμαστε ανθρώπινα όντα _____ _____ _____ _____</p>	<p>Είμαστε όμως _____ _____ _____ _____</p>
<p>Είμαστε φυσικά όντα τοποθετημένα στον τρίτο δορυφόρο ενός μικρού ήλιου του Γαλαξία.</p>	<p>ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΟΛΙΚΗΣ ΑΓΝΟΙΑΣ: Ξέρουμε από πού έρχεται και πού πηγαίνει το σύμπαν του οποίου είμαστε ένα μέρος; Ξέρουμε πότε θα τελειώσει και πώς θα μεταμορφωθεί ο ήλιος μας; Ξέρουμε αν η ζωή έχει κάποιο νόημα και αν δίνει νόημα στις υπάρξεις μας;</p>
<p>Είμαστε _____ _____ _____ _____</p>	<p>Ξέρουμε _____, Ο homo sapiens ξέρει _____ _____ _____;</p>
<p>Είμαστε _____ _____ Βρισκόμαστε _____ _____</p>	<p>Ξέρουμε _____ _____ _____ _____;</p>

Σύμφωνα με τα όσα επεξεργαστήκατε να συμπληρώσετε τα στοιχεία κατανόησης της επιχειρηματολογίας του κειμένου

Θέμα του κειμένου

Αποδεικτέα θέση (Ποια είναι η θέση που επιχειρεί να αποδείξει ο συγγραφέας;)

Απόδειξη: Συζητήστε στην τάξη τη στρατηγική με την οποία ο συγγραφέας αποδεικνύει τη θέση του [με ποιο τρόπο υπονομεύει τις βεβαιότητες; *[ο παραπάνω πίνακας θα σε βοηθήσει να κατανοήσεις καλύτερα τη στρατηγική της επιχειρηματολογίας του]*].

ΟΙ ΓΛΩΣΣΙΚΟΙ ΤΡΟΠΟΙ

Επανάληψη της δομής:

κύρια πρόταση με ρήμα που σημαίνει γνώση/συνειδητοποίηση + δευτερεύουσα πλάγια ερωτηματική πρόταση (ολικής ή μερικής άγνοιας)

Να καταγράψετε εδώ μερικά παραδείγματα:

Ανάπτυξη κλιμάκων που αποδίδουν:

- **τη διανοητική ένταση που προκαλεί το ερώτημα:**

«Ξέρουμε αυτά που οι εφημερίδες και οι τηλεοπτικές οθόνες μάς μεταδίδουν;» «Βλέπουμε αυτό που είναι ολοφάνερο στα μάτια μας;» «Αντιλαμβανόμαστε αυτό που βλέπουμε;...» «Συλλαμβάνουμε σωστά αυτό που αντιλαμβανόμαστε;»

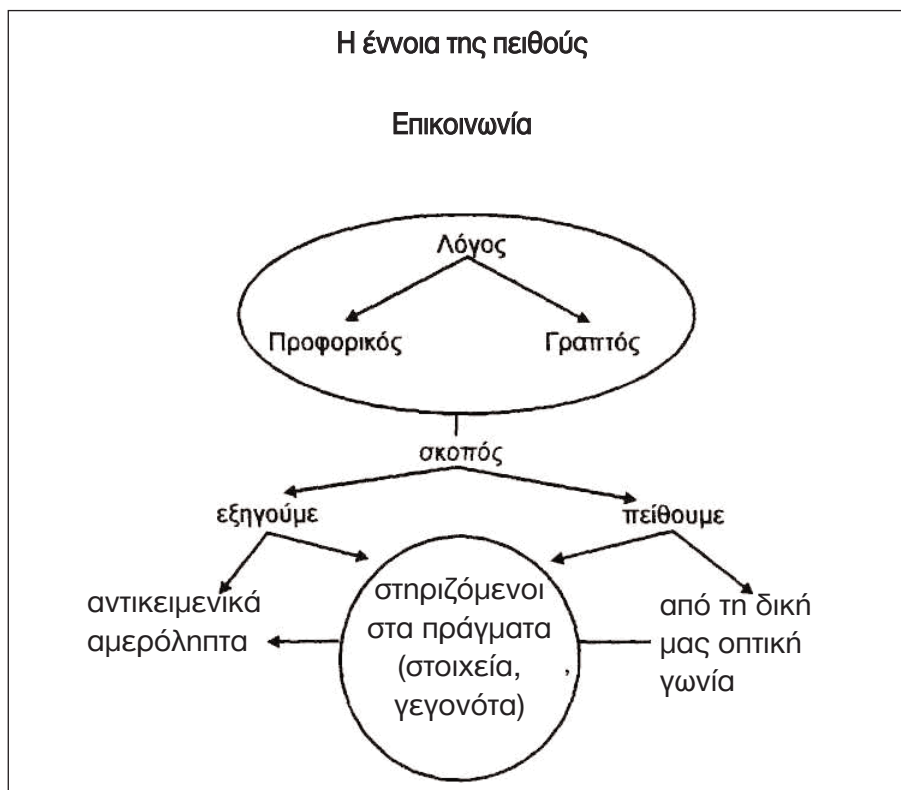
- **την επίκληση στο συναίσθημα του δέκτη:**

«Κι όταν καταλάβαμε ότι ο ήλιος μας ήταν ένα μικροσκοπικό άστρο χαμένο ανάμεσα σε δισεκατομμύρια άστρα, εξορισμένο στην περιφέρεια ενός μικρού απόμερου γαλαξία [...] ότι αυτός όχι μόνο γνώρισε πολέμους, καταπιέσεις, κρίσεις [αντικλίμακα], αλλά και σημαδεύτηκε από δύο τεράστιες παγκόσμιες εξοντώσεις-σφαγές;»

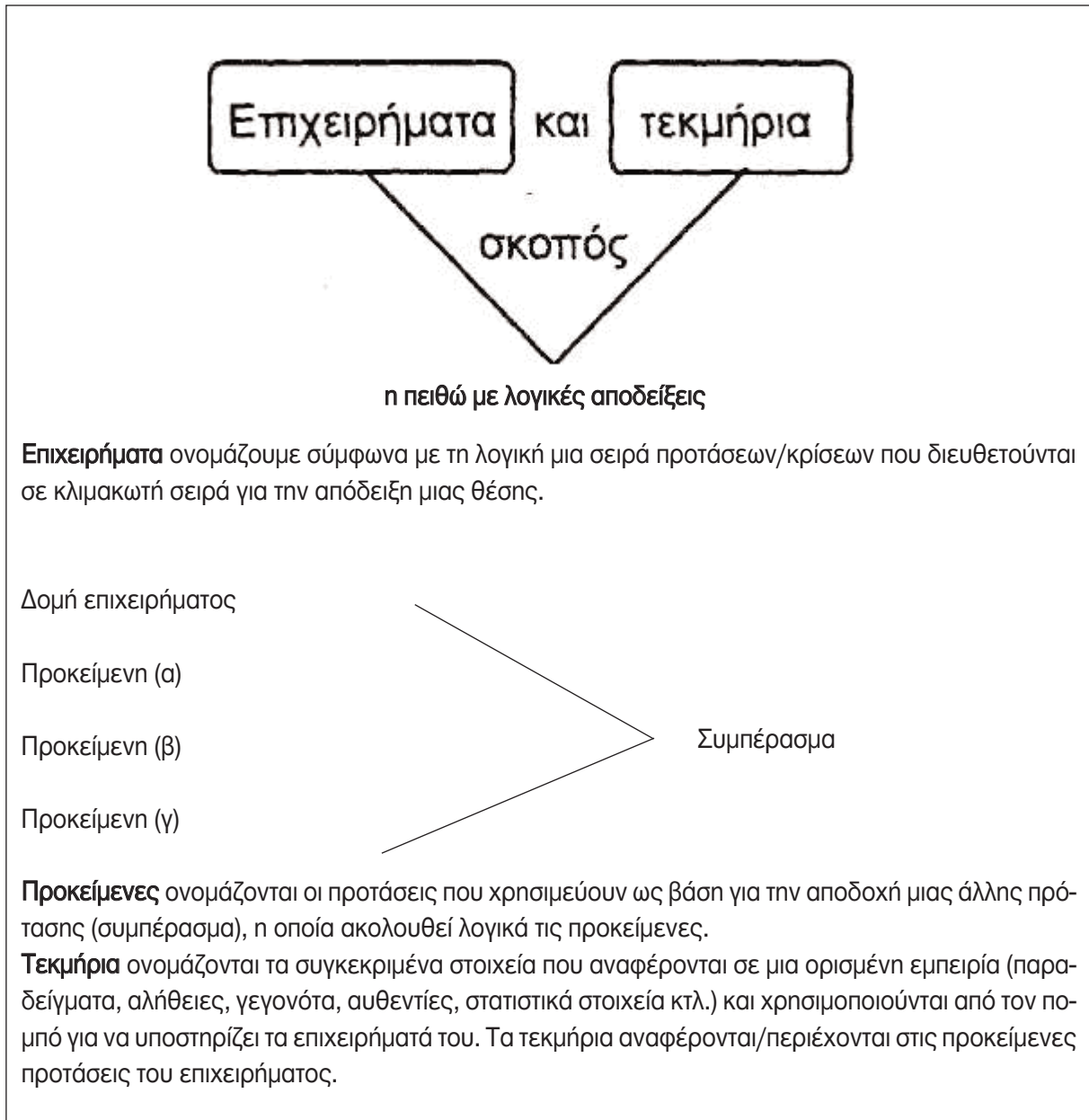
Με ποιες λέξεις και πώς κλιμακώνεται η διανοητική ένταση και η επίκληση στο συναίσθημα στα παραπάνω ερωτήματα;

3. Τι έχω μάθει

- Ο τίτλος που δίνεται σε κάθε κείμενο είναι ενδεικτικός του πώς επιθυμεί ο συγγραφέας του κειμένου να γίνει αντιληπτό το κείμενό του. Για να διερευνηθεί κάτι τέτοιο, είναι χρήσιμο να εξετάζεται με ποιες λέξεις και φράσεις το περιεχόμενο του τίτλου **επαναλαμβάνεται** (με τις ίδιες ή και άλλες λέξεις) και **επεκτείνεται** μέσα στο κείμενο.
- Για να διερευνηθεί η δομή ενός κειμένου (η εξωτερική του οργάνωση), πρέπει πρώτα να καθορίσουμε ένα **κριτήριο** σύμφωνα με το οποίο θα διακρίνουμε το περιεχόμενό του σε ενότητες. Έπειτα θα δώσουμε ένα τίτλο σε κάθε ενότητα και θα εντοπίσουμε τη νοηματική σχέση που υπάρχει σε καθεμία από αυτές.
- Για να κατανοήσουμε το σχέδιο της επιχειρηματολογίας ενός άρθρου γνώμης, πρέπει να έχουμε υπόψη μας: α) τη θεματική περιοχή, β) τη θέση του άρθρου γ) τα τεκμήρια (τα στατιστικά, επιστημονικά δεδομένα) και τα επιχειρήματα (αποδεικτικοί συλλογισμοί που αποδεικνύουν μια θέση καταλήγοντας σε ένα συμπέρασμα) που χρησιμοποιούνται. Επιπλέον, πρέπει να εξετάσουμε ποια εικόνα δημιουργεί στον αναγνώστη ο συγγραφέας για τον εαυτό του (επίκληση στο ήθος του πομπού), καθώς επίσης και τους τρόπους με τους οποίους ο συγγραφέας επιχειρεί να κινητοποιήσει το συναίσθημα του αναγνώστη του (επίκληση στο πάθος του δέκτη), ώστε να τον πείσει.

α. Επίκλιση στη Λογική

4. Διευρύνω την εμπειρία μου – Εφαρμόζω

Να επιλέξετε ένα θέμα που απασχολεί την τοπική σας κοινωνία. Να εξετάσετε την ιστορία του θέματος –πώς προέκυψε, ποιες παράμετροι πρέπει να ληφθούν υπόψη για να συζητηθεί κ.ά.– και να διατυπώσετε μια θέση για την οποία πρέπει να πείσετε το ακροατήριό των συμπολιτών σας στην ανοιχτή συνε-

δρίαση του δημοτικού συμβουλίου. Πριν να παρουσιάσετε την εργασία σας στην τάξη, πρέπει μαζί με την ομάδα σας να κρατήσετε σημειώσεις για το σχέδιο της επιχειρηματολογίας σας. Με βάση αυτό να συντάξετε ένα άρθρο για την τοπική εφημερίδα που να μην υπερβαίνει τις 700 λέξεις.

Θέμα του κειμένου

Αποδεικτέα θέση (Ποια είναι η θέση που θα αποδείξετε;)

Απόδειξη: (**Επιλογή τεκμηρίων**, στοιχείων δηλαδή που έχετε συλλέξει από την ατομική σας έρευνα ή που έχουν ανακοινωθεί στην τοπική σας κοινωνία από στατιστικές-επιστημονικές έρευνες, ιστορικά στοιχεία κ.λπ., και επιλογή επιχειρημάτων, επιμέρους δηλαδή θέσεων, συλλογισμών που καταλήγουν στο συμπέρασμα ως φυσικό επακόλουθο ώστε να αποδεικνύεται η θέση σας.)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Εντγκάρ Μορέν Αφήνοντας τον εικοστό αιώνα

Μέσα στη Νύχτα του Αιώνα

ΠΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ; Από πού ερχόμαστε; Πού πηγαίνουμε; Έχουμε όλο και πιο βέβαιες φυσικές, βιολογικές, ανθρωπολογικές, κοινωνιολογικές, ιστορικές απαντήσεις σ' αυτές τις ερωτήσεις. Όμως οι απαντήσεις αυτές δεν προκαλούν πολύ μεγαλύτερες ερωτήσεις από τις απαντήσεις στις οποίες απαντούν; Βρισκόμαστε σ' ένα σύμπαν όπου αδιάκοπα εκατομμύρια άστρα πεθαίνουν, λάμπουν, γεννιούνται και ξαναγεννιούνται. Είμαστε φυσικά όντα τοποθετημένα στον τρίτο δορυφόρο ενός μικρού ήλιου του Γαλαξία. Είμαστε τα πιο εγκεφαλικά ανεπτυγμένα βιολογικά όντα στον πιο εγκεφαλικά ανεπτυγμένο κλάδο της ζωικής εξέλιξης. Είμαστε ανθρώπινα όντα του είδους που λέγεται HOMO SAPIENS (άνθρωπος σοφός), για τον οποίο το πιο μεγάλο πρόβλημα, αίνιγμα και μυστήριο, είναι η ίδια του η ικανότητα να λύνει προβλήματα, να ξεδιαλύνει τα αινίγματα, να εξετάζει τα μυστήρια. Είμαστε ταυτόχρονα τα συναποτελούντα, ενσωματωμένα, αυτόνομα και υποδουλωμένα μέρη γιγαντιαίων κοινωνιών που ονομάζονται έθνη. Βρισκόμαστε στην πεντηκοσιοστή χιλιετία –πέντε χιλιάδες αιώνες– του γίνεσθαι των ανθρωπίνων κοινωνιών, στη δέκατη χιλιετία της ιστορικής περιπέτειας των κοινωνιών-Κρατών και οδεύουμε προς την τρίτη χιλιετία της χριστιανικής/δυτικής εποχής.

Είμαστε όμως αμετάκλητα αμήχανοι και αποπροσανατολισμένοι ως προς τη θέση μας μέσα στο σύμπαν, από τότε που μάθαμε ότι βρισκόμαστε πάνω σε μια μικρή σβούρα που γυρνάει στη μέση του ουρανού γύρω από μια σφαίρα φωτιάς. Κι όταν καταλάβαμε ότι ο ήλιος μας ήταν ένα μικροσκοπικό άστρο χαμένο ανάμεσα σε δισεκατομμύρια άστρα, εξορισμένο στην περιφέρεια ενός μικρού απόμερου γαλαξία, χάσαμε κάθε θεμελιώδη βεβαιότητα για την κατάστασή μας, τη μοίρα μας, τη σπουδαιότητά μας.

Ξέρουμε από πού έρχεται και πού πηγαίνει το σύμπαν του οποίου είμαστε ένα μέρος; Ξέρουμε πότε θα τελειώσει και πώς θα μεταμορφωθεί ο ήλιος μας; Ξέρουμε αν η ζωή έχει κάποιο νόημα και αν δίνει νόημα στις υπάρξεις μας; Ξέρουμε ποιοι είμαστε; Συλλαμβάνουμε ορθά τη σχέση ανάμεσα στη φύση μας και τον πολιτισμό μας; Στην κατάσταση μας ως ζώντα όντα και στην κατάσταση μας ως ανθρώπινα όντα; Ο HOMO SAPIENS ξέρει πραγματικά τι είναι η λογική και η τρέλα, αυτό που τις αντιπαραθέτει και αυτό που τις συνδέει;

Ξέρουμε τι είναι αυτά τα Κράτη-Έθνη των οποίων αποτελούμε τους ιστούς της ζωής τους και τα οποία δημιουργούν τους ιστούς της δικής μας ζωής; Ξέρουμε σε τι υπακούει η Ιστορία; Σε Νόμους; Στην Αναγκαιότητα; Στην Τύχη; Σε ιδιοτροπίες; Σε όλα αυτά ταυτόχρονα; Στο καθένα από αυτά εναλλακτικά; Ξέρουμε αν σε αυτό το προοίμιο της αυγής της τρίτης χιλιετίας η ιστορία της ανθρωπότητας τείνει σε μια επιβλητική ολοκλήρωση; Σε μια ολική αποτυχία; Σε μια ατελείωτη κίνηση; Ο κόσμος οδεύει σε μια επιτευκτική πρόοδο και ανάπτυξη, μέσα από προσωρινές μόνο οπισθοδρομήσεις και τοπικές κρίσεις, ή οι ιδέες της προόδου και της ανάπτυξης μας έχουν παραπλανήσει και μας οδηγούν στην καταστροφή;

Ξέρουμε τι συνέβη στον αιώνα μας; Ξέρουμε να διατηρούμε στη μνήμη μας ότι αυτός όχι μόνο γνώρισε πολέμους, καταπιέσεις, κρίσεις, αλλά και σηματοδεύτηκε από δύο τεράστιες παγκόσμιες εξοντώσεις-σφαγές; Δεν ξεχάσαμε ήδη την πρώτη, σβησμένη από τη δεύτερη, που η εικόνα της είχε αρχίσει να σβήνεται κι αυτή, μέχρι που ξαναπαρουσιάστηκε σήμερα ο φόβος μιας τρίτης εξόντωσης-σφαγής. Ξέρουμε ότι ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος προήλθε από τη σύγκρουση Κρατών-Εθνών, των ιμπεριαλισμών, των καπιταλισμών και ότι από αυτόν προήλθαν η Οκτωβριανή Επανάσταση, ο σταλινισμός, ο φασισμός, ο ναζισμός; Ξέρουμε τι είναι ο ιμπεριαλισμός; Είναι

πραγματικά μόνο το ανώτατο στάδιο του καπιταλισμού ή μήπως προηγείται από αυτόν όπως και τον διαδέχεται; Ξέρουμε τι είναι ο καπιταλισμός; Είναι ένα σύστημα; Ένα πραγματικό ον προικισμένο με ζωή; Ένας μύθος; Όλα αυτά ταυτόχρονα; Μισό σχεδόν αιώνα μετά το θρίαμβο και την αγωνία του, ξέρουμε τι είναι ο ναζισμός; Ξέρουμε τι είναι αυτός ο φασισμός στον οποίο αναφερόμαστε, τον οποίο κατακεραυνώνουμε χωρίς σταματημό; Ξέρουμε τι είναι σταλινισμός;

Και παρ' όλα αυτά δε διαθέτουμε μήπως δίκτυα πληροφόρησης/επικοινωνίας αναρίθμητα, παγκόσμια, που συλλαμβάνουν το γεγονός τη στιγμή που γίνεται, τέτοια που ποτέ δεν είχε γνωρίσει στο παρελθόν η ανθρωπότητα; Δεν κατέχουμε μια γνώση και μια επιστήμη, υπέρμετρα ανεπτυγμένες, πάνω στον άνθρωπο, την κοινωνία, την ιστορία; Δε διαθέτουμε ψυχαναλυτικές και κοινωνιολογικές αναλύσεις, που μας επιτρέπουν να ξεχωρίσουμε το πραγματικό και το αληθινό από το φάντασμα, το μύθο, την ιδεολογία; Επομένως, οι πρόοδοι της πληροφόρησης, της επικοινωνίας, της γνώσης, της επιστήμης, της απομυστικοποίησης, ενώ μας διαφωτίζουν, δε συμβάλλουν επίσης στον αποπροσανατολισμό μας;

Ξέρουμε αυτό που οι εφημερίδες και οι τηλεοπτικές οθόνες μάς μεταδίδουν; Βλέπουμε αυτό που είναι ολοφάνερο στα μάτια μας; Αντιλαμβανόμαστε αυτό που βλέπουμε και που ήδη έχει κυριαρχήσει στον ορίζοντα; Συλλαμβάνουμε σωστά αυτό που αντιλαμβανόμαστε; Δεν είμαστε το ίδιο τυφλοί, και ίσως ακόμα περισσότερο, από ό,τι ήταν το 1937, 1938, 1939 οι πρόγονοί μας; Αυτό ακριβώς μας συμβαίνει: να μην ξέρουμε τι μας συμβαίνει.

Ο Ενγκάρ Μορέν είναι κορυφαίος Γάλλος στοχαστής.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ΄

Μαθαίνω να κάνω περιληπτική απόδοση κειμένων

ΟΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ
ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ
(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- Κατανώ την έννοια της περίληψης.
- Αναγνωρίζω τους «τύπους» (= τα είδη) των περιλήψεων.
- Εξοικειώνομαι με τη διαδικασία κατασκευής περίληψης.
- Διαμορφώνω κριτήρια αξιολόγησης για την επιλογή σπουδαίων σημείων του αρχικού κειμένου.
- Ασκούμαι στο γράψιμο περιληπτικών κειμένων.

ΟΙ ΝΕΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΘΕΤΩ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ
ΕΝΟΤΗΤΑΣ

(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου

- Παρατίθενται συνοπτικά και περιληπτικά κείμενα με σκοπό να εντοπίσουμε και να συζητήσουμε στην ομάδα σε τι διαφέρουν.

(Τη συζήτησή μας θα διευκολύνει η επισήμανση ότι τα περιληπτικά κείμενα προϋποθέτουν ένα εκτενέστερο κείμενο το οποίο παρουσιάζουν πιο σύντομα.)

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Παρουσιάσεις βιβλίων [καρτέλες 1-4]

Σημειώσεις:

Περιληπτικές παρουσιάσεις εκτενέστερων κειμένων (σχολικές περιλήψεις) [καρτέλες 5-6]

Σημειώσεις:

Περιλήψεις άρθρων-ανακοινώσεων σε επιστημονικά συνέδρια (abstracts) [καρτέλες 9-12]

Σημειώσεις:

Στα παραπάνω κείμενα να εντοπίσετε το σκοπό της συγγραφής τους και τους πιθανούς τρόπους χρήσης τους από τους αναγνώστες τους.

Σημειώσεις:

Γιατί δεν περιλαμβάνονται όλα;

2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι

- Σχολικές περιλήψεις
- Η προ-περιληπτική διαδικασία

- Για να διατυπώσω την περίληψη σ' ένα αρχικό κείμενο, καταρχάς προσέχω τον τίτλο και τον υπότιτλο. Στη συνέχεια το διαβάζω σκεπτόμενος ποια σχέση έχει το περιεχόμενο με τους (υπο)τίτλους του. Ταυτόχρονα διαβάζοντας προσπαθώ να διαγνώσω σε πόσα μέρη/ενότητες χωρίζει τις σκέψεις του ο συγγραφέας. Δες το παρακάτω κείμενο και πρόσεξε τη σχέση περιεχομένου-τίτλου-υπότιτλου:

- Σε πόσες (και ποιες) υποενότητες χωρίζεται το κείμενο;

- Συμφωνείς ότι ο τίτλος εμπεριέχει το πνεύμα του κειμένου;

- Γιατί;

- Διαβάζοντας υπογράμμισε τις λέξεις ή φράσεις-κλειδιά στο παρακάτω δημοσίευμα. Επίσης, δες πόσες παραγράφους έχει. Έχει κάθε παράγραφος δικό της υπόθεμα; Τέλος, ποια η σχέση περιεχομένου και τίτλων;

40.000 νέα αυθαίρετα τον χρόνο

Με τη συνενοχή των κυβερνήσεων και των δημάρχων

Πάνω από 40.000 αυθαίρετα χτίζονται κάθε χρόνο στην Ελλάδα. Από αυτά, τα 16.000 –μια μικρή πόλη– ξεφυτρώνουν στην υπερκορεσμένη οικιστικά Αττική. Ωστόσο η πολιτεία, αντί να βάλει φρένο στην ασυδοσία (σε σύνολο 6,9 εκατομμυρίων κατοίκων τα 1,75 εκατ. κατοικούν σε οικήματα χωρίς άδεια), ενθαρρύνει την παρανομία, νομιμοποιώντας, κυρίως με προεκλογικές ρυθμίσεις, τα αυθαίρετα. Ο τελευταίος προεκλογικός νόμος έδωσε τη δυνατότητα σε 100.000 ιδιοκτήτες αυθαιρέτων (τόσες ήταν οι αιτήσεις που κατατέθηκαν) να το δηλώσουν και να το σώσουν. Μόνο που αρκετοί δήμοι και κοινότητες δεν έχουν παραδώσει ακόμη στις πολεοδομίες, δύο χρόνια μετά τη λήξη της προσθεσίας,

τους φακέλους αιτήσεων ηλεκτροδότησης. Η αιτία είναι προφανής: οι δήμοι δεν τους παραδίδουν για να παρατείνουν όσο περισσότερο μπορούν την «εξυπηρέτηση» ημετέρων, δίνοντας στις αιτήσεις πλαστές ημερομηνίες ή αριθμούς πρωτοκόλλου του 2003-4 και επισυνάπτοντας συχνά στον φάκελο «πειραγμένες» φωτογραφίες σπιτιών, που στην πραγματικότητα είναι ακόμα στα μπετά ή και... στα σχέδια...

Στο μεταξύ, εκατοντάδες χιλιάδες αυθαίρετα έχουν ήδη ηλεκτροδοτηθεί παράνομα. Αλλά για το κράτος δεν υπάρχουν (στο Κτηματολόγιο τα αυθαίρετα σπίτια καταγράφονται ως οικόπεδα) κι ας καλύπτουν ολόκληρες πλαγιές και κορυφογραμμές. **(Σελ. 24)**

Κτίσμα επί της κορυφογραμμής.

- Οι ίδιοι οι συγγραφείς φροντίζουν να αλλάζουν παράγραφο σε κάθε αλλαγή της σκέψης τους, ή καλύτερα σε κάθε αλλαγή ενότητας σκέψεων. Έτσι, δεσμίδες σκέψεων με κοινό θεματικό κέντρο αποτελούν μια παράγραφο. Διάβασε σχετικά τις παραγράφους του δημοσιεύματος που ακολουθεί.

- Από πόσες παραγράφους αποτελείται το δημοσίευμα; _____
- Ποιο είναι το θεματικό κέντρο (η κεντρική ιδέα) της 1ης παραγράφου; _____
- Ποια είναι η κεντρική ιδέα της 2ης παραγράφου; _____
- Αυτές οι δύο κεντρικές ιδέες ποια λογική σχέση έχουν με τον τίτλο του δημοσιεύματος; _____
- Διατύπωσε σε ενιαίο κειμενίδιο τις δύο «κεντρικές ιδέες» _____
- Αν έγραφεσ εσύ το αρχικό κείμενο, θα το διαιρούσεσ σε περισσότερεσ παραγράφουσ; Αν ναι, γιατί; Δηλαδή με ποια λογική;

- Κρίνε αν η 1η παράγραφος περιέχει ένα θεματικό κέντρο που, σε σχέση με τον τίτλο και τον υπότιτλο, είναι γενικότερο από εκείνο της παραγράφου. [Και για να καταλάβεις: Το «άνθρωπος» είναι γενικότερο από το «άνδρας». Το «Ευρώπη» γεωγραφικά είναι γενικότερο από το «Ελλάδα». Και το «φαγητό» είναι γενικότερο από το «παστίτσιο»]: _____

- Δίνουμε ένα δυσκολότερο κείμενο 5 παραγράφων. Βάλε σε καθεμία πλαγιότιτλο και υπογράμμισε τις λέξεις-κλειδιά. Κατόπιν δώσε στο κείμενο ένα γενικό τίτλο. Τέλος, χρησιμοποιώντας συνδετικές λέξεις-φράσεις, σύνθεσε ένα κείμενο-περίληψη αυτού εδώ του (αρχικού) κειμένου:

Ο ρόλος του μονάρχη περιορίστηκε αισθητά, όπως αναφέραμε παραπάνω ήδη από τα μέσα του 19ου αιώνα με τη δημιουργία του δημοκρατικά εκλεγμένου κοινοβουλίου. Έτσι διαμορφώνονται μορφές δημοκρατικής οργάνωσης που συνδυάζουν την κοινοβουλευτική διακυβέρνηση με τη διατήρηση του παραδοσιακού δεσμού της βασιλείας. Πρόκειται για τη συνταγματική μοναρχία και τη βασιλευόμενη δημοκρατία, πολιτειακές μορφές που γνώρισε και η χώρα μας (βλ. σ.).

Στο πολίτευμα της συνταγματικής μοναρχίας η εκτελεστική εξουσία ανήκει στο μονάρχη που την ασκεί μέσω των υπευθύνων υπουργών. Ο μονάρχης χαρακτηρίζεται ως πρόσωπο «ιερόν και απαραβίαστον», εφόσον αποτελεί τον φορέα κάθε εξουσίας. Το σύνταγμα στη χώρα μας κατά την περίοδο της συνταγματικής μοναρχίας (1844-1864) προέβλεπε δύο νομοθετικά σώματα, τη Βουλή και τη Γερουσία. Της τελευταίας τα μέλη ήταν ισόβια. Η ψήφιση των νόμων απαιτούσε τη σύμπτωση των βουλήσεων Βουλής και Γερουσίας και επιπλέον την κύρωση από το μονάρχη.

Στο πολίτευμα της βασιλευόμενης δημοκρατίας ο μονάρχης παραμένει όμως πηγή της εξουσίας είναι ο λαός μέσω του εκλογικού σώματος. Το σύνταγμα μεταφέρει ουσιαστικές αρμοδιότητες στο Κοινοβούλιο. Ενισχύεται επίσης η θέση του Πρωθυπουργού σε σχέση με τους λοιπούς υπουργούς. Έτσι και στη χώρα μας κατά το διάστημα 1864-1967 διαμορφώνεται με ποικίλες ιστορικές διακυμάνσεις «εγχώρια» κοινοβουλευτική παράδοση.

Στην Ελλάδα η βασιλευόμενη Δημοκρατία καταργήθηκε το 1975, ύστερα από δημοψήφισμα. Το πολίτευμα αυτό διατηρείται και σήμερα σε ορισμένες χώρες της Ευρώπης (Αγγλία, Ισπανία, Δανία).

1ος πλαγιότιτλος

(1n §) _____

2ος πλαγιότιτλος

(2n §) _____

3ος πλαγιότιτλος

(3n §) _____

4ος πλαγιότιτλος

(4n §) _____

Στη Μεγάλη Βρετανία λειτουργεί το παλαιότερο κοινοβουλευτικό σύστημα στον κόσμο. Σύμφωνα με την πολιτική πρακτική που ισχύει εκεί, η κυβέρνηση πρέπει να έχει την εμπιστοσύνη της Βουλής. Πρόεδρος της Κυβέρνησης (πρωθυπουργός) αναδεικνύεται ο αρχηγός του κόμματος που έχει πλειοψηφήσει στις εκλογές. Ο αρχηγός του κράτους (βασιλιάς) έχει περιορισμένες αρμοδιότητες. Κατά την ιστορική εξέ-

5ος πλαγιότιπλος

(5n §) -----

- Κάνε τις ίδιες διαδικασίες και για το επόμενο κείμενο των 4 παραγράφων.

Πολιτική δράση, πολιτική αντίδραση

Σταύρος Ζουμπουλάκης, διευθυντής εκδοτικού οίκου «Νέα Εστία»

Η ελευθερία του Τύπου είναι ασφαλώς αδιαπραγμάτευτη στη σημερινή Ευρώπη. Οι σκιτσογράφοι ωστόσο των εφημερίδων γελοιογραφούν ό,τι τους επιτρέπει ο νόμος, η κοινωνία – και βεβαίως ο εργοδότης τους. Στη σημερινή Ευρώπη μπορεί κανείς να γελοιογραφεί τον Χριστό ή τον Μωυσή, δεν μπορεί όμως, επί παραδείγματι, τους ομοφυλόφιλους, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, το Ολοκαύτωμα. Παράλληλα, στις εφημερίδες των ισλαμικών χωρών, μπορείς να γελοιογραφείς τα ιερά σύμβολα του χριστιανισμού και του εβραϊσμού, τον Πάπα και το Ολοκαύτωμα, και, ασφαλώς, τους ομοφυλόφιλους – με τη διαφορά όμως ότι εκεί δεν υψώνεται καμία φωνή διαμαρτυρίας. Η δανική εφημερίδα θεώρησε ότι ο Μωάμεθ είναι εξίσου γελοιογραφήσιμος. Κατάλαβαμε όλοι πως δεν είναι.

Οι γελοιογραφίες της εν λόγω εφημερίδας ήταν μία πολιτική χειρονομία, εκείνη ειδικά η γελοιογραφία που εμφανίζει τον Μωάμεθ ως βομβιστή, υποδηλώνοντας ότι το Ισλάμ είναι τρομοκρατικό από της ιδρύσεώς του. Ομοίως πολιτική ήταν και η αντίδραση των μουσουλμάνων της Ευρώπης: θεώρησαν ότι προσβάλλονται και διαδήλωσαν την αντίθε-

σή τους. Δεν υπερασπίστηκαν τον Μωάμεθ, υπερασπίστηκαν τον εαυτό τους. Σε ορισμένες χώρες μάλιστα – η Ελλάδα είναι μία από αυτές – η διαμαρτυρία τους ήταν μια πράξη πολιτικής και ηθικής τόλμης, καθώς ήξεραν ότι θα καταγράφονταν στα κατάστιχα των Υπηρεσιών Ασφαλείας.

Η αντίδραση όμως των ισλαμικών χωρών είναι άλλης τάξεως και πρέπει να διακρίνεται από εκείνη των μουσουλμάνων πολιτών της Ευρώπης. Πρόκειται ουσιαστικά για καθοδηγημένη και εννοχοποιημένη αντίδραση, υπέρμετρα δυσανάλογη προς την αρχική πρόκληση, που υπηρετεί σαφείς κρατικούς πολιτικούς στόχους, διαφορετικούς από χώρα σε χώρα, με κοινό πάντως παρονομαστή την εναντίωση στην πολιτική των ΗΠΑ και της Ε.Ε. στο Αφγανιστάν, το Ιράκ και τη Μέση Ανατολή.

Το βαθύτερο ωστόσο στρώμα εδάφους στο οποίο ριζώνει η βίαιη αντίδραση της οποίας είμαστε μάρτυρες αυτές τις μέρες είναι το αίσθημα του αδικημένου που νιώθουν οι σημερινοί μουσουλμάνοι, το βίωμα του παρία της σύγχρονης ιστορίας. Η αυτοθυματοποίηση μπορεί να είναι τελικά ένα πολύ βίαιο φαινόμενο.

- Κριτήρια για την επισήμανση των πιο σπουδαίων σημείων ενός (αρχικού) κειμένου, μπορεί να είναι: ο τίτλος και ο υπότιπλός του, ο χωρισμός του κειμένου σε υποενότητες-παραγράφους, η ύπαρξη λέξεων ή φρά-

σεων-κλειδιών (μέσα σε κάθε παράγραφο) που φέρουν το κύριο βάρος του νοήματος, η συμπύκνωση (σε ένα σύντομο πλαγιότιπλο) του θεματικού πυρήνα κάθε παραγράφου και, ακόμα, η συλλογιστική ροή από παράγραφο σε παράγραφο.

Για παράδειγμα, διάβασε το παρακάτω κείμενο «φυτολογίας».

Η άμπελος είναι φυτό *αναρριχώμενο*, πολυετές και φυλλοβόλο. Τα φύλλα της είναι απλά με έκφυση κατά εναλλαγή και σχήμα παλαμοειδές. Τα άνθη της είναι ερμαφρόδιτα και η ταξιανθία που σχηματίζουν είναι σύνθετος *βότρυς* (τσαμπί) (α, β).
Τα άνθη της αμπέλου είναι μικρά. Το κάθε άνθος αποτελείται από κάλυκα με 5 σέπαλα και στεφάνη με 5 άσπρα πέταλα. Τα πέταλα της στεφάνης ενώνονται στα πλάγια και σχηματίζουν είδος κάλυπτρας. Για να γίνει η γονιμοποίηση πρέπει να φύγει η κάλυπτρα και αυτό γίνεται με το μεγάλωμα των 5 στημόνων που πιέζοντας ρίχνουν την κάλυπτρα (α, β, γ).
Ο καρπός της αμπέλου είναι *ρώγα*. Κάθε ρώγα έχει δυο σπέρματα (κουκούτσια) που έχουν δυο κοτυληδόνες (α, β, γ). Σε μερικές ποικιλίες δεν υπάρχουν καθόλου σπέρματα (σουλτανίνα).
Η άμπελος είναι φυτό αναρριχώμενο και αυτό το καταφέρει με τους *έλικες*, που είναι μεταμορφωμένα φύλλα με μορφή νηματοειδή (α, β).
Οι ρίζες της αμπέλου μπαίνουν βαθιά, γι' αυτό και αντέχει μια σχετική ξηρασία.
Η άμπελος ευδοκιμεί κυρίως σε περιοχές με μεσογειακό κλίμα. (Η τιμωρός για

- Ποιο γενικό τίτλο και υπότιτλο θα διατύπωνες; -----

- Πόσες είναι οι παράγραφοι και ποιο το θεματικό κέντρο της καθεμίας; -----

- Υπογράμμισε τις λέξεις-κλειδιά σε κάθε παράγραφο. -----

- Συνένωσε τους πλαγιότιπλους σε ένα ενιαίο κείμενο περίληψης. -----

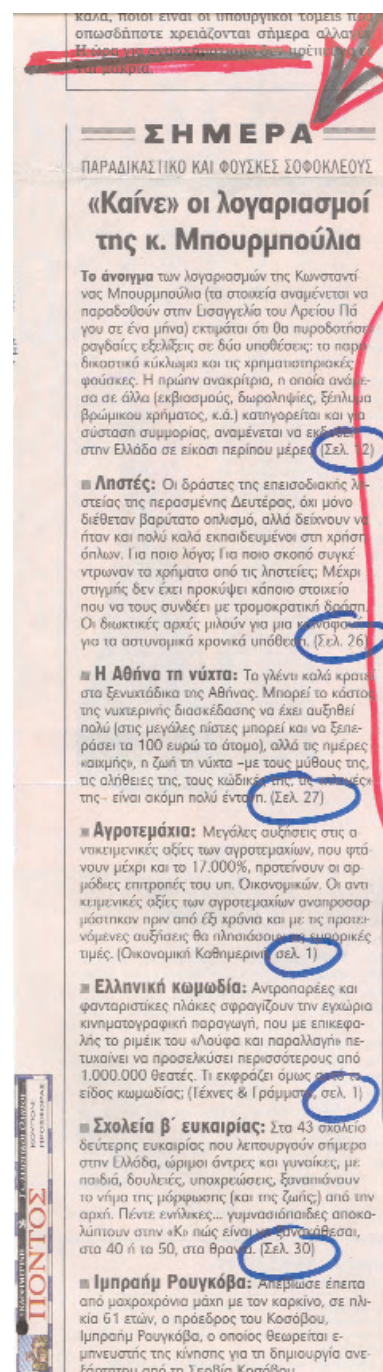
- Κρίνε τη λογική σειρά που παίρνουν οι παράγραφοι: Από τα γενικά στα ειδικά; Από μέρος σε μέρος; Τυχαία σειρά; -----

- Για να είναι κατατοπιστικό ένα κείμενο περίληψης, έτσι ώστε ο αναγνώστης του να είναι επαρκώς ενημερωμένος για το αρχικό (μεγάλο) κείμενο (στο οποίο αναφέρεται η περίληψη), πρέπει να περιέχει τις εξής πληροφορίες:
 - ✍ **Όνομα του συγγραφέα** (π.χ. Ο δημοσιογράφος Ριχ. Σωμερίτης...)
 - ✍ **Τίτλος αρχικού κειμένου** (...σε άρθρο του με τίτλο: «Χανόμεσες;»...)
 - ✍ **Σημείο αναφοράς** (...που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕ-ΡΙΝΗ...)
 - ✍ **Σκοπός άρθρου/κειμένου** (... διατυπώνει τις εκτιμήσεις του για το φαινόμενο των τηλεφωνικών παρακολουθήσεων.)
 - ✍ **Υποενότητες του κειμένου** (Εκεί εξετάζει το πρόβλημα κοινωνικά, πολιτικά, ψυχολογικά και διπλωματικά.)
 - ✍ **Επιμέρους ισχυρισμοί κατά παράγραφο.** (Συγκεκριμένα, κατ' αρχήν κρίνει ότι ο ψυχολογικός α-

ντίκτυπος θα επηρεάσει αρνητικά την ελληνική κοινωνία. Επίσης πιστεύει ότι, πέρα των πολιτικών ευθυνών, το σκάνδαλο θα αφυπνίσει τις υγιείς πολιτικές δυνάμεις του τόπου. Ακόμα, δέχεται ότι το ζήτημα δημιουργεί προβλήματα στη διεθνή αξιοπιστία της χώρας, την οποία διασύρει ως υποτασόμενη στις βουλές της Αμερικής – Αγγλίας. Τέλος, προτείνει τη συγκρότηση διακομματικής επιτροπής ... κ.λπ.).

- Γιατί δόθηκε έμφαση στις λέξεις (κατ' αρχήν, επίσης, ακόμα, τέλος) που συνδέουν τους επιμέρους πλαγιότιτλους των παραγράφων του αρχικού κειμένου;

- Το απόκομμα αυτό έχει ληφθεί από την πρώτη σελίδα μεγάλης αθηναϊκής εφημερίδας. Τι κάνει για να συντομεύει, να σέβεται το χρόνο του αναγνώστη και να του υποδεικνύει τα πιθανά του ενδιαφέροντα στην ειδησεογραφία;

3. Τι έχω μάθει

Τα κριτήρια αξιολόγησης μιας περίληψης

- Για να κρίνουμε μια περίληψη ως επιτυχημένη ή όχι, θα πρέπει να την αξιολογήσουμε σοβαρά.

Τρία είναι τα κριτήρια:

A) Ως προς τη ΜΟΡΦΗ

- έχει συντακτικά, ορθογραφικά, γραμματικά λάθη το κείμενο;
- χρησιμοποιεί σωστά σημεία στίξης;
- διατυπώνει με το κατάλληλο λεξιλόγιο;
- έχει περιοριστεί το αρχικό κείμενο στο βασικό του νόημα

B) Ως προς τη ΔΟΜΗ

- έχουν συνδεθεί οι πλαγιότιτλοι με τις κατάλληλες λέξεις-κρίκους
- αυτές οι (συνδετικές) λέξεις-κρίκοι αντιστοιχούν στις λογικές σχέσεις που είχε ο συγγραφέας στο αρχικό κείμενο;
- έχει ακολουθηθεί ο τρόπος οργάνωσης και η σειρά του αρχικού κειμένου;

Γ) Ως προς το ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

- έχουν επιλεγεί οι κύριες/βασικές πληροφορίες του αρχικού κειμένου;
- αναδεικνύεται σαφώς η αφηγηματική θέση του συγγραφέα;
- έχουν αποδοθεί τα σημεία έμφασης του αρχικού κειμένου;
- έχουν αποφευχθεί προσωπικά σχόλια;
- έχει τηρηθεί κάποιο όριο λέξεων;

- Γράφοντας περίληψη ενός ευρύτερου κειμένου, ενεργώ ως εξής:

A. αποφεύγω ...

- τις υπερβολικές γενικεύσεις («ο συγγραφέας μάς μιλάει για διάφορα θέματα»),
- τις υπερβολικές αφαιρέσεις (οπότε παραλείπονται ουσιώδη σημεία του κειμένου),
- τις εκτενείς «αντιγραφές» (ολόκληρων προτάσεων από το πρωτότυπο),
- τις υποκειμενικές απόψεις (αυτού που κάνει την περίληψη).

B. επιδιώκω ...

- να μην προδώσω τις απόψεις του συγγραφέα (παρεμβάλλοντας με δικά μου σχόλια),
- να προβάλλω μόνο τις γενικές θέσεις (χωρίς να τις εξισώσω με δευτερεύουσες),
- να μην αναπτύξω σε έκταση (περισσότερο από το 1/4 του αρχικού κειμένου).

Εφάρμοσε, λοιπόν, τις παραπάνω οδηγίες και, μαζί με αυτές, τις οδηγίες που ήδη δόθηκαν, δηλαδή: διαβάζω γενικά όλο το κείμενο, κατόπιν το μελετώ κατά παράγραφο (υπογραμμίζοντας τις λέξεις-κλειδιά) και δίνω το κεντρικό της νόημα σε πλαγιότιτλο, ύστερα συνθέτω κατάλληλα τους πλαγιότιτλους (χρησιμοποιώντας συνδετικές λέξεις) και, στο τέλος, διατυπώνω περιληπτικό κείμενο 15-20 περίπου γραμμών.

- Για να δημιουργήσω περιληπτικό κείμενο, πρέπει να διαβάσω το αρχικό, να ξεχωρίσω τις νοηματικές του ενότητες και να διατυπώσω πλαγιότιτλους για την καθεμία.
- Στη συνέχεια, σε κάθε υποενότητα πρέπει να επισημάνω (υπογραμμίζοντας τις φράσεις-κλειδιά) τα σπουδαία σημεία σκέψης του συγγραφέα.

- Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιώ ως κριτήρια αξιολόγησης το στόχο του κειμένου, τα τεκμήριά του και την πληρότητα του περιεχομένου.
- Τέλος, με τους πλαγιότιτλους και τις υπογραμμισμένες φράσεις-κλειδιά, συντάσσω ένα δικό μου περιληπτικό κείμενο, το οποίο περιέχει οπωσδήποτε:
 - το όνομα του αρχικού συγγραφέα
 - τον τίτλο του κειμένου του
 - το σκοπό για τον οποίο το έγραψε
 - τα κύρια σημεία της σκέψης του, κατά σειρά υποενοτήτων.
- Γράφοντας το περιληπτικό κείμενο δεν αντιγράφω τμηματικά το αρχικό. Χρησιμοποιώ μόνο λέξεις-κλειδιά.
- Τα κριτήρια αξιολόγησης μιας (δικής μου ή ξένης) περίληψης έχουν σχέση με την οργάνωση των πληροφοριών της (= δομή), με τις επιλεγμένες πληροφορίες (= περιεχόμενο) και με τη διατύπωση του περιληπτικού κειμένου (= γλωσσική μορφή).
- Ωστόσο, υπάρχουν πιο σύντομες και από την περίληψη μορφές «περιληπτικών» κειμένων (όπως οπισθόφυλλα εφημερίδων ή βιβλίων, πίνακες περιεχομένων, παραπέμπουσες μικρές ειδήσεις εφημερίδων και περιοδικών, διαφημιστικά σλόγκαν, τηλεγραφήματα, φαξ, τέλετεξτ, περιλήψεις στο διαδίκτυο κ.λπ.).

- **Παράγραφος** είναι μια υποθεματική ενότητα του όλου θέματος μέσα σ' ένα ευρύτερο κείμενο! Έχει έκταση 10-120 στίχων και πραγματεύεται πλήρως το θεματικό της πυρήνα με τα αναγκαία σχόλια ή πληροφορίες.
- **Θεματικό κέντρο** ή κεντρική ιδέα είναι ο θεματικός πυρήνας κάθε παραγράφου, όπως διατυπώνεται, κυρίως στην αρχή, με τη λεγόμενη θεματική ή ιδρυτική πρόταση.
- **Τίτλος** (άρθρου) είναι κυρίως η επικεφαλίδα του, ο κράχτης που φωνάζει... διαβάστε με!
- **Συνδετικές λέξεις** είναι οι μεταβατικές ή συνδετήριες λέξεις, με τις οποίες «ράβονται» οι επιμέρους θεματικοί πυρήνες των παραγράφων.
- **Περίληψη** είναι ένα δευτερογενές κείμενο, που προκύπτει από τη συμπύεση και συνόψιση του αρχικού, πρωτότυπου κειμένου, το οποίο έχει μεγαλύτερη έκταση.
- **Είδη «περιληπτικών» κειμένων** είναι: οι διαφημίσεις, οι παροιμίες, τα ρητά, τα fax, τα ηλεκτρονικά μηνύματα, οι πίνακες περιεχομένου, οι διάφοροι κατάλογοι κ.λπ. Υπάρχουν ακόμα και αξιολογικά παραπεμπτικά κειμενίδια που προαναγγέλλουν τη δημοσίευση άρθρων κ.ά.

4. Διευρύνω την εμπειρία μου – Εφαρμόζω

Κυρίως περίληψη είναι ένα κείμενο που γράφεται για να συντομεύσει ένα άλλο (αρχικό) κείμενο, ώστε να διαβαστεί ευκολότερα και γοργότερα, περιέχοντας τα κύρια σημεία της σκέψης του αρχικού συγγραφέα. Γράψε λοιπόν μια περίληψη. Ήδη υπογραμμίστηκαν οι λέξεις-κλειδιά

- Διάβασε το κείμενο της Χ. Βουρβούλη για το «κλιματικό χάος». Σύγκρινε τίτλο-υπότιτλο και περιεχόμενο. Μέτρησε τις παραγράφους και υπογράμμισε τις λέξεις-κλειδιά. Κατόπιν διατύπωσε σε πλαγιότιτλους την κεντρική ιδέα κάθε παραγράφου. Και τέλος, διατύπωσε την περίληψη του δημοσιεύματος:

Το κλιματικό χάος φθάνει σε δέκα χρόνια

Οι επιστήμονες προειδοποιούν ότι εάν αυξηθεί η θερμοκρασία της Γης κατά δύο βαθμούς οι επιπτώσεις θα είναι τραγικές

Της **ΧΑΡΑΣ ΒΟΥΡΒΟΥΛΗ**

Με την ευκαιρία της ημεδαύης εκεινησής αναλόγησής της υπό τον διαφοροδόμενο τίτλο «Αποτρέποντας την επικίνδυνη Αλλαγή του Κλίματος», η κυβερνήσιση Μπάρερ προειδοποιεί, την περασμένη Δευτέρα, ότι το θέμα «είναι πολύ πιο σοβαρό απ' ό,τι πιστεύαμε!» Όπως το ήθελε στο Νταβός, ο Μπιλ Κλίντον –ένας εκ των επικεφαλής της αμερικανικής εκστρατείας μείωσης των ρύπων στον βιομηχανικό κόσμο διά του Πρωτοκόλλου του Κιότο– η αλλαγή του κλίματος «έσως είναι το μοναδικό πράγμα που έχει τη δύναμη να παύσει την πορεία του πολιτισμού! Σύμφωνα δε με την πρόσφατη καταγγελία των επιστήμονα της NASA, Τζιμ Κάλβιν, οι νυν ιδιότητες στην Ουόσιγκτον φθάνουν στο σημείο να απειλούν «με τρομερές επιπτώσεις» όσους τολμήσουν να υποστηρίξουν δημοσίως ότι χωρίς τη συμβολή των ΗΠΑ η διάσωση του πλανήτη είναι αδύνατη.

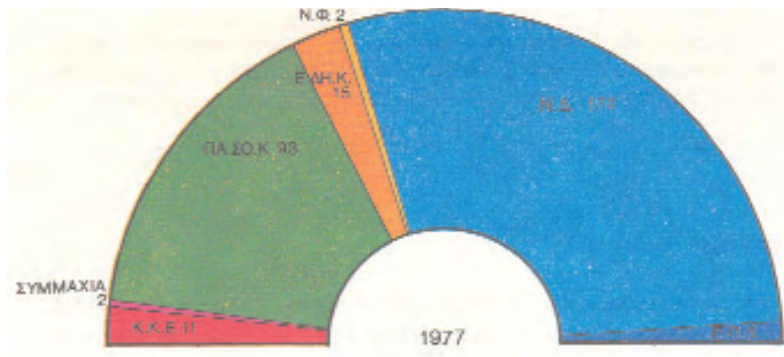
Ποιος ο λόγος αυτής της σιωπηρής ταραχής; Η απάντηση είναι απλή όσο και δυσάρεστη και μάλλον περιεπιλήφθη στην τελευταία έκθεση της Διεθνούς Αποστολής για την Αντιμετώπιση της Αλλαγής του Κλίματος, IPCC. Τα χρόνια πέρασαν γρήγορα και ο κίνδυνος βρισκεται ακριβώς ένω από την πόρτα μας. Τα αποτελέσματα της έκθεσης της IPCC πρωτοβουλίας που αναλήφθηκε το 2004 από ειδικευμέ-

τες, ιατρικούς και επιστήμονες των ΗΠΑ, της Βρετανίας και της Αυστραλίας– δημοσιεύθηκαν στις 24 Ιανουαρίου και εστάζουν την προσοχή στη συρρίκνωση του περιθωρίου των σωτήριων ελιγμών της ανθρωπότητας. Μια δεκαετία, εν ολίγοις, είναι ό,τι μας απέμεινε. Οι συντάκτες της έκθεσης υπαγορεύουν ότι θα πρέπει να αντιστραφεί ήδη η αυξάνση της παγκόσμιας θερμοκρασίας πέραν των δύο βαθμών Κελσίου, σε σύγκριση με τα επίπεδα της προβιομηχανικής εποχής, ή να επιτευχθεί ότι σε δέκα χρόνια θα έχουμε αγγίξει τη τα επίπεδα εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα στην αμόσφαιρα, ακριβώς εκείνα που θα μπορούσαν να προσθέσουν στην παγκόσμια ατμόσφαιρα τους

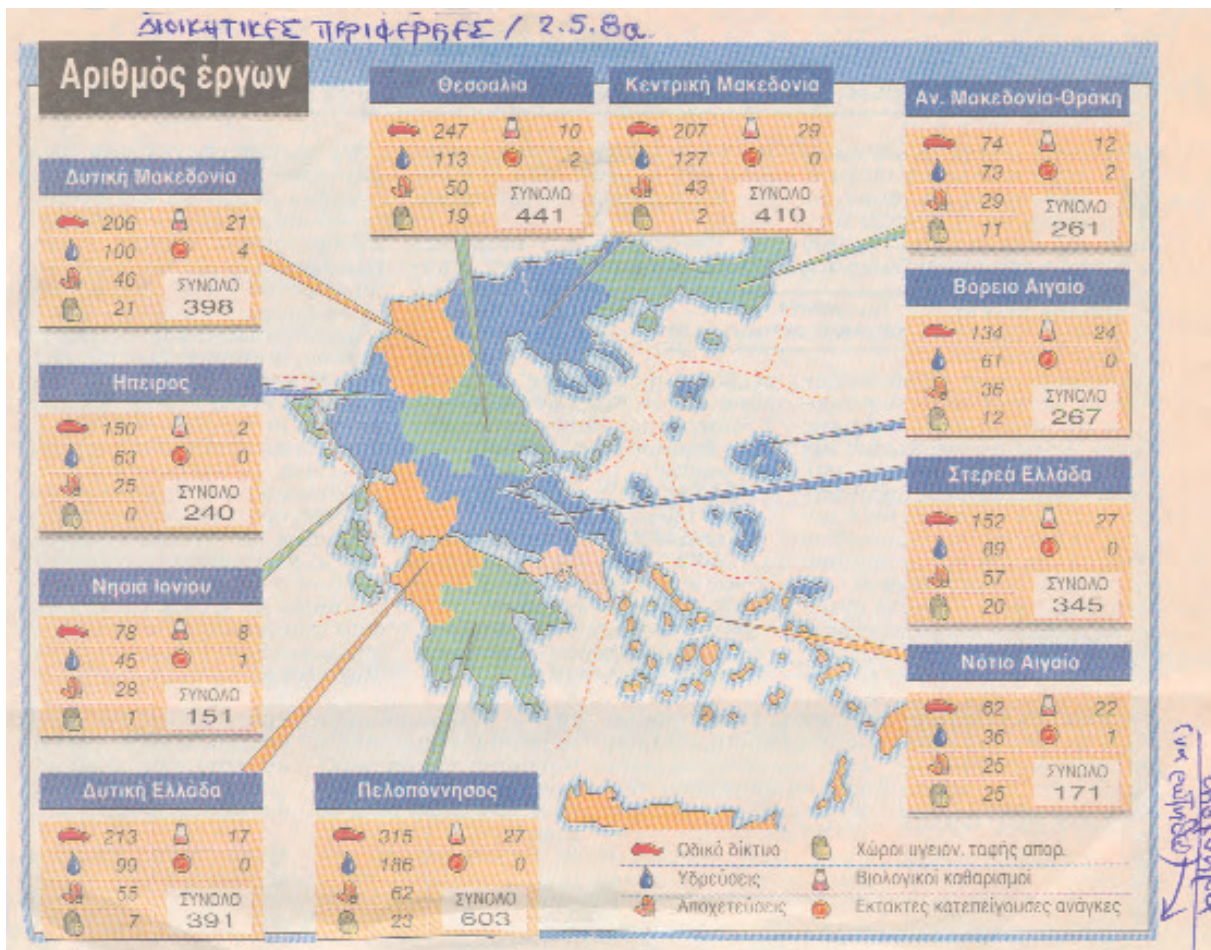
2 επιβαρυντικούς βαθμούς. Οι επιστήμονες εκτιμούν, ραλίστα, ότι μέσα στον αιώνα που διανύουμε οι αερίθεις της θερμοκρασίας του πλανήτη θα είναι σικιά πολύ μεγαλύτερες. Η IPCC απευθίνει δραματική έκκληση στις κυβερνήσεις να καταλήξουν σε μια βιώσιμη συμφωνία και να λάβουν ουσιαστικά μέτρα ώστε να διατηρηθεί η αύξηση της μέσης θερμοκρασίας της Γης κάτω των 2 βαθμών Κελσίου, σε σύγκριση με τα επίπεδα που καταγράφηκαν πριν από τη βιομηχανική επανάσταση. «Μετά τους 2 βαθμούς, οι κίνδυνοι ξαφνικών, επικαιρινών και ανελεγκτων κλιματικών αλλαγών αυξανόμενι, προειδοποιούν οι μετέχοντες στην πρωτοβουλία.

Αφού διαβάσετε το άρθρο της εφημερίδας **[καρτέλα 13]** με θέμα τη φορολογική μεταρρύθμιση, να γράψετε την περίληψή του για να την ανακοινώσετε από το δελτίο ειδήσεων του τοπικού ραδιοφωνικού σταθμού.

- Υπάρχει εδώ ένα γράφημα εκλογικών αποτελεσμάτων. Το θεωρείς ως μια μορφή περιληπτικού (και μάλιστα παραστατικού) τρόπου μετάδοσης πληροφοριών; Για να διαπιστώσεις πόσο πυκνό και σύντομο είναι, προσπάθησε να πληροφορήσεις περί αυτού τους φίλους σου προφορικά. Σε πόσες ενότητες θα χωρίσεις την παρουσίασή σου;

- Για να καταλάβεις τι είναι ενότητες, υποενότητες και άλλες υποδιαιρέσεις ενός κειμένου, θα πρέπει να σκέφτεσαι ως εξής, με βάση το χάρτη (εκλογικό χάρτη) της Ελλάδας:
 - Γενική ενότητα (= τίτλος): Δημόσια έργα εκτελεσθέντα στην Ελλάδα.
 - Διευκρίνιση (= υπότιτλος): Απαρίθμηση κατά διοικητική περιφέρεια.
 - Υποενότητες (= διοικ. περιφέρειες): Έντεκα (11).
 - 1η υποενότητα (= Δυτ. Μακεδονία): Καλή επίδοση Δημιουργού (398).
 - 2η υποενότητα (= Ήπειρος):
 - 3η υποενότητα (=....
 - 4η (συνέχισε)

- Ολοκληρώνοντας μπορείς να τα διατυπώσεις όλα αυτά σε ένα ενιαίο και περιληπτικό κείμενο;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΑΡΤΕΛΑ 1

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΕΣ ΕΓΚΛΗΜΑ

Ο άγνωστος που κυκλοφορεί σαν σκιά στην άγρια ύελλα, δείχνει πως κάτι θέλει ν' αποφύγει. Το υπίτι του είναι στον δρόμο του, δυο βήματα κοντά του, κι όμως εκείνος παίρνει την αντίθετη κατεύθυνση. Θέλει με κάθε τρόπο να ξεφύγει απ' τους διώκτες του, να βρεθεί σ' έναν άλλο τόπο όπου οι νόμοι δεν είναι τόσο αυστηροί. Είναι αθώος, κι όμως όλοι τον θεωρούν ένοχο. Τον κατηγορούν για ένα έγκλημα που δεν έχει κάνει. Όλα είναι επιβαρυντικά γι' αυτόν, και οι περιπέτειές του ακολουθούν η μια την άλλη. Θα καταφέρει ν' αποδείξει την αθωότητά του;

Για παιδιά 9 χρόνων και πάνω

ΙΟΥΛΙΟΣ ΒΕΡΝ
ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΕΣ
ΕΓΚΛΗΜΑ

ΤΑ ΚΛΑΣΙΚΑ ΤΗΣ ΑΓΚΥΡΑΣ

ΚΩΔ.: 21606
ISBN: 960-422-081-0

9 789604 220816

ΚΑΡΤΕΛΑ 2

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

Γιώργος Βιδάλης

Τρυφερή είναι η ήπα

Εκδ. Κέδρος

Σελ. 232

Ένας πενήντάχρονος μεταφραστής, που κάνει διακοπές στο νησί του, πεθαίνει ξαφνικά από ανακοπή καρδιάς στην ερωτική κλίνη. Στο σπίτι του στην Αθήνα θα βρεθεί ένα σημειωματάριο που απευθύνεται στον φοιτητή ανιψιό του. Μέσα από τις σελίδες ξετυλίγεται η ζωή του και το ημιτελές "διδακτορικό" του για το γυναικείο φύλο. Ό,τι είναι ωραίο είναι γένους... θηλυκού, θεωρεί ο αιθεροβάμων, γκαφατζής και μυθοδίαιτος αντήρωας του βιβλίου. Χάνεται με γυναίκες σαγηνευτικές κι αγαπημένες, προσιτές και απόμακρες. Αλλά και με ιδεατές, όπως η γνώση, η πίστη, η μνήμη. Ένα μυθιστόρημα με χιούμορ και ευαισθησία για το αιώνιο χάσμα ανάμεσα στο αρσενικό και στο θηλυκό.

Τάσος Ρούσσο

Βέντα

Εκδ. Ηλέκτρα

Σελ. 107 – 12,50 ευρώ

Ο Φίλιππος, ένας νέος με όλα τα χαρακτηριστικά των ordinary people, ζει μια ήσυχη, "συνηθισμένη" ζωή, δουλεύοντας ως ηλεκτρολόγος δίπλα στον θείο του. Μόνη γοητευτική ιδιαιτερότητά του το γεγονός ότι, από παιδί ήδη, βλέπει πολλά όνειρα, τα οποία όχι απλώς θυμάται, αλλά μπορεί να τα ανασυνθέτει και να συμπληρώνει με τη φαντασία του τα κενά τους. Κάποια στιγμή, όμως, ο Φίλιππος διαπιστώνει ότι η ζωή του προικίζεται από μια μεταφυσική, τρομακτική ιδιότητα: Βυθίζεται στα όνειρά του και ανασύρει από κει αντικείμενα. Στην αρχή μια πέτρα άγνωστης μοριακής σύστασης, ύστερα κάποιο περίεργο υλικό, μετά μια πολυθρόνα. Άπαντα περιβάλλονται από ένα μυστηριώδες, πρασινωπό νεφέλωμα και έχουν τη δυνατότητα να επικοινωνούν μεταξύ τους αλλά και μαζί του.

ΜΕΛΕΤΗ

Σπύρος Βρεπός

Κώστας Καρυωτάκης

Το εγκώμιο της φυγής

Εκδ. Γαβριιλίδης

Σελ. 342 – 23 ευρώ

Βίος και γραφή του Κώστα Καρυωτάκη κατά το τελευταίο έτος της ζωής του (1928). Έτος κατά το οποίο εντείνονται τα αδιέξοδα του ποιητή και γράφει ποιήματα και πεζά, στα οποία ανακεφαλαιώνει δραματικά ό,τι μέχρι τότε έζησε και έγραψε. Μια διαρκής εκφραστική αναζήτηση πριν από το πρόσκαιρα αναβαλλόμενο τέλος του. Η τραγικότητα ενός ποιητή και μιας Ελλάδας σε πλήρη έκταση: πρωτεύουσα και εξορία (Πάτρα, Πρέβεζα), κρατική μηχανή και αδύναμος, διωκόμενος ως "ληστοφυγόδικος", πολίτης –ποιητής, ελεγειακή ζωή – σκέψη και σατιρική αποτύπωσή της στα κείμενα. Μια νέα ανάγνωση των γραπτών του Κώστα Καρυωτάκη σε πλαίσιο διακειμενικό και βιογραφικό.

ΞΕΝΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

Τζέιν Χάρις

Οι σημειώσεις

μετ. Νατάσα Κοντελετζίδου

εκδ. Διήγηση

σελ. 482 – 20ευρώ

Μυστήριο, φαντάσματα, στοιχειωμένα αρχοντικά, ανεξιχνίαστοι θάνατοι, κρυμμένες ιστορίες, με φόντο τη βικτωριανή Σκωτία. Βρισκόμαστε στο 1863. Σε μια προσπάθειά της να ξεφύγει από το μελανό παρελθόν της στη Γκλασκώβη, η Μπέου βρίσκει δουλειά ως υπηρέτρια σ' ένα αρχοντικό έξω από το Εδιμβούργο. Παθιάζεται με την όμορφη κυρία της, την Αραμπέλα, προβληματίζεται όμως με την περίεργη απαίτησή της να κρατάει καθημερινό ημερολόγιο με τις πιο προσωπικές της σκέψεις. Μέρα τη μέρα έρχονται στην επιφάνεια πολλά κρυμμένα μυστικά της κυρίας της που δημιουργούν ένα περιβάλλον γεμάτο ψυχολογική ένταση και απρόσμενες ανατροπές. Οι "Σημειώσεις" είναι μια ευρηματική ιστορία, που κρατάει το ενδιαφέρον του αναγνώστη αμείωτο.

Τζόις Κάρο Οουτς

Το κορίτσι με το τατουάζ

μετ. Βασίλης Αμανατίδης

Εκδ. Καστανιώτης

Σελ. 432 – 22 ευρώ

Ο Τζόσουα Ζιγκλ, ένας διάσημος συγγραφέας που ζει απομονωμένος από τους ανθρώπους, αναγκάζεται για λόγους υγείας να θυσιάσει την πολύτιμη εργένικη ανεξαρτησία του. Ψάχνοντας όμως για βοηθό, θα εμπλακεί στην πιο επικίνδυνη περιπέτεια της προνομιούχου ζωής του. Η Άλμα Μπους μια νέα, όμορφη και αισθησιακή γυναίκα, με ένα σώμα γεμάτο παράξενα τατουάζ θα ξεσηκώσει μέσα του μια σειρά από αντικρουόμενα συναισθήματα: οίκτο, πόθο, ευθύνη, ενοχή. Χωρίς να γνωρίζει το οδυνηρό παρελθόν και την παραγμένη της προσωπικότητα, ο Ζιγκλ θα προσλάβει την Άλμα για βοηθό του. Ισοροπώντας άψογα ανάμεσα στο μαύρο σασπένς και στην απρόσμενη τρυφερότητα, η Τζόις Κάρολ Οουτς διερευνά τη σύγχρονη τραγωδία του φυλετικού μίσους, αμφισβητώντας τα κοινωνικά αποδεκτά όρια της επιθυμίας.

ΚΑΡΤΕΛΑ 3

σύγχρονη λογοτεχνία
για παιδιά και για νέους

Ευγένιος Τριβιζάς Τα μαγικά μαξιλάρια

Μια χώρα χωρίς ουρανό. Ένας άπληστος άρχοντας με ένα χρυσό τηλεσκόπιο και ένα μαύρο φτερό. Ένας καταθόνιος μυστικοσύμβουλος. Ένας νόμος που καταργεί τις Απόκριες, τα πάρτι των γενεθλίων και τις Κυριακές. Ένας ύπουλος αρχιμάγος. Μια παπαρούνα κατακόκκινη σαν φλόγα και χιλιάδες μαξιλάρια που έχουν κατασκευαστεί με σκοπό να στερήσουν τον κόσμο από τα όνειρά του. Αλλά τα όνειρα δε σβήνουν έτσι εύκολα. Απεναντίας, κάτι ονειράκια τοσαδά, που δε σου γεμίζουν το μάτι, φουντώνουνε καμιά φορά, φουντώνουνε σαν τη φωτιά, γίνονται σίφουνας, λαίλαπα γίνονται και κάνουνε τον κόσμο άνω κάτω. Κάποτε λοιπόν στην Ουρανούπολη...

Για παιδιά από 9 ετών και για κάθε ηλικία

πηγή:

ΚΑΡΤΕΛΑ 4

Το χαμένο Δουλίχιον είναι μόνον η υφαλοκορφή του μεγάλου προβλήματος της ομηρικής γεωγραφίας. Τα μισά, σχεδόν, ομηρικά τοπωνύμια στην αρχή της ιστορικής αρχαιότητας είχαν ήδη χαθεί. Οι αρχαίοι Έλληνες τα αναζητούσαν, τα "έβρισκαν", τα διεκδικούσαν και τα απένεμαν με την ευκολία που οι σημερινοί Επτανήσιοι κάνουν το ίδιο με την Ιθάκη του Οδυσσέα. Τι επιπτώσεις είχε άραγε αυτό στην τελική διαμόρφωση της "Ομηρικής" Γεωγραφίας; Τι επιπτώσεις είχε στο ομηρικό ζήτημα και την κατανόηση (ή παρανόηση) της προϊστορίας μας;

Μπορούμε τώρα, και με ποιον άραγε τρόπο, να ανασυνθέσουμε τον σπαραγμένο ομηρικό κόσμο;

Ερευνώντας υπεύθυνα, σοβαρά και επιστημονικά το ζήτημα της επικής Ζακύνθου, ερχόμαστε αντιμέτωποι με ένα αίνιγμα, που δείχνει πόσο πιο συναρπαστική από τη φαντασία μπορεί να είναι κάποτε η ανθρώπινη ιστορία...

πηγή: Εκδόσεις ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ σειρά: Επάννησα

ΚΑΡΤΕΛΑ 5

Το κείμενο αναφέρεται στην κοινωνικοποίηση, εξετάζοντας όλες τις παραμέτρους της προσαρμογής του ατόμου στην κοινωνία. Αρχικά, ο συγγραφέας επισημαίνει ότι η προσαρμογή του ατόμου θεωρείται θετική, αφού εξασφαλίζει την ομαλή κοινωνική συνύπαρξη των ατόμων τα οποία διαφορετικά περιθωριοποιούνται· όμως μπορεί να αποβεί αρνητική, όταν αναπαράγει το κοινωνικό κατεστημένο. Στη συνέχεια, τονίζει ότι η προσαρμογή συνιστά τον κανόνα, χωρίς να οδηγεί στον κοινωνικό κομφορμισμό. Τέλος, επισημαίνει ορισμένους παράγοντες κοινωνικοποίησης που συμβάλλουν στην αργή, κατά κανόνα, αποδοχή της επικρατούσας ιδεολογίας την οποία ένα άτομο υιοθετεί και για ψυχολογικές αιτίες.

ΚΑΡΤΕΛΑ 6

Ο δοκιμιογράφος επιχειρεί να ορίσει το περιεχόμενο της ελληνικής εθνικής συνείδησης και αναφέρει τους παράγοντες που την προσδιορίζουν. Θεωρεί ως πρωταρχικό την παράδοση, το αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης ποικίλων εξελίξεων, που αρχίζει από την αρχαιότητα και φτάνει μέχρι τα νεότερα χρόνια. Μάλιστα, κάθε προσπάθεια χρονικού περιορισμού της καταλήγει σε σχολαστικισμό. Δεύτερος παράγοντας είναι η ολόπλευρη αλληλεξάρτηση της Ελλάδας με την Ευρώπη, ξεκινώντας από τα ρωμαϊκά ακόμη χρόνια. Όσο κι αν μερικοί δε θέλουν να το ομολογήσουν, η κοντινή Ανατολή αποτελεί τον τρίτο παράγοντα, ενώ τέταρτος είναι το ανανεωτικό, δημιουργικό και αφομοιωτικό ελληνικό πνεύμα. Τέλος, οι μεγάλες πνευματικές φυσιογνωμίες του νεοελληνισμού, με την ανησυχητική για κάποιους ποικιλία τους, συνέβαλαν στη διαμόρφωση της ενιαίας οντότητας του Ελληνισμού.

ΚΑΡΤΕΛΑ 7

Το κλίμα και η δομή της οικογένειας στην Ελλάδα επέτρεψαν τη μορφική και λειτουργική συνέχεια της αυλής, από την εποχή του Ομήρου μέχρι τις μέρες μας.

Η αυλή εξασφαλίζει πρώτον την ιδιωτική ζωή των ενοίκων του σπιτιού όταν δεν την προσπαίζει με την κατάλληλη οχύρωση από τους εισβολείς ή τους κατακτητές. Είτε πρόκειται για ανακτορική είτε για απλή αυλή αγροτόσπιτου από το σημείο αυτό της εστίας ξεκινάει η ζωή της οικογένειας και γύρω από αυτό διαδραματίζεται.

Ο Μεσογείτης, όπως και ο αρχαίος πρόγονός του, χτίζει το σπίτι του με την απόλυτη οικονομία υλικών που διακρίνει τη λαϊκή αρχιτεκτονική, για να ζήσει εκεί τη δική του αυτόνομη οικογενειακή ζωή. Έτσι, οι αυλές προστατεύονται στα Μεσόγεια από γερούς μαντρότοιχους, τα δωμάτια δεν έχουν εξωτερικά παράθυρα, η ντεραυλή με το πορτάκι της στέκεται φρουρός σ' αυτό το μικρό κρατίδιο, όπου απόλυτος κυρίαρχος είναι ο πατέρας αφέντης. Ωστόσο, είναι η γυναίκα που δίνει τη δική της διάσταση στην αυλή και με το δικό της μόχθο το σημείο αυτό της κατοικίας γίνεται ένας χώρος προσφοράς σε ολόκληρη την οικογένεια, κοινωνικής προβολής, φιλοξενίας, παράδοσης, συνεργασίας και ανανέωσης των συγγενικών δεσμών.

Ο ρόλος της αυλής, όπου αυτή σήμερα διατηρείται, έχει αλλάξει ριζικά. Καθώς η σύγχρονη τεχνολογία της αφαίρεσε όλες σχεδόν τις πρακτικές λειτουργίες της. Εκτός από εκείνης της φυσικής ομορφιάς που οι νοικοκυρές με πολύ ζήλο καλλιεργούν, φροντίζοντας τις τριανταφυλλίες και τα γιασεμιά τους.

Σ. Μαλιέζου

ΚΑΡΤΕΛΑ 8

Περίληψη

Η ανακοίνωση αυτή ασχολείται με μια κρίσιμη φάση της πολεοδομικής διαμόρφωσης της Βούλας και αναλύει μια διαδικασία που, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, ακολουθήθηκε σε πολλά μέρη της Αττικής και ολόκληρης της Ελλάδας. Η ανακοίνωση εστιάζει, πιο συγκεκριμένα, στη φάση της οικοπεδοποίησης του ορεινού και ημι-ορεινού τμήματος του Δήμου, που έλαβε χώρα στη δεκαετία του 1950. Διερευνάται το ιδιοκτησιακό καθεστώς της έκτασης αυτής, η σταδιακή της πώληση σε συνεταιρισμούς και οι κοινωνικοί και πολιτικοί παράγοντες που επέτρεψαν και καθόρισαν τους όρους της οικοπεδοποίησής της.

ΚΑΡΤΕΛΑ 9

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Θέατρο

Broadhurst Theatre
τηλ. 001-212-239-6200

«The History Boys». Τιμημένο με έξι βραβεία Τόνι, το έργο του Άγγλου συγγραφέα Άλαν Μπένετ, με ήρωες μια παρέα σπουδαστών και τους καθηγητές τους, συνεχίζει τη θριαμβευτική πορεία του στο Μπρόντγουεϊ. Το έργο παρουσιάζεται από θίασο του βρετανικού Εθνικού Θεάτρου σε σκηνοθεσία του Νίκολας Χάιπνερ. Ως την 1η Οκτωβρίου.

Καθημερινή, 20/10/2006

■ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ■

Σκηνή από την ταινία του Ακι Καουρισμάκι «Φώτα στο σουρούπο», όπου ένα ερωτικό τρίγωνο αποδεικνύεται παγίδα για τον πρωταγωνιστή της ιστορίας.

ΦΩΤΑ ΣΤΟ ΣΟΥΡΟΥΠΟ: Η νέα ταινία του Ακι Καουρισμάκι είναι η ιστορία ενός άτυχου άντρα, που για να αποφύγει τη μοναξιά του, παρασύρεται από μια γυναίκα στη ληστεία. (Δανάος 1, Ελλη, Odeon Μαρούσι).

ΕΓΚΛΗΜΑ ΣΤΟ ΚΟΛΕΠΟ: Στο νουάρ του Ράιαν Τζόνσον, ένας μοναχικός έφηβος προσπαθεί να εισβάλει στην εγκληματική ομάδα που δρα σε ένα σχολείο, προκειμένου να εξαφάνισι την εξαφάνισι της φίλης του. (Village 20, Γλυφάδα 2, Odeon Kosmopolis, Odeon Opera 2, Ster Αγ. Ελευθ.).

SILENTIUM: Ένας άντρας, που είχε κατηγορήσει έναν επίσκοπο για σεξουαλική κακοποίηση, πεθαίνει και οι πάντες εκτός από τη γυναίκα του και έναν νετεκαβ πιστεύουν ότι πρόκειται για αυτοκτονία. Μαύρη κωμωδία του Βόλφγκανγκ Μούρνμπεργκερ. (Αλφραβίλ, Φιλίπ).

5 ΛΕΠΤΑ ΑΚΟΜΑ: Ένας αθεράπευτος ζηλιάρης σκοτώνεται, αλλά επιστρέφει ως φάντασμα για να «επιβλέψει» τη ζωή της αγαπημένης του. Κομεντί του Γιάννη Ξανθόπουλου με τον Βασίλη Χαραλαμπόπουλο και την Παναγιώτα Βλαντι. (Αελλώ, Αθήναιον, Αθήναιον Cineropolis, Αίγλη 1, Αστέρας, Αττικόν, Βάρκιζα 1, Cine City, Village όλα, Ετουάλ, Κηφισιά 1, Νανά, Odeon Kosmopolis, Odeon Starcity, Πτι Παλαί, Σινέ Χολαργός, Σπόρτινγκ 1, Ster όλα, Τρία Αστέρια 1).

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΒΟΥΛΗΣΗ: Ο Γερμανός Μάσις Γκλάσερ δίνει ρεσπάλ σκηνοθεσίας· σκιαγραφεί το πορτρέτο ενός βιαστή, περιγράφοντας την αδυναμία ύπαρξης ανθρώπινης επικοινωνίας και επαφής. (Μικρόκοσμος, Πλάζα 1).

Ο ΔΙΑΒΟΛΟΣ ΦΟΡΑΕΙ PRADA: Δραματική κομεντί του Ντέιβιντ Φράνκελ με μοναδικό αληθινά ενδιαφέρον στοιχείο την εξαιρετική ερμηνεία της Μέριλ Στριπ. Η διευθύντρια ενός περιοδικού μόδας κάνει κόλαση τη ζωή της νεαρής και φιλόδοξης γραμματέως της. (Αθήναιον Cineropolis, Ατλαντίς 1, Cine City, Village όλα, Γαλαξίας 1, Εμπασσυ, Odeon Αβάνα, Odeon Μαρούσι, Odeon Kosmopolis, Odeon Starcity, Odeon Ziva, Ster όλα).

A SCANNER DARKLY: Φλύωρη μεταφορά στην οθόνη μιας ιστορίας του Φίλιπ Ντακ από τον Ρίτσαρντ Λινκλέτερ. Γυρίστηκε με ηθοποιούς (Κιάνου Ριβς, Ρόμπερτ Ντάουινι τζούνιορ, Γουινόνα Ράιντερ) και στη συνέχεια... μεταλλάχτηκε (μέσω κομπιούτερ) σε κόμικ. (Ααβόρα, Ατταλος, Village 15, Τπάνια).

ΔΙΔΥΜΟΙ ΠΥΡΓΟΙ: Η αληθινή ιστορία δύο αστυνομικών που θάφτηκαν στα ερείπια των Δίδυμων Πύργων και γλίτωσαν από θάυμα. Του Ολβερ Στόουν. (Αελλώ, Αθήναιον Cineropolis, Αίγλη 2, Αστέρια, Αστρον, Βάρκιζα 2, Cinerama, Village όλα, Νανά, Odeon Kosmopolis, Odeon Starcity, Ster όλα, Τρία Αστέρια 2).

Μονέ: Ο ήλιος στις λεύκες

Αφιερωμένη στον κορυφαίο του ιμπρεσιονισμού, η έκθεση «Claude Monet. Effet du soleil» που φιλοξενεί έως τις 24 Σεπτεμβρίου η Staatgalerie της Στουτγκάρδης παρουσιάζει πίνακες όπου ο Μονέ (1840-1926) χρησιμοποιεί τα χρώματα για να απεικονίσει την επίδραση του φωτός στο τοπίο, να συλλάβει το στιγμιαίο και το παροδικό στον ορατό κόσμο. Εφαρμόζοντας στην τοπιογραφία το μάθημα του ρεαλισμού, ο Μονέ προχώρησε πιο μακριά. Δεν ζωγράφιζε τα πράγματα με βάση ό,τι γνώριζε αλλά ό,τι έβλεπε – η όραση τον πληροφορούσε για τους παλμούς του φωτός και τις δονήσεις της ατμόσφαιρας την κάθε στιγμή. Εστιάζοντας σε πίνακες από τη θεματική σειρά «Λεύκες», η έκθεση αναδεικνύει τον τρόπο που ο Μονέ προσπαθούσε, ζωγραφίζοντας δεκάδες φορές το ίδιο θέμα, να αιχμαλωτίσει τις αλλαγές που επέφερε στο τοπίο το φως του ήλιου, από την ανατολή ως τη δύση. Ήταν η τελευταία περίοδος της δημιουργίας του, όταν ώθησε στο έσχατο σημείο τον ιμπρεσιονισμό, ο οποίος χρωστάει το όνομά του σε έναν δικό του πίνακα του 1872, την «Εντύπωση (impression) – Ανατολή του ήλιου».

ΜΗΝ ΧΑΣΕΤΕ

Ο Κηλαπδόνης στο Ηρώδειο

30 Αυγούστου

Μια επιλογή από τα πιο αγαπημένα του τραγούδια της 36χρονης πορείας του παρουσιάζει ο Λουκιανός Κηλαπδόνης την Τετάρτη 30 Αυγούστου στο Ηρώδειο. Η συναυλία αυτή είναι το αποκορύφωμα της καλοκαιρινής περιοδείας του στην Ελλάδα στην οποία τον συνόδευσε η Κρατική Ορχήστρα Ελληνικής Μουσικής. Τα τραγούδια θα παρουσιαστούν σε ανανεωμένη μορφή ενορχηστρωμένα από την ΚΟΕΜ, σ' ένα πρόγραμμα που έχει τίτλο «Μ' αγιόκλημα και γιασεμί». Μαζί του τραγουδούν ο Δώρος Δημοσθένους και η Ηρώ Σαΐα. Έναρξη στις 9 μ.μ.

Ηρώδειο

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ζ΄

Συμπληρώνω σύνθετες φόρμες ISO

**ΟΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ
ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ**
(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- Συνεργάζομαι ανάλογα με τον εργασιακό μου ρόλο και την επαγγελματική μου ιδιότητα προκειμένου να συμπληρώσω μια φόρμα ISO.
- Κατανώ τη δομή μιας φόρμας ISO και συσχετίζω τις ενότητες της με αντίστοιχες επαγγελματικές υπηρεσίες.
- Παράγω κείμενα προκειμένου να περιγράψω ένα πρόβλημα και τις διαδικασίες επίλυσής τους σύμφωνα με το σχεδιασμό ISO.
- Επεξεργάζομαι το περιεχόμενο μιας φόρμας ISO και αναπτύσσω δράσεις για αποτελεσματικότητα στην επαγγελματική μου ζωή.

**ΟΙ ΝΕΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΘΕΤΩ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ
ΕΝΟΤΗΤΑΣ**
(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου

Χωριστείτε σε τρεις ομάδες. Κάθε ομάδα μελετά μια φόρμα ISO και συζητά τα ακόλουθα ερωτήματα:

- Ποιες είναι οι θεματικές ενότητες από τις οποίες αποτελείται η φόρμα αυτή;
- Ποιο είναι το κριτήριο για τη σύνταξη/συμπλήρωση των περιοχών σε κάθε ενότητα;
- Ποια είναι η νοηματική σχέση ανάμεσα στις θεματικές ενότητες της φόρμας;

ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΤΗΣ ΦΟΡΜΑΣ

- Ποια είναι τα εμπλεκόμενα μέρη στη συμπλήρωση της φόρμας και ποιο τμήμα αναλαμβάνει να συμπληρώσει κάθε μέρος; (Π.χ. άτομο με συγκεκριμένη θέση εργασίας, τμήμα της εταιρίας, ομάδα εργαζομένων κ.λπ.)
- Ποια νομίζετε ότι είναι η ιεραρχική σχέση ανάμεσα στα εμπλεκόμενα μέρη για τη συμπλήρωση της φόρμας;
- Για τη συμπλήρωση ποιων μερών της συγκεκριμένης φόρμας ISO είναι απαραίτητη η συνεργασία περισσότερων τμημάτων της εταιρίας ή εργαζομένων με διαφορετικές αρμοδιότητες και γιατί;
- Ποιος είναι κατά τη γνώμη σας ο τελικός σκοπός της αξιολόγησης ενός προβλήματος που έχει προκύψει σύμφωνα με τη συγκεκριμένη φόρμα;
- Ποιες είναι οι εμπειρίες σας από διαδικασίες αξιολόγησης στην εργασιακή σας εμπειρία;

ΕΝΤΟΛΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Έργο : _____

Υπεύθυνος Έργου : _____

Ημερομηνία : ___/___/___

Εργασία : _____

Αρμόδιος Εκτέλεσης : _____

Ελέγχθηκε : _____

Συνημμένα Σχέδια/
Έγγραφα : _____

Παρατηρήσεις : _____

Ο Υπεύθυνος Έργου:

ΕΚΘΕΣΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ

ΤΟΠΟΣ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

Όνομα Πελάτη:		Όνόματα Μηχανικών:	
Ώρα Έναρξης Εργασιών:		Ώρα Λήξης Εργασιών:	
Τύπος Ρομπότ / Μηχ/τος:		Serial No.:	
Ώρες Λειτουργίας:		Ώρες Εργασίας:	

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ο ΠΕΛΑΤΗΣ

Ο ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Εισηγητής : _____
Έγκριση : _____

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ	ΘΕΣΗ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ

Υπεύθυνος Εκπαίδευσης

2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι

Χωρίζετε σε τέσσερις ομάδες. Κάθε ομάδα ορίζει τον/την εκπρόσωπό της. Οι εκπρόσωποι των ομάδων μελετούν τη φόρμα ISO «Αναφορά παραπόνων πελάτη» και κατασκευάζουν ένα πρόβλημα που προέκυψε από τη συνεργασία που είχατε, ως εταιρία, με έναν από τους πελάτες σας. Κατόπιν κάθε ομάδα, σύμφωνα με τη δραστηριότητα που ακολουθεί, αποτυπώνει το πρόβλημα που έχει προκύψει. Οι ακόλουθες ερωτήσεις-δραστηριότητες θα σας βοηθήσουν να εργαστείτε ομαδοσυνεργατικά για τη συμπλήρωση της φόρμας αυτής.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΟΜΑΔΑ Α'

1. Το πρόβλημα που αντιμετώπισε ένας πελάτης ήταν σύνθετο. Αφορούσε την καθυστερημένη παράδοση του προϊόντος αλλά και τη φθορά του κατά τη μεταφορά από υπαλλήλους της εταιρίας. Υποδύομενοι/ες τον πελάτη, να σημειώσετε ποια είναι τα βασικά σημεία στα οποία πρέπει να αναφερθείτε, όταν θα αναφέρετε τηλεφωνικά το παράπονό σας. Στον παρακάτω πίνακα επισημαίνονται μέσω ερωτημάτων μερικές από τις κατηγορίες στις οποίες πρέπει να αναφερθείτε καθώς προετοιμάζετε τη διατύπωση του παραπόνου. Πρώτα συζητάτε τις απαντήσεις σας στην ομάδα κρατώντας γραπτές σημειώσεις και ύστερα επιλέγετε τι από αυτές θα αξιοποιήσετε, ούτως ώστε να είστε σαφείς και σύντομοι/ες κατά τη διατύπωση του προβλήματος στην τηλεφωνική σας επικοινωνία με την εταιρία.

- Τι είχε συμφωνηθεί ως προς το **χρόνο παράδοσης** και ποια ήταν η χρονική καθυστέρηση που σημειώθηκε;

- Τι είχε συμφωνηθεί ως προς τον **τρόπο παράδοσης** και με ποιο τρόπο τελικά παραδόθηκε το προϊόν;

- Σε **ποια μέρη** του προϊόντος και ως προς τι υπήρξε φθορά;

- **Γιατί** θεωρείτε ότι η φθορά έγινε κατά τη μεταφορά του προϊόντος;

ΟΜΑΔΑ Β΄

Έχοντας ακούσει το πρόβλημα που διατύπωσε ο πελάτης [Ομάδα Α], πρέπει να συμπληρώσετε το έντυπο της φόρμας ISO στις θεματικές υποενότητες που σχετίζονται με τις πληροφορίες που σας έδωσε κατά την τηλεφωνική σας επικοινωνία. Στη συνέχεια, αφού συμπληρώσετε το τμήμα της φόρμας που αναλογεί στο ρόλο σας, δίνετε τη γραπτή σας διατύπωση στην Ομάδα Α΄ και συζητάτε με τα μέλη της κατά πόσον έχετε αποδώσει ορθά τα όσα εκείνοι σας ανέφεραν ως παράπονα πελάτη, σύμφωνα με το σενάριο της ομάδας τους.

ΟΜΑΔΑ Γ΄

Αφού έχετε ακούσει τα παράπονα της ομάδας Α΄ προς την ομάδα Β΄ –δηλαδή τα σχετικά με την περιγραφή του προβλήματος– διερευνάτε τις αιτίες του προβλήματος, καθώς και τις αρμόδιες υπηρεσίες που έχουν ευθύνη για το πρόβλημα αυτό και προτείνετε λύσεις. Συμπληρώνετε τις αντίστοιχες με το ρόλο σας υποενότητες της φόρμας.

ΟΜΑΔΑ Δ΄

Αφού έχετε ακούσει τα παράπονα της ομάδας Α΄ προς την ομάδα Β΄ –δηλαδή τα σχετικά με την περιγραφή του προβλήματος– κάνετε μια σύσκεψη με θέμα τι είδους αλλαγές πρέπει να γίνουν στις διαδικασίες της εταιρίας, ώστε να μην επαναληφθεί ανάλογο πρόβλημα. Με βάση όσα συζητήσατε να συμπληρώσετε την υποενότητα της φόρμας που αντιστοιχεί στο ρόλο σας.

ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΑΡΑΠΟΝΟΥ ΠΕΛΑΤΗ

A/A καταχώρισης παραπόνου πελάτη: _____

Κοινοποίηση: _____

1. Στοιχεία πελάτη

Επωνυμία: _____

Υπεύθυνος: _____

2. Στοιχεία υπόθεσης

Κωδικός Έργου: _____

Υπεύθυνος Τμήματος: _____

Ημερομηνία: ___/___/___

Παραλήπτης Τηλεφ.: _____

3. Κατηγορία Προβλήματος

Καθυστερημένη παράδοση

Λανθασμένη παράδοση

Φθορά προϊόντος κατά τη μεταφορά

Λανθασμένη τιμολόγηση

Προϊόν μη συμμορφούμενης ποιότητας

Άλλο πρόβλημα

4. Περιγραφή Προβλήματος

5. Διερεύνηση προβλήματος

6. Ενέργειες

7. Αξιοποίηση του προβλήματος

3. Τι έχω μάθει

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Σε εκείνη την επικοινωνιακή περίσταση κατά την οποία πρέπει να περιγράψετε ποιο μέρος του προϊόντος υπέστη φθορά καλείστε να παράγετε μια περιγραφή του αντικειμένου.

Η περιγραφή αντικειμένου απαντά σε ερωτήματα του τύπου:

- τι είναι το X αντικείμενο;
- ποια είναι τα μέρη που το συγκροτούν;
- ποια είναι τα χαρακτηριστικά κάθε μέρους;

Η ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΕΝΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ – ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ

Καθώς έχετε συγκεντρώσει πληροφορίες γύρω από ένα θέμα –εν προκειμένω γύρω από το παράπονο

του πελάτη– πρέπει να κατανοήσετε και να εξηγήσετε τα δεδομένα σας, με στόχο να καταδειχθεί ένας τρόπος κατανόησης και επίλυσης του προβλήματος, δηλαδή να καταλήξετε σε ένα συμπέρασμα που θα μπορείτε να αξιοποιήσετε ως εταιρία. Εξηγούμε, λοιπόν, κάτι που είναι διαπιστωμένο γεγονός και επιχειρούμε να κατανοήσουμε τα «κενά» του, αφού εν προκειμένω τα παράπονα του πελάτη θα περιέχουν και μια σειρά από δικές του υποθέσεις, υποκειμενικές κρίσεις και αιτιάσεις που λόγω της δυσaréσκείας του είναι πιθανόν να είναι υπερβολικές. Για να έχουμε την επεξήγηση ενός γεγονότος ή μιας κατάστασης, πρέπει να έχει προηγηθεί ένα στάδιο περιγραφής, ενώ έπειτα έχουμε την επεξηγηματική ακολουθία των προτάσεών μας, που καταλήγουν πάντα σε ένα συμπέρασμα στο οποίο αξιολογείται συνολικά το πρόβλημα που παρουσιάστηκε. Σε ένα επεξηγηματικό κείμενο:

- τα ουσιαστικά αναφέρονται σε κατηγορίες: π.χ. στο στάδιο της περιγραφής του προβλήματος, του γεγονότος ή της κατάστασης λέμε αντικείμενο και στη συνέχεια επεξηγώντας αναφερόμαστε σε πιο ειδικές κατηγορίες όπως *σώμα με χαμηλή πυκνότητα στο Χ υλικό* κ.ά.
- η επεξηγηματική ακολουθία των προτάσεων βασίζεται σε ρήματα που εκφράζουν μια διαδικασία και τη συσχετίζουν με την επόμενη, ώστε οι ακολουθίες των προτάσεων να συνδέονται λογικά και επεξηγούν το φαινόμενο.
- χρησιμοποιούμε ρήματα γνώμης, όταν δίνονται ερμηνευτικές επεξηγήσεις για το γεγονός ή το φαινόμενο.
- χρησιμοποιούμε λέξεις όπως *πιθανόν, ίσως* κ.ά. όταν δεν είμαστε βέβαιοι για την εξήγηση που δίνουμε και έτσι οι επεξηγηματικές ακολουθίες προτάσεων έχουν έναν υποκειμενικό χαρακτήρα.
- οι επεξηγηματικές ακολουθίες προτάσεων συνδέονται στο χρόνο, με λέξεις που λειτουργούν ως χρονικά συνδετικά, αλλά και σύμφωνα με τη σχέση αιτίου – αποτελέσματος.

4. Διευρύνω την εμπειρία μου – Εφαρμόζω

Η εταιρία μελετώντας το πρόβλημα που δημιουργήθηκε –σύμφωνα με την προηγούμενη δραστηριότητα– διοργάνωσε ένα εκπαιδευτικό σεμινάριο. Προσδιορίστε το θέμα και τη διάρκεια του εκπαιδευτικού σεμιναρίου, καθώς και εκείνους που πρέπει να το παρακολουθήσουν και συμπληρώστε την ακόλουθη φόρμα ISO.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Εισηγητής : _____
Έγκριση : _____

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

--

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ	ΘΕΣΗ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ

Υπεύθυνος Εκπαίδευσης

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Η΄

Κάνω βιβλιογραφική έρευνα για ένα θέμα, συντάσσω ένα συνθετικό κείμενο και το παρουσιάζω

**ΟΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ
ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ**
(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- Κατανοώ ότι η έρευνα σε μία μόνο πηγή ισούται με απλή ενημέρωση επί ενός θέματος.
- Επιδιώκω τη σφαιρική και πολυμερή πληροφόρηση επί ενός θέματος.
- Εξοικειώνομαι με τις επάλληλες φάσεις της ερευνητικής εργασίας, δηλαδή τη φάση της συλλογής πολυποικίλων πηγών, τη φάση της άντλησης και επιλογής των (αναγκαίων για το θέμα μας) πληροφοριών / γνώσεων, τρίτον τη φάση της ταξινόμησης/κατάταξης των αντληθεισών πληροφοριών, ώστε να έχουν αποδεικτική και συλλογιστική ροή και, τέλος, τη φάση της παρουσίασης του υλικού υπό μορφή κειμένου ή οπτικοακουστικού επιτεύγματος (ντοκιμαντέρ, όπως στις τηλεοράσεις, ρεπορτάζ όπως στις εφημερίδες, έρευνας/διατριβής όπως στα άρθρα ή σε βιβλία).

ΟΙ ΝΕΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΘΕΤΩ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

Για τη σύνταξη αυτής της ενότητας χρησιμοποιήθηκε υλικό από τα παρακάτω βιβλία:

- 1) Claude Dartois, *Πώς να κρατάτε σημειώσεις*, Εκδ. Γαλαίος, Αθήνα, 1980.
- 2) Andre Conquet, *Πώς να διαβάζετε καλύτερα...*, Εκδ. Γαλαίος, Αθήνα, 1980.
- 3) Γ. Λάββας, *Έννοια, είδη, τεχνική της επιστημονικής εργασίας*, Εκδ. Κυριακίδη, Θεσ/νίκη, 1978.
- 4) Δημ. Κεφαλάς, *Επιστημονική Οργάνωση Εργασίας*, Εκδ. ΣΕΛΕΤΕ, Αθήνα, 1975.
- 5) Γερ. Λύχνος, *Ο δημοσιογράφος*, Εκδ. Πασιάς, Αθήνα, 1974.
- 6) Αντ. Αιναλάτ, *Η τέχνη και η τεχνική του (γραπτού) λόγου*, Εκδ. Θουκυδίδης, Αθήνα, 1981.
- 7) Χρήστος Πασαλάρης, *Πώς να γίνετε δημοσιογράφος*, Εκδ. Εστία, Αθήνα, 1970.
- 8) Διαφόρων, *Έκθεση – Έκφραση, η πειθώ, ερευνητική εργασία*, Εκδ. ΟΕΔΒ, Αθήνα, 2003.

1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου

Πώς μαθαίνω ψάχνοντας;

- ⇒ Ψάξε σ' έναν τηλεφωνικό κατάλογο να βρεις ποιο όνομα είναι πιο δυσεύρετο και ποιο απαντά πιο συχνά. Πώς ενεργείς;
- ⇒ Έχεις την ημερήσια εφημερίδα σου και θέλεις να βρεις πού παίζεται ένα ωραίο κινηματογραφικό έργο, το οποίο θα πας να δεις. Τι κάνεις;
- ⇒ Είσαι μέσα στο ΙΧ σου και έχεις χαθεί σε μια άγνωστη συνοικία. Άνθρωπος δεν κυκλοφορεί εκεί, είναι σχεδόν ερημιά. Εσύ έχεις μόνο ένα βιβλίο οδικών χαρτών. Πώς θα βρεις λύση;
- ⇒ Είσαι υπάλληλος και πρέπει σ' ένα έγγραφο της εταιρίας όπου εργάζεσαι να καταγράψεις τη λέξη «ιλικρίνια». Φυσικά δεν πρέπει να σου ξεφύγει ορθογραφικό! Τι κάνεις; Ανάφερε το βήμα προς βήμα.
- ⇒ Είναι μεσάνυχτα. Έχεις ανάγκη από ένα φάρμακο που σου λείπει. Τα φαρμακεία είναι κλειστά... Τι κάνεις;
- ⇒ Ο δάσκαλος της ομάδας σάς έχει βάλει μια... μπελαλίδικη εργασία: να καταγράψετε οδούς της γειτονιάς σας, και ειδικά εκείνες που έχουν νεότερα ανθρωπωνύμια (όχι, ας πούμε, οδός Μαραθώνα ούτε οδός Μιλτιάδου αλλά οδός Αναγνωστοπούλου...), ύστερα δε να βρείτε τι ακριβώς ήταν ο άνθρωπος αυτός. Ανάφερε τι ακριβώς θα κάνεις εσύ...
- ⇒ Θέλεις να προσφέρεις ως δώρο στο φίλο σου μια γραβάτα για την ονομαστική γιορτή του. Τι πρέπει να μάθεις πριν και τι να κάνεις μετά;
- ⇒ Έχεις τη συνήθεια να κρατάς αξιόλογα αποκόμματα εφημερίδων, προκειμένου να αξιοποιείς το περιεχόμενό τους για επαγγελματικές σου ανάγκες. Πού και πώς τα φυλάς; Όλα μαζί, ανεξαρτήτως θέματος;
- ⇒ Θέλεις να κάνεις μια αγορά, ας πούμε πρώτης κατοικίας. Σε ποιες διερευνητικές διαδικασίες προβαίνεις;

► Δώσε τώρα απαντήσεις στα παρακάτω ερωτήματα αναγνωρίζοντας την πηγή των πληροφοριών που θέλεις:

- ⇒ Από πού θα μάθω για τον αυριανό ή μεθαυριανό καιρό;
- ⇒ Πού θα βρω τι αποφάσισε το δικαστήριο για την υπόθεσή μου;
- ⇒ Πώς θα πληροφορηθώ για το πρόγραμμα αγώνων του Μουντιάλ ποδοσφαίρου;
- ⇒ Από πού θα εξακριβώσω τι σημαίνουν και πώς γράφονται οι λέξεις «ιλίθιος», «προσοδοφόρος» και «αποριματοφόρο»;
- ⇒ Τι σημαίνει η λαϊκή φράση «με στέλνει από τον Άννα στον Καγάφα»;
- ⇒ «Παρέπεμψε την υπόθεση σε εμπειρογνώμονα». Εδώ τι σημαίνει η λέξη «παρέπεμψε»;
- ⇒ Ο δικηγόρος αναφέρεται συνεχώς, προκειμένου να στηρίζει το νόμιμο των αιτημάτων του, σε νόμους, διατάγματα, εγκυκλίους, αποφάσεις. Ξέρεις πώς αναφέρεται σε όλα αυτά;
- ⇒ Διάβασε τους τίτλους μιας εφημερίδας. Ύστερα, παράπεμψέ με στις ειδήσεις που έχουν σχέση με αθλητικά γεγονότα. Πώς θα το κάνεις αυτό;
- ⇒ Έχεις ένα εκλαϊκευμένο βιβλίο με τίτλο *Πρακτικός Οδηγός Υγείας* και θέλεις να διαβάσω κάποια ενότητα σχετική με τις αλλεργίες. Έχω κι εγώ αυτό το βιβλίο. Πώς θα με κατατοπίσεις πού να βρω τις πληροφορίες που μ' ενδιαφέρουν;

2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι

- Βιβλιο(αρθρο-)γραφία, λοιπόν, είναι η συλλογή που προκύπτει ως αποτέλεσμα ερευνών για τη σύνταξη καταλόγων βιβλίων, τα οποία κατατάσσονται (ειδολογικά) σε κατηγορίες. Αυτοί οι κατάλογοι βιβλίων είναι πολύτιμοι για κάθε σοβαρή έρευνα.

Προκειμένου να κατανοήσεις τη διαδικασία της βιβλιο(αρθρο-) γραφίας, κάνε τις εξής διαδικασίες:

- A) Πάρε τρεις διαφορετικές εφημερίδες, εντόπισε τις κοινές ειδήσεις και καταχώρισέ τις κατά κατηγορία με τους τίτλους τους ως εξής:

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
A)				
B)				
Γ)				

- B) Άνοιξε την εφημερίδα σου (της Κυριακής) στις σελίδες του Πολιτισμού, που συνήθως είναι ένθετο, και κοίταξε ειδικά τη σελίδα των βιβλιοπαρουσιάσεων. Τα βιβλία που παρουσιάζονται εκεί ταξινόμησέ τα σε είδη/κατηγορίες:

ΕΙΔΟΣ	ΠΟΣΑ;
ΠΟΛΙΤΙΚΑ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ
ΙΣΤΟΡΙΚΑ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

Θεματική ταξινόμηση

Η ταξινόμηση βιβλίων δηλώνει έναν τρόπο θεματικής διάταξης των βιβλίων στα ράφια. Η ταξινόμηση συγκεντρώνει όλα τα βιβλία του ίδιου θέματος. Έτσι ο αναγνώστης μπορεί να βρει γρήγορα και εύκολα το συγκεκριμένο βιβλίο που τον ενδιαφέρει και παράλληλα κάποιο άλλο βιβλίο με το ίδιο θέμα.

Το πιο συνηθισμένο σύστημα ταξινόμησης ήταν το Δεκαδικό Σύστημα Ταξινόμησης DEWEY. Τελευταία επιχειρείται ο αυτοματισμός των βιβλιοθηκών, μεταξύ των οποίων και ορισμένων σχολικών βιβλιοθηκών, με το σύστημα ABEKT 400. Στις μεγάλες όμως βιβλιοθήκες, π.χ. στις πανεπιστημιακές, χρησιμοποιούν το σύστημα της βιβλιοθήκης του Κογκρέσου.

Στο σύστημα DEWEY τα βιβλία μοιράζονται σε 10 κατηγορίες ανάλογα με το θέμα τους.

000	ΓΕΝΙΚΑ (εγκυκλοπαίδειες – λεξικά)
100	ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ
200	ΘΡΗΣΚΕΙΑ
300	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ
400	ΓΛΩΣΣΑ
500	ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ
600	ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ
700	ΚΑΛΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
800	ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ
900	ΙΣΤΟΡΙΑ

Η βιβλιογραφική έρευνα

Όπως για να πάει με ασφάλεια ένα γράμμα στον παραλήπτη του χρειάζεται ακριβέστατη διεύθυνση, έτσι και στις βιβλιογραφικές παραπομπές (ή βιβλιοπαραπομπές, απλούστερα) απαιτούνται πολύ ακριβή στοιχεία. Για παράδειγμα:

«Χθες μελέτησα ένα αξιόλογο άρθρο του Δημήτρη Γλυνού για τη δημοτική γλώσσα με τίτλο «Δημοτική φάση ή αφασία;». Διάβασέ το κι εσύ. Βρίσκεται σε: εφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ», φύλλο 2.355, Κυριακή, 22/06/1999, σελίδα 7, στήλη 3η.

Πρόσεξε ότι ως στοιχεία... «διεύθυνσης», όπου θα στείλουμε τον ενδιαφερόμενο, δίνουμε τα εξής:

A. Ονοματεπώνυμο αρθρογράφου ή συγγραφέα (Δημ. Γλυνός),

B. Τίτλο άρθρου ή βιβλίου («Δημοτική φάση ή αφασία;»),

Γ. Τον εκδότη του βιβλίου ή το όνομα του εντύπου που δημοσίευσε την εργασία του γράψαντος (εδώ: εφημ. «ΤΟ ΒΗΜΑ»),

Δ. Τα «στοιχεία ταυτότητας» της έκδοσης (εδώ: φ.2.355, 22/06/1999, σ. 7, στ. 3η).

► Αν η παραπομπή μας αναφέρεται σε βιβλίο, τότε γράφουμε:

⇒ το συγγραφέα (Cl. Dartois),

⇒ τον τίτλο του βιβλίου («Πώς να κρατάτε σημειώσεις»),

⇒ τον εκδότη (εκδ. Σπ. Γαλαίος),

⇒ τα «στοιχεία ταυτότητας» της έκδοσης (Αθήνα, 1980).

► Εμείς σου φωτογραφίζουμε εδώ δύο βιβλία. Εσύ συμπλήρωσε τα στοιχεία της παραπομπής που θα έκανες:

- ⇒ Συγγραφέας;
- ⇒ Τίτλος βιβλίου;
- ⇒ Εκδότης;
- ⇒ Χρόνος έκδοσης;
- ⇒ Τόπος έκδοσης;

- ⇒ Συγγραφέας;
- ⇒ Τίτλος βιβλίου;
- ⇒ Εκδότης;
- ⇒ Χρόνος έκδοσης;
- ⇒ Τόπος έκδοσης;

ΣΕΝΑΡΙΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Έχω επισκεφθεί τη γραφική πόλη των Καλαβρύτων για να κάνω σκι στο χιονοδρομικό κέντρο. Είμαστε μεγάλη παρέα και το βραδάκι πιάνουμε κουβέντα για την ιστορία των Καλαβρύτων, και μάλιστα την όλως πρόσφατη. Τότε μαθαίνω κάτι που με εντυπωσιάζει:

⇒ Στις 13 Δεκεμβρίου 1943, οι Γερμανοί κατακτητές συγκέντρωσαν στο δημοτικό σχολείο της πόλης 1.100 περίπου άνδρες και γυναίκες. Τις μεν γυναίκες επιχειρήσαν να τις κάψουν ζωντανές μέσα στο κτίριο. Τους δε άνδρες τους ανέβασαν σ' ένα διπλανό λόφο και τους εκτέλεσαν όλους με πολυβόλα!!!

Το γεγονός με συγκλόνησε κι αποφάσισα να το ψάξω, για να μάθω τι ακριβώς συνέβη στις 13 Δεκεμβρίου 1943 στα Καλάβρυτα.

► Με βάση το «σενάριο εργασίας» διαπιστώνουμε ότι ο υποθετικός ερευνητής μας, ας πούμε εσύ ή εγώ, επικέντρωσε την προσοχή του σε ένα θέμα πολύ συγκεκριμένο και σαφές. Κάπως έτσι, λοιπόν, θα το τιτλοφορήσει:

⇒ «Καλάβρυτα, 13/12/1943»

Ωστόσο, εκεί, στην κουβέντα επάνω, άκουσες το γεροντότερο της παρέας, που φαίνεται ότι είχε ακουστά για το σκληρό αυτό γεγονός, να διηγείται δυο τρία συμβάντα που σε συγκίνησαν ιδιαίτερα. Έτσι, αποφασίζεις να διαμορφώσεις τον τίτλο με ένα συγκινητικότερο τρόπο...

⇒ «Καλάβρυτα, 13/12/1943, μια ημέρα ανθρωποθυσίας»

Αναζητώντας πληροφορίες επί του θέματος

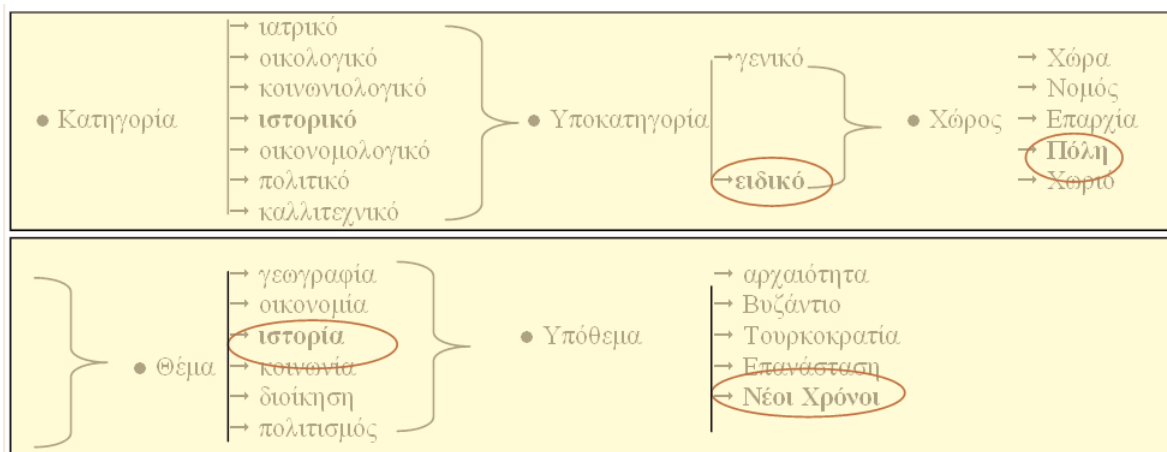
► Το θέμα μας είναι τα «Καλάβρυτα». Όχι γενικώς Καλάβρυτα, αλλά ειδικώς «Καλάβρυτα, 13/12/1943». Και όχι ψυχρά και ουδέτερα, αλλά «Καλάβρυτα, 13/12/1943, μια ημέρα ανθρωποθυσίας». Αυτή η τελευταία εκδοχή τίτλου φορτίζεται συναισθηματικά, δείχνει και το σκοπό της έρευνάς σου που είναι ανθρωποκεντρικός, γεμάτος ευαισθησία και συγκίνηση. Υπό την επήρεια αυτής της συγκινησιακής κατάστασης θέλεις να κάνεις την έρευνά σου.

Πηγές

Πόσα είδη «πηγών» μπορούν να υπάρχουν στη διάθεση του ερευνητή: **κείμενα εποχής** (άρθρα, έγγραφα, βιβλία, ρεπορτάζ, προηγούμενες μελέτες ή γραπτές έρευνες), **απομεινάδια εποχής** (λείψανα του παρελθόντος, όπως όπλα, σκεύη, είδη καθημερινής χρήσης, κτίσματα, ενδυματολογικό υλικό), **οπτικοακουστικό υλικό εποχής** από επιζώντες, αυτόπτες μάρτυρες, εκθέσεις πραγματογνώμων εποχής, καταθέσεις συγγενών κ.λπ. που επέχουν θέση προφορικής παράδοσης και μαρτυρίας περί του γεγονότος).

➔ **Συζητήστε τώρα προφορικά τις εξής ερωτήσεις:**

- ⇒ Θεωρείς ένα δικτυακό κόμβο με τον τίτλο «Kalavryta» ως πηγή πληροφόρησης για την έρευνά σου;
- ⇒ Είναι δυνατόν μια έρευνα να διαφέρει από μια άλλη, αν και έχουν (και οι δύο) το ίδιο ακριβώς ή περίπου ίδιο θέμα;
- ⇒ Είναι δυνατόν δύο ερευνητές να έχουν στη διάθεσή τους το ίδιο ακριβώς πληροφοριακό υλικό και να δουν από διαφορετική σκοπιά το αυτό γεγονός;
- ⇒ Κατόπιν τούτου, σου φαίνεται πιθανό κάποιος ερευνητής να επιλέξει «πηγές» άντλησης πληροφοριών έτσι, ώστε να προκύψει όχι όλη η αλήθεια (σφαιρικά, πολυπλευρικά) αλλά μέρος της;
- ⇒ Στην παραπάνω περίπτωση κρίνεις ότι, πέραν της ικανότητας κάθε ερευνητή (να δει τις πηγές και τις πληροφορίες συνθετικά), παρεμβάλλεται και αυτό που λέγεται «ερευνητική εντιμότητα» ή επιστημονική δεοντολογία ή απλώς αντικειμενικότητα;
- ⇒ Προκειμένου να πληροφορηθείς γενικά για την ιστορία της πόλης των Καλαβρύτων, κρίνεις ότι αρχικά πρέπει να ανοίξεις μια εγκυκλοπαίδεια; Αν ναι, σε ποιο λήμμα;
- ⇒ Εκτός από την εγκυκλοπαίδεια, θα σκεφτόσουν να απευθυνθείς σε άλλο πληροφοριοδότη για τις πρώτες/εναρκτήριες ειδήσεις επί του θέματος;
- ⇒ Θεωρείς ως πηγές πληροφόρησης: τη Νομαρχία Αχαΐας, το Δήμο Καλαβρύτων (Δ/νση Πολιτιστικών), τις τοπικές εφημερίδες της επαρχίας Καλαβρύτων, το τοπικό γραφείο του ΕΟΤ (αν υπάρχει), τη δημοτική βιβλιοθήκη, ακόμα και ένα πολύ καλά ενημερωμένο ή εφοδιασμένο βιβλιοπωλείο;
- ⇒ Εκτός από τα παραπάνω, αν ήθελες να ψάξεις στην Εθνική Βιβλιοθήκη ή σε κάποιον επαρκή «Βιβλιογραφικό οδηγό μέσω Internet» τι πλοήγηση/αναζήτηση θα έκανες; Εμείς σου δίνουμε ένα ειδικό δίκτυο:

- ➔ Με τέτοιες κινήσεις έχεις συγκεντρώσει πληροφορίες από: Internet, τουριστικά έντυπα, ιστορικά βιβλία, άρθρα ή ρεπορτάζ τοπικών εφημερίδων, φωτογραφίες εποχής (από το τοπικό μουσείο και από το αρχείο του Δημαρχείου). Παραπέρα, θα ένιωθες την ανάγκη να συγκεντρώσεις πληροφορίες από...
 - ... επιζώντες συγγενείς των εκτελεσθέντων;
 - ... (μεταφρασμένες ή μη) εκθέσεις των γερμανικών δυνάμεων Κατοχής;
 - ... δική σου επιτόπια επίσκεψη/αυτοψία στον «τόπο της θυσίας»;
 - ... προϋπάρχοντα ντοκιμαντέρ ή βιντεοταινίες (μεταξύ των ετών 1945- 2000); Γιατί;

... συζητήσεις σου με έναν ιστορικό/καθηγητή, ντόπιο στην καταγωγή;
... ένα Γερμανό τουρίστα, ο οποίος είναι ιστοριόφιλος και έχει έρθει για περιήγηση στην Ελλάδα;
... καταγεγραμμένες αφηγήσεις/μαρτυρίες ανθρώπων που έχουν πεθάνει πια;
Αν ναι, τότε πώς θα συγκεντρώσεις και θα αξιοποιήσεις την πληθώρα αυτού του πληροφοριακού υλικού (που απαιτεί χειρόγραφα, βιβλία, φωτογραφίες, βιντεοταινίες, μαγνητοφωνήσεις και δικές σου συνεντεύξεις);

3. Τι έχω μάθει

Αποδελτιώνοντας τις (επιλεγείσες) πληροφορίες

- ▶ Μια συστηματική έρευνα απαιτεί την ύπαρξη ενός καλά οργανωμένου ατομικού αρχείου, χωρισμένου σε (υπο-)φακέλους. Για παράδειγμα:
 - ⇒ Μια καλή βιβλιογραφία υπό μορφή καταλόγου παραπομπών
 - ⇒ Ένα σύνολο (= δεσμίδες) δελταρίων, όπου καταχωρίζονται οι επιμέρους πληροφορίες, οι οποίες πρώτα χαρακτηρίζονται ειδολογικά ή θεματολογικά
 - ⇒ Ένα ντοσιέ-άλμπουμ ανατυπωμένων φωτογραφιών
 - ⇒ Ένα ντοσιέ φωτοτυπιών (από έγγραφα, παλαιά άρθρα, εκθέσεις κ.λπ.)
 - ⇒ Αρχαιοθήκη CD ή βιντεοταινιών.
- Όλα αυτά αποτελούν το... «θησαυροφυλάκιο» της έρευνάς μας! Δεν πρόκειται απλώς για το πληροφοριακό υλικό μας αλλά για το αποδεικτικό υλικό όλης της έρευνας.

4 Διευρύνω την εμπειρία μου – Εφαρμόζω

Κατατάσσοντας τα συμπληρωματικά δελτάρια

- ▶ Ας υποθέσουμε ότι έχεις συγκεντρώσει περίπου 30-40 δελτάρια, οι τίτλοι δε μερικών από αυτά είναι οι εξής:
 - ⇒ Τα αίτια της ανθρωποσφαγής (γερμανική πλευρά)
 - ⇒ Τα γεγονότα της προηγούμενης ημέρας
 - ⇒ Το σχέδιο δράσης των Γερμανών
 - ⇒ Η εκτέλεση 82 Γερμανών από το ΕΑΜ
 - ⇒ Πώς συγκεντρώθηκαν οι Καλαβρυτινοί στην πλατεία
 - ⇒ Οι γερμανικοί φόβοι επέκτασης της αντιστασιακής δράσης του ΕΑΜ
 - ⇒ Το γερμανικό σχέδιο εκφοβισμού του πληθυσμού
 - ⇒ Η ομαδική εκτέλεση των ανδρών στο λόφο
 - ⇒ Τα αίτια της ανθρωποσφαγής (ελληνική πλευρά Α)
 - ⇒ Ο απολογισμός σε ανθρώπινα θύματα (ελληνική άποψη)
 - ⇒ Ο εμπρησμός του σχολείου με τις γυναίκες

- ⇒ Αντιδράσεις των γερμανομαθών Καλαβρυτινών πριν...
- ⇒ Οι υλικές καταστροφές στην πόλη
- ⇒ Οι ελάχιστοι τυχεροί διασωθέντες
- ⇒ Ο αριθμός των θυμάτων (γερμανικά αρχεία)
- ⇒ Γιατί επιλέχθηκαν τα Καλάβρυτα για τα γερμανικά αντίποινα
- ⇒ Τα αίτια της ανθρωποσφαγής (ελληνική πλευρά Β)
- ⇒ Οι Γερμανοί αξιωματικοί της επιχείρησης
- ⇒ Η δίκη της Νυρεμβέργης και τα Καλάβρυτα
- ⇒ Ενθυμήσεις γερόντων (που τότε ήταν παιδιά...)
- ⇒ Η σύσκεψη των Γερμανών λίγο πριν από την ανθρωποσφαγή
- ⇒ Η εξαπάτηση του πληθυσμού

► **Καλείσαι τώρα να κατατάξεις αυτά τα δελτάρια με βάση τη χρονική και λογική σειρά των πληροφοριών περί των συμβάντων.**

- ⇒ Σε συμφέρει η χρονική σειρά;
- ⇒ Τα αίτια των γεγονότων θα προηγηθούν; Γιατί;
- ⇒ Η σύσκεψη των Γερμανών αξιωματικών θα τοποθετηθεί πριν από τα αίτια;
- ⇒ Τον απολογισμό σε ανθρώπινα θύματα πού σκέφτεσαι να τον τοποθετήσεις;
- ⇒ Για τους ελάχιστους διασωθέντες πού θα αναφερθείς;
- ⇒ Τις ενθυμήσεις γερόντων θα τις εντάξεις όλες στην «ομαδική εκτέλεση των ανδρών στο λόφο»;
- ⇒ Τους αριθμούς των θυμάτων θα τους αφήσεις για το τέλος;
- ⇒ Πού θα αναφέρεις το επιτελικό σχέδιο δράσης των Γερμανών;

► **Μετά το στοιχειώδη αυτό προβληματισμό, προχώρησε παρακάτω σε μια δειγματική κατάταξη των δελταρίων με τη σειρά που νομίζεις ότι συμφέρει.**

Κατασκευάζοντας ένα διάγραμμα/πλάνο κατάταξης

- Για το συγκεκριμένο θέμα των Καλαβρυτών ένα καλό σχέδιο/πλάνο, δηλαδή ένας «πίνακας περιεχομένων» της έρευνάς μου, θα μπορούσε να είναι το εξής:
 - A) Τα αίτια της ανθρωποσφαγής:
 - Πώς αιχμαλωτίστηκαν οι Γερμανοί;
 - Πώς αντέδρασε προειδοποιητικά η γερμανική διοίκηση;
 - Πώς εκτελέστηκαν οι αιχμάλωτοι από το ΕΑΜ;
 - Τι αποφάσισε ως αντίποινα ο Γερμανός διοικητής και γιατί;
 - B) Η προετοιμασία της σφαγής:
 - Το γερμανικό επιτελικό σχέδιο δράσης
 - Η κίνηση των γερμανικών στρατευμάτων προς την πόλη
 - Η αρχική εξαπάτηση του πληθυσμού με ψεύτικες υποσχέσεις
 - Τα συμβάντα της προηγούμενης ημέρας

Γ) Η μοιραία ημέρα για τα Καλάβρυτα:

- Η συγκέντρωση όλου του πληθυσμού στην πλατεία
- Οι αντιδράσεις των γερμανομαθών Καλαβρυτινών
- Ο διαχωρισμός ανδρών – γυναικών
- Οι γυναίκες έγκλειστες στο σχολείο
- Οι άνδρες προς το λόφο
- Ο εμπρησμός της πόλης
- Η εκτέλεση των ανδρών

Δ) Ο απολογισμός της σφαγής:

- Η αποχώρηση των Γερμανών
- Οι γυναίκες βγαίνουν από το σχολείο και τρέχουν στο λόφο
- Οργή και θρήνος για τους 1.100 νεκρούς
- Η κατάσταση στην πόλη τις επόμενες ημέρες
- Η καταμέτρηση των θυμάτων και των ζημιών μετά την απελευθέρωση
- Τα θύματα κατά τα γερμανικά στρατιωτικά αρχεία
- Τα θύματα κατά τις μαρτυρίες στη δίκη της Νυρεμβέργης

Ε) Οι συνέπειες της σφαγής:

- Καλάβρυτα: επί 10ετίες = πολιτεία χηρών και ορφανών!
- Η αδυναμία του ελληνικού κράτους να συνδράμει
- Οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα μέχρι το 1970
- Οι επιζώντες μιλούν για το ξεπέραςμα των προβλημάτων

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Θ΄

Συνδυάζω προφορικές και γραπτές οδηγίες για την εκτέλεση μιας εργασίας

ΟΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ
ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ
(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- Αναγνωρίζω το επικοινωνιακό πλαίσιο μιας προφορικής οδηγίας.
- Συσχετίζω τις οδηγίες που λαμβάνω από την προφορική και γραπτή επικοινωνία.
- Αναγνωρίζω τη δομή μιας οδηγίας.
- Συσχετίζω τα προφορικά και γραπτά κείμενα οδηγιών με την επεξήγηση των διαδικασιών εκτέλεσης μιας εργασίας.

ΟΙ ΝΕΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΘΕΤΩ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ
ΕΝΟΤΗΤΑΣ

(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου

- Συχνά η διοίκηση του Κέντρου Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Κ.Ε.Ε.) στο οποίο είστε εγγεγραμμένοι αλλά και οι εκπαιδευτές/τριες σας δίνουν οδηγίες με σκοπό τη βελτίωση της λειτουργίας του Κ.Ε.Ε. και των σπουδών σας. Να σχολιάσετε τις οδηγίες που έχετε λάβει –προφορικά ή γραπτά– σε σχέση με τους παρακάτω πίνακες.

ΠΕΡΙ ΤΙΝΟΣ ΟΜΙΛΟΥΜΕ (η θεματική περιοχή)	ΠΟΙΟΙ ΕΜΠΛΕΚΟΝΤΑΙ (λ.χ. ποιος δίνει οδηγία σε ποιον; Ποιοι άλλοι/ες έχουν εμπλοκή στη σύνταξη της προφορικής ή γραπτής οδηγίας; κ.ά.)	Ο ΤΡΟΠΟΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ <i>[ποιο είναι το κανάλι μετάδοσης του προφορικού ή γραπτού κει- μένου της οδηγίας (με φαξ, δια- ζώσης, μέσω τηλεφωνικής επι- κοινωνίας κ.ά.)]</i>
--	--	--

Συχνά στην επικοινωνία μας με τις υπηρεσίες πρέπει να κατανοήσουμε και να συντάξουμε επιστολές. Μαζί με την ομάδα σας να συλλέξετε τέτοιες επιστολές (λ.χ. από την Εφορία, τις Τράπεζες κ.ά.). Αφού μελετήσετε τις επιστολές, να καταγράψετε τις απόψεις σας στα ακόλουθα ερωτήματα:

- Ποια είναι τα κοινά σημεία ανάμεσα στις επιστολές που συλλέξατε;
- Ποιος εμφανίζεται ως συντάκτης των επιστολών;
- Διαφαίνεται από το έντυπο αν η επιστολή απευθύνεται μόνο σε εσάς ή αν το περιεχόμενό της κοινοποιείται και σε κάποιον άλλο; Σε περίπτωση που συμβαίνει αυτό να εξηγήσετε γιατί.
- Ποιες είναι οι δεξιότητες, οι γνώσεις κ.ά. που θεωρεί ο συντάκτης της επιστολής ότι έχει ο πολίτης που θα τη μελετήσει;

Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΗΠΤΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

(Κάθε συντάκτης επιστολής έχει κατά του έναν τύπο αναγνώστη και προϋποθέτει ότι αυτός έχει κάποιες βασικές δεξιότητες.)

Ο ΠΡΟΦΟΡΙΚΟ Ή ΓΡΑΠΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

<p><i>Το κείμενο ως αναπαράσταση της πραγματικότητας.</i></p> <p><i>(Ποια είναι η επιλογή του λεξιλογίου; Ποιες είναι οι λέξεις-όροι; Ποιο σημειωτικό σύστημα πέραν της γλώσσας χρησιμοποιείται, λ.χ. εικόνα, διάγραμμα;)</i></p>	<p><i>Το κείμενο ως απεικόνιση των διαπροσωπικών σχέσεων όσων εμπλέκονται στη σύνταξή του.</i></p> <p><i>(Πώς διαμορφώνεται το κείμενο ανάλογα με τη σχέση που έχουν οι εμπλεκόμενοι στη σύνταξή του αλλά και ο/η συντάκτης/τρια ή οι συντάκτες με τους παραλήπτες της προφορικής ή γραπτής οδηγίας;)</i></p>	<p><i>Τα χαρακτηριστικά του κειμενικού είδους της οδηγίας.</i></p> <p><i>(Από ποιες νοηματικές ενότητες αποτελείται ένα προφορικό ή γραπτό κείμενο οδηγίας; Με ποιο τρόπο χρησιμοποιούνται η οριστική, η προστακτική ή η υποτακτική έγκλιση των ρημάτων – ενδεικτικές του τρόπου που επιθυμεί ο συντάκτης της οδηγίας να προσλάβετε την οδηγία του; Επίσης σε ποιο πρόσωπο σας απευθύνουν προφορικά ή γραπτά μια οδηγία, λ.χ. α' πρόσωπο πληθυντικού οριστικής, β' πρόσωπο ενικού ή πληθυντικού προστακτικής; Χρησιμοποιούνται επιρρήματα και ποια; κ.ά.)</i></p>
---	---	---

2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι

Χωρίζετε σε δύο ομάδες. Η ομάδα Α είναι οι ελεγκτές του τμήματος στο οποίο εργάζεται η ομάδα Β.

ΟΜΑΔΑ Α΄

Αφού επιθεωρήσετε το τμήμα όπου εργάζεται η ομάδα Β΄ πρέπει να συντάξετε γραπτώς μια αναφορά σχετικά με τα αποτελέσματα της επιθεώρησης που κάνατε. Στη συνέχεια πρέπει να συντάξετε ένα σύντομο κείμενο με οδηγίες για τη λειτουργία του τμήματος με βάση τα αποτελέσματα της επιθεώρησής σας. Προτού συμπληρώσετε την αντίστοιχη φόρμα ISO, πρέπει να συντάξετε την αναφορά της επιθεώρησής σας και στη συνέχεια των οδηγιών σας. Για τη σύνταξη των δύο αυτών κειμένων και την τοποθέτησή τους στη φόρμα που σας δίνεται θα σας βοηθήσουν οι παρακάτω πίνακες.

ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Τίτλος: Το θέμα της αναφοράς.

Υπόπλοιο: Το θέμα της κάθε παραγράφου.

Παράγραφοι: Σχετίζονται με το θέμα που πραγματεύονται ακολουθώντας τη δομή: λειτουργία – πρόβλημα.

Γλωσσικοί τρόποι: Μια επίσημη αναφορά γίνεται στο τρίτο πρόσωπο και με ύφος που δηλώνει την αποστασιοποίηση του επιθεωρητή από πρόσωπα και καταστάσεις στο συγκεκριμένο εργασιακό χώρο.

Σχεδιάσμα της αναφοράς

ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ Η ΟΜΑΔΑ Α΄ ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΙ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΦΟΡΜΑ ISO

ΑΝΑΦΟΡΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ	
Α/Α :	<u>ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ Ε.Ε.Π.:</u>
ΕΛΕΓΚΤΕΣ:	
<u>ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:</u>	
<u>ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ / ΕΥΡΗΜΑΤΑ:</u>	
<u>ΕΛΕΓΚΤΕΣ:</u>	<u>ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΟ ΤΜΗΜΑ-Δ/ΝΤΗΣ:</u>
<u>ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΕΣ & ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ (fol. up)</u>	
<u>ΕΛΕΓΚΤΗΣ:</u>	<u>ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΟ ΤΜΗΜΑ-Δ/ΝΤΗΣ:</u>
<u>ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΑΝΕΛΕΓΧΟΥ:</u>	

Η ΟΜΑΔΑ Β΄

Διαβάζετε τα αποτελέσματα της επιθεώρησης και τις οδηγίες που πήρατε. Θέλετε να ζητήσετε μερικές διευκρινίσεις σχετικά με κάποιες οδηγίες. Επικοινωνήστε με την ομάδα των προφορικών για να συζητήσετε μαζί τους τις απορίες σας. Προτού το κάνετε, να συντάξετε μια λίστα σχετικά με αυτές.

ΟΔΗΓΙΕΣ (βλ. βήματα)	ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Αφού λύσετε τις απορίες σας, να συντάξετε μια αναφορά για τα βήματα που ακολουθήσατε, μετατρέποντας το κείμενο των οδηγιών σε δική σας, αυτή τη φορά, αναφορά.

ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

Blank area for writing the reference.

3. Τι έχω μάθει

ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Τίτλος: Το θέμα της αναφοράς.

Υπόπλοι: Το θέμα της κάθε παραγράφου.

Παράγραφοι: Σχετίζονται με το θέμα που πραγματεύονται ακολουθώντας τη δομή: λειτουργία – πρόβλημα.

Γλωσσικοί τρόποι: Μια επίσημη αναφορά γίνεται στο τρίτο πρόσωπο και με ύφος που δηλώνει την αποστασιοποίηση του επιθεωρητή από πρόσωπα και καταστάσεις στο συγκεκριμένο εργασιακό χώρο.

ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΟΔΗΓΙΩΝ

ΣΤΟΧΟΣ: Ποιος είναι ο σκοπός των οδηγιών που δίνονται.

ΥΛΙΚΑ – ΕΜΨΥΧΑ ΜΕΣΑ (ανθρώπινο δυναμικό): Τι χρειάζεται για να υλοποιηθούν. Συνήθως η αναφορά των υλικών και έμψυχων μέσων καταγράφονται σε μορφή λίστας.

ΒΗΜΑΤΑ: Αναφέρονται με χρονική σειρά. Τα ρήματα συντάσσονται σε ενεστώτα οριστικής όταν περιγράφουμε σε κάποιον τι να κάνει. Σε ενεστώτα ή αόριστο προστακτικής ή ενεστώτα ή αόριστο υποτακτικής για να δώσουμε άμεσα την οδηγία για το τι πρέπει να γίνει.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Ποιοι είναι οι δείκτες που πρέπει να ελεγχθούν προκειμένου να αποφανθεί κανείς ότι οι οδηγίες εκτελέστηκαν σωστά.

4. Διευρύνω την εμπειρία μου – Εφαρμόζω

Σε συνεργασία με τον/την εκπαιδευτή/τρια να συζητήσετε τις οδηγίες που πρέπει να ακολουθήσετε για να συντάξετε μια ομαδική εργασία. Στη συνέχεια πρέπει να συντάξετε ένα κείμενο με τις οδηγίες αυτές για τους συνεργάτες σας στην τάξη οι οποίοι απουσιάζουν. Να συντάξετε έτσι το κείμενό σας, ούτως ώστε οι συνεργάτες σας που θα το διαβάσουν να μη χρειαστεί να σας ρωτήσουν για κάτι.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΤΙ ΘΑ ΧΡΕΙΑΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΒΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ι΄

Χρησιμοποιώ λεξικά (Αντίστροφα – ηλεκτρονικά κ.ά.)

**ΟΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ
ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ**
(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- Να γνωρίζω την ευρεία διαθεσιμότητα γλωσσικών λεξικών, τα είδη τους και τον (έντυπο ή ηλεκτρονικό) τρόπο παρουσίασής τους.
- Πληροφορούμαι για τη δομή και τη συστηματική οργάνωση των λεξικών.
- Εξοικειώνομαι με τον τρόπο χρήσης των (γλωσσικών κυρίως) λεξικών, προκειμένου να φθάνουν στην ορθή γραφή και τις ποικίλες σημασίες που περικλείει μια λέξη, στη ρίζα και τα συγγενικά της, στα συνώνυμα και τα αντώνυμά της κ.λπ.
- Εφαρμόζω στην προφορική και γραπτή επικοινωνία τις πληροφορίες που αντλώ από τα λεξικά.

**ΟΙ ΝΕΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΘΕΤΩ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ
ΕΝΟΤΗΤΑΣ**
(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

.....

.....

.....

.....

.....

1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου

- Σημειώστε με X τις φράσεις που θεωρείτε ως σωστές απαντήσεις στο ερώτημα «τι είναι τα λεξικά».

- ✓ Μια λέξη συνώνυμη της εγκυκλοπαίδειας
- ✓ Αλφαβητάρια για τις πρώτες τάξεις του δημοτικού
- ✓ Βιβλία λέξεων σε αλφαβητική σειρά
- ✓ Είδος μαγνητοφώνου για τις ξένες γλώσσες
- ✓ Τετράδια για καταγραφή άγνωστων ή νέων λέξεων

- Τέλος, καταμετρήστε τις απαντήσεις όλων των μελών της ομάδας και συζητήστε για τα συμπεράσματα, κρατώντας εδώ τις σημειώσεις σας.

- Θυμηθείτε σε ποιες από τις παρακάτω περιπτώσεις είπατε (εσείς ή κάποιος δικός σας άνθρωπος) «**χρειάζομαι λεξικό**».

- ✓ Συμπλήρωση αίτησης ή δήλωσης
- ✓ Ανάγνωση κειμένου με άγνωστες λέξεις
- ✓ Ακρόαση λόγου ή διαλόγου με άγνωστες λέξεις
- ✓ Γράψιμο επιστολής
- ✓ Σύνταξη βιογραφικού σημειώματος
- ✓ Παραγγελία βιβλιοθήκης (επίπλου)
- ✓ Διάβασμα οδηγιών χρήσης (μιας συσκευής κ.λπ.)
- ✓ Άλλη περίπτωση

- Τέλος, καταμετρήστε τις απαντήσεις όλων των μελών της ομάδας και συζητήστε για τα συμπεράσματα, κρατώντας εδώ τις σημειώσεις σας.

- Να αντιστοιχίσετε τις ιδιότητες ανθρώπων (της αριστερής στήλης) και τα είδη λεξικών (της δεξιάς στήλης), με κριτήριο αντιστοίχισης την άμεση ανάγκη των ανθρώπων.

- ✓ Μαθητής Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό

✓ Μηχανικός αυτοκινήτων	☐ Πολυλεξικό (ορθ., ερμ., ετυμολ. κτλ.)
✓ Στέλεχος Γραφείου Δημ. Σχέσεων	☐ Ηλεκτρονικό Αγγλο-Ελληνικό Λεξικό
✓ Δικηγόρος	☐ Λεξικό 4/γλωσσο
✓ Ιερέας ή θεολόγος	☐ Λεξικό του Αυτοκινήτου
✓ Άνθρωπος φιλομαθής	☐ Ορθογρ. και Ερμην. Λεξικό
✓ Πατέρας τριών παιδιών	☐ Λεξικό Ονομάτων και Εορτών
✓ Χρήστης ηλεκτρον. υπολογιστών	☐ Σχολικό Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό
✓ Δημοσιογράφος	☐ Λεξικών των Γραφών
✓ Μεταφραστής	☐ Λεξικό του Συντάγματος
	☐ Λεξικό των Λεξικών

- Καταμετρήστε τις απαντήσεις όλων των μελών της ομάδας και συζητήστε για τα συμπεράσματα, κρατώντας εδώ τις σημειώσεις σας.

- Από τα παραπάνω αναγραφόμενα είδη λεξικών σημειώστε εδώ 2-3 που θα θέλατε και εσείς στη βιβλιοθήκη σας.

α.- -----
 β. -----
 γ. -----

- Ένα μέλος της ομάδας να καταμετρήσει τις απαντήσεις όλων των μελών. Ποια είδη λεξικού είναι δημοφιλέστερα;
- Παρατηρήστε τη φωτογραφία μιας σελίδας ενός απλού ορθογραφικού λεξικού. Έπειτα, σημειώστε x δίπλα σε κάθε φράση που είναι σωστή και αντιστοιχίζεται στη διάρθρωση της εικονιζόμενης σελίδας [ΚΑΡΤΕΛΑ 1].

✓ Καθώς κοιτάζουμε στο λεξικό, η σελίδα αυτή βρίσκεται...
 δεξιά αριστερά

✓ Το κεφάλαιο Α, άνω δεξιά, χρησιμεύει...
 σαν κεφαλάρι στο γρήγορο ξεφύλλισμα

✓ Ο αριθμός στο άνω αριστερό μέρος της σελίδας δηλώνει...
 τον αριθμό των λέξεων τον αριθμό της σελίδας

✓ Η λέξη στο άνω δεξιό μέρος της σελίδας, επαναλαμβάνει...
 την πρώτη λέξη της σελίδας
 την τελευταία λέξη της σελίδας

- ✓ Οι λέξεις – λήμματα γράφονται με γράμματα...
κανονικά έντονα
- ✓ Οι λέξεις – λήμματα είναι ταξινομημένες σε αλφαβητική σειρά:
κατά το πρώτο γράμμα τους
κατά τα τρία πρώτα γράμματά τους
καθ' όλα τους τα γράμματα
- ✓ Τα γένη (αρσενικό ή θηλυκό ή ουδέτερο) των λέξεων που είναι ουσιαστικά ή επίθετα, δηλώνονται...
πάντοτε όχι πάντα
- ✓ Οι μέσα σε παρενθέσεις ενδείξεις (ο, η, το) μας πληροφορούν πάντα για το γένος ...
των ουσιαστικών των επιθέτων
- ✓ Οι μέσα σε παρενθέσεις άλλες ενδείξεις (εκτός από αυτές που σημειώνονται παραπάνω) περιέχουν
την κατάληξη της γενικής πτώσεις...
όλων των επιθέτων ορισμένων επιθέτων
- ✓ Οι λέξεις – λήμματα που είναι επίθετα, ταξινομούνται με βάση...
το αρσενικό γένος το θηλυκό γένος το ουδέτερο γένος
- ✓ Τα λήμματα που δεν παρέχουν τις παραπάνω εντός παρενθέσεων πληροφορίες είναι...
ρήματα άκλιτες λέξεις άκλιτα μέρη του λόγου
- ✓ Τα λήμματα – ρήματα μας δίνουν κάποιες πληροφορίες για την κλίση τους...
πάντοτε όχι πάντα
- ✓ Οι λέξεις – λήμματα ΔΕ γράφονται με έντονα γράμματα, επειδή το λεξικό...
είναι μόνο ορθογραφικό περιέχει ελάχιστα ερμηνεύματα

- Να παρατηρήσετε τις σελίδες που εικονίζονται στις καρτέλες 2-4. Με βάση τα όσα ξέρετε ως τώρα, σημειώστε εδώ τις διαφορές που παρουσιάζουν τα λεξικά συνωνύμων και συζητήστε σχετικά στην ομάδα.

- Συζητήστε, επίσης, αν ένα συνώνυμο μπορείτε να το χρησιμοποιήσετε σε οποιαδήποτε περίπτωση αντί της λέξης που θέλετε να αποφύγετε (π.χ. τη λέξη «καλή» στη φράση «καλή ευκαιρία»). Συζητήστε σχετικά και σημειώστε εδώ το συμπέρασμά σας.

-
-
-
- Να παρατηρήσετε στις καρτέλες 5-6 τις σελίδες ενός λεξικού επιθέτων και να συζητήσετε στην ομάδα σας τα διαφορετικά χαρακτηριστικά που προσδίδουν τα επίθετα στα ουσιαστικά αυτά.

-
-
-
- Στην καρτέλα 7 και στην καρτέλα 8 να παρατηρήσετε τις εικονιζόμενες σελίδες από δύο ετυμολογικά λεξικά. Σε ομάδες 2-3 ατόμων, να συντάξετε δύο συνοπτικούς πίνακες, ένα για κάθε λεξικό, όπου θα αποτυπώνεται η δομή/διάρθρωσή του.

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ ΔΑΓΚΙΤΣΗ	ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ ΑΝΔΡΙΩΤΗ

- Στις καρτέλες 9 και 10 θα βρείτε σελίδες από δύο «αντίστροφα λεξικά». Συζητήστε στην ομάδα, σε τι αναφέρεται η αντιστροφή των λέξεων – λημμάτων.

-
-
-
- Πρώτα να σκεφτείτε ατομικά σε τι και σε ποιους μπορεί να χρειαστεί ένα αντίστροφο λεξικό, κρατώντας εδώ τις σημειώσεις σας. Έπειτα, να συζητήσετε το θέμα στην ομάδα.
-
-
-

- Στις καρτέλες 11-15 εικονίζονται σελίδες από λεξικά μέσω ηλεκτρονικών υπολογιστών. Να παρατηρήσετε τις σελίδες αυτές και να συζητήσετε στην ομάδα τις ομοιότητες και τις διαφορές τους σε σχέση με τις σελίδες των έντυπων λεξικών που ήδη επεξεργαστήκατε. Εδώ μπορείτε να κρατήσετε ατομικές σημειώσεις για την ομαδική συζήτηση.

2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι

- Διαβάστε προσεκτικά τις επόμενες εκφράσεις. Να επιμείνετε στις λέξεις που εμφανίζονται εντονότερες, αγνοώντας προς το παρόν τα εντός αγκυλών.

- ✓ Μου είπε να προσθέσω στην αίτηση τη φράση «**υπηκοότητα** ελληνική». Τι είναι η **υπηκοότητα**; [περίσταση _____, είδος λεξικού _____]
- ✓ Θέλω να γράψω ότι «αυτός έχει **“μπέσα”**». Ποια άλλη λέξη να γράψω αντί για **“μπέσα”**; [περίσταση _____, είδος λεξικού _____]
- ✓ Οι γονείς κράτησαν την επικαρπία του σπιτιού και στην κόρη έδωσαν, όπως άκουσα, την **ψιλή** κυριότητα. **Ψιλή** ή **υψηλή** λέγεται η κυριότητα; [περίσταση _____, είδος λεξικού _____]
- ✓ Του είπα ότι «δεν **ανταπεξέρχομαι**». Και μου είπε να το λέω σωστά. Τι λάθος έκανα; [περίσταση _____, είδος λεξικού _____]
- ✓ Αυτό που ζητάς, μου λέει, δεν ανήκει στη **δικαιοδοσία** μου. Τι ήθελε να μου πει; [περίσταση _____, είδος λεξικού _____]
- ✓ Αυτός που δεν είναι **πιστός** πώς λέγεται; [περίσταση _____, είδος λεξικού _____]
- ✓ «Σου γράφω επίσης ότι χτες πήγαμε στο θέατρο, σε έργο **σατυρικό**». [περίσταση _____, είδος λεξικού _____]
- ✓ Η εφημερίδα έγραψε γι' αυτόν ότι κάνει **αυθαιρεσίες**. Δηλαδή; [περίσταση _____, είδος λεξικού _____]
- ✓ Όταν ο γιος μου έμαθε ότι η 1η συλλαβή της λέξης «**πυρήνας**» σχετίζεται με το «πυρ», σταμάτησε να γράφει το «πυ-» άλλοτε με ήτα κι άλλοτε με ύψιλον. [περίσταση _____, είδος λεξικού _____]

- ✓ Μαρία, πληκτρολογώ ένα e-mail και δε θυμάμαι: το **ευρύχωρο** σίπι γράφεται με όμικρον ή με ωμέγα; [περίσταση _____, είδος λεξικού _____]
- ✓ Εδώ γράφει ότι, λίγο πριν φύγει, είπε «**απνύδησα** πια». Τι ήθελε να πει; [περίσταση _____, είδος λεξικού _____]
- ✓ Πώς να πω; **Δικαιούσαι** ή **δικαιάσαι** αποζημίωση; [περίσταση _____, είδος λεξικού _____]
- ✓ Δεν ήρθε τελικά γιατί είχε λείει ένα **κώλυμα**. Δηλαδή; κάπου κόλλησε; [περίσταση _____, είδος λεξικού _____]
- ✓ Ο γιος ζήτησε συγγνώμη, ο πατέρας, λέει, ήταν **ανένδοτος**. Τι θα πει ανένδοτος; [περίσταση _____, είδος λεξικού _____]
- ✓ Ο δάσκαλος είπε ότι σε **-τήριο** λήγουν πολλές λέξεις και γι' αυτό αξίζει να μάθουμε πώς γράφεται αυτή η κατάληξη. Πόσες δηλαδή είναι οι λέξεις που έχουν κατάληξη **-τήριο**; [περίσταση _____, είδος λεξικού _____]

- Ο κάθε άνθρωπος που εκφράστηκε έτσι όπως είδαμε παραπάνω, σε ποια από τις επόμενες περιπτώσεις ανήκει; Στον εντός των αγκυλών χώρο «περίσταση», να σημειώσετε για καθεμιά από τις προηγούμενες φράσεις το κατάλληλο γράμμα α ή β ή γ κτλ.

- α. άκουσε ή διάβασε μια λέξη που δεν ήξερε τη σημασία της
- β. άκουσε ή διάβασε μια λέξη με άλλη σημασία από αυτή που ήξερε
- γ. άκουσε ή διάβασε μια λέξη που δεν ήξερε τη σημασία της
- δ. έγραψε μια λέξη που δεν ήξερε πώς γράφεται
- ε. έμαθε σχετικά με την ετυμολογία μιας λέξης
- ς. έμαθε σχετικά με την παραγωγική κατάληξη πολλών λέξεων
- ζ. ήθελε να βρει μια συνώνυμη λέξη
- η. ήθελε να μάθει μια αντίθετη λέξη
- θ. ήθελε να μάθει για την κλίση μιας λέξης
- ι. άλλη περίπτωση (ποια;)

- Και τι λεξικό χρειαζόταν σε κάθε περίπτωση; Στον εντός των αγκυλών χώρο «είδος λεξικού», να σημειώσετε για καθεμιά από τις παραπάνω φράσεις τον κατάλληλο αριθμό 1 ή 2 ή 3 κτλ.

1. ορθογραφικό λεξικό
2. ερμηνευτικό λεξικό
3. κλιτικό λεξικό
4. ετυμολογικό λεξικό
5. λεξικό επιθέτων
6. λεξικό συνωνύμων και αντιθέτων (ή αντωνύμων)
7. αντίστροφο λεξικό

8. ηλεκτρονικό-ορθογραφικό λεξικό
 9. άλλο είδος (ποιο;)

- Ταξινομήστε με απόλυτη αλφαβητική σειρά τις παρακάτω [εντός αγκυλών] λέξεις σε δύο στήλες και, έπειτα, σημειώστε κεφαλάρια (λημματοδείκτες).

[πατρικός, πατρότητα, πατρώνυμο, πατσάς, πεδινός, παχαίνω, πατώνω, πεδιάδα, παχύσαρκος, πάτωμα, πατσαβούρα, πάχος, παύση, πατριώτης, πατριάρχης, παχύσωμος, παύλα, πατροπαράδοτος, πατρογονικός, πατριδολάτρης]

(◀ σημειώσε το κεφάλари)	(σημειώσε το κεφάλари▶)

- Ας υποθέσουμε ότι, στην εφημερίδα ή στο περιοδικό σου, διαβάζεις τις παρακάτω φράσεις. Οι υπογραμμισμένες λέξεις μπορεί να σου είναι άγνωστες. Έτσι ή αλλιώς, με τη βοήθεια λεξικού, βρες τη σημασία των λέξεων αυτών και σημειώσέ την στον κενό χώρο.

- ✓ Οι δείκτες της οικονομίας παρουσιάζουν φθίνουσα πορεία.

- ✓ Στη Μέση Ανατολή κυριαρχούν οι κλαγγές των όπλων.

- ✓ Ο κ. Υπουργός επανακάμπει δριμύτερος.

- ✓ Δημεύεται η περιουσία του καταχραστή.

✓ Το έγκλημα θα κριθεί σε κληρωτό δικαστήριο.

✓ Τόνοι ορυκτελαίων ρυπαίνουν τη θάλασσά μας.

✓ Ο υποψήφιος δήμαρχος πλειοδοτεί σε υποσχέσεις.

✓ Τα τοκοχρεωλύσια ήδη αφαιμάσσουν τα μεσαία νοικοκυριά.

✓ Το ένα μετά το άλλο, απονώνονται ελικόπτερα και αεροπλάνα.

✓ Στα νιάτα του είχε κατηγορηθεί για σοβινισμό.

✓ Ο λόγος του είναι σοφιστικός και επιτηδευμένος.

✓ Λίγο προτού κηρυχθεί σε αφάνεια, κυκλοφορούσε ατημέλητος και αφηρημένος.

- Οι παρακάτω φράσεις προέρχονται από εφημερίδες και περιοδικά. Τις υπογραμμισμένες λέξεις άλλοι θα τις έλεγαν ή θα τις έγραφαν αλλιώς. Τι λείπει το λεξικό;

✓ Δεν μπόρεσε να ανταπεξέλθει στις νέες υποχρεώσεις του.

[όχι ανταπεξέλθει;] _____

✓ Ο φακός απαθανάτισε τη στιγμή της πτώσης του αθλητή μας .

[όχι αποθανάτισε;] _____

✓ Στην Ευρώπη έχουμε ανεξιθρησκία.

[όχι ανεξιθρησκεία;] _____

✓ Αυτό το κείμενο αποτελεί συνονθύλευμα ιδεών.

[όχι συνοθήλευμα;] _____

✓ Μένουν σε ένα διώροφο σπίτι.

[όχι διόροφο;] _____

✓ Γράφτηκαν σε ιστιπούτο επαγγελματικής κατάρτισης.

[όχι ιστινούτο;] _____

✓ Είχε ένα παιδί άτακτο και ατίθασο.

[όχι ατίθασο;] _____

✓ Στις 28 Οκτωβρίου γιορτάζουμε το ΟΧΙ των Ελλήνων στους φασίστες.

[όχι Οκτωμβρίου;] _____

✓ Έμαθα, παρεμπιπτόντως, ένα καλό ταβερνάκι.

[όχι παρεπιπτόντως;] _____

✓ Πάσχει από κρίσεις άσματος.

[όχι άσματος;] _____

- Οι παρακάτω φράσεις περιέχουν ορισμένες υπογραμμισμένες λέξεις στις οποίες πολλοί δίνουν διαφορετική σημασία από την κανονική. Τι λείπει το λεξικό;

✓ Οι αθλητές στην πλειοψηφία τους είναι άτομα από 20 έως 30 ετών.

[μήπως πλειονότητα;] _____

✓ Συζητήθηκε το νομοσχέδιο για τις έγγυες ιδιοκτησίες.

[μήπως έγκυες;] _____

✓ Ο γείτονας απολύθηκε από το στρατό, αλλά φοράει ακόμα στρατιωτική εξάρτηση.

[μήπως εξάρτηση;] _____

✓ Ο άνθρωπος ήπια, ήπια, ώσπου έφτασε στην ευφορία του κρασιού.
[μήπως *εφορία*;] _____

✓ Τα λεξικά περιέχουν χιλιάδες λήμματα.
[μήπως *λύματα*;] _____

✓ Ο κ. Κ. βρίσκεται κάτω από την παλίρροια της γυναίκας του.
[μήπως *επίρροια* ή *επιρροή*;] _____

✓ Οι ωδίνες του τοκετού σταμάτησαν.
[μήπως *οδύνες*;] _____

✓ Οι πολλές προλήψεις σπρώχνουν τους ανθρώπους στον κοινωνικό ρατσισμό.
[μήπως *προκαταλήψεις*;] _____

✓ Ο άνθρωπος πάνω στη στέγη φώναζε: «Δεν είμαι άεργος! Δουλειά θέλω!».
[μήπως *άνεργος*;] _____

• Στις παρακάτω φράσεις να συμπληρώσετε τα κενά με την κατάλληλη λέξη από αυτές που βρίσκονται μέσα στις αγκύλες, χρησιμοποιώντας και λεξικό.

✓ Δεν υπάρχει _____ να πληρώσουμε τώρα τόσα χρήματα.
[δυναμικότητα, δυνητικότητα, δυνατότητα].

✓ Ο πατέρας ήταν πολύ αυταρχικός και _____ την οικογένεια.
[δυναμώνω, δυναστεύω, δυναμιτίζω]

• Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω προτάσεων, επιλέγοντας την κατάλληλη από τις επόμενες [μέσα σε αγκύλες] λέξεις, με τη βοήθεια και λεξικού:

[λογιστικός, διαλογή, εκλέγομαι, συλλέκτης, λογισμός, εκλογέας, συλλογικός, λογική, επιλογή, επίλεκτος, εκλογικός, λόγιος]

✓ Ο _____ της πλανιόταν πάντα στη χαμένη πατρίδα της.

✓ Ο τρόπος με τον οποίο συζητά δείχνει ότι είναι _____.

✓ Ο πατέρας του ήταν μανιώδης _____ παλαιών βιβλίων.

✓ Οι άνδρες της διμοιρίας του ήταν όλοι _____.

✓ Στους _____ καταλόγους είναι εγγεγραμμένοι οι _____.

✓ Η _____ και η βράβευση του καλύτερου τραγουδιού από την επιτροπή δεν ικανοποίησε το κοινό.

✓ Αγόρασε πλακάκια πρώτης _____ για το σπίτι του.

✓ Η απόφαση πάρθηκε απ' όλους, γι' αυτό και η ευθύνη είναι _____.

✓ Το δώρο της _____ κάνει τον άνθρωπο να υπερτερεί έναντι των άλλων δημιουργημάτων.

✓ Για να ζήσει κρατά τα _____ βιβλία διαφόρων επιχειρήσεων.

✓ Ο αδελφός του κατάφερε να _____ δήμαρχος.

- Με τη βοήθεια λεξικού, να συμπληρωθούν τα κενά της παρακάτω παραγράφου με τις λέξεις που βρίσκονται εδώ εντός αγκυλών.

[δωροληψία, λαβή, αντιλαμβάνομαι, μεσολάβηση, αναλάβει, υπόληψη]

«Δεν _____ ότι η _____ για την οποία κατηγορείται, όχι μόνο θα κηλιδώσει την _____ του, αλλά θα δώσει και _____ για σχόλια σε βάρος της επιχείρησής μας. Πρέπει, λοιπόν, να _____ τις ευθύνες του και να μη ζητά τη _____ τρίτων για να καλύψει την πράξη του».

- Στις παρακάτω φράσεις υπάρχουν ορισμένες λέξεις υπογραμμισμένες. Τις περιέχει το λεξικό; Τι σημαίνουν;

✓ Το σπιτάκι έγινε άθυρμα της καταιγίδας.

✓ Η ετικέτα έγραφε «οξειδωτικά».

✓ Τι μεμψίμοιρος άνθρωπος!

✓ Μετά το βουερό σεισμό, ακολούθησε ορμαγδός πτώσεων.

✓ Στις υπώρειες του Πάρωνα είναι το χωριό του.

✓ Αλίμονο μας, αν ο υλοζωισμός και οι καθημερινές ευωχίες θεωρηθούν ιδανικά!

✓ Υποβλήθηκε σε άμεση θυρεοειδεκτομή.

✓ Ο νεαρός αποδείχθηκε ψοφοδεής.

✓ Αλληλοκατηγορούνται για γραικυλισμό.

✓ Ο άνθρωπος αυτός ενορχηστρώνει όλες τις αντιδράσεις, χαλκεύοντας μάλιστα και ψεύδη περίτεχνα.

Γράψε εδώ τις λέξεις που δεν περιέχονται στο λεξικό.

Τι συμπέρασμα εξάγεις;

3. Τι έχω μάθει

Δομή λεξικού: Η συνολική ύλη ενός λεξικού δομείται συνήθως ως εξής: εισαγωγή, βραχυγραφίες, πίνακας συμβόλων, λημματολόγιο, αρκτικόλεξα (ελληνικά και ξένα), νεοελληνική γραμματική με βασικούς ορθογραφικούς κανόνες, ξένες διεθνείς λέξεις, ρητά-αποφθέγματα, κύρια ονόματα, γεωγραφικά και ιστορικά πράγματα, λατινικές και άλλες ξενόγλωσσες φράσεις (βλ. λεξικό Δημητράκου). Τα σύγχρονα λεξικά συμπεριλαμβάνουν τα παραπάνω στην κατ' απόλυτη αλφαβητική σειρά ροή των λέξεων και όχι σε ξεχωριστές ομάδες (πρβλ. το λεξικό Μπαμπινιώτη).

Δομή λήμματος: Τα περισσότερα λεξικά, που είναι δίστυλα ανά σελίδα, αναγράφουν στο επάνω αριστερό μέρος της σελίδας την πρώτη λέξη της α' στήλης και στο επάνω δεξιό την τελευταία λέξη της β' στήλης. Σε άλλα λεξικά αναγράφονται η πρώτη λέξη της αριστερής σελίδας και η τελευταία της δεξιάς. Το λήμμα περιλαμβάνει, κατά σειρά:

α) τη λέξη με έντονα τυπογραφικά στοιχεία, β) το μέρος του λόγου (ρήμα, ουσιαστικό, επίθετο, επίρρημα κ.λπ.) στο οποίο ανήκει η λέξη, γ) σε περίπτωση ουσιαστικού αναγράφεται το γένος, ενώ σε περίπτωση επιθέτου, αντωνυμίας, αριθμητικού ή μετοχής αναγράφονται οι καταλήξεις των τριών γενών, δ) την ερμηνεία ή ερμηνείες –κυριολεκτικές ή μεταφορικές– του λήμματος.

Ερμηνευτικό λεξικό ονομάζεται αυτό που μας δίνει το «ερμίνευμα» (βλ.λ.) των λέξεων. Παράδειγμα: η λ. «δοχείο» σημαίνει το σκεύος που δέχεται στο εσωτερικό του υγρά, συνήθως.

Ετυμολογικό λεξικό είναι αυτό που δείχνει το «έτυμον» των λέξεων, δηλ. την αληθινή, τη σωστή ρίζα της κάθε λέξης, την πραγματική καταγωγή και σημασία της. Επίσης, το ετυμολογικό λεξικό μπορεί να μας πληροφορεί και για τις ετυμολογικές οικογένειες, για τα σύνθετα και τα παράγωγα των λέξεων. Παράδειγμα: η λ. «δοχείο» προέρχεται από την αρχαιοελληνική λ. «δοχείον», η οποία παράγεται από το ρ. «δέχομαι», σύνθετα: ανθο-δοχείο, ξενο-δοχείο, παν-δοχείο, παράγ.: πανδοχείας, δοχειάριος.

Κεφαλάρι ονομάζεται το λήμμα που αναγράφεται στο επάνω μέρος των σελίδων των λεξικών (των λεξικοσελίδων). Σε κάθε σελίδα υπάρχουν ένα ή δύο κεφαλάρια: Το άνω αριστερά δηλώνει το πρώτο λήμμα της σελίδας και το άνω δεξιό το τελευταίο. Έτσι, διευκολύνεται ο αναγνώστης στην εύρεση του επιθυμητού λήμματος, αντί να ψάχνει μέσα στις σελίδες. Τα κεφαλάρια λέγονται και λημματοδείκτες.

Κλιτικό λεξικό ονομάζεται αυτό που μας πληροφορεί για το πώς κλίνεται μια λέξη (κλιτή, δηλ. ένα όνομα ουσιαστικό ή επίθετο, μια αντωνυμία, ένα ρήμα). Συνήθως, τα κλιτικά λεξικά δίπλα στην κάθε κλιτή λέξη δίνουν έναν κωδικό αριθμό, που παραπέμπει τον αναγνώστη στο τέλος του λεξιλογίου, εκεί όπου καταχωρίζονται τα λεγόμενα «πρότυπα κλίσεων», σύμφωνα προς τα οποία κλίνονται πολλές δεκάδες ή εκατοντάδες λέξεων, συναφών μορφολογικά. «Πρότυπα κλίσεων» θεωρούνται αυτά που χρησιμοποιούνται από τα εγχειρίδια της γραμματικής ως υποδείγματα των ποικιλιών της κλίσης (των κλιτών λέξεων).

Λεξικό επιθέτων ονομάζεται αυτό που μας πληροφορεί για μια σειρά επιθέτων που μπορούν να συνοδεύουν ένα ουσιαστικό, συμπληρώνοντας τη σημασία του, π.χ. «καιρός: (από άποψη καιρικών συνθηκών) καλός, ζεστός, κρύος, ήπιος, δροσερός, άστατος, βροχερός κτλ. κτλ.».

Λεξικό συνωνύμων και αντιθέτων (εννοείται: λέξεων) ονομάζεται το λεξικό το οποίο για κάθε λέξη-λήμμα δίνει άλλες λέξεις που, από λογική άποψη, έχουν είτε παραπλήσια σημασία είτε αντίθετη. Παράδειγμα: Η λ. «αρετή» έχει ως συνώνυμά της λέξεις όπως: «καλοσύνη, προσόν, πλεονέκτημα, ταλέντο, χάρισμα», κτλ., ενώ ως αντίθετα ή αντώνυμά της λέξεις όπως: «ελάττωμα, κακία, μειονέκτημα, πάθος», κτλ.

Λήμμα ονομάζεται το κάθε αυτοτελές κομμάτι που αναφέρεται σε λέξη η οποία περιλαμβάνεται και σχολιάζεται σε ένα λεξικό. Το λήμμα παρουσιάζεται στην απολύτως αλφαβητική σειρά του και στο λεξικό ή λημματικό του τύπο, δηλαδή α) στην ονομαστική ενικού, αν είναι ουσιαστικό, β) στην ονομαστική ενικού του αρσενικού γένους, αν είναι επίθετο, γ) στο πρώτο ενικό πρόσωπο της ενεργητικής οριστικής, αν είναι ρήμα (ο λημματικός τύπος των άκλιτων λέξεων συμπίπτει πάντα με την ίδια τη λέξη). Το κάθε λήμμα μάς δίνει πολλές ή λίγες πληροφορίες, ανάλογα με το είδος και τον ειδικότερο σκοπό του λεξικού.

Λημματικός τύπος (ή λεξικός τύπος) π.χ. της λέξης «έπαιξε» είναι το «παίζω», της λέξης «πράξεων» είναι ο τύπος «πράξη» κτλ. Δηλαδή είναι ο βασικός τύπος λέξης, όπως καταχωρίζεται στα λεξικά.

Ορθογραφικό λεξικό ονομάζουμε αυτό που περιέχει αρκετές έως πολλές χιλιάδες λέξεων, που παρουσιάζονται σε απόλυτη αλφαβητική σειρά και μας πληροφορούν για την ορθή, τη σωστή γραφή των λέξεων. Συχνά μας δίνουν και κάποιες άλλες χρήσιμες πληροφορίες (π.χ. για το μέρος του λόγου, στο οποίο ανήκουν οι λέξεις, και για την κλίση τους), π.χ. «αιγοπρόβατα, τα (χωρίς ενικό)». Όλα σχεδόν τα άλλα είδη λεξικών είναι, κατά βάση, και ορθογραφικά.

4. Διευρύνω την εμπειρία μου – Εφαρμόζω

- Άτομο ανορθόγραφο έγραψε πρώτα τις παρακάτω φράσεις. Έπειτα προσπάθησε να τις ορθογραφήσει, με τη βοήθεια λεξικού. Ποιες δυσκολίες θα συνάντησε; Να κρατήσεις σχετικές σημειώσεις και να τις συζητήσετε στην ομάδα.

- ✓ Αίνα ζμήνος πουληνά. _____
- ✓ Κιερώς βροχαιρώς. _____
- ✓ Στι ζοίμου έφαγα πολαις καρπαζγιες. _____
- ✓ Πεδί από ηωθεσεία. _____

Σημειώσεις: _____

- Άλλο άτομο έγραψε τις παρακάτω φράσεις, τα λάθη των οποίων υπογραμμίζονται. Ψάχνοντας στο λεξικό, διόρθωσέ τα και σκέψου τι συντέλεσε στο λάθος.

- ✓ Μένει στα Φιλαδέλφεια. _____
- ✓ Ο Νίκος είναι παιδί εγκρατής. _____
- ✓ Εκεί γίνεται ό,τι του κατέβει του καθενού. _____
- ✓ Τι θέλεις άθρωπέ μου; _____
- ✓ Σήμερα είναι η ημέρα Πέμπη. _____
- ✓ Φόρεσε την μποδιά της. _____
- ✓ Το κάπνισμα είναι έξι. _____
- ✓ Άλλαξα τα μπουζιά του αυτοκίνητου. _____
- ✓ Βρήκα το φάκελο του 2ου τεύχου. _____

Σημειώσεις:

- Πρώτα, συζητήστε στην ομάδα για το ποιος είναι ο «λημματικός» (ή «λεξικός») τύπος των λέξεων εκείνων που ονομάζονται ρήματα. Στη συνέχεια:

- ✓ Να βρεις και να υπογραμμίσεις τα ρήματα (ή τους ρηματικούς τύπους) στις επόμενες φράσεις: *άλλαξα ρούχα, αγαπώ τα γλυκά, σπουδάζει γιατρός, πήγαμε για μπάνιο, θα δουλέψει νύχτα, όλη μέρα παίζανε, θα χορεύουνε ως το πρωί, θα κουρασθήκατε, είχαμε μιλήσει γι' αυτούς.*

- Στις παρακάτω καθημερινές φράσεις υπογραμμίζονται τα ρήματα. Ψάξε στο λεξικό να βρεις και να σημειώσεις τον ενεστώτα και τον αόριστο της οριστικής.

- ✓ Ο αλλοδαπός τελικά απελάθηκε. _____
- ✓ Δεν βρήκα τίποτα νησιόσιμο και, αναγκαστικά, αρτύθηκα. _____
- ✓ Πού να βγω και πού να πάω. _____
- ✓ Βράχηκε κι έγινε παπί. _____
- ✓ Τι θα φάμε σήμερα; _____
- ✓ Του κλάφτηκε και τα κατάφερε. _____
- ✓ Σου είπα τι να του πεις. _____
- ✓ Χάρηκα πολύ! _____
- ✓ Μας έστειλε χαιρετίσματα. _____
- ✓ Ήπια κι έγινε στουπί. _____
- ✓ Του έκφρασα τις ευχαριστίες μου. _____
- ✓ Ο ληστής συλλήφθηκε την ίδια μέρα. _____

Εδώ να καταγράψεις τις δυσκολίες που συνάντησες:

- Να αναζητήσετε στο λεξικό τη σημασία των παρακάτω [μέσα σε αγκύλες] λέξεων και να σχηματίσετε προτάσεις, χρησιμοποιώντας 3-5 από αυτές.

[απόρροια, ευλογοφανής, προσπλυτισμός, φενάκη, βολιδοσκόπηση, στρεψόδικος, βαυκαλίζομαι]

- Ασχοληθείτε με το επόμενο κείμενο και εργαστείτε κατά τις οδηγίες (δεξιά).

ΚΕΙΜΕΝΟ	ΕΡΓΑΣΙΑ
<p>Έρικ Φρομ, Να Έχεις ή Να Είσαι (απόσπασμα)</p> <p>1. Η Μεγάλη Υπόσχεση της Χωρίς Όρια Προόδου -η υπόσχεση της κυριαρχίας πάνω στη φύση, της υλικής αφθονίας, της απέραντης ευτυχίας για όσο το δυνατό μεγαλύτερο αριθμό ανθρώπων και της ανεμπόδιστης προσωπικής ελευθερίας- συντηρούσε τις ελπίδες και την πίστη ολόκληρων γενεών από την αρχή της βιομηχανικής εποχής. [...] Βρισκόμασταν στο δρόμο που θα μας έκανε θεούς, ανώτερα όντα που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν ένα δεύτερο σύμπαν, χρησιμοποιώντας το φυσικό κόσμο μονάχα σαν δομικό υλικό για την καινούργια μας δημιουργία.</p> <p>2. Αν είμαι ό,τι έχω κι αν ό,τι έχω καθεί, τότε ποιος είμαι; Τίποτ' άλλο, από μια νικημένη, άδεια αξιολύπητη μαρτυρία ενός λαθμενίου τρόπου ζωής. Επειδή μπορεί να χάσω ό,τι έχω, είμαι αναγκαστικά συνεχώς ανήσυχος ότι θα χάσω αυτά που έχω. Φοβάμαι τους κλέφτες, τις οικονομικές αλλαγές, τις επαναστάσεις, τις αρρώστιες, το θάνατο, φοβάμαι ακόμα την αγάπη, την ελευθερία, την ανάπτυξη, την αλλαγή, το άγνωστο. Έτσι είμαι συνέχεια [...] άνθρωπος αμυντικός, σκληρός, καχύποπος, μοναχικός, που παρασύρομαι από την ανάγκη να έχω όλο και περισσότερα, για να νιώθω μεγαλύτερη ασφάλεια.</p> <p>3. Η αγωνία και η ανασφάλεια που προκαλείται από τον κίνδυνο να χάσει κανείς ό,τι έχει, δεν υπάρχει στους ανθρώπους που προσπαθούν να είναι. Αν είμαι αυτός που είμαι και όχι αυτό που έχω, τότε κανένας δεν μπορεί να μου στερήσει ή να με απειλήσει για την ασφάλεια και την αίσθηση της ταυτότητας μου. Το κέντρο μου είναι μέσα μου [...].</p> <p>4. Η χωρίς όρια ικανοποίηση όλων των επιθυμιών δε συνεπάγεται την ευδαιμονία, ούτε οδηγεί στην ευτυχία, ούτε ακόμα στη μεγαλύτερη απόλαυση.</p>	<p>Πρώτα, να διαβάσετε 2-3 φορές το κείμενο.</p> <p>Μια 3η φορά να το απαγγείλει ένα μέλος της ομάδας.</p> <p>Έπειτα, να συζητήσετε σχετικά με το περιεχόμενο του κειμένου.</p> <p>Κατόπιν, ανά 2-3 άτομα, με βοήθεια λεξικού:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Να υπογραμμίσετε τους ρηματικούς τύπους του κειμένου. ✓ Στο αριστερό περιθώριο της σελίδας να γράψετε το ληματικό τύπο των ρημάτων. ✓ Να επισημάνετε 10-15 ονόματα (ουσιαστικά και επίθετα) και, στο δεξιό περιθώριο της σελίδας, να γράψετε το ληματικό τύπο των ονομάτων, συμπληρώνοντας (μέσα σε παρενθέσεις) το γένος των ουσιαστικών.

5. Το όνειρο να γίνουμε κύριοι της ζωής μας τέλειωσε, όταν αρχίσαμε να συνειδητοποιούμε το γεγονός ότι έχουμε γίνει όλοι γρανάζια της γραφειοκρατικής μηχανής ότι οι σκέψεις, τα συναισθήματα και οι προτιμήσεις μας κατευθύνονται από την κυβέρνηση και τη βιομηχανία, καθώς και από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης που βρίσκονται κάτω από τον έλεγχό τους.

6. Η οικονομική πρόοδος παρέμεινε περιορισμένη στα πλούσια κράτη και το χάσμα ανάμεσα στα φτωχά και τα πλούσια κράτη πλάτυνε ακόμα περισσότερο.

7. Η ίδια η τεχνολογική πρόοδος έχει δημιουργήσει κινδύνους οικολογικούς καθώς και τον κίνδυνο πυρηνικού πολέμου, που ο καθένας τους ή και οι δυο μαζί μπορούν να καταστρέψουν ολόκληρο τον πολιτισμό, και ίσως ακόμα και την ίδια τη ζωή.

✓ Σε ποιο είδος λεξικού υπάρχουν πληροφορίες για τη Βιομηχανική Επανάσταση;

✓ Εδώ, να καταγράψετε τις άγνωστές σας λέξεις:

• Να παρατηρήσετε το παρακάτω κόμικ του Αρκά. Έπειτα, ανά 2-3 άτομα, να εργαστείτε πάνω στο λεξιλόγιό του.

- **Οδηγίες:** Παρατηρήστε τις δύο στήλες και συζητήστε σχετικά. Προσέξτε τους διπλούς ή πολλαπλούς τύπους λέξεων. Έπειτα, με προσεκτικά βήματα, προσπαθήστε να αναχθείτε στο λεξικό ή ληματικό τύπο των λέξεων, σημειώνοντάς τον στη δεξιά στήλη. Στη συνέχεια, δίπλα σ' αυτό τον τύπο συμπληρώστε τις απλές σχετικές πληροφορίες που δίνει ένα ορθογραφικό λεξικό. Τέλος, ελέγξτε την αλφαβητική σειρά της τρίτης στήλης: Τι παρατηρείτε ως προς τα ρήματα;

ΤΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ με την κειμενική σειρά	ΤΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ σε αλφαβητική σειρά	ΛΗΜΜΑΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ
ΜΠΑΜΠΑ ΠΕΣ ΜΟΥ ΑΝ ΗΣΟΥΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΤΙ ΜΑΡΚΑ ΘΑ ΗΘΕΛΕΣ ΝΑ ΕΙΣΑΙ ΠΩΣ ΦΤΑΝΕΙ ΠΙΑ ΔΕΝ ΑΝΤΕΧΩ ΑΛΛΟ ΤΙΣ ΗΛΙΘΙΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΟΥ ΖΩ Σ' ΑΥΤΗ ΤΗ ΦΡΙΧΤΗ ΠΟΛΗ ΜΟΝΟΣ ΚΑΙ ΑΒΟΗΘΗΤΟΣ ΠΡΟΣΠΑΘΩΝΤΑΣ ΝΑ ΣΕ ΜΕΓΑΛΩΣΩ ΜΕ ΧΙΛΙΑ	ΑΒΟΗΘΗΤΟΣ ΑΛΛΟ ΑΝ ΑΝΟΗΣΙΕΣ ΑΝΤΕΧΩ ΑΞΙΖΩ ΑΠΑΝΤΗΣΕ ΑΥΤΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΒΑΣΑΝΑ ΓΙΑ ΔΕΝ ΔΙΚΗ Ε; ΕΙΣΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΡΩΤΗΣΗ ΕΣΥ ΕΣΥ ΕΧΩ ΖΩ ΗΘΕΛΕΣ ΗΛΙΘΙΕΣ ΗΣΟΥΝ ΘΑ ΚΑΙ ΚΑΝΕΙ ΚΙ ΜΑΡΚΑ ΜΕ ΜΕ ΜΕ ΜΕΓΑΛΩΣΩ ΜΟΝΟΣ ΜΟΥ ΜΟΥ ΜΟΥ	

<p> ΜΟΝΟΣ ΚΑΙ ΑΒΟΗΘΗΤΟΣ ΠΡΟΣΠΑΘΩΝΤΑΣ ΝΑ ΣΕ ΜΕΓΑΛΩΣΩ ΜΕ ΧΙΛΙΑ ΒΑΣΑΝΑ ΚΙ ΕΣΥ ΣΥΝΕΧΩΣ ΜΕ ΤΑΛΑΙΠΩΡΕΙΣ ΜΕ ΤΙΣ ΑΝΟΗΣΙΕΣ ΣΟΥ ΠΕΣ ΜΟΥ ΤΙ ΕΧΩ ΚΑΝΕΙ ΓΙΑ ΝΑ ΑΞΙΩ ΤΕΤΟΙΑ ΤΥΧΗ Ε; ΑΠΑΝΤΗΣΕ ΜΟΥ ΠΡΩΤΑ ΕΣΥ ΣΤΗ ΔΙΚΗ ΜΟΥ ΕΡΩΤΗΣΗ </p>	<p> ΜΟΥ ΜΠΑΜΠΑ ΝΑ ΝΑ ΝΑ ΠΕΣ ΠΕΣ ΠΙΑ ΠΟΛΗ ΠΡΟΣΠΑΘΩΝΤΑΣ ΠΡΩΤΑ ΠΩΣ Σ' ΣΕ ΣΟΥ ΣΟΥ ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΩΣ ΤΑΛΑΙΠΩΡΕΙΣ ΤΕΤΟΙΑ ΤΗ ΤΙ ΤΙ ΤΙΣ ΤΙΣ ΤΥΧΗ ΦΡΙΧΤΗ ΦΤΑΝΕΙ ΧΙΛΙΑ </p>	
---	---	--

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΑΡΤΕΛΑ 1

9

αίρεση

αθυμία (η)	αιλουροειδής, -ής, -ές	A
άθυρμα (το)	(-ούς)	
αθυρόστομος, -η, -ο	αΐλουρος (ο)	
αθωνικός, -ή, -ό	αΐμα (το)	
αθωνίτης (ο)	αιματηρός, -ή, -ό	
αθώς, -α, -ο	αιματικός, -ή, -ό	
αθωότητα (η)	αιματοβαμμένος	
αθωράκιστος, -η, -ο	αιματοκρίτης (ο)	
αθώνω	αιματολόγος (ο, η)	
αθώωση (η)	αιματουρία (η)	
αθωωτικός, -ή, -ό	αιματοχυσία (η)	
αΐγα (η)	αιμάτωμα (το)	
αιγαιακός, -ή, -ό	αιμοβόρος, -α, -ο	
αιγαιοπελαγίτικος, -η, -ο	αιμοδιψής, -ής, -ές	
αιγιαλίτιδα	αιμοδοσία (η)	
αιγιαλός (ο)	αιμοδότης (ο) θηλ. -τρια	
αιγίδα (η)	αιμοκάθαρση (η)	
αΐγλη (η)	αιμοληψία (η)	
αιγόκερος (ο)	αιμομιξία (η)	
αιγοπρόβατα (τα)	αιμοπετάλιο (το)	
αιγυπτιακός, -ή, -ό	αιμόπτυση (η)	
αιδεσιμότατος (ο)	αιμορραγία (η)	
αιδημοσύνη (η)	αιμορραγώ, -είς, -εί	
αιδήμων, -ων, -ον (-ονος)	αιμορροΐδα (η)	
αιδοίο (το)	αιμοσταγής, -ής, -ές (-ούς)	
αιδοιολεξία (η)	αιμοσφαιρίνη (η)	
αιδούμαι, -είσαι, -είται	αιμοσφαίριο (το)	
αιδώς, -ούς (η)	αιμοφιλικός, -ή, -ό	
αιθάλη (η)	αιμόφυρτος, -η, -ο	
αιθαλομίχλη (η)	αιμωδία (η)	
αιθέρας (ο)	αινέσιμος, -η, -ο	
αιθέριος, -ια, -ιο	αΐνιγμα (το)	
αιθιοπικός, -ή, -ό	αινιγματικός, -ή, -ό	
αΐθουσα (η)	αΐνος (ο)	
αιθρία (η)	αινώ, -είς, -εί	
αιθριάζω	αιολικός, -ή, -ό	
αΐθριος, -α, -ο	αϊπόλος (ο)	
αιθυλικός, -ή, -ό	αΐρεση (η)	

ΚΑΡΤΕΛΑ 2

εξορία

ΣΥΝΩΝΥΜΑ

εξορία, ξόρισμα. Σεργούνιασμα, σουργούνι, σιργούνι. Ξεπάτρισμα. Ξεσπίτωμα. **Δες** διώξιμο.

εξωτερικός: απόκεντρος. Ξωτάρικος, ξωτικός. **Δες** ξώπετσος, ξένος, επιπόλαιος, ρηχός.

επαινώ: δοξάζω· τιμώ· υμνώ. Μπεγεντίζω. Εγκρίνω. Χειροκροτώ, χτυπά τα παλαμάκια.

έπειτα, ύστερα· κατόπι· καταπόδι· καταποδιαστά, ακολουθιστά.

επιγραφή: πανωγραφή, πανώγραμμα. Σύσταση (σε γράμμα)· απόγραμμα· κατατόπι.

επίκαιρος: καιρούσικος· στην ώρα· του, στον καιρό· του. **Δες** μεστός, κατάλληλος.

επιμένω: βάζω, χτυπά, πατώ πόδι (ποδάρι). **Δες** πεισματώνω.

επιπόλαιος: τσαπατσούλης, τραπάτσαλος, τσαλαβούτας· τσαφατίνος. Λαφρής, ρηχός, ανάβαθος. Πουλί· πούπουλο· φελός· αλαφρόπετρα. **Δες** παπατρέχας, εξωτερικός, βιαστικός, πασαλειμένος, ρηχός, άμαντος, άταχτος.

επιστάτης, ανεστάτης. Χαβαλάς. Απανωβαλμένος, βαλτός. Ο καταπάνω (βυζαντινό). **Δες** βιγλάτορας.

επίτηδες, ξεπίτηδες· επιταφτού, ξεπιταφτού· ξάργου, ξαργοτού, ξαργουτού· επισκοπού. Ξεργασμένος=καμωμένος· επίτηδες (με κακό σκοπό· μάλιστα).

επιφάνεια: απανωσιά. Απαναριά, απανόψι=το πάνω μέρος· καταναριά, αποκαταριά=το κάτω μέρος (ή επιφάνεια). **Δες** όψη.

ερχομός: φτάσιμο· αριβάρισμα. **Δες** γυρισμός, πηγαϊμός.

έρχουμαι: αριβάρω. Κόπιασε=έλα. **Δες** φτάνω, καλοέρχεται.

ερωτεμένος: ερωτοχτυπημένος, καρδιοχτυπημένος, κρουσμένος. Του πονεί το δόντι. **Δες** αγαπητικός (ΣΤ').

ερωτόπουλο, ερωτιαρόπουλο, αγαπητικόπουλο=ερωτιδεύς.

εσωτερικός: κεντρικός· μεσιανός· σωθητός, σωθικός. Ουσιαστικός· αφτούσιος. Εσώβαθος, εσώψυχος.

ετοιμάζω, τοιμάζω· καταρτίζω, συναρίζω, αρματώνω· αναπιάνω. Χαζιρέβω. Εφοδιάζω. § Ετοιμάζουμαι· συντάζουμαι· χαζιρέβουμαι. Γλείφουμαι, ξερογλείφουμαι. Γλείφω τα χείλια· μου.

ΚΑΡΤΕΛΑ 3

ΔΕΙΧΤΗΣ

Όλες οι λέξεις που ακολουθούν τις αρχικές λέξεις στο πρώτο τμήμα (Συνώνυμα και Συγγενικά) αραδιάζονται μέσα στο Δείκτη. Μερικές λέξεις τυχαίνουν να βρίσκονται μέσα στο Δείκτη να είναι και αρχικές λέξεις στο Α'. Ο Δείκτης φανερώνει σε ποιο κατεβατό μπορεί να βρεθεί η λέξη που έχει στο νού-του ο αναγνώστης.

Όποιος γυρνάει να βρει μια κυριολεξία πρέπει να κοιτάξει πρώτα να δει αν είναι μια από τις αρχικές λέξεις στο πρώτο τμήμα. Α δεν την πετύχει εκεί, τότε ας ψάξει στο Δείκτη. Αν κι ο Δείκτης μείνει βουβός, τότε το πιθανό είναι πως η χρειάζόμενη λέξη θα φανερωθεί σ' ένα από τ' άλλα τμήματα. Γι' αυτά δε χρειάζεται δείκτης γιατί όλες οι λέξεις έχουνε συγυριστεί εκεί σύμφωνα με τη χρήση-τους και τη δικολογία-τους.

Άβαθος 32, 46, 186.	αβγάτισμα 176, 263, 264.	άβλεπος 44.
αβάνης 11.	αβγατιστός 207.	αβλεψιά 42, 45.
αβανιά 143.	αβγατώ 176.	αβλίζουμαι 70.
αβανιάζω 11.	αβγίζω 90, 156.	αβοήθητος 13.
αβανίζω 143.	αβγινός 184.	άβολα 22.
αβανιστής 11.	αβγό 47, 141, 210, 235,	αβόλετος 17.
αβαρεσιά 19.	αβγόειδος 11. [241.	αβόλιτος 18, 46.
αβάρετος 73, 143.	αβγολογώ 249.	άβολος 17.
αβαριά 80, 241, 248.	αβγομάνα 237.	άβουλα 17.
αβαριάτος 240.	αβγουλάτος 11.	αβούλιαχος 12.
άβαρος 119.	αβγουλωτός 11.	άβουλος 18.
αβασίλεφτος 17.	αβγούστα 48.	αβούρκωτος 16.
αβάσιτος 168.	αβγόφυλλο 230.	αβράδιαστος 24, 228.
αβάσκαντος 21.	αβγωμένος 11.	αβράκωτος 236.
αβασταγιά 49.	αβδέλλωμα 74.	άβραστος 162, 252.
αβάσταγος 11.	αβδελλώνω 11, 74, 83.	άβρετος 44, 136.
αβασταξιά 15.	αβεβαίωτος 11.	άβρεχος 149.
αβάσταχτος 30, 42.	αβερνίκωτος 11.	άβρεχος 149.
άβαφος 46.	άβιαστος 43.	αβριανός 131.
αβάφτιστος 11, 12, 40.	αβίαστος 85.	αβρινός 131.
άβαφτος 65.	άβλαβος 12.	αβρώμεφτος 165.
άβγαλτος 21.	αβλακιά 242.	αβρώμιστος 165.
αβγάτα 176.	αβλάκωμα 242.	αβύζαγος 109.
αβγαταίνω 176.	αβλακωμένος 12.	αβύθιστος 12.
αβγατίζω 176.	αβλακώνω 242.	άβυθος 46.
αβγάτιση 264.	αβλάστητος 13.	άβυσσο 13, 46.
αβγατισιά 264.	άβλαφτος 12.	αβυσσωμένος 46.

<p>ξυπνος</p> <p>εδστροφία πνεύματος, εϋφυτα, με- γαλοφυτα, μυαλοσύνη, νοημοσύνη, ξυπνοσύνη, ὀξυδέρκεια, ὀξύνοια, πνεύμα, σπιρτάδα.</p> <p>ΕΞΥΠΝΟΣ, ἐπθ.: ἀκονισμένος, ἀλ- φάδι, ἀνοιχτομάτης, ἀτσίδα, ἀ- τσίδαας, γερό κεφάλι, γλαρός, δαυμόνιο, διάνοια, διάολος, διαό- λου κάλτσα, δυνατό μυαλό, εϋ- φυής, εϋφυτα, ἰδιοφυτα, μάρκα, μεγαλοφυής, ξεφτέρι, ξύπνιος, πνευματώδης, ράτσα, σπίθα, σπίρ- το μοναχό, σπιρτόζος, τετραπέ- ρατος, φωστήρας. Βλ. ΠΟΝΗΡΟΣ. ἐξυψώνω, μτβ.: ΕΞΥΜΝΩ.</p> <p>ἐξω, τό: ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ.</p> <p>ἐξω (ξέρω ἀπ²- κι ἀνακατωτά), φρ.: ΕΞΩ 2.</p> <p>ἐξω (πέφτω-), φρ.: ΑΠΑΤΩΜΑΙ.</p> <p>ἐξω (τό ρίχνω-), φρ.: ΔΙΑΣΚΕ- ΔΑΖΩ.</p> <p>(ἐ)ξώδγαλαμα, τό: ΠΡΟΕΞΟΧΗ.</p> <p>ἐξώγαμος, ἐπθ.: ΝΟΘΟΣ.</p> <p>ἐξώθυρα, ἦ: ΠΟΡΤΑ.</p> <p>ἐξωθῶ, μτβ.: ΥΠΟΚΙΝΩ.</p> <p>ἐξωκλήσι, τό: ΕΚΚΛΗΣΙΑ.</p> <p>ἐξώλης και προώλης, δ: ΠΑΛΙΑΝ- ΘΡΩΠΟΣ.</p> <p>ἐξωμερίτης, δ: ΞΕΝΟΣ.</p> <p>ἐξωμότης, δ: ΑΛΛΑΞΟΠΙΣΤΟΣ.</p> <p>ΕΞΩΝΩ, μτβ.: διώχνω, κάνω ἐ- ξωση, ξεσπιτώνω.</p> <p>ἐξώπορτα, ἦ: ΠΟΡΤΑ.</p> <p>ΕΞΩΠΡΟΙΚΑ, τά: παραπροίκια, παράφερνα.</p> <p>ἐξωρατζω, μτβ.: ΚΑΛΩΠΙΖΩ.</p> <p>ἐξωραϊσμένος, ἐπθ.: ΣΤΟΛΙΣΜΕ- ΝΟΣ.</p> <p>ἐξωση, ἦ: ΔΙΩΞΙΜΟ.</p> <p>ἐξωση (κάνω-), φρ.: ΕΞΩΝΩ.</p> <p>ἐξώστης, δ (-θεάτρου): γαλαρία.</p> <p>ΕΞΩΣΤΗΣ, δ: ἀλτάνα, βεράντα, (ἦ)λιακό, λιακωτό, ξώστεγο, μπαλκόνι τζαμαρία, τζαμ(ι)λίκι, χαγιάτι.</p>	<p>ἐπανάγω</p> <p>ἐξωτερικεύω, μτβ.: ἐκδηλώνω.</p> <p>ἐξωτερικεύω, μτβ.: ΕΚΦΡΑΖΩ.</p> <p>ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ, τό: ἀλλοδαπή, ἐξω. ἐξωτικό, βλ. ΕΩΤΙΚΟ.</p> <p>ἐξωτικός, ἐπθ.: ΠΑΡΑΞΕΝΟΣ.</p> <p>ἐξωφρενικός, ἐπθ.: ΠΑΡΑΛΟΓΟΣ.</p> <p>ἐξωφρενισμός, δ: ΤΡΕΛΑ.</p> <p>ἐξω φρενών, ἐπθ.: ΤΡΕΛΟΣ.</p> <p>ἐξω φρενών (γίνομαι-), φρ.: ΘΥ- ΜΩΝΩ.</p> <p>ἐορτάζω, μτβ.: ΓΙΟΡΤΑΖΩ.</p> <p>ἐορτάσιμος, ἐπθ.: ΕΠΙΣΗΜΟΣ.</p> <p>ἐορτασμός, δ: πανηγυρισμός.</p> <p>ἐορταστικός, ἐπθ.: πανηγυρικός.</p> <p>ἐορταστικός, ἐπθ.: ΕΠΙΣΗΜΟΣ.</p> <p>ἐορτή, ἦ: ΓΙΟΡΤΗ.</p> <p>ἐπαγγελία, ἦ: ΥΠΟΣΧΕΣΗ.</p> <p>ἐπαγγέλλομαι: ΥΠΟΣΧΟΜΑΙ.</p> <p>ἐπάγγελμα, τό: ΔΟΥΛΕΙΑ.</p> <p>ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ, τό: ἐπιτήδευμα, ἐργασία, τέχνη.</p> <p>ἐπαθλο, τό: ΒΡΑΒΕΙΟ.</p> <p>ΕΠΑΙΝΕΤΙΚΟΣ, ἐπθ.: δοξαστικός, ἐγκωμιαστικός, ἐκθειαστικός, εϋ- φημος.</p> <p>ἐπαινετός, ἐπθ.: ἀξιέπαινος.</p> <p>ΕΠΑΙΝΟΣ, δ: ἐγκώμιο, ἐκθαι- σμός, εϋφημος μείνα, παίνεμα, ὕμνος.</p> <p>ΕΠΑΙΝΩ, μτβ.: ἐγκωμιάζω, ἐκ- θειάζω, παίνεω, φουμίζω.</p> <p>ἐπαισθητός, ἐπθ.: ΑΙΣΘΗΤΟΣ.</p> <p>ἐπαιτεία, ἦ: ΖΗΤΙΑΝΙΑ.</p> <p>ἐπαίτης, δ: ΖΗΤΙΑΝΟΣ.</p> <p>ἐπαιτώ, ἀμτ.: ΖΗΤΙΑΝΕΥΩ.</p> <p>ἐπακολούθημα, τό, και</p> <p>ἐπακόλουθο, τό: ΣΥΝΕΠΕΙΑ.</p> <p>ἐπάκτιος, ἐπθ.: ΠΑΡΑΛΙΟΣ.</p> <p>ἐπαλείφω, μτβ.: ΑΛΕΙΦΩ.</p> <p>ἐπαλήθευση, ἦ: ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΗ.</p> <p>ἐπαληθεύω, μτβ.: ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΩ.</p> <p>ἐπαληθεύω, ἀμτ.: ΑΛΗΘΕΥΩ.</p> <p>ἐπαναβλέπω, ἀμτ.: ΞΑΝΑΒΛΕΠΩ.</p> <p>ἐπανάγω, μτβ.: ΕΠΑΝΑΦΕΡΩ.</p>
--	--

ΚΑΡΤΕΛΑ 5

<p>γέρος, διάσημος, επιδέξιος, έφο- πλιστής, καϊκτής, καλός, κατα- βούρης, καταβοτσακισμένος, πα- ράτολμος, περαματάρης, περίφη- μος, ριψοκίνδυνος, τολμηρός, τορ- πιλλιστής, φορτωτής, βλ. ναυ- τικός.</p> <p>θαλπωρή, ή, βλ. ζεστασιά.</p> <p>θάμνος, ό : άγκαθωτός, ά- γριος, άνθισμένος, κοσμητικός, ξε- ρός, ξηρόφιλος, πράσινος, φουν- τωτός, ώραϊος.</p> <p>θάμπωμα, τό : άπότομο, βαθμιαίο, ένοχλητικό, έξαιρετικό, έπικίνδυνο, ξαφνικό.</p> <p>θαλατικό, τό : άγριο, βαρύ, θλι- βερό, μαύρο, μεγάλο, πικρό, πρω- τάκουστο, - τής Ρόδου, τρομερό, φοβερό.</p> <p>θάνατος, ό : άδάκρυτος, ά- δικος, άδοξος, άκαριαίος, άκατα- νόητος, άναπάντεχος, άνελήτος, αναπόφευκτος, άνώδυνος, άξιοθρή- νητος, άπαίσιος, άπελευθερωτικός, άπόνετος, άπότομος, άπρόοπτος, άργός, άτιμωτικός, βέβαιος, βί- αιος, γρήγορος, ειρηνικός, έλεεινός, ένδοξος, έντιμος, ήρεμος, ήρωι- κός, θλιβερός, κεραυνοβόλος, μαρ- τυρικός, μοιρόγραφτος, μυστηρι- ώδης, ξαφνικός, όδυνηρός, οϊκτρός, όριστικός, πικρός, πνευματικός, πολιτικός, πολυστέναχτος, πρό- ωρος, πρώιμος, σκληρός, σταυ- ρικός, στιγμιαίος, τραγικός, τυ- χαίος, ύποπτος, φαινομενικός, φυ- σικός, χριστιανικός, ψυχοκαταλύ- της, ώραϊος.</p> <p>θανάτωση, ή : άκουσία, αναγ- καστική, δόλια, έγκληματική, έ- κουσία, εύθανασιακή, ήλεκτρική, κερδοσκοπική, νόμιμη, παράνομη, τυχαία, βλ. έκτέλεση.</p> <p>θάρος, τό : άδάμαστο, άκα- τάβλητο, άκατανίκητο, άνείπωτο,</p>	<p>άντρίστικο, άπειρο, άπερίγραπτο, άσύγκριτο, γαλβανισμένο, γιγαν- τωμένο, έξαιρετικό, ήρωικό, θαυ- μαστό, ίπποτικό, λαμπρό, μεγάλο, παραδειγματικό, πατριωτικό, προ- σποιητό, πρωτάκουστο, υπεράν- θρωπο, ύπέροχο. Άντ. δειλία.</p> <p>θαύμα, τό : άληθινό, άξέχα- στο, άπίστευτο, άρχιτεκτονικό, κα- ταπληκτικό, μεγάλο, όγδοο, πραγ- ματικό, πρωτάκουστο, τεχνικό, φα- νερό.</p> <p>θαυμασμός, ό : άμοιβαίος, ά- νέκφραστος, άπειρος, άπεριόριστος, βαθύς, γενικός, ειλικρινής, ζωηρός, μεγάλος, μυστικός, συγκινητικός, ύπερβολικός.</p> <p>θέα, ή : άλησμόνητη, άσύγκρι- τη, γενική, έξαιρετική, μαγευτική, μεγαλόπρεπη, μερική, μοναδική, πανοραματική, στερεοσκοπική, ύ- πέροχη, ώραία.</p> <p>θεά, ή : άρχαία, πολεμική, σε- ληνιακή, ώραία.</p> <p>θέαμα, τό : άηδιαστικό, ά- κατάλληλο, άλησμόνητο, άνήθικο, άντιαισθητικό, άνατριχιαστικό, ά- ξέχαστο, άπαγορευμένο, άπαί- σιο, άπογοητευτικό, άποκαρδιωτι- κό, άποκρουστικό, άποτρόπαιο, ά- σύγκριτο, άφάνταστο, άφύσικο, γραφικό, διασκεδαστικό, έλεεινό, έλκυστικό, ένδιαφέρον, ένθαρρυντι- κό, έξαιρετικό, έπιβλητικό, εύχά- ριστο, θαυμάσιο, θεατρικό, θλιβε- ρό, καταπληκτικό, κινηματογρα- φικό, κοινό, λαμπρό, μακάβριο, μεγαλόπρεπο, νέο, οϊκτρό, περί- εργο, πρωτοφανές, σκανδαλιστικό, σοβαρό, σόκιν, σπαραξικάρδιο, συγ- κινητικό, συγκλονιστικό, συνη- θισμένο, συνταρακτικό, τραγικό, τρομερό, ύπέροχο, φαντασμαγο- ρικό, φρικιαστικό, φρικτό, ψυ- χαγωγικό, ώραϊο.</p>
--	--

θεατής

θεατής, ό : αδιάφορος, άνικανοποίητος, άπαθής, άπαιτητικός, άπλός, άποκοιμισμένος, άσυγκίνητος, άφηρημένος, γαλαρίας, έπίσημος, λαθρο-, κλακέρ, προσεχτικός, τζαμπατζής.

θέατρο, τό (θέαμα) : άκμαίο, άρχαίο, βυζαντινό, έλισαβητιανό, έπαναστατικό, ίταλικό, κουκλο-, κρητικό, λαϊκό, μεσαιωνικό, παιδικό, - ποικιλιών, - πολέμου, - σκιών, - φρίκης.

θέατρο, τό (κτίριο) : άδειο, άπέραντο, γεμάτο, δημοτικό, έθνικό, κρατικό, κυκλικό, μόνιμο, πρόχειρο, τεράστιο, ύπαιθριο.

θειάφι, τό : άγνό, ένωμένο, κοινό, κρυσταλλικό, φαρμακευτικό.

θειάφισμα, τό : άπαραίτητο, άφθονο, έγκαιρο, έντεχνο, κατάλληλο.

θειός, ό : άγαπητός, γέρος, μητρικός, πατρικός, πλούσιος, σεβαστός.

θέλητρα, τά, βλ. χάρη.

θελ(ε)ιά, : βρακιο-, γερή, γυριστή, διπλή, καλή, κουμπο-, μεγάλη, μεταξωτή, μικρή, πολύπλοκη, στριφτή, συρτο-, σφιχτή, τσακιστή, χαλαρή.

θέλημα, τό : - του Θεού, - του Κυρίου, μητρικό, πατρικό.

θέλημα, τό (έξυπρέτηση) : βιαστικό, δύσκολο, έμπιστευτικό, εύκολο, εύχριστο, κοντινό, μακρινό, μικρό, μυστικό, σπουδαίο.

θέληση, ή : άγρια, άδάμαστη, άδιάλλακτη, άδιστακτη, άδύνατη, άκαμπτη, άκατανίκητη, άκατανόητη, άκράδαντη, άλύγιστη, άμερόληπτη, άνεκδήλωτη, άνέκφραστη, άνεξήγητη, άνθρώπινη, άνομολόγητη, άντικειμενική, άντρίστικη, άξιοσέβαστη, άπαραδέκτη, άπόλυτη, άσυμβίβαστη, άτομική, ά-

τράνταχτη, άτσαλένια, γενική, δεκτική, δεσποτική, διστακτική, έλεύθερη, έξαιρετική, έξουδετερωμένη, έπίμονη, θαυμαστή, θεική, καθάρη, καλή, λαϊκή, μεγάλη, μεροληπτική, μητρική, ξένη, ούδέτερη, παθιασμένη, πανίσχυρη, πατρική, προσωπική, ρητή, σεβαστή, σιδερένια, σκληρή, σταθερή, στραβή, συμβουλευτική, σωστή, τελευταία, τρελή, τρομερή, τυραννική, ύπαγορευμένη, ύπεράνθρωπη, φανατική, φανερή. Αντ. άβουλία.

θέμα, τό (ζήτημα) : αιώνιο, άλυτο, άνεκμετάλλετο, άρχικό, βασικό, γνωστό, ένδιαφέρον, έπίκαιρο, έπικίνδυνο, έπίμαχο, έπιστημονικό, ιστορικό, κοινωνικό, μουσικό, οικονομικό, περίεργο, πολιτικό, προαιρετικό, σκαμπρόζικο, σοβαρό, συγκεκριμένο, συζητήσιμο, τεχνικό, ύποχρεωτικό, φιλοσοφικό.

θέμα, τό (μετάφραση) : άγγλικό, άρχαίο, γαλλικό, γερμανικό, δύσκολο, εύκολο, λατινικό.

θέμα, τό (Γραμμ.) : άοριστικό, ένεστωτικό.

θέμα, τό (Διοικητ.) : Άνατολικό, Άρμενιαικό, Δυρραχικό, Καππαδοκιικό, - Λυκανδοϋ, Μικρασιατικό, - Νικοπόλεως.

θεμέλια, τά : άσάλευτα, άτράνταχτα, βαθιά, γερά, ριζωμένα, σάπια.

θεμελιωτής, ό, βλ. ίδρυτής.

θεμωνιά, ή : άχυρο-, καλοστημένη, κούφια, κυκλική, κωνική, μεγάλη, ξυλο-, προσωρινή, πυργωτή, σιεπαστή, σιταρο-, στρογγυλή, τετράγωνη, χαμηλή, ψηλή.

θεογονία, ή : έβραϊκή, έλληνική, ζωροαστρική, ίνδική, μωαμεθανική, ρωμαϊκή.

καλύπτω, μτβ., (σκεπάζω) : ΝΛ-ΑΡ.
—Παράγ. : ΑΡ *ἀνα-καλύπτω*, *ἀπο-*, *ἐγ-*, *ἐπι-*, *περι-*, *προ-*, *συν-*, *κάλυμμα*, τό, *καλυπτήρ*, ό, *καλυπτός* και *ἀ-κάλυπτος*, επίθ., *καλύπτρα*, ή || ΜΤ *κάλυψις*, ή. Βλ. **εὐκάλυπτος**, **καλύβη**.

καλύτερος, επίθ., (πιό καλός, ΝΛ *βελτίων*) : ΝΔ, συγκριτ. τοῦ επίθ. *καλός*.
—Παράγ. : ΝΔ *καλύτερα*, επίρ., *καλυτερεύω*, μτβ. και *ἀμτ.*, *καλυτέρευση*, ή, *ἀκαλυτέρευτος*, επίθ.

κάλυψις, ή, βλ. **καλύπτω**.
κάλυψας, ό, (βοηθός τεχνίτου, αρχιτεχνίτης) : ΝΔ, τουρκ. *kalfa*.—Πβ. **καλαφάτης**.

κάληξη, ή, (ζωολ., αρχιτεκτ.) : ΝΛ-ΜΤ.

1. καλῶ, μτβ., (ονομάζω, ονοματίζω) : ΝΛ, αρχ. *-έω-ῶ*. —Παράγ. : ΑΡ *ἀπο-καλέω-ῶ*, *ἐπι-*, μτβ., *κλήσις*, ή, (όνομασία).

2. καλῶ, μτβ., (προσκαλῶ, διατάζω νά παρουσιασθῆ) : ΝΕ, αρχ. *έω-ῶ*.—Παράγ. : ΑΡ *ἀνα-καλέω-ῶ*, *ἀντι-*, *ἐγ-*, *ἐκ-*, *ἐπι-*, *μετα-*, *παρα-*, *προ-*, *προσ-*, *συν-*, *κλησις*, ή, *κλητεύω*, μτβ., *κλητήρ*, ό, *κλητός*, επίθ., *ἀ-κλητος* και *αὐτό-κλητος*, επίθ. || ΜΤ *κλητικός*, επίθ., *κλητική*, ή, (γραμματ.), *πρωτό-κλητος*, επίθ., και *κάλεισις*, ή, *καλεστής*, ό, *καλεστός*, επίθ., (ἀντί τῶν αρχ. *κλήσις*, *κλητήρ*, *κλητός*) || ΝΛ *κλητήριος* και *ἀντι-*, επίθ., *ἀντι-κλητος*, ό || ΝΔ *κλητήρας*, ό, *καλνώ*, μτβ., *κάλεσμα*, τό, *καλεσμένος* και *ἀκαλεστος*, επίθ., *ἀντρο-καλῶ*, μτβ., (προκαλῶ, ἐρεθίζω), *ἀντρο-κάλεσμα*, τό.

κάλως, ό, (καραβόσκοινο) : ΝΛ-ΑΡ.
—Παράγ. : ΑΡ *καλώδιον*, τό, ὑποκορ., > ΝΔ *καλώδιο*.

καλῶς, επίρ., βλ. **καλός**, **δρίζω 3. καλωσύνη**, ή, βλ. **καλοσύνη**.

κάμα, ή, (είδος μαχαιριού), (ΝΛ *ἐγχειρίδιον*) : ΝΔ, τουρκ. *kama*.

κάμα, τό, βλ. **καίω**.

καμάκι, τό, (σύνεργο ψαρκής) : ΝΔ, μεσαιων. *καμάκιον*, (συνών. τοῦ μετακλασ. *ἰχθυόκεντρον*), ὑποκορ. τοῦ αρχ. *κάμαξ*. —Παράγ. : ΝΔ *καμακιάζω* και

καμακῶνω, μτβ., *ἀ-καμακιαστος* και *ἀκαμακωτος*, επίθ.

κάμαξ, **-ακος**, ό, (ΝΛ *κοντός*, ΝΔ *κοντάρι*, *γάντζος*, *χαράκι*) : ΝΛ-ΑΡ.

κάμαρα, ή, (δωμάτιο) : ΝΔ < ΜΞ *κάμερα* < ιταλ. *camera* < λατ. *camara* < αρχ. ἑλλην. *καμάρα*.—Παράγ. : ΝΔ *καμαρα-άκι* τό, και *-ούλα*, ή, ὑποκορ., και παράλλ. τύποι *κάμερα*, *κάμαρη*.

καμάρα, ή, (ΝΛ *ἀπίς*, *θόλος*, *τόξον*) : ΝΕ-ΑΡ (< θέμα *καμ-*, πβ. **κάμπτω**). —Παράγ. : ΜΤ *καμάριον*, τό, ὑποκορ., *καμαρ-ικός* και *-ώδης*, επίθ., *καμαρόω-ῶ*, μτβ., *καμάρομα*, τό, *καμαρωτός* και *καμαρο-ειδής*, επίθ. || ΝΔ *καμαριάζω*, μτβ., *καμαρο-μύτης* και *-φρόνης*, επίθ., *καμαρό-πορτα*, ή.

καμαραϊκός, επίθ. : ΝΕ, ὄν. αρχ. ἀγγεῖων πού βρέθηκαν στό χωριό *Καμάρα* τῆς Κρήτης.

κάμαρη, ή, βλ. **κάμαρα**.

καμαρώνω, μτβ. και *ἀμτ.*, (βλέπω κάτι μέ θαυμασμό, κορδώνομαι, περηφανεύομαι) : ΝΔ (< *καμάρα*).—Παράγ. : ΝΔ *καμάρι* και *καμάρομα*, τό, *καμαρωσιά*, ή, *καμαρωτός* και *καμαρο-περπάτητος*, επίθ., *καμαρωτά*, επίρ.

καμαρ-ιέρης, ό, **-ιέρα**, ή, (ΝΛ *θαλαμηπόλος*, ό, ή) : ΝΔ, ιταλ. *camer-iere*, *-iera* < *camera*. Βλ. **κάμαρα**.

καμαρίλλα, ή, (σύνολο αὐλοκολλῶν) : ΝΛ, ἴσπαν. *camarilla*, ὑποκορ. τοῦ *camara* (λατ.).

καμαρίνι, τό, (θεατρ.) : ΝΔ, ιταλ. *camerini*, πληθ. τοῦ *camerino*, ὑποκορ. τοῦ *camera*. Βλ. **κάμαρα**.

καμαρότος, ό, (θαλαμηπόλος πλοίου) : ΝΔ, ἴσπαν. *camarote*.

κάματος, ό, (δύσκολη δουλειά, κούραση) : ΝΛ-ΑΡ.—Παράγ. : ΑΡ *καματηρός*, *καματώδης* και *ἀ-κάματος*, επίθ. || ΜΞ *καματερός*, επίθ., *ήμερο-κάματον*, τό, (*κάματον* : δουλειά, ἔργο) || ΝΛ *καματογόνος*, επίθ., *-τοξίνη*, ή || ΝΔ *καματ-άρης*, ό, *-άρικος*, επίθ., *-ερή*, ή, (ἐργάσιμος ή μέρα), *-ερό*, τό, (βόδι), *-εῶ*, ἀμτ., (δργώνω), *μερο-κάματο*, τό, *-καματιάρης*, ό, Βλ. **ἀκαμάτης**.

- κῆ + κατάλ. -λής.
θεριακώνω θεριεύω· ἀπὸ τὸ ἐπίθ. *θεριακός*
 < μεταγν. *θηρι-ακός* + κατάλ. -ώνω.
θεριεύω ἀπὸ τὸ οὐσ. *θεριό* + κατάλ. -εύω.
θερίζω ἀρχ. *θερ-ίζω*.
θερινός ἐπίθ., ἀρχ. *θερ-ινός*.
θεριό τό, μεσν. *θεριό* < ἀρχ. *θηρ-ίον*.
θέρισμα τό, νεώτ. ἀπὸ τὸ ρ. *θερίζω*.
θερισμός ὁ, ἀρχ. *θερισ-μός* < *θερίζω*.
θεριστής ὁ, ἀρχ. *θερισ-τής* < *θερίζω*.
θεριστικός ἐπίθ., μεταγν. *θεριστ-ικός*.
θέρμα τά, πηγὴ ζεστοῦ νεροῦ· μεσν. *θέρμα*
 < *θερμά*, πληθ. οὐδ. τοῦ ἐπίθ. *θερμός*.
θερμαίνομαι μὲ πιάνει πυρετός· ἀρχ. *θερ-*
μαίνομαι.
θερμαίνω ζεσταίνω· λόγ., ἀρχ. *θερμαίνω*.
θέρμανση ἡ, λόγ., ἀρχ. *θέρμαν-σις* < *θερ-*
μαίνω.
θερμαντικός ἐπίθ., λόγ., ἀρχ. *θερμαντ-*
-ικός.
θερμασιά ἡ, ἐλονοσία· ἀπὸ τὸ ἀρχ. *θέρμαν-*
-σις + κατάλ. -ιά.
θερμασοβότανο τό, εἶδος φυτοῦ ἀντιπυ-
 ρετικοῦ· ἀπὸ τὰ *θερμασιά* + *βότανο*.
θερμαστής ὁ, λόγ., νεώτ. *θερμασ-τής*.
θερμάστρα ἡ, λόγ., μεταγν. *θερμάσ-τρα*
 (=καμίνι).
θέρμη ἡ, πυρετός· ἀρχ. *θέρμη* < *θερμή*, θηλ.
 τοῦ ἐπίθ. *θερμός*.
θερμίδες οἶ, μονάδες θερμότητας· λόγ.,
 μετάφρ. τοῦ διεθνοῦς ὄρου *calories*.
θερμό τό, ζεστὸ νερό· ἀρχ. *θερμόν*, οὐδ.
 τοῦ ἐπίθ. *θερμός*. *Η σημ. μεσν.
θερμικήπιο τό, λόγ., νεώτ. *θερμο-κήπιον*.
θερμοκρασία ἡ, μεταγν. *θερμο-κρασία* <
κρᾶσις.
θερμόμετρο τό, λόγ., γαλλ. *thermo-mètre*.
θερμός ἐπίθ., ἀρχ. *θερμός*.
θέρμος ὁ, δοχεῖο ποῦ διατηρεῖ τὴ θερμο-
 κρασία ποτῶν· γερμ. *Thermos(-Flasche)*
 < ἑλλ. *θερμός*.
θερμοσίφωνο τό, λόγ., νεώτ. *θερμο-σίφων*.
θερμοστάτης ὁ, λόγ., νεώτ. *θερμο-στάτης*.
θερμότητα ἡ, λόγ., ἀρχ. *θερμό-της*.
θερμοφόρος ἡ, λόγ., μεταγν. *θερμο-φόρος*.
θέρος τό, ἀρχ. *θέρος* < *θέρω*.
θέρος ὁ, θερισμός· ἀρχ. *θέρος* τὸ (Γ. Χα-
 τζιδ. MNE 2, 49) ἢ ἀπὸ τὸ ρ. *θερίζω*.
θέση ἡ, ἀρχ. *θέ-σις* < *τίθημι*.
-θεσία β' συνθετ. οὐσ.: *στοιχειο-θεσία*, ἀπὸ
 τὰ οὐσ. *σέ-θέτης*, κατὰ τὰ ἀρχ. καὶ με-
 ταγν. *νομο-θεσία*, *τοπο-θεσία*, *νιο-θε-*
σία κ.τ.θ.
θεσιθήρας ὁ, λόγ., νεώτ. *θεσι-θήρας* (πβ.
προικο-θήρας).
θεσμός ὁ, λόγ., ἀρχ. *θεσ-μός* < *τί-θημι*.
θεσπέσιος ἐπίθ., ὑπέροχος· λόγ., ἀρχ. *θεσ-*
-πέσιος < **θεσ-σπέσιος* < *θεός* + *ἔ-*
σπον, ἄορ. β' τοῦ ἐνέπω.
θεσπίζω νομοθετῶ· λόγ., ἀρχ. *θεσπίζω*
 (=χρησιμοδοτῶ) < *θέσπις*.
θέσφατο τό, θεῖος λόγος· λόγ., ἀρχ. *θέσ-*
-φατον, οὐδ. τοῦ ἐπίθ. *θέσ-φατος* < *θε-*
ός + *φημί*.
θετικός ἐπίθ., λόγ., ἀρχ. *θετ-ικός* < *θετός*.
θετός ἐπίθ., λόγ., ἀρχ. *θετός* < *τί-θημι*.
θέτω μεσν. *θέτω* < ἀρχ. *τίθω* - *τίθημι* ἀπὸ
 τὸν ἄορ. ἔθεσα (Γ. Χατζιδ. MNE 1, 309,
 315).
θεώρατος ἐπίθ., βλ. **θεόρατος**.
θεωρεῖο τό, λόγ., μεταγν. *θεωρ-εῖον* <
θεωρός.
θεώρημα τό, λόγ., ἀρχ. *θεώρη-μα* < *θεω-*
ρῶ.
θεώρηση ἡ, ἀρχ. *θεώρη-σις* < *θεωρῶ*.
θεωρητικός ἐπίθ., λόγ., ἀρχ. *θεωρητ-ικός*.
θεωρία ἡ, λόγ., ἀρχ. *θεωρία*.
θεωρῶ λόγ., ἀρχ. *θεωρῶ*.
-(θ)ῆ κατάλ. ρημ. τύπου γιὰ τὸ σχημα-
 τισμὸ τοῦ παθ. παρακειμένου καὶ ὑπερ-
 συντέλικου: *ἔχω δοθῆ*, *εἶχα δοθῆ*· ἀρχ.
 κατάλ. ἀπαρεμφάτου -*θῆναι* (*δοθῆναι*)
 (Γ. Χατζιδ. MNE 1, 598).
Θήβα ἡ, ἀπὸ τὴν αἰτ. (*τὴν πόλιν*) *Θήβας*,

ΚΑΡΤΕΛΑ 9

<p>έ. εμπρακτα άτακτα έκτακτα άσύντακτα άδίστακτα άνεξέλεγκτα άπαράδεκτα άκατάδεκτα άκάθεκτα τά άνάλεκτα έ. άνόρεκτα άπρόσεκτα άθικτα άμείλικτα άστήρικτα άφρευκτα άναπόφρευκτα ή νύκτα τά μεσάνυκτα καληνύκτα 28</p>	<p>ή κουβέντα χαζοκουβέντα παλιοκουβέντα γυναικο- κουβέντα ψιλοκουβέντα άεροκουβέντα έρωτοκουβέντα κρυφοκουβέντα κλαψοκουβέντα μέντα τά πτερόεντα ή ρέντα τέντα πατέντα έβδομήντα ένενήντα πενήντα έξήντα γκάιντα όγδόντα κουτσοδόντα τά δέοντα παραπροϊόντα τριάκοντα τεσσαράκοντα έβδομήκοντα ένενήκοντα έξήκοντα όγδοήκοντα πεντήκοντα έ. άπόκοντα ή σπόντα έ. άποσπόντα ή τσόντα ροτόντα τά ύπάρχοντα έ. άμόλυντα ή πούντα φούντα χούντα έ. άνάισχυντα έπαίσχυντα άνεπαίσχυντα 64</p>	<p>έ. πατροπαράδοτα άνένδοτα άνανταπόδοτα άσύδοτα ή γκανιότα τερακότα ρεδιγκότα έ. άλλόκοτα ή κυλότα νότα μπαγκανότα τά μικρογεγονότα ή καπότα μπότα μπομπότα έ. άδέσποτα ή ρότα 17</p> <p>έ. άπερίγραπτα άπερίσκεπτα άπρόβλεπτα άνεπίτρεπτα άναπότρεπτα άνεπανάληπτα άκατάληπτα άπροκατάληπτα άνεπίληπτα άμερόληπτα άδιάλειπτα άμεμπτα άπρόσκοπτα άπρόοπτα ύποπτα φιλύποπτα άνύποπτα καχύποπτα άκάλυπτα άπροκάλυπτα 20</p> <p>άκάθαρτα άφθαρτα ή κάρτα χάρτα</p>
--	--	---

ΚΑΡΤΕΛΑ 10

ελαφρόνους	Ε:αε,θε	μολυβδόχρους	Ε:αε,θε	νεομάρτυς	Ο:αε,θε	γραφέυς	Ο:αε,θε
κουφόνους	Ε:αε,θε	σμαραγδόχρους	Ε:αε,θε	οσιομάρτυς	Ο:αε,θε	καταγραφεύς	Ο:αε,θε
άπνους	Ε:αε,θε	ιριδόχρους	Ε:αε,θε	μεγαλομάρτυς	Ο:αε,θε	συγγραφεύς	Ο:αε,θε
πυρίπνους	Ε:αε*	ροδόχρους	Ε:αε,θε	μελλομάρτυς	Ο:αε*	αντιγραφεύς	Ο:αε,θε
μυριόπνους	Ε:αε*	ιόχρους	Ε:αε,θε	παρθενομάρτυς	Ο:θε	συρραφεύς	Ο:αε*
βραδύνους	Ε:αε,θε	ανθρακόχρους	Ε:αε,θε	εθνομάρτυς	Ο:αε	στροφεύς	Ο:αε*
βαθύνους	Ε:αε,θε	σαρκόχρους	Ε:αε,θε	λιπομάρτυς	Ο:αε	καταστροφεύς	Ο:αε,θε
αμβλύνους	Ε:αε,θε	λευκόχρους	Ε:αε,θε	ιερομάρτυς	Ο:αε	παροχεύς	Ο:αε*
οξύνους	Ε:αε,θε	πορτοκαλόχρους	Ε:αε,θε	πρωτομάρτυς	Ο:αε	βαθύς	Ε:αε
ευρύνους	Ε:αε,θε	κανελόχρους	Ε:αε,θε	αυτόπτης μάρτυς	Ο:αε	πληθύς	Ο:θε
παχύνους	Ε:αε,θε	κεραμόχρους	Ε:αε,θε	αψευδής μάρτυς	Ο:αε,θε	ευθύς	Ε:αε,Ερ
ταχύνους	Ε:αε,θε	ουρανόχρους	Ε:αε,θε	αυτόπτης μάρτυς	Ο:θε	παρευθύς	Ερ
πους	Ο:αε	καστανόχρους	Ε:αε,θε	εις μάρτυς,		φθύς	Ερ*
άπους	Ε:αε	εβενόχρους	Ε:αε,θε	ουδείς μάρτυς	Εκφρ	ιχθύς	Ο:αε
εξάπους	Ε:αε,θε	σιδηρόχρους	Ε:αε,θε	αυτήκοος μάρτυς	Ο:αε,θε	Ιχθύς	Ο:αε
οκτάπους	Ο:αε	πυρρόχρους	Ε:αε,θε	υπέρπαχς	Ε:αε	άφωνος ιχθύς	Εκφρ
δίπους	Ε:αε,θε	ηλεκτρόχρους	Ε:αε,θε	πεντάβραχς	Ο:αε	άφωνος ως ιχθύς	Εκφρ
τρίπους	Ε:αε,θε	πορφυρόχρους	Ε:αε,θε	δίβραχς	Ο:αε	γλακύς	Ε:αε
αντίπους	Ο:αε	θαλασσόχρους	Ε:αε,θε	τρίβραχς	Ο:αε	ακώς	Ε:αε
κάμπους	Ο:οε	αιματοχρούς	Ε:αε,θε	αμφιβραχς	Ο:αε	αμβλύς	Ε:αε
όμιμπος	Ο:οε	μελιτόχρους	Ε:αε,θε	άσταχς	Ε:αε*	ιλύς	Ο:θε
σκίμπους	Ο:αε	σιτόχρους	Ε:αε,θε	ακανθόσταχς	Ο:αε	πολύς	Ε:αε
όπους	Ο:οε	ανοικτόχρους	Ε:αε	διχόσταχς	Ο:αε	παραπολύς	Ε:αε
ραιβόπους	Ε:αε,θε,	σους	Εφ	στάχς	Ο:αε	θρήνος και	
Ο:αε		τους	Αντ:απ,	ψευδοστάχς	Ο:αε	κλαυθμός και	
τραγόπους	Ε:αε,θε,		θπ,οπ,	πήχς	Ο:αε	οδυρμός πολύς	Εκφρ
Ο:αε			γεν,απ,	-ύς	Κλ.:Ε:αε	αχλύς	Ο:θε
αιγόπους	Ε:αε		,απ,	πραγύς	Ε:αε*	δριμύς	Ε:αε
γυμνόπους	Ε:αε,θε		Προσδ:	εγγύς	Ερ	ιγνύς	Ο:θε
ζεφυρόπους	Ε:αε*		απ	δύσ-	Πρθμ	Ερινύς	Ο:θε
βλαισόπους	Ε:αε,θε,	να τους	Εκφρ	βραδύς	Ε:αε	οξύς	Ε:αε
Ο:αε		στάτους	Ο:οε	ηδύς	Ε:αε	τσαούς	Ο:αε
κατά τόπους	Ερ	τρέχοντος έτους	Ερ	νηδύς	Ο:θε*	επί προσβολή	
ανιπτόπους	Ε:αε*	παρελθόντος		φαρδύς	Ε:αε	της δημοσίας	
πάππους	Ο:αε*	έτους	Εκφρ	αετιδεύς	Ο:αε	αιδούς	Ερ
προπάππους	Ο:αε	προσπέκτους	Ο:οε	ερωτιδεύς	Ο:αε	οδούς	Ο:αε
προοπάππους	Ο:αε	ντους	Ο:οε	ξένιος Ζεύς	Ο:αε	μαζούς	Ο:αε*
οψόμεθα		άρχων		αρσაკιεύς	Ο:αε	μουσιούς	Ο:αε*
ες Φιλίππους	Εκφρ	του σκότους	Ο:αε	χαλκεύς	Ο:αε	φοινικούς	Ε:αε
κόρπους	Ο:οε	επί εδάφους	Ερ	εισαγγελεύς	Ο:αε,θε	χαλκούς	Ε:αε
χάμπεας κόρπους	Ο:οε	χους	Ο:αε	αντεισαγγελεύς	Ο:αε	κουσκούς	Ο:οε
πους πους	Ο:οε*	μονάχους		βασιλεύς	Ο:αε	εκ του ασφαλούς	Ερ
σους πους	Εφ*	μονάχους	Ο:θε	αντιβασιλεύς	Ο:αε	χρωστά	
βραδύπους	Ε:αε,θε	πρόχους	Ο:θε	εθνοβασιλεύς	Ο:αε*	της Μιχαλούς	Εκφρ
ωκύπους	Ε:αε,θε*	εξ ύψους	Ερ	ο βασιλεύς		γιαβουκλούς	Ο:αε
πολύπους	Ε:αε,θε,	υπέρβαρς	Ε:αε,	απέθανεν ζήτω		απλούς	Αριθμ:αε
Ο:αε		δρυς	Ο:αε,θε	ο βασιλεύς	Εκφρ	τετραπλούς	Αριθμ:αε
δασύπους	Ε:αε,θε	φελλόδρυς	Ο:θε	εντολεύς	Ο:αε,θε	πενταπλούς	Αριθμ:αε
βραχύπους	Ε:αε,θε,	άδακρυς	Ε:αε,θε	αποστολεύς	Ο:αε,θε	εκατονταπλούς	Αριθμ:αε
Ο:αε		περίδακρυς	Ε:αε,θε	πορθμεύς	Ο:αε	διπλούς	Αριθμ:αε
ταχύπους	Ε:αε,θε	γλυκύδακρυς	Ε:αε*	νομεύς	Ο:αε,θε	τριπλούς	Αριθμ:αε
ρους	Ο:αε	πολύδακρυς	Ε:αε,θε	διανομεύς	Ο:αε,θε	ανανούς	Ο:αε*
επιμέρους	Ερ	κατάμακρυς	Ε:αε*	υδρονομεύς	Ο:αε*	κυανούς	Ε:αε
επί μέρους	Ερ	άντικρυς	Ερ	δρομεύς	Ο:αε,θε	εκ του αφανούς	Ερ
εκ μέρους	Πρθ	καλλίβοτρς	Ε:αε*	σκαπανεύς	Ο:αε,θε	καρπονούς	Ο:αε*
θρους	Ο:αε	βότρς	Ο:αε	διερμηνεύς	Ο:αε,θε	ελαφρονούς	Ο:αε*
του μάκρους	Ερ*	σύνοφρυς	Ε:αε,θε*	γονεύς	Ο:αε	στιφονούς	Ο:αε*
γκλάμορους	Ε:αε	υπέροφρυς	Ε:αε*	ανατροπεύς	Ο:αε	τουτουνούς	Αντ:απ,
υπό όρους	Ερ	εύοφρυς	Ε:αε*	αρχιερεύς	Ο:αε	αιτ*	
ανάρρους	Ο:αε	συσ-	Πρθμ	μελλαρχιερεύς	Ο:αε*	ωχουνούς	Εφ*
κατάρρους	Ο:αε	ιπόδασυς	Ε:αε*	σπορεύς	Ο:αε	μαζούς	Ερ*
στηθοκατάρρους	Ο:αε	ήμισυς	Ε:αε	τορεύς	Ο:αε	ζεπελπούς	Ο:αε*
βρογχο-		πίτυς	Ο:θε	αμφορεύς	Ο:αε	παππούς	Ο:αε
κατάρρους	Ο:αε	μάρτυς	Ο:αε,θε	πρωρεύς	Ο:αε	παραπαπούς	Ο:αε
άχρους	Ε:αε,θε	ψευδομάρτυς	Ο:αε,θε	γραμματεύς	Ο:αε,θε	προπαπούς	Ο:αε
μελίχρους	Ε:αε,θε			υπογραμματεύς	Ο:αε,θε	πουσπούς	Ο:οε

Αγγλικό-Ελληνικό & Ελληνικό-Αγγλικό ηλεκτρονικό μεταφραστικό λεξικό

- Εργαλεία πλοήγησης: Μήκος, Πίσω, Αλφαβητικό Ευρετήριο...
- Λεξή προς αναζήτηση Διαθέσιμα λεξικά.
- Οι λέξεις που βρέθηκαν από την τελευταία αναζήτηση.
- Το τρέχον λήμμα με αναλυτική περιγραφή και παραδείγματα χρήσης.
- Χειρισμός εκφώνησης των λημάτων, φράσεων ή και κειμένου από το πρόχειρο.
- Μαζική μετάφραση λέξεων ή ελεύθερου κειμένου, λεξή προς λεξή.
- Επιλογή από 17 φωνές για την εκφώνηση των λημάτων και φράσεων.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΟΒΟΗΘΗΣΗ
Μεταφράστε πολλές λέξεις μαζί ή ελεύθερο κείμενο λέξη προς λέξη με ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ (ΜΙΝΙ)
Διαθέσιμα λεξικά:
Αρχαία → Νέα Ελληνικά
Αγγλικά → Ελληνικά / ΧΡΩΜΑΤΙΚΟ
Νέα → Αρχαία Ελληνικά
Θρησκευτικό Λεξικό

ΕΙΣΟΔΟΣ:
Είσοδος από []
Είσοδος από []

Ρυθμίσεις:
● Σε μορφή πίνακα.
○ Σε μορφή κειμένου.

Ομάδες λέξεων για γρήγορη ανεύρεση ή εκτύπωση.

ΓΙΑ ΔΙΚΤΥΑ
Για εγκατάσταση και χρήση σε δικτυο Η/Υ επικοινωνήστε με τη **MATZENTA**.

1.200.000 λέξεις.
365.000 λήμματα.
Μέγεθος **100 MB**.
Λημματική και ελεύθερη αναζήτηση.
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΟΒΟΗΘΗΣΗ με μετάφραση λέξεων ή ελεύθερου κειμένου λέξη προς λέξη.
Γραπτή φωνητική απόδοση.
Ηχητική απόδοση προφοράς.
Εκτύπωση μεμονωμένων λημάτων αλλά και ομάδων.
Πρόσθεση νέων, δικών σας λημάτων.
Αναφορά του είδους των

- λημάτων.
- ◆ Επεξήγηση των λημάτων χωριστά για κάθε κατηγορία (επιστήμη, επάγγελμα κ.λπ.).
 - ◆ Πολλαπλά παραδείγματα χρήσης των λέξεων.
 - ◆ Μετάφραση των παραδειγμάτων στα ελληνικά.
 - ◆ Χρωματικός διαχωρισμός επεξηγήσεων.
 - ◆ Δημιουργία και διαχείριση ομάδων λέξεων.
 - ◆ Ρύθμιση όλων των παραμέτρων, του τρόπου συμπεριφοράς και εμφάνισης του λογισμικού.

Αναλυτικές πληροφορίες μπορείτε να πάρετε από το δικτυακό τόπο της **MATZENTA** ή τηλεφωνικά.
Τη **ΧΡΥΣΗ ΕΚΔΟΣΗ** θα τη βρείτε σε όλα τα καταστήματα πολυμέσων και σε επιλεγμένα βιβλιοπωλεία.

ΕΙΡΑ: Ελληνική Γλώσσα - Ηλεκτρονικά Μεταφραστικά Λεξικά

MATZENTA
Ακαδημίας 86 - Αθήνα
Τηλ. 3307018, 3307019 - Φαξ 3307019
www.matzenta.gr - info@matzenta.gr

Ελληνικά γράμματα
Τεσβέλλα 1 - 106 81 Αθήνα
Τηλ. 3302033 - Φαξ 3817
e-mail: info@ellinikagramma.gr

ΚΑΡΤΕΛΑ 12

MATZENTA ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ | ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
| ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΔΩΣΗ
| ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΠΙΔΕΙΞΗΣ

▶ ΤΕΧΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ▶ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΕΙΣ ▶ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΕΣ

Αναζήτηση στο δικτυακό τόπο της MATZENTA

Αναζήτηση

Ενημερωθείτε για τα προϊόντα της MATZENTA:

ΕΠΙΛΕΞΤΕ ΠΡΟΪΟΝ

ΕΠΙΛΕΞΤΕ ΠΡΟΪΟΝ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΛΕΞΙΚΑ ΓΙΑ MS-WINDOWS

- Χρυσή Έκδοση 2006 - Αγγλικό-Ελληνικό-Αγγλικό
- Αγγλικό-Ελληνικό-Αγγλικό 2005 - Ιδανικό για Αγγλόφωνους
- Οικονομικό & Εμπορικό λεξικό - Αγγλικό-Ελληνικό-Αγγλικό
- Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας
- Αρχαία-Νέα-Αρχαία ελληνικά
- Αγγλικό-Ελληνικό-Αγγλικό Απλή έκδοση
- Γαλλικό-Ελληνικό-Γαλλικό
- Ιταλικό-Ελληνικό-Ιταλικό
- Γερμανικό-Ελληνικό-Γερμανικό
- Αγγλικό-Ελληνικό-Αγγλικό Βιολογικών και Ιατρικών όρων
- Ελληνικό Ερμηνευτικό-Εγκυκλοπαιδικό
- Θρησκευολογικό

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΛΕΞΙΚΑ ΓΙΑ LINUX

- Χρυσή Έκδοση 2006 - Αγγλικό-Ελληνικό-Αγγλικό

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΛΕΞΙΚΑ ΓΙΑ PDA και ΕΞΥΠΝΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

- Χρυσή Έκδοση Αγγλικό-Ελληνικό-Αγγλικό

ΕΝΤΥΠΑ ΛΕΞΙΚΑ

- English-Greek Advanced dictionary - Golden Edition (CD-ROM included)
- English-Greek Advanced dictionary - Golden Edition
- English-Greek Advanced dictionary - Academic Edition (CD-ROM included)

Αίδα;
Ε
σχετικά
λικό.
ΕΙΣ
σης
αλλικό
αλικό
ό-
νικό
κών όρων
αγγλικό

ΚΑΡΤΕΛΑ 13

Greek-English dictionary

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ
Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

Word to translate: ομάδα

Dictionary to use: Greek-English dictionary

Keyboards:
 Windows
 English
 Greek

Copy
Paste

ομάδα

ομάδα
ομάδα 13 μαγισσών
ομάδα 3 ζώων
ομάδα 3 χρωμοσωμάτων
ομάδα hockey
ομάδα αίματος
ομάδα αλληλεγγύης
ομάδα αμετάλλων
ομάδα αναζήτησης
ομάδα ανάληψης αποστολής
ομάδα αναπληρωματικών ράγκμπι
ομάδα ανθρώπων
ομάδα ανθρώπων ή προσωνυμάτων

Greek-English dictionary
Greek-French dictionary
Greek-German dictionary
Thesaurus of Greek language
cluster
collective
consort
covey
crew
gaggle
gang
group
lot
pack
party

Select one dictionary from available

ΚΑΡΤΕΛΑ 14

The screenshot shows the MAIZENTA website interface. At the top, there are navigation links: "ΜΑΙΖΕΝΤΑ - Εξερευνητής Λεξικών", "Διαθέσιμα λεξικά", "Επεξεργασία", "Προβολή", "Εργαλεία", and "Βοήθεια". The address bar shows "www.magenta.gr". The search bar contains the word "ομάδα".

The search results for "ομάδα" are listed as follows:

- ομάδα 4 βασισμάτων (φορείου)
- ομάδα ανθρώπων που μαζί πλη
- ομάδα από 4 στοιχεία
- ομάδα από 7 τμήματα λογαφού
- ομάδα από τρία χωριά
- ομάδα αστεριών
- ομάδα εταιριών
- ομάδα εισιριών ή πολιτικός σύλ
- ομάδα ιππέων ή στρατού από 1
- ομάδα περισσότερων των δύο (ξε
- ομάδα πολεμικών πλοίων
- ομάδα πολεμιστών
- ομάδα πολιτών (από 16-60) που
- ομάδα ρημάτων κοινής κλίσης
- ομάδα στρατιωτών με την ίδια σι
- ομάδα συγκροτημένη
- ομάδα συμβούλων
- ομάδα υπόπτων υποκειμένων ή

Below the list, there is a section titled "Βρέθηκαν: 21 λήμματα". To the right, there is a detailed definition of "γένος" (genus) in Greek and other languages:

γένος (το - εξ αιτής η αγγλική λέξη gender & genus και το πρόθεμα geno- η ιταλική genere - η γαλλική genre - η γερμανική Genre) # είλη (η) # θίασος (ο) # ίλη (η) # οριάς (η) # ποίμνη (η) # σίαρ (το - δωρικός τύπος της λέξης "θίασος") # σιάνος (το - δωρικός τύπος της λέξης "σμήνος") # σμήνος (το) # σύνοδος (η - εξ αιτής η αγγλική λέξη synod - η ιταλική sinodo - η γαλλική synode - η γερμανική Synode) # σύστημα (το) # σύστημα (το - εξ αιτής η αγγλική λέξη system - η ιταλική sistema - η γερμανική System - η γαλλική systeme) # σύστημα (το)

ΚΑΡΤΕΛΑ 15

Macromedia Flash Player 7

File View Control Help

Ελληνικά
χρόνια

Ελληνομάθεια
Εγκατάσταση Παρουσίαση

Αρχαιομάθεια
Εγκατάσταση Παρουσίαση

Εννοιόλεξο
Εγκατάσταση Παρουσίαση

LEXIGRAMM

Ελληνομάθεια
Δημοτικού

Εγκατάσταση

Επιμελούμαι ηλεκτρονικά ένα κείμενό μου

**ΟΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ
ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ**
(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ:

- Κατανώ τις δυνατόπτες της ηλεκτρονικής επεξεργασίας ενός κειμένου.
- Χρησιμοποιώ διαφορετικά σημειωτικά συστήματα (χρώμα, γραμματοσειρά κ.ά.) που παρέχονται από ένα ηλεκτρονικό πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου.
- Αναγνωρίζω τις αλλαγές στο νόημα ενός κειμένου που επιφέρει η ηλεκτρονική του επεξεργασία.
- Βελτιώνω κείμενα αξιοποιώντας προγράμματα του υπολογιστή μου.

**ΟΙ ΝΕΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΘΕΤΩ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ
ΕΝΟΤΗΤΑΣ**
(συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευόμενο/η)

1. Αξιοποιώ την εμπειρία μου

Πριν από την ηλεκτρονική επεξεργασία

Διαβάζουμε μια σειρά από διαφορετικά είδη κειμένων:

- (1) Ένα δελτίο τύπου που αποτελεί και πρόσκληση σε μια εκδήλωση.
- (2) Το εξώφυλλο μιας εργασίας μεταπτυχιακού φοιτητή.
- (3) Ένα σύντομο άρθρο για τους δικτυακούς κόμβους και την εκπαίδευση.
- (4) Ένα ποίημα της Βικτωρίας Θεοδώρου.

Τα κείμενα αυτά δεν έχουν γίνει αντικείμενο ηλεκτρονικής επεξεργασίας.

ΟΜΑΔΑ Α΄

Ένα δελτίο τύπου που αποτελεί και πρόσκληση σε μια εκδήλωση.

Αφού μελετήσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις ακόλουθες ερωτήσεις.

- Το κείμενο ως εξωτερική εικόνα λόγου σας παραπέμπει στο είδος της πρόσκλησης;
- Τι πιστεύετε πως δυσχεραίνει την κατανόσή του για κάποιον ή κάποια που επιθυμεί να το διαβάσει με μια γρήγορη ματιά;

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ – ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ: Εκπλήξεις, αφηγήσεις, χρώματα και η ελληνική μυθολογία περιμένουν τους μικρούς φίλους του ΙΑΝΟΥ το Σάββατο 1η Απριλίου στο Βιβλιοπωλείο ΙΑΝΟΣ στο Τμήμα Παιδικών Βιβλίων, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου. Από το πρωί, ένας μίμος διασκεδάζει τα παιδιά μέσα και έξω από τη βιτρίνα του βιβλιοπωλείου. Οι εκδόσεις «Καλειδοσκόπιο» τους χαρίζουν το κλασικό παραμύθι του Χανς Κρίστιαν Άντερσεν «Το Ασχημόπαπο» με παιχνίδια, φωνητικές και κινητικές ασκήσεις, τα παιδιά αποκτούν διασκεδάζοντας ένα στοιχειώδες κινητικό και λεκτικό λεξιλόγιο, για να παρακολουθήσουν έπειτα την παραστατική αφήγηση του παραμυθιού και τη δραματοποίηση της ιστορίας. Αμέσως μετά τη σκυτάλη παίρνει η Σοφία Ζαραμπούκα, η οποία θέτει στα παιδιά παιχνιδιάρικα ερωτήματα. Παραμύθι ή μύθος; Ο Δίας αλήθεια γέννησε την Αθηνά από το κεφάλι του; Η Ήρα μήπως ήταν η γυναίκα του Ποσειδώνα; Ο Άρης ήταν ο θεός του πολέμου ή του κυνηγιού; Μέσα από πρωταπριλιάτικα ψέματα και μυθολογικές αλήθειες, η Σοφία Ζαραμπούκα μαζί με τους μικρούς φίλους του ΙΑΝΟΥ θα μπουν στη μαγεία της Ελληνικής Μυθολογίας, για να τους γνωρίσει αμέσως μετά τα μυστικά της «μαγειρικής», όπως βγαίνουν ζεστά-ζεστά από το φούρνο μαζί με τις «Αργυρές Ζαραμπουκίτσες» (Αργυρώ Μπαρμπαρίγου – Σοφία Ζαραμπούκα, εκδόσεις Κέδρος). Η Αργυρώ Μπαρμπαρίγου και η Σοφία Ζαραμπούκα, εμπνευσμένες από ένα μαγικό εστιατόριο της Νάουσας και με την πεποίθηση πως η μαγειρική ισοδυναμεί με τη ζωγραφική, επειδή το φαγητό θέλει φαντασία, αγάπη, γνώση και αρκετή δουλειά, ετοιμάζουν στο βιβλίο τους λιχουδιές που ορέγονται μικροί και μεγάλοι. Ο Ιανος προσφέρει στα παιδιά μια

μέρα γεμάτη δημιουργικότητα και ζωντάνια, συνδυάζοντας την μάθηση με το παιχνίδι, καθώς και την παράδοση της ημέρας με το κλασικό παραμύθι. Έναρξη Εκδήλωσης: 11.30. Είσοδος Ελεύθερη.

Να καταγράψετε εδώ τις βασικές πληροφορίες που επιθυμεί να επικοινωνήσει στο ευρύτερο κοινό ο συντάκτης του κειμένου.

Ποιο είναι το είδος του κειμένου που έχει συνταχθεί;

Ποιες λέξεις ή φράσεις δηλώνουν περί τίνος πρόκειται στην αρχή και στο τέλος του κειμένου;

Ποιες είναι οι λέξεις-φράσεις που δηλώνουν χρόνο στο κείμενο (ημερομηνία, χρονική διάρκεια, ώρα κ.λπ.);

Ποιες είναι οι λέξεις-φράσεις που δηλώνουν τόπο στο κείμενο (διεύθυνση, χώροι στο εσωτερικό μιας εταιρίας/επιχείρησης κ.λπ.);

Ποια είναι η θεματική του κειμένου;

Τι είδους δραστηριότητες αναφέρονται;

Ποιο είναι το περιεχόμενο της κάθε δραστηριότητας;

Ποιος είναι υπεύθυνος για κάθε δραστηριότητα;

ΟΜΑΔΑ Β΄

(2) Το εξώφυλλο μιας εργασίας μεταπτυχιακού φοιτητή.

Αφού μελετήσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Το κείμενο ως εξωτερική εικόνα λόγου σας παραπέμπει σε εξώφυλλο μεταπτυχιακής εργασίας;
- Τι πιστεύετε πως δυσχεραίνει την κατανόσή του για κάποιον ή κάποια που επιθυμεί να το διαβάσει με μια γρήγορη ματιά;

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ «ΝΕΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ» Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Φύλο και Νέα Εργασιακά & Εκπαιδευτικά Περιβάλλοντα στην Κοινωνία της Πληροφορίας» Πανεπιστήμιο Αιγαίου 6η ΔΙΑΛΕΞΗ: «Εργασιακός χώρος και "νέες" βασικές δεξιότητες» Διδάσκουσα: κ. Ελένη Καραντζόλα **ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:** Περιγράψτε σε 400 λέξεις τις βασικές μεθοδολογικές αρχές διερεύνησης του γραμματισμού στο χώρο εργασίας, με βάση το συμπληρωματικό κείμενο [1]. Επιλέξτε ένα από τα συμπληρωματικά κείμενα 2-4 και αποδώστε, σε 800 λέξεις, τα βασικά τους σημεία. Επιλογή κειμένου 4. Φοιτητής: Ευάγγελος Μαγουλάς.

Να καταγράψετε εδώ τις βασικές πληροφορίες που επιθυμεί να επικοινωνήσει ο συντάκτης του εξώφυλλου.

Αφού μελετήσετε τους φορείς που αναφέρονται στο εξώφυλλο της εργασίας, να τους γράψετε εδώ με τη σωστή ιεραρχική σειρά.

Στο κείμενο υπάρχουν τίτλοι που είναι γραμμένοι εντός εισαγωγικών. Μπορείτε να αντιστοιχίσετε κάθε τίτλο χωριστά με βάση τη διάκριση: Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα, ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄, Διάλεξη, Θέμα Εργασίας;

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα

ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄

Διάλεξη

Θέμα Εργασίας

Με ποιες λέξεις ή φράσεις δηλώνεται ο παραλήπτης και ο συντάκτης της ιστορίας;

2. Παρατηρώ και επεξεργάζομαι

ΟΜΑΔΑ Γ'

(3) Ένα σύντομο άρθρο για τους δικτυακούς κόμβους και την εκπαίδευση.

Αφού μελετήσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Το κείμενο ως εξωτερική εικόνα λόγου σας παραπέμπει σε άρθρο;
- Τι πιστεύετε πως δυσχεραίνει την κατανόησή του για κάποιον ή κάποια που επιθυμεί να το διαβάσει με μια γρήγορη ματιά;

Εκπαιδευτικοί κόμβοι: το επόμενο βήμα. Η αξιοποίηση του Internet στο σχολείο προϋποθέτει υποστήριξη και σωστή καθοδήγηση για τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές. Ο τεράστιος όγκος πληροφοριών και υλικού που είναι διαθέσιμος μέσω Internet, δεν είναι εξ ορισμού χρήσιμος για το εκπαιδευτικό έργο, ούτε η ποιότητα και η επάρκειά του είναι σε όλες τις περιπτώσεις η απαιτούμενη για εκπαιδευτική χρήση, ακόμα και στις περιπτώσεις που το υλικό αναφέρεται ως «μορφωτικό». Για τους «πρωτάρηδες» των σύγχρονων δικτυακών τεχνολογιών, δηλαδή για την πλειοψηφία των εκπαιδευτικών μας, το Internet μοιάζει να είναι ένα περιβάλλον χαστικό, χωρίς αρχή και τέλος, μέσα στο οποίο δυσκολεύονται να προσανατολιστούν προς τις πηγές που προσφέρουν γνώσεις και υλικό χρήσιμο, πρωτότυπο και ενδιαφέρον. Για τους μαθητές δεν ισχύει ακριβώς το ίδιο· λόγω της καλύτερης σχέσης τους με τους υπολογιστές και τον κόσμο του Internet, πολλοί μαθητές ανακαλύπτουν τους δικούς τους τόπους με μεγάλη ευκολία και ταχύτητα. Αυτό που μάλλον δυσκολεύει είναι η επιλογή, και όχι η αναζήτηση, του πλέον κατάλληλου υλικού που θα εμπλουτίσει το περιεχόμενο του σχολικού μαθήματος. Η εξερεύνηση των δικτυακών τόπων για την ανακάλυψη γνώσεων και εποπτικού υλικού δε θα είχε σκοπιμότητα, αν δε συνδεόταν με εκπαιδευτικές δραστηριότητες που εντάσσονται στο καθημερινό σχολικό πρόγραμμα και ανοίγουν δρόμους σε σύγχρονες παιδαγωγικές εφαρμογές. Πολλά έχουν ειπωθεί για τη χρησιμότητα του Internet. Οι προβληματισμοί γύρω από τη συμβολή του στη σχολική εκπαίδευση συνήθως περιορίζονται σε γενικές αναφορές, σωστές και ενδιαφέρουσες, οι οποίες όμως δε θέτουν τη συζήτηση σε συγκεκριμένα πλαίσια. Πώς θα χρησιμοποιηθεί ο υπολογιστής, το λογισμικό, οι «μηχανές αναζήτησης», οι ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες, οι βάσεις δεδομένων; Τι μπορούν να κάνουν οι εκπαιδευτικοί στα μαθηματικά, στις φυσικές επιστήμες, στα φιλολογικά μαθήματα; Σχέδια μαθημάτων και πρότυπα δραστηριοτήτων για την αξιοποίηση των υπολογιστών, των πολυμέσων και των δικτυακών τόπων στο σχολείο, από τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές, αποτελούν πολύτιμο βοήθημα. Αξιόλογες εργασίες, πειραματικές εφαρμογές και υποδειγματικές διδασκαλίες, που χαρακτηρίζονται από σωστή κατανόηση και δημιουργική αξιοποίηση των νέων μέσων, υπάρχουν και έχουν γίνει πολλές από εκπαιδευτικούς και ερευνητές της εκπαίδευσης. Όλα αυτά μπορούν σήμερα να αποτελέσουν την αφετηρία και να λειτουργήσουν καταλυτικά για τη χρήση των ΤΠΕ (Τεχνολογίες της Πληροφορίας και Επικοινωνίας) στην κατεύθυνση αναμόρφωσης της σχολικής εκπαίδευσης. Η συγκέντρωση πρωτότυπων εκπαιδευτικών εφαρμογών, η οργάνωση του υλικού και η προβολή τους με σκοπό την παροχή υποστήριξης και καθοδήγησης στην εκπαιδευτική κοινότητα, που επιχειρείται σήμερα από εκπαιδευτικούς οργανισμούς, αποτελεί σημαντικό έργο. Η δημιουργία εκπαιδευτικών κόμβων, που προσανατολίζονται στην προώθηση της εκπαιδευτικής καινοτομίας στη σχολική εκπαίδευση και στηρίζουν με πολλαπλές εκπαιδευτικές υπηρεσίες τα ελληνικά σχολεία, απαντά με έμπρακτο τρόπο στο ερώτημα: το Internet στο σχολείο, και μετά TI; Δείγματα δουλειάς υπάρχουν και όσο περισσότερα δούμε στο μέλλον τόσο το καλύτερο. Η πρόσβαση στο Internet και ο εξοπλισμός των σχολείων με υπολογιστές αποτελούν σημαντικά βήματα· όμως μόνον αυτά δεν αρκούν..

Ποιος είναι ο τίτλος του άρθρου;

Πώς ο τίτλος αυτός επαναλαμβάνεται και επεκτείνεται μέσα στο κείμενο (να εντοπίσετε λέξεις-φράσεις);

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗ ΔΟΜΗ

Μελετώντας το κείμενο να εντοπίσετε θεματικές ενότητες και να τις πιλοφορήσετε.

Στη συνέχεια να διακρίνετε παραγράφους με βάση την παραπάνω πιλοφόρηση.

Οι παράγραφοι που δημιουργήθηκαν μπορούν να επιμεριστούν σε περισσότερες παραγράφους; Για να το κάνετε αυτό προσέξτε πού αλλάζει ή εξειδικεύεται περισσότερο το θέμα που πραγματεύονται οι προτάσεις του κειμένου.

ΟΜΑΔΑ Δ'

(4) Ένα ποίημα της Βικτωρίας Θεοδώρου.

Αφού μελετήσετε το κείμενο, να απαντήσετε στις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Το κείμενο ως εξωτερική εικόνα λόγου σας παραπέμπει σε άρθρο;
- Τι πιστεύετε πως δυσχεραίνει την κατανόσή του για κάποιον ή κάποια που επιθυμεί να το διαβάσει με μια γρήγορη ματιά;

ΒΙΚΤΩΡΙΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ
(1926-)

ΙΣΟΒΙΑ

Ισόβια είναι τα χέρια της τιμωρημένα να μένουν στο νερό, πλάσματα αμφίβια, και να παστρεύουν και να πλένουν αδέρφια της παιδιά κι εγγόνια. Του σαπουνιού το γλίστρημα γνώρισαν πριν να δέσουν και να μεστώσουν, το σπύρτο του τάχει σημαδεμένα· κι' ισόβια απ' τ' ανχισμένο τζάμι δίνει πέταγμα και φεύγει η μοναχική ψυχή της. Δρόμους εδώ δεν έχει, ούτε λιμάνια, ούτε χαρούμενες γιορτές, μα εκείνη βρίσκει και δρόμους και λιμάνια και ξεφαντώματα· έχει του ταξιδιάρη ποιητή την ασάλευτη ζωή του αόμματου γυρολόγου το μεράκι.

Το παραπάνω ποιητικό κείμενο έχει αντιγραφεί με τέτοιο τρόπο, ώστε η εξωτερική έντυπη εικόνα του να δίνει την εντύπωση του πεζού κειμένου (πεζού ποιήματος ή πεζοτραγουδιού). Με τις δραστηριότητες που ακολουθούν θα μπορέσετε να δώσετε την εξωτερική εικόνα ενός ποιήματος με ελεύθερο στίχο τον έναν κάτω από τον άλλο.

Διαβάζοντας το ποιητικό κείμενο της Β. Θεοδώρου:

- να εντοπίσετε τα σημεία στίξης στο κείμενο και να συζητήσετε πιθανούς αναγνωστικούς τρόπους σύμφωνα με τη στίξη,
- σε ποιες λέξεις ή φράσεις νιώθετε ως αναγνώστες και αναγνώστριες ότι υπάρχει νοηματική και συναισθηματική βαρύτητα,
- βασισμένοι στη δική σας προσωπική ανάγνωση υπογραμμίστε τις λέξεις και τις φράσεις που θέλετε να υπάρχουν σε ξεχωριστό στίχο καθώς θα δημιουργήσετε τη δική σας εξωτερική έντυπη εικόνα του ποιήματος.

3. Τι έχω μάθει

• Το σημειωτικό σύστημα του χρώματος

Συχνά σε κείμενα όπως άρθρα, προσκλήσεις κ.λπ. επιλέγεται το έντονο μαύρο χρώμα ή και άλλες χρωματικές διαβαθμίσεις για να τονίσει ο σχεδιαστής/συντάκτης του κειμένου τον τίτλο, τις λέξεις-κλειδιά, τον τόπο και χρόνο κ.ά.

• Η παραγραφοποίηση

Η παραγραφοποίηση αφορά τη συγκρότηση του νοήματος γύρω από μια θεματική ανά παράγραφο. Ηλεκτρονικά η παραγραφοποίηση αφορά το πρόγραμμα word, την απόσταση ανάμεσα στις σειρές, τις εσοχές ή μη της πρώτης λέξης της παραγράφου κ.ά.

• Η ηλεκτρονική επεξεργασία των κειμένων

Για την καλύτερη ηλεκτρονική επεξεργασία των κειμένων μπορούμε να αξιοποιήσουμε την έντυπη μορφή ανάλογων κειμένων και να συζητήσουμε στην ομάδα τους τρόπους σχεδιασμού του νοήματος σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.

4. Διευρύνω την εμπειρία μου – Εφαρμόζω

Επιλέξτε κείμενα από τα έντυπα που προωθούν και ενημερώνουν τους πολίτες για τα προγράμματα εκπαίδευσης των Κέντρων Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Κατόπιν πληκτρολογήστε τα στον υπολογιστή σας επιλέγοντας τη μορφοποίηση εκείνη και επεξεργασία του κειμένου που θα το μετασχηματίσει σε κείμενο σύντομο και προσιτό σε φίλους ή συνεργάτες σας, τους οποίους θέλετε να ενημερώσετε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Χωριστείτε σε τρεις ομάδες. Κάθε ομάδα επεξεργάζεται ένα κείμενο. Πριν να ξεκινήσετε την επεξεργασία σας, συζητήστε τι είδους αλλαγές και γιατί θα επιφέρετε στο κείμενο.

ΟΜΑΔΑ Α'

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ Β'

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ Γ'

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ
